

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №672

2020 წლის 9 ნოემბერი

ქ. თბილისი

ტექნიკური რეგლამენტის – ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის, ბირთვისის ბუნების ძეგლისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1

„დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის მე-4 პუნქტისა და პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, დამტკიცდეს თანდართული „ტექნიკური რეგლამენტი – ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის, ბირთვისის ბუნების ძეგლისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის მენეჯმენტის გეგმა“.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

პრემიერ - მინისტრი

გიორგი გახარია

**ტექნიკური რეგლამენტი – ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის ბუნების
ძეგლის, ბირთვისის ბუნების ძეგლისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის
მენეჯმენტის გეგმა**

თავი I

შესავალი

მუხლი 1. მენეჯმენტის გეგმის მიზნები და მოქმედების ტერიტორიული სფერო

1. წინამდებარე მენეჯმენტის გეგმა შემუშავდა ალგეთის ეროვნული პარკისათვის, დაშბაშის კანიონის, ბირთვისისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლებისათვის (შემდგომში – „ალგეთის დაცული ტერიტორიები“). მენეჯმენტის გეგმა შემუშავდა „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნებისა და „დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსისა და თემატური ნაწილების შემუშავების მეთოდოლოგიის მომზადების ეტაპებისა და პროცედურის შესახებ“ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2014 წლის 12 მარტის №110 ბრძანებით დამტკიცებული „დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსისა და თემატური ნაწილების შემუშავების მეთოდოლოგიის მომზადების ეტაპებისა და პროცედურის“ შესაბამისად.
2. მენეჯმენტის გეგმის მიზანს წარმოადგენს ალგეთის დაცული ტერიტორიებისათვის გრძელვადიანი მიზნებისა და მართვის შესაბამისი მიდგომების განსაზღვრა, ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის ძალაში ყოფნის პერიოდში.

მუხლი 2. ალგეთის დაცული ტერიტორიების მარეგულირებელი საკანონმდებლო და ინსტიტუციონალური ჩარჩოს აღწერა

ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმას სამართლებრივ საფუძვლად დაედო: „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“, „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ და „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონები და მოქმედი კანონმდებლობა.

მუხლი 3. ალგეთის დაცული ტერიტორიების შექმნის ძირითადი მიზნები

1. ალგეთის ეროვნული პარკის შექმნის მიზანია ამ ტერიტორიაზე ბიოლოგიური და ლანდშაფტური მრავალფეროვნების შენარჩუნება; კერძოდ კი, აღმოსავლური ნაძვისა (*Picea orientalis*) და კავკასიური სოჭის (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach) გავრცელების უკიდურესი აღმოსავლეთ საზღვრის დაცვა მცირე კავკასიაში, აგრეთვე აქ გავრცელებული ეკოსისტემების, ჰაბიტატებისა და სხვა დაკავშირებული სახეობების დაცვა, მოვლა-პატრონობა.
2. დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის შექმნის მიზანია იქ არსებული უნიკალური გეოლოგიური წარმონაქმნებისა და ჰიდროლოგიური ობიექტების დაცვა.
3. ბირთვისის ბუნების ძეგლის შექმნის მიზანია იქ არსებული ულამაზესი გეოლოგიური წარმონაქმნების, ისტორიული არტეფაქტებისა და „წითელი ნუსხის“ სახეობების დაცვა.

4. სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის შექმნის მიზანია იქ არსებული უნიკალური გეოლოგიური წარმონაქმნების დაცვა.

5. ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ეკოსისტემების გრძელვადიანი დაცვა და აღდგენა ხელს შეუწყობს ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის მიერ ბუნებრივი რესურსების მდგრად გამოყენებას და ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე და მის მიმდებარედ მდგრადი რეკრეაციული და ეკოტურისტული საქმიანობის განვითარებას; ასევე, მოსახლეობის გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლებას.

მუხლი 4. მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების პროცესი

1. მენეჯმენტის გეგმა შემუშავებულია „დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსისა და თემატური ნაწილების შემუშავების მეთოდოლოგიის მომზადების ეტაპებისა და პროცედურის შესახებ“ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2014 წლის 12 მარტის №110 ბრძანებით დამტკიცებული „დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსისა და თემატური ნაწილების შემუშავების მეთოდოლოგიის მომზადების ეტაპებისა და პროცედურის“ სრული დაცვით, დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში – საქართველო (SPPA)-ს მხარდაჭერით, ეროვნული და საერთაშორისო კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით, სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ, ასევე, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით.

2. მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების პროცესი შემდეგი ეტაპებისგან შედგებოდა (ცხრილი 1):

ცხრილი 1: ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების ეტაპები

№	თარიღი	აქტივობა
1	09-10.03.2017	სამუშაო შეხვედრა ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების პროცესის სამუშაო გეგმის შესათანხმებლად და ტრენინგის ჩატარება მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების მეთოდოლოგიის გაცნობის მიზნით
2	12-13.04.2017	ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში ჩატარდა სამუშაო შეხვედრა ადგილობრივ სამუშაო ჯგუფთან და მრჩეველთა რეგიონულ საბჭოსთან, სადაც განიხილა მენეჯმენტის გეგმის I და II თავები, შემუშავდა გრძელვადიანი მიზნები და ამოცანები, განიხილა ეროვნული პარკის ზონირების პირველადი ვერსია
3	07.06.2017	დაინტერესებულ მხარეებთან და ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებთან ერთად შემუშავდა მენეჯმენტის გეგმის პროგრამების ნაწილის მიზნები და ქმედებები
4	21.06.2017	დაინტერესებულ მხარეებთან და ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებთან ერთად შემუშავდა მენეჯმენტის გეგმის პროგრამების მეორე ნაწილი

5	07.2017	ივლისის თვეში გაიმართა 4 შეხვედრა ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარე თემების მოსახლეობასთან (მანგლისი, შეხვეტილა, ჭინჭრიანი, არხოტი) ეროვნული პარკის ზონირების შემუშავება – შეთანხმების მიზნით.
6	09.11.2017	საერთაშორისო კონსულტანტების მონაწილეობით მომზადდა მენეჯმენტის გეგმის პირველი სამუშაო ვერსია და გადაეგზავნა დაცული ტერიტორიების სააგენტოს განსახილველად
7	11.05.2018	გაიმართა დოკუმენტის საჯარო განხილვა
8	06.2018	საჯარო განხილვის შემდეგ, გათვალისწინებულ იქნა წარმოდგენილი შესაბამისი მოსაზრებები, რის საფუძველზეც შეიქმნა მენეჯმენტის გეგმის დასრულებული ვერსია

მუხლი 5. მენეჯმენტის გეგმის მოქმედების პერიოდი

მენეჯმენტის გეგმა ძალაშია მისი დამტკიცებიდან მომდევნო 9 წლის განმავლობაში, გარდა მენეჯმენტის გეგმის 39-ე და მე-40 მუხლებისა და №18 და №19 დანართებისა, რომლებიც ძალაშია ახალი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებამდე.

მუხლი 6. მენეჯმენტის გეგმაში ცვლილებების შეტანა და განახლება

1. მენეჯმენტის გეგმაში ცვლილებების შეტანა ხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. მენეჯმენტის გეგმის ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს მეცხრე წლის პირველი კვარტლისა, დაცული ტერიტორიების სააგენტო დაიწყებს ახალი მენეჯმენტის გეგმის მომზადებას, რომელიც მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად იქნება მიღებული.

თავი II. ალგეთის დაცული ტერიტორიების აღწერა

მუხლი 7. ადგილმდებარეობა და ფართობი

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ფართობი 8 768 ჰა-ს შეადგენს და მდებარეობს ქვემო ქართლის რეგიონში, თეთრიწყაროსა და წალკის მუნიციპალიტეტებში. იგი მოიცავს მდინარე ალგეთის სათავეებს თრიალეთის ქედის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ფერდობებზე, ზღვის დონიდან 1100 – 2019 მ. სიმაღლეზე. უმაღლესი წერტილია მთა კლდეკარი (2019 მ.).
2. ალგეთის ეროვნულ პარკს ესაზღვრება: ჩრდილოეთით – კასპის მუნიციპალიტეტი და დაბა მანგლისის მიწის ნაკვეთები, აღმოსავლეთით – სოფელ თონეთის მიწის ნაკვეთები, სამხრეთით – მანგლისის მიწის ნაკვეთები და თბილისი – წალკის საავტომობილო გზის ნაწილი, დასავლეთით – დაბა მანგლისის ადმინისტრაციული ერთეულის, სოფელ შეხვეტილის ადმინისტრაციული ერთეულისა და წალკის მუნიციპალიტეტის მიწის ნაკვეთები (დანართი 1).
3. დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წალკის მუნიციპალიტეტში, მდინარე ხრამის (ქცია) ხეობაში, სოფელ დაშბაშის მიდამოებში, მისგან 0,5 კმ-ის დაშორებით (დანართი 1). დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის ფართობია 538 ჰა.
4. სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფელ სამშვილდის მიდამოებში, სამშვილდის ნაქალაქარის მიმდებარედ, მდინარე ხრამის და ჭიკვაჭის ხეობებში (დანართი 1), სამშვილდიდან 0.8 კმ-ში. სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის ფართობია 405 ჰა.
5. ბირთვისის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თრიალეთის ქედის ქვედა სამხრეთ ფერდობზე, სოფლების ტბისისა და ფარცხისის მიდამოებში (დანართი 1). მისი ფართობი 514,8 ჰა-ს შეადგენს.

მუხლი 8. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადგილმდებარეობა ეროვნულ დონეზე

1. ალგეთის ეროვნული პარკი საქართველოში ამჟამად არსებული 11 ეროვნული პარკიდან ერთ-ერთია. ქვემო ქართლის რეგიონში, ალგეთის ეროვნული პარკისა და წინამდებარე მენეჯმენტის გეგმაში მოცემული 3 ბუნების ძეგლის გარდა, ასევე მდებარეობს გარდაბნის აღკვეთილი და თბილისის ეროვნული პარკის ნაწილი (დანართი 2).
2. ალგეთის ეროვნულ პარკს გააჩნია მნიშვნელოვანი ეკოლოგიური ფუნქცია, რადგანაც იგი უზრუნველყოფს ეკოლოგიურ კავშირს; ის მცირე კავკასიონის სამხრეთ და ჩრდილოეთ ნაწილებს შორის ერთგვარი ხიდის როლს ასრულებს, რომელიც ხელს უწყობს ტყის ჰაბიტატებისა და სახეობების გავრცელების მნიშვნელოვანი არელების დაცვას.
3. დაშბაშისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლები, ასევე ბირთვისის ბუნების ძეგლი საქართველოში არსებული 40 ბუნების ძეგლის ნუსხაში შემავალი 3 ძეგლია. მათი საკონსერვაციო მნიშვნელობა, ძირითადად, მდგომარეობს იქ არსებული ჰაბიტატებისა და სახეობების დაცვაში. დამაკავშირებელი ფუნქცია შეზღუდულია მათი ზომის სიმცირის გამო.

მუხლი 9. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ისტორია

1. ალგეთის სახელმწიფო ნაკრძალი შეიქმნა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1965 წლის 13 აპრილის №205 დადგენილებით და მისი ტყეები გამოცხადდა როგორც ფლორის, ასევე ფაუნის კომპლექსურ ნაკრძალად. ნაკრძალის ფართობი შეადგენდა 6 400 ჰა-ს.
2. 2007 წლის 22 ნოემბერს „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის თანახმად, შეიქმნა ალგეთის ეროვნული პარკი, მცირე კავკასიონის აღმ. ნაწილის აღმოსავლური ნაძვისა (*Picea orientalis*) და კავკასიური სოჭის (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach) გავრცელების უკიდურესი აღმოსავლეთი საზღვრის დაცვის, აგრეთვე აქ გავრცელებული სხვა მერქნიანი სახეობების, სხვადასხვა ტიპის ფლორის წარმომადგენლებისა და ფაუნის დაცვის, მოვლა-პატრონობის მიზნით.
3. 2016 წელს ჩატარებული დემარკაციის შედეგად, ალგეთის ეროვნული პარკის მთლიანი ფართობი 6 822 ჰა-დან გაიზარდა 8 768 ჰა-მდე.
4. 2013 წლის 20 ნოემბერს, „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტების თანახმად, შეიქმნა, შესაბამისად, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლი.
5. 2016 წელს, „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ №4735-III კანონით (17/02/2016) „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ კანონის მე-4 მუხლში შეტანილი ცვლილების საფუძველზე, შეიქმნა ბირთვისის ბუნების ძეგლი.

მუხლი 10. გეოლოგია და ჰიდროლოგია

1. რელიეფი:

- ა) ალგეთის ეროვნული პარკი მდებარეობს თრიალეთის ქედის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილის სამხრეთ ფერდობებზე მდინარე ალგეთის ხეობაში. იგი განლაგებულია შემდეგი მორფოლოგიური რაიონების ტერიტორიაზე:
  - ა.ა) თრიალეთის ნაოჭა მთათა სისტემის რაიონი;
  - ა.ბ) ბედემისა და ლაკვისის მთების ვულკანური რაიონი;

ბ) ალგეთის ხეობის გეოლოგიური აგებულება, ისევე როგორც მთელი თრიალეთის ქედისა, რთულია და მრავალფეროვანი. ის წარმოდგენილია მთაგორიანი და გორაკ-ბორცვიანი რელიეფით (დანართი 3).

გ) ეროვნული პარკის ტერიტორიის ოროგრაფიულ საფუძველს ქმნის საშუალო სიმაღლის მთები, თავიანთი განშტოებებითა და გორაკ-ბორცვიანი მთისწინებით. ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მოქცეულია შემდეგი მთები: ჯვრის (1,300 მ), თაგარჯინას (1,448 მ), ლაკვისის (1,750 მ), ბედემის (1,750 მ), მამიდას ქვის (1,815 მ), შიხანის (1,900 მ), კუნწუხის (1890 მ) მთები და კლდეკარის (2,019 მ), რომლებიც მდებარეობენ პარკის ჩრდილო-აღმოსავლეთით და რომლებიც ხასიათდებიან რელიეფის დასერილობით. ისინი საშუალო და დიდი დაქანების ფერდობებითაა წარმოდგენილი. **კლდეკარის მასივი** შუაეოცენური ვულკანოგენური ქანებით აგებული განედურად გადაჭიმული კლდოვანი მასივია, რომელიც მდებარეობს ზ.დ. 1,800-2,019 მ სიმაღლეზე. მასზე მდებარეობს ისტორიული კლდეკარის ციხე და კლდეკარის უღელტეხილი. ეს უღელტეხილი, რომელიც ისტორიულად კლდეკარის სახელითაა ცნობილი, მეტად საინტერესო ბუნებრივი ფენომენია, ვინაიდან არაერთგვაროვანი სიმტკიცის ქანების დენუდაციის შედეგად, იგი დერეფნის სახითაა ბუნებრივად გაჭრილი თრიალეთის ქედის თხემზე.

დ) კლდეკარის მასივი წარმოადგენს ალგეთის ეროვნული პარკის ძირითად გეომორფოლოგიურ ღირებულებას.

ე) **დაშბაშის კანიონის** ბუნების ძეგლი წარმოადგენს მდინარე ქციის მიერ დაშბაშის ლავურ მაღლობზე, ვულკანოგენურ ქანებში ჩაჭრილ კალაპოტში გამომუშავებულ იშვიათ და ბიომრავალფეროვნებით გამორჩეულ კანიონისებურ ხეობას, რომელიც მდიდარია ჩანჩქერებით და მიწისქვეშა წყლებით.

ვ) **სამშვილდის კანიონის** ბუნების ძეგლი, მდ. ხრამის (ქცია) ლავურ ქანებში გამომუშავებული ღრმა კანიონისებრი ხეობაა, მდ. ჭივჭავის კანიონთან ერთად. სამშვილდის კანიონისთვის დამახასიათებელია გაშიშვლებული კვარცხორფირის ქანები. ბუნების ძეგლი მოიცავს 5-6 კილომეტრის სიგრძის მდ. ხრამის კანიონს და 3-4 კილომეტრის სიგრძის მდ. ჭივჭავის კანიონს. კანიონის ჩაჭრის სიღრმე საშუალოდ 300 მ-ია.

ზ) **ბირთვისის ბუნების ძეგლი** ხასიათდება ძლიერ დანაწევრებული ზედაპირით, კლდოვანი უბნების კომპლექსით, წაწვეტებული, ვერტიკალურად აღმართული კლდოვანი სვეტებით. იგი დაღარულია ღრმა ხეობებით. ეს ყველაფერი ერთად ქმნის დამახასიათებელ რელიეფს და ამ ადგილს განსაკუთრებით გამოარჩევს. კლდოვანი უბნების სიუხვის მიუხედავად, არის მცირე ზომის სწორი ზედაპირებიც. ნაკლებ ციკაბო ფერდობები ტყიანია, თუმცა ასეთ ადგილებში მაღალია გამეჩხერებული და შედარებით მშრალი მცენარეული საფარის ხვედრითი წილი, აქვე წარმოდგენილია კლდის ქსეროფიტები. ტერიტორია აგებულია მტკიცე წყებებით (ეოცენის პორფირიტები, ტუფბრექჩიები), რაც ქმნის კლდოვან მასივებს, თხემებისა და კლდოვანი მწვერვალების სიუხვეს, მთიან ლაბირინთებს. ბირთვისის ბუნების ძეგლის ძირითადი ღირებულებაა საინტერესო რელიეფი, წარმოდგენილი უჩვეულო ფორმის გაშიშვლებული კლდის სვეტებითა და ღრმა კანიონებით, შერწყმული მე-18 საუკუნის ბირთვისის ციხე-ქალაქის ნაშთებთან.

2. ნიადაგები:

ეროვნული პარკის მრავალფეროვნებამ, გეოლოგიურმა აღნაგობამ, ჰავის ხასიათმა და მცენარეული საფარის ნაირსახეობამ განაპირობა ისეთი ნიადაგური საფარი, რომელიც მნიშვნელოვანი სირთულით ხასიათდება. ეროვნული პარკის ტერიტორია მიეკუთვნება საშუალო მთიანი ტყის ყავისფერი, მთა-ტყის ყავისფერი ყომრალი, ნემომპალა კარბონატული და ნაწილობრივ მთა-მდელოს ნიადაგების რაიონს.

3. ჰიდროგრაფია

ა) ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიის საშუალო წლიური ჩამონადენი (5-10 ლ/წმ) შედარებით დაბალია და წყალმცირე რეგიონად ითვლება. მთავარი მდინარეული არტერია – მდ. ალგეთი, წყალუხვია მხოლოდ გაზაფხულზე, რაც უკავშირდება თოვლის დნობასა და უხვ ნალექებს წლის ამ პერიოდში.

ბ) მდინარე ალგეთის სიგრძე ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 20 კმ-ს შეადგენს. იგი სათავეს კლდეკარის ძირიდან იღებს და მიედინება სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ჯერ დიდი დაქანების უტყეო ფერდობებზე, შემდეგ კი – ტყიან ნაწილში. ეროვნული პარკის ტყეების უმეტესი ნაწილი სწორედ მდინარე ალგეთის აუზის ზედა სარტყელში მდებარეობს. მდინარე ალგეთის შენაკადები (საყავრე, თხინვალა, კუნწუხი და ფილიპე) ტიპური მთის ხევებია, რომლებიც წყლის დონის დიდი მერყეობით ხასიათდებიან. რელიეფი, დიდი დანაწევრების გამო, ძლიერ ეროზიულია, რის გამოც კარგადაა გამოხატული ძველი მოსწორებული ზედაპირები და მაღალი მდინარეული ტერასები (დანართი 4).

გ) ზედაპირული წყლები ეროვნული პარკის ერთ-ერთ ძირითად ბუნებრივ სიმდიდრეს და ღირებულებას წარმოადგენს. აქ წარმოდგენილია პატარა მუდმივი მდინარეების საკმაოდ დიდი რაოდენობა. ასევე, ტერიტორიაზე წყლის რესურსებს შეადგენს უამრავი პატარა ღელე, წყარო. მდინარეებისა და ღელეების საზრდოობის წყაროებია თოვლის, წვიმის წყლები და მცირე რაოდენობის ბუნებრივი წყაროები.

დ) ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე აღინიშნება მხოლოდ რამდენიმე ბუნებრივი წყარო, რომელთა შორის აღსანიშნავია: დედოფლის წყარო, ვაჟას წყარო და სხვა.

ე) **სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის** ტერიტორიაზე მიედინება მდინარე ხრამი, რომლის შენაკადებიდან აღსანიშნავია მდინარეები: ასლანკა, ჭივჭავი, თეთრწყაროსწყალი, ახკალაფისწყალი და სხვ. აღნიშნული მდინარეები, ძირითადად, საზრდოობენ წვიმის წყლით და მდებარეობენ ბუნების ძეგლის საზღვრებს გარეთ. წყალდიდობა გაზაფხულზე და ზაფხულის დასაწყისშია, წყალმცირეობა კი შემოდგომა-ზამთარში.

ვ) **ბირთვისის ბუნების ძეგლის** ტერიტორიაზე მიედინება მდინარე მოხვრინავის შენაკადი, რომელსაც თბილწყაროს წყალს უწოდებენ. აღნიშნული მდინარე უერთდება მდინარე ალგეთს ქვედა დინებაში. ბირთვისის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზეა ტბისის ხევი, თავისი პატარა შენაკადებით.

ზ) **დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი** ხასიათდება ხშირი ჰიდროგრაფიული ქსელით. მთავარი მდინარეა ქცია, რომელსაც გააჩნია მრავალრიცხოვანი პატარა შენაკადები ბუნების ძეგლის საზღვრებს მიღმა: ოზნი, თარსონი, ტუსრები და სხვ. აღნიშნული მდინარეების კვებაში მონაწილეობენ თოვლის, წვიმის და მიწისქვეშა წყლები. დაშბაშის კანიონისათვის დამახასიათებელია უხვი რაოდენობის წყაროები და ჩანჩქერები.

მუხლი 11. კლიმატი

1. ალგეთის ეროვნული პარკისთვის დამახასიათებელია ნოტიოდან კონტინენტურისაკენ გარდამავალი კლიმატი, ზომიერად ცივი ზამთრითა და ხანგრძლივი თბილი ზაფხულით. ატმოსფერული ნალექები მაქსიმალურია გაზაფხულზე.

2. მიკროკლიმატი ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე რელიეფის დიდი უსწორმასწორობისა და დანაწევრების გამო ძლიერ ცვალებადია. კორძახიას (1961 წ.) სქემის მიხედვით, ეროვნული პარკის კლიმატი თანხვედება სამ კლიმატურ ზონას (დანართი 5):

ა) მაღალმთის სტეპური კლიმატი ცივი მცირე თოვლიანი ზამთრით და ხანგრძლივი თბილი ზაფხულით;

ბ) ზომიერად ნოტიო კლიმატი ცივი ზამთრით და ხანგრძლივი თბილი ზაფხულით;

გ)ზომიერად ნოტიო კლიმატი ცივი ზამთრით და ხანგრძლივი ცივი ზაფხულით.

3. ალგეთის ეროვნული პარკისათვის ზამთარი ხასიათდება მცირე თოვლიანობითა და ხშირი ყინვებით. ყველაზე დაბალი ტემპერატურა დაფიქსირდა დეკემბერში დღისით (-11 C°) და თებერვალში ღამით (-16 C°). ყველაზე თბილი თვეებია ივნისი, ივლისი და აგვისტო. ყველაზე მაღალი ტემპერატურა ფიქსირდება ივლისში დღისით (+32 C°) და აგვისტოში ღამით (+ 16 C°). აღნიშნულ თვეებზე მოდის ტემპერატურის მაქსიმალური მაჩვენებლები. ნალექების საშუალო წლიური რაოდენობა შეადგენს 912 მმ-ს.

4. ეროვნული პარკისთვის დამახასიათებელია ჩრდილო-დასავლეთის და სამხრეთ-აღმოსავლეთის ძლიერი ქარები, რომლებიც ძირითადად ზამთარსა და შემოდგომაზეა.

მუხლი 12. ლანდშაფტები და ჰაბიტატები

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ძირითადი ლანდშაფტებია:

ა) ქვედა მთის ეროზიულ-დენუდაციური ლანდშაფტი მუხნარი (ქართული მუხის), რცხილნარ-მუხნარი, ზოგან ფიჭვნარი (კავკასიური ფიჭვის) ტყეებით;

ბ) საშუალო მთის ეროზიულ-დენუდაციური წიფლნარი, რცხილნარ-მუხნარი (ქართული მუხის), რცხილნარი ტყეებით და ტყის შემდგომი მდელოებითა და მდელო-ბუჩქნარებით;

გ) მაღალი ვულკანური პლატოს ლანდშაფტი სტეპისა და მდელო-სტეპის მცენარეულობით;

დ) საშუალო მთის ეროზიულ-დენუდაციური ლანდშაფტი წიფლნარ-მუქწიწვიანი, ზოგან ფიჭვნარი (კავკასიური ფიჭვი) ტყეებით;

ე) ზედა მთის ეროზიულ-დენუდაციური არყის ხის, ზოგან ფიჭვის (კავკასიური ფიჭვის, კოხის ფიჭვის) ტყეებითა და მაღალმთის მუხის ტყეებით;

ვ) მთის დენუდაციური და პალეოგლაციალური სუბალპური ლანდშაფტი მდელოების, ბუჩქნარებისა და მეჩხერი ტყეების კომპლექსით;

ზ) მაღალი მთის დენუდაციური სუბალპური ლანდშაფტი მდელოების, ბუჩქნარებისა და მეჩხერი ტყეების კომპლექსით.

2. ზემოაღნიშნული ლანდშაფტების შესაბამისად ალგეთის ეროვნულ პარკში წარმოდგენილია ტყის შემდეგი ჰაბიტატები:

ა) სუბალპური წიფლნარი ნეკერჩხლის სახეობებით (*Acereto-Fagetum Fagetum*), წარმოდგენილია სუბალპური ტყეებისთვის დამახასიათებელი დაბალტანიანი, ტანბრეცილი წიფლით (*Fagus orientalis* Lipsky). ასევე გვხვდება შემდეგი სახეობები: მაღალმთის ბოკვი (*Acer trautvetteri* Medw.), მაღალმთის მუხა (*Quercus macranthera* R. et M.), ცირცელი (*Sorbus caucasigena* Kom.), წივანა (*Festuca drymeia* Huds.), ბარძამი (*Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth), *Milium schmidtianum*, მთის პიტნა (*Calamintha grandiflora* (L.) Moench), ნემსიწვერა (*Geranium sylvaticum* L.) და სხვ.

ბ) მუხნარ-ჯაგრცხილნარი (*Iberica Quercetum-Carpinion orientale*), გვხვდება 600-1,000 მ ზღ.დ., წარმოდგენილია შემდეგი სახეობებით: ქართული მუხა (*Quercus iberica* Stev.), ჯაგრცხილა (*Carpinus orientalis* Mill.), ქართული ნეკერჩხალი (*Acer ibericum* M. Bieb. Ex Willd.), ნეკერჩხალი (ქორაფი) (*Acer laetum* C.A.M.), პატარა თელადუმა (*Ulmus minor* Mill), შინდი (*Cornus mas* L.), შავჯაგა (*Rhamnus pallasii* F. et M.), შავი კუნელი (*Crataegus pentagyna* W. et K.), ჩიტავაშლა (*Pyracantha coccinea* Roem.), ბერსელა (*Brachypodium sylvaticum* (Huds) P.B.), ისლი (*Carex sylvatica* Huds.).

გ) მუხნარ-რცხილნარი (*Iberica Quercitum - Carpinium betuli*) გვხვდება 800-1,100 მ ზღ.დ., წარმოდგენილია შემდეგი სახეობებით: ქართული მუხა (*Quercus iberica* Stev), რცხილნარი (*Carpinus betulus* L., *C. Orientalis* Mill.), თამელი (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz), ნეკერჩხალი (ქორაფი) (*Acer laetum* C.A.M.), აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link), კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), შინდი (*Cornus mas* L.), შინდანწლა (*Swida australis* C.A.M.), წერწა (*Lonicera caucasica*

Pall.), ტყის ცოცხი (*Cytisus ruthenicus* Wol. (*C. caucasicus*)), წივანია (*Festuca drymeia* Mert. ex W.D.J. Koch), მოპიტნაო (*Clinopodium vulgare* L.), სვინტრი (*Polygonatum glaberrimum* C. Koch), მაჩიტა (*Campanula rapunculoides* L.), სათითურა (*Dactylis glomerata* L.).

დ) ცაცხვნარ-ნეკერჩხლიანი (Tilio-Acerion) გვხვდება (ბირთვისის) კლდოვან ფერდობებზე, წარმოდგენილია შემდეგი სახეობებით: ცაცხვი (*Tilia begonifolia* Steven.), ნეკერჩხლიანი (*Acer laetum* C.A.M., *A. Campestre* L.), იფანი (*Fraxinus excelsior* L.), თელა (*Ulmus glabra* Mill.), ჯარცხილა (*Carpinus orientalis* Mill), ჩვეულებრივი მურყანი (როხმელა) (*Alnus barbata* C.A.M.), კატაბარდა (*Clematis vitalba* L.), ცისტოვალა (*Scilla siberica* Hav.), ტყის ფურისულა (*Primula woronowii* Los-Los.), სურნელოვანი ია (*Viola odorata* L.), ტყიურა (*Laser trilobum* (Jacq.) Borkh.).

ე) მუქწიწვიანი ტყე (Piceeta orientalis-Abieta nordmanniana) გვხვდება 900-1,950 მ-მდე ზღ.დ. ალგეთის დაცული ტერიტორიის ჩრდილოეთ ნაწილში, წარმოდგენილია შემდეგი სახეობებით: აღმოსაღური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link), კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), წიფელი (*Fagus orientalis* Lipsky), წივანია (*Festuca drymeia* Mert. ex W.D.J. Koch), ბრძამი (*Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth), კატაბალახა (*Valeriana alliariifolia* Adams.), მთის პიტნა (*Calamintha grandiflora* L.), ფუჭფუჭა (*Lapsana grandiflora* M. Bieb.), მთის შროშანი (*Lilium szowitsianum* Fisch. et Lall.), გვიმრები (*Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newman), მოცვი (*Vaccinium myrtillus* L.).

ვ) ფიჭვნარი ტყე ქსეროფილური ბალახოვანი საფარით (Pineta xeroherbosa) სამხრეთ ფერდობებზე 1,500 მ-მდე ზღ. დ. გვხვდება კავკასიური (სოსნოვსკის, კობის) ფიჭვი – *Pinus kochiana* ქართულ მუხასთან – *Quercus iberica*-სთან ერთად, ხოლო 1,500 მ-ზე მაღლა მაღალმთის მუხასთან – *Quercus macranthera* R. et M-სთან ერთად. ჩრდილოეთ ფერდობებზე ფიჭვი – *Pinus kochiana* გვხვდება ნაძვის *Picea orientalis* (L.) Link-ის ტყეში. ამ სახეობების გარდა გვხვდება შემდეგი სახეობები: ნეკერჩხლიანი (*Acer laetum* C.A.M., *A. Trautvetteri* Medw.), ცაცხვი (*Tilia begoniifolia* Steven.), ტყის ცოცხი (*Cytisus ruthenicus* Wol. (*C. caucasicus*)), ისლი (*Carex buschiorum* V.I.Krecz. ex Kolak.), მდელის თივაქასრა (*Poa pratensis* L.), ბარსელა (*Brachypodium sylvaticum* (Huds.) P.B.), სესლერია (*Sesleria anatolica* Dayl.), ქოთანა (*Silene dianthoides* Pers.), მინუარცია (*Minuartia woronowii* Schischk).

ზ) სუბალპური მდელოები გამოირჩევა დიდი ფლორისტული და ფიტოსოციოლოგიური მრავალფეროვნებით. მდელოები ხშირად მეორეულია და წარმოდგენილია მარმუქიანი (*Alchemilla*) და ძიგვიანი (*Nardus stricta* L.) მდელობით.

3. ალგეთის ეროვნული პარკის უმეტესი ტერიტორია მოიცავს ჰაბიტატებს, რომლებიც ზურმუხტის ქსელის ნაწილად მოიაზრება. ზურმუხტის ქსელი არის მაღალი პრიორიტეტის ტერიტორიების ქსელი ევროპული ველური ფლორისა და ფაუნის და მათი ბუნებრივი ჰაბიტატების კონსერვაციისთვის, რომლის ინიცირება მოხდა 1998 წელს ევროპის საბჭოს მიერ, როგორც მათი სამუშაოს ნაწილი ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების კონსერვაციის კონვენციის ქვეშ (ბერნის კონვენცია). ზურმუხტის ქსელის ჰაბიტატებიდან ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე წარმოდგენილია:

ა) **ნოტიო ან სველი ოლიგოტროფული ბალახოვანი ცენოზები:** ბორეალური, ნემორალური და სტეპის ზონათა ბალახოვანი ცენოზები სველ, საკვები ელემენტებით ღარიბ, ხშირად ტორფიან ნიადაგებზე, რომელიც მოიცავს უხეშ მჟავე-სუბსტრატთან ბალახოვან ცენოზებს იმერული ისლის (*Molinia caerulea* (L.) Moench) დომინირებით და შედარებით დაბალმოზარდ სველ ჯანსად ბალახოვან ცენოზებს ჭილით (*Juncus squarrosus* L.), ძიგვით (*Nardus stricta* L.) და *Scirpus cespitosus* L.-ით. მოიცავს ფიტოცენოზებს: იმერულ ისლს (*Molinia caerulea*), *Juncus squarrosus*, *Junco-Molinia* და *Juncus acutiflora*.

ბ) **წიფლნარი:** ტყეები ევროპული წიფელის (*Fagus sylvatica* L.) დომინირებით დასავლეთ და ცენტრალურ ევროპაში და აღმსავლური წიფელის *Fagus orientalis* Lipsky-ისა და წიფლის სხვა

სახეობების დომინირებით სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპასა და პონტოს რეგიონში. ტიპური ფიტოცენოზებია: *Scillo lilio-hyacinthi*-Fagion, *Galio rotundifolii*-Fagion, *Geranio nodosi*-Fagion, *Geranio striati*-Fagion, *Doronicum orientalis*-Fagion *moesiaca*, *Symphitum cordati*-Fagion, *Dentario quinquefoliae*-Fagion, *Fagion sylvaticae*, *Sorbo*-Fagion, *Lonicera alpigenae*-Fagion, *Aremonio*-Fagion, *Endymion non-scripti*-Fagion, *Rhododendron pontici*-Fagion *orientalis*, *Vaccinium*-Fagion *orientalis*, *Carpino*-Fagion *orientalis*, *Viola odorata*-Fagion *orientalis*, *Luzulo*-Fagion *sylvaticae* და *Ilici*-Fagion *sylvaticae*.

გ) აღმოსავლური ნაძვნარი: ტყეები აღმოსავლური წიფელის *Picea orientalis* (L.) Link დომინირებით კავკასიაში და აღმოსავლეთ პონტოს რეგიონში. ევროპის საბჭოს მიერ ჩამოთვლილი ძირითადი მცენარეების გვარებიდან აღსანიშნავია *Geranio iberici*-*Pinion orientalis*. ძირითადი სახეობაა აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link).

მუხლი 13. ბიომრავალფეროვნება

1. ფლორა და მცენარეულობა

ა) ალგეთის ეროვნული პარკის და მისი მიმდებარე ბუნების ძეგლების მცენარეული საფარი მიეკუთვნება კავკასიის მცენარეულობის ზონირების აღმოსავლეთ კავკასიურ ტიპს. ვერტიკალური ზონირების ტიპები და ქვეტიპები, რომელიც გვხვდება ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე წარმოდგენილია ქვემოთ:

ბ) მთის ქვედა სარტყელი, რომელიც მოიცავს მუხნარ და რცხილნარ ტყეებს (*Quercus iberica* Stev., *Carpinus caucasica* Grossh.); ცაცხვნარი (*Tilia begonifolia* Stev.) და ნეკერჩხლიანი (*Acer laetum* C.A.M., *A. Campestre* L.). მთის შუა სარტყელი, რომელიც მოიცავს წიფლნარ ტყეებს (800-2,100 მ), ფიჭვის ტყეებს (800-2,100 მ). მთის ზედა სარტყელი, წიფლნარი (*Fagus orientalis* Lipsky) და მუხნარი (*Quercus macranthera* F. et M.), ასევე წიწვიანი და შერეული ტყე. ქვედა სუბალპური სარტყელი, მუხნარი, ფიჭვნარი, ნაძვნარი და ნეკერჩხლიანი (*Quercus macranthera* F. et M., *Pinus kochiana* (*sosnowskyi*) Nakai, *Picea orientalis* (L.) Link, *Acer trautvetteri* Medw.). ალგეთის დაცული ტერიტორიის ჩრდილოეთ ნაწილში არის წიწვიანი ტყეები, რომელიც შექმნილია კავკასიური ფიჭვის (*Pinus kochiana* (*sosnowskyi*) Nakai), აღმოსავლური ნაძვის (*Picea orientalis* (L.) Link) და კავკასიური სოჭის (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), ღვიის (*Juniperus foetidissima* Willd., *J. rufescens* Link) მიერ. ზოგადად, ეს მცენარეულობა განსხვავდება ალგეთის ეროვნული პარკის სამხრეთ ნაწილებისა და მიმდებარე ბუნების ძეგლების მცენარეულობისგან. დღეისათვის არ არსებობს მონაცემები ცალკეული სახეობების ფართობების შესახებ არც ეროვნული პარკისთვის და არც ბუნების ძეგლებისთვის. 1997 წლის ტყეთმომწივობის მონაცემების მიხედვით, ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ნაძვს ეკავა 1400 ჰა, წიფელს – 2250 ჰა, რცხილას – 250 ჰა, ფიჭვს – 120 ჰა, მუხას – 1800 ჰა. აღნიშნული ინფორმაცია გასაახლებელია, ამასთან დასაზუსტებელია სახეობათა გავრცელების ფართობები ახალშემოერთებულ ტერიტორიებზე.

გ) ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორია ბოტანიკურად სრულად არ არის შესწავლილი. პროფესორმა მარდალეიშვილმა 1970 წელს შეისწავლა ალგეთის ხეობის ფლორა და მცენარეულობა, ხოლო გ. ჭინჭარაულმა 1988 წელს გამოაქვეყნა ნაშრომი „ალგეთის ნაკრძალის და მიმდებარე ტერიტორიის მცენარეული რესურსები“. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ეს სახეობები ეროვნული პარკის ტერიტორიაზეც გვხვდება (დანართი 6).

დ) ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გამოვლენილია სოკოების 537 სახეობა (206 მიკროსკოპური სოკოები და 331 მაკროსკოპული სოკოები) (დანართი 7) და ხავსების 150 სახეობა. წყალმცენარეები უშუალოდ დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არ არის შესწავლილი, თუმცა ადრე ჩატარებული კვლევების მიხედვით, რეგიონში აღწერილია წყალმცენარეთა 305 სახეობა (დანართი 8).

2. საქართველოს „წითელი ნუსხაში“ და/ან IUCN-ის საფრთხის ქვეშ მყოფ სახეობათა „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი ენდემური და რელიქტური მცენარეები

ა) ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე გვხვდება ზოგიერთი ენდემური და რელიქტური მცენარეების სახეობა, რომელიც საჭიროებს დაცვას (ცხრილი 2).

ცხრილი 2: ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ზოგიერთი, ენდემური და რელიქტური სახეობა

№	სახეობა	ენდემები	რელიქტები
1	ჰირკანული ნეკერჩხალი (<i>Acer hyrcanum</i> , Fisch. & C.A.Mey.)		*
2	ქართული ნეკერჩხალი (<i>A. Ibericum</i> M. Bieb. Ex Willd.)		*
3	ქორაფი (<i>A. Laetum</i> C.A.M.)		*
4	მაღალმთის ბოკვი (<i>A. Trautvetteri</i> Medw.)	*	*
5	<i>Anthriscus trifida</i>	*	
6	ღიმი (<i>Chaerophyllum roseum</i>)	*	
7	<i>Seseli grandivittatum</i> Schischk.	*	
8	<i>Jurinea blanda</i> M. Bieb	*	
9	<i>Psephellus somcheticus</i> Sosn.	*	
10	ქართული კოწახური (<i>Berberis iberica</i> Stev. et Fisch.)	*	
11	<i>Sisymbrium elatum</i> Cock	*	
12	<i>Asyneuma campanuloides</i> [M. Bieb. ex Sims] Bornm.	*	
13	მაჩიტა (<i>Campanula grossheimii</i> Kharadze.)	*	
14	პირთეთრა (<i>Cerastium argenteum</i> M.B.)	*	
15	მიხაკი (<i>Dianthus caucaseus</i> Sims.)	*	
16	სკიპალო (<i>Cephalaria gigantea</i> (Led.) E.Bobr.)	*	
17	ქართული თხილი (<i>Corylus iberica</i> Wittm. et Kem. Nath.)	*	*
18	წიფელი (<i>Fagus orientalis</i> Lipsky.)		*
19	აღმოსავლური ნაძვი (<i>Picea orientalis</i> (L.) Link)		*
20	სოჭი (<i>Abies nordmanniana</i> (Stev.) Spach)		*

ბ) ასევე, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე გვხვდება საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი სახეობები:

- მაღალმთის მუხა (*Quercus macranthera* F. et M.) – VU(A2)
- შავი ღვია (*Juniperus foetidissima* Willd.) – VU (B1)
- ქართული ნეკერჩხალი (*Acer ibericum* M. Bieb.) – VU (B1c(ic))
- ყამბრო (*Crataegus pontica* K.Koch.) – VU (B1bc)

3. ფაუნა, ქვეყნის ან მსოფლიო დონეზე, საფრთხეში მყოფი და საფრთხესთან ახლო მყოფი სახეობების ჩათვლით

ა) ძუძუმწოვრები: ალგეთის ეროვნულ პარკში გამოვლენილია დაახლოებით 55 სახეობის ძუძუმწოვარია, მათი ჰაბიტატის მიმართ მოთხოვნების შესაბამისად. მათ შორისაა საქართველოს „წითელი ნუსხის“ 8 სახეობა. აქედან ფოცხვერი (*Lynx lynx*) შეტანილია როგორც კრიტიკულ საფრთხეში მყოფი (CR), მურა დათვი (*Ursus arctos*) როგორც საფრთხეში მყოფი (EN) და 5 სახეობა, როგორც მოწყვლადი (VU). ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN)-ის საფრთხის ქვეშ

მყოფ „წითელ ნუსხაში“ შეტანილია 3 სახეობა (ევროპული მაჩქათელა – *Barbastella barbastellus*, ამიერკავკასიური ზაზუნა – *Mesocricetus brandti*, წავი – *Lutra lutra*) როგორც საფრთხესთან ახლოს მყოფი (NT) (დანართი 10). დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე გავრცელებულია ხელფრთიანთა 10 სახეობა, წვრილი ძუძუმწოვრების 22 სახეობა.

ბ) *ფრინველები*: ალგეთის ეროვნულ პარკში გამოვლენილია 142 სახეობის ფრინველი, ან შეიძლება ვივარაუდოთ მათი ეს სახეობრივი რაოდენობა დროებით მაინც, მათი ჰაბიტატის მიმართ მოთხოვნების შესაბამისად. მათ შორის საქართველოს „წითელი ნუსხის“ 14 სახეობაა. აქედან სახეობა ბარი (*Falco cherrug*) შეტანილია როგორც კრიტიკულ საფრთხეში მყოფი (CR), ხოლო სვაკი (*Aegypius monachus*), რუხი წერო (*Grus grus*) და თვალშავი (*Falco vespertinus*) როგორც საფრთხეში მყოფი (EN) და სხვა 10 სახეობა როგორც მოწყვლადი (VU). ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) „წითელ ნუსხაში“ შეტანილია ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*) და ბარი (*Falco cherrug*) როგორც საფრთხეში მყოფი სახეობები (EN). სხვა 2 სახეობა – მცირე მყივანი არწივი (*Clanga clanga*) და ბექობის არწივი (*Aquila heliaca*) შეტანილია როგორც მოწყვლადი (VU) და სხვა 8 სახეობა, როგორც საფრთხესთან ახლოს მყოფი (NT). ამ 142 სახეობიდან 49 მობინადრე ფრინველია, (რომელიც ბუდობს საკვლევ ტერიტორიაზე და მუდმივად, ყველა სეზონზე იქ ბინადრობს); აქედან სახეობა ბუკიოტი (*Aegolius funereus*) მოწყვლადია (VU); 43 – მობუდარი ფრინველია (რომელიც ბუდობს საკვლევ ტერიტორიაზე, მაგრამ არ გვხვდება სხვა დროს), აქედან სახეობა ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*) მოწყვლადია (VU) გლობალურ დონეზე, რომელიც შეიძლება ბუდობდეს ბირთვისის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე. 40 სახეობა – გადამფრენი (30 სახეობა) ან მოზამთრე ფრინველია (10 სახეობა), აქედან რუხი წერო (*Grus grus*) და თვალშავი (*Falco vespertinus*) საფრთხეში მყოფი სახეობებია (EN) ეროვნულ დონეზე და სხვა 4 სახეობა მოწყვლადი (VU). 10 სახეობა – შემომფრენი ფრინველია, რომელიც მხოლოდ რამდენიმეჯერ დაფიქსირდა ტერიტორიაზე (დანართი 12).

გ) *ქვეწარმავლები*: ალგეთის ეროვნულ პარკში გამოვლენილია 19 სახეობის ქვეწარმავალი ან შეიძლება ვივარაუდოთ მათი ეს სახეობრივი რაოდენობა, მათი ჰაბიტატის მიმართ მოთხოვნების შესაბამისად. მათ შორის დალის ხვლიკი (*Darevskia dahli*) და ხმელთაშუაზღვის კუ (*Testudo graeca*) საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობებია. ეს უკანასკნელი კი ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) „წითელი ნუსხის“ მოწყვლადი (VU) სახეობაცაა. აქვე წარმოდგენილია 4 საფრთხესთან ახლოს მყოფი სახეობა: დალის ხვლიკი (*Darevskia dahli*), ართვინის ხვლიკი (*Darevskia dahli*), მტკვრის ხვლიკი (*Darevskia portschinskii*), ამიერკავკასიური ცხვირქოსანი გველგესლა (*Vipera transcaucasiana*) (დანართი 13).

დ) *ამფიბიები*: ალგეთის ეროვნულ პარკში გამოვლენილია 8 სახეობის ამფიბია ან შეიძლება ვივარაუდოთ მათი ეს რაოდენობა, მათი ჰაბიტატის მიმართ მოთხოვნების შესაბამისად. მათ შორის მხოლოდ 1 სახეობა (მცირეაზიური ტრიტონი – *Triturus vittatus* (*Ommatotriton ophryticus*)) შეტანილია ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) „წითელი ნუსხაში“, როგორც საფრთხესთან ახლოს მყოფი (NT) (დანართი 14).

ე) ალგეთის ეროვნული პარკის მდინარეებში და ნაკადულებში გავრცელებულია თევზის რამდენიმე სახეობა, მათ შორის კობრისებრთა ოჯახიდან: მურწა (ციმორი) (*Barbus mursa*), ხრამულა (*varicorhinus*), ნაფოტა (*Rutilus*), ასევე კალმახი (*salmo fario*).

ვ) *უხერხემლოები*: ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე აღრიცხულია უხერხემლო ცხოველების 22 რიგი, 134 ოჯახი, 567 გვარი და 1,013 სახეობა (მწერების, ობობების, მოლუსკების და ჭიების ნუსხა წარმოდგენილია დანართ 15-ში).

ზ) ამ დროისთვის არ არსებობს მონაცემები სამშვილდის კანიონის, დაშაშის კანიონის და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ბიომრავალფეროვნების შესახებ, გარდა ზემოთ ხსენებული (პუნქტი 1 და პუნქტი 2) ინფორმაციისა.

4. **ენდემური და რელიქტური ცხოველების სახეობები:** 13 სახეობა განიხილება, როგორც ენდემური კავკასიისა და საქართველოსთვის (დანართი 9, 11). აქ წარმოდგენილია კავკასიისთვის ენდემური 3 უხერხემლო ცხოველი: ოჯახი (*Tipulidae*) 2 სახეობით და ოჯახი (*Bibionidae*) 1 სახეობით.

5. **ალგეთის დაცული ტერიტორიების ეკოსისტემების და ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებები**

ა) ზემოთ აღწერილი ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნება (ფლორა, ფაუნა და ეკოსისტემები) შეიძლება შეჯამდეს ბიომრავალფეროვნების ძირითად ღირებულებებში. შეიძლება ითქვას, რომ, თუ ყველა ეს ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულება ისე იქნება მართული, რომ მათი კონსერვაციის სტატუსი შენარჩუნდება ან გაუმჯობესდება, მაშინ ალგეთის დაცული ტერიტორიების ეკოსისტემები და სახეობები, ასევე ეფექტურად იქნება დაცული.

ბ) წიწვოვანი ტყე: მის შემადგენლობაში შედის მუქი წიწვოვანი ტყეები, რომელიც ალგეთის ნაკრძალის და ალგეთის ეროვნული პარკის შექმნის პირველადი მიზეზია და მოიცავს მაღალი კონსერვაციის ღირებულების მქონე სახეობებს, როგორცაა აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link) და კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach). მრავალფეროვანი ფლორისა და ფაუნის ჰაბიტატები, ენდემური და რელიქტური სახეობების ჩათვლით, ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უზრუნველყოფს ეკოსისტემის მნიშვნელოვანი სერვისების მიწოდებას (შეშა, ტყის არამერქნული პროდუქტები).

გ) შერეული და ფოთლოვანი ტყე: მოიცავს მაღალი კონსერვაციული ღირებულების სახეობებს, როგორებიცაა კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), ქართული ნეკერჩხალი (*Acer ibericum* M. Bieb – ეროვნულ დონეზე მოწყვლადი რელიქტური სახეობები, რომლებიც გვხვდება სამშვილდის კანიონის და ბირთვისის ბუნების ძეგლებში), თელა (*Ulmus*) და სხვადასხვა ორქიდეები. ზურმუხტის ქსელის ჰაბიტატი – *Fagus woodland* წიფლნარი, მრავალფეროვანი ფლორისა და ფაუნის ჰაბიტატები, ენდემური და რელიქტური სახეობების ჩათვლით. ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უზრუნველყოფს ეკოსისტემის მნიშვნელოვანი სერვისების მიწოდებას (შეშა, არამერქნული ტყის პროდუქტები).

დ) სუბალპური (ფოთლოვანი) ტყე: მოიცავს მაღალი კონსერვაციული ღირებულების სახეობებს, როგორებიცაა კავკასიური მუხა (*Quercus macranthera* R. et M.). სუბალპური ფლორისა და ფაუნის ჰაბიტატები, მათ შორის ენდემური და რელიქტური სახეობები.

ე) მდელოები: მოიცავს ზურმუხტის ქსელის ჰაბიტატებსა და მაღალი კონსერვაციის ფლორის სახეობების ჰაბიტატებს, რამდენიმე ორქიდეის სახეობის ჩათვლით. ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უზრუნველყოფს ეკოსისტემის მნიშვნელოვანი სერვისების მიწოდებას (სადოვრები).

ვ) მდინარეები და ნაკადულები: ხელს უწყობს პარკის ყველა სხვა ეკოსისტემის ფუნქციონირებას, როგორებიცაა მტკნარი წყლის ნაკადის ფაუნის ჰაბიტატები, მათ შორის ამფიბიები და უხერხემლოები, ასევე ევრაზიული წავი (*Lutra lutra*), ეროვნულ დონეზე გადაშენების პირას მყოფი მტკნარი წყლის ფაუნის ქოლგა სახეობები და ინდიკატორი სახეობები ნაკადულის ჰაბიტატების ხარისხისთვის. ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უზრუნველყოფს ეკოსისტემის მნიშვნელოვანი სერვისების მიწოდებას (წყალი).

ზ) მურა დათვი (*Ursus arctos*): ეროვნულ დონეზე გადაშენების პირას მყოფი ქოლგა სახეობა ტყის ფაუნისთვის.

თ) ფოცხვერი (*Lynx lynx*): ეროვნულ დონეზე გადაშენების უკიდურესი საფრთხის წინაშე მყოფი ქოლგა სახეობა ტყის ფაუნისთვის.

ი) ევროპული შველი (*Capreolus capreolus*): ალგეთის ეროვნული პარკის ფაუნის ქოლგა სახეობაა ჩლიქოსან ცხოველებს შორის. მისი პოპულაცია ფართოდაა გავრცელებული დაცულ ტერიტორიაზე. პარკის ტერიტორია წარმოადგენს ირმის რეინტროდუქციის პოტენციურ ადგილს.

კ) ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*): გლობალურ დონეზე გადაშენების პირას მყოფი და ეროვნულ დონეზე საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობა, რომლის კონსერვაციისთვის საქართველოს გლობალურ დონეზე განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა აკისრია. სავარაუდოდ, ბუდობს ბირთვისის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე.

მუხლი 14. მეცნიერება და განათლება

1. ეროვნული პარკს და ბუნების ძეგლებს სამეცნიერო კვლევა-მონიტორინგის თვალსაზრისით კარგი პოტენციალი გააჩნიათ. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფლორის და ფაუნის ძირითადი ჯგუფები დღემდე სრულად არ არის შესწავლილი.

2. ეროვნულ პარკს და ბუნების ძეგლებს გააჩნიათ სხვადასხვა ტიპის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობების ორგანიზების პოტენციალი (ლექცია-სემინარები, ტრენინგები, ღონისძიებები მწვანე კალენდრის მიხედვით, ეკო-გაკვეთილები ველზე, მწვანე აქციები, ეკოტურები და სხვა), ძირითადად, მიმდებარე სოფლების სკოლებისა და, ზოგადად, რეგიონის მოსახლეობისთვის.

მუხლი 15. მიწათსაკუთრება და მიწათსარგებლობა

1. ეროვნული პარკის და ბუნების ძეგლების მთელი ტერიტორია სახელმწიფო საკუთრებას წარმოადგენს. დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მეშვეობით, პასუხისმგებელია მათ მართვაზე.

2. ეროვნული პარკის ტერიტორია დაფარულია ზომიერად სახეცვლილი ტყეებით, სადაც ჭრები მხოლოდ დაბალი ინტენსივობით მიმდინარეობდა.

3. ეროვნული პარკის დაარსებამდე შეშის დამზადება ხდებოდა მიმდებარე სოფლების მოსახლეობის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად. ხე-ტყის ჭრა, ძირითადად, ხდებოდა სპეციალურად გაყვანილი სამანქანე და სატრაქტორე გზების მიმდებარედ (100-150 მ. ზოლში გზის თითოეულ მხარეს). ხშირად ადგილი ჰქონდა ჭრის წესების დარღვევის ფაქტებს.

4. ხელსაყრელი კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, ტყეების განახლება მეტწილად დამაკმაყოფილებელია. თუმცა ზოგიერთი ჭრაგავლილი ტერიტორია დაფარულია მაყვლით, ასკილით, ჯაგრცხილით, ქაცვით, ასევე არყითა და სხვა მაღალბალახეულობით და ბუჩქნარებით, ხოლო ჭრაგაუვლელ ტერიტორიებზე წარმოდგენილია ფიჭვი და ნაძვი.

5. ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საქონლის ძოვების შედეგად დაზიანების ხარისხის სისტემატური შეფასება არ განხორციელებულა; აქ დაახლოებით 700 სულამდე მსხვილფეხა რქოსანი და 300-მდე წვრილფეხა პირუტყვი ძოვს.

6. ეროვნულ პარკში მიწათსარგებლობის ფორმები რეგულირდება „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლისა და 2013 წლის 22 მაისის საქართველოს მთავრობის №125 დადგენილების „დაცული ტერიტორიების უძრავი ქონების სარგებლობაში გადაცემისას საწყისი სააუქციონო ფასის განსაზღვრისა და აუქციონის ჩატარების შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ შესაბამისად. ეროვნული პარკი იყოფა ფუნქციონალურ ზონებად, რომლებიც ცალ-ცალკე განსაზღვრავს მიწათსარგებლობასთან დაკავშირებულ წესებსა და შეზღუდვებს.

7. ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში დაშვებულია ზოგიერთი განახლებადი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა, როგორცაა ადგილობრივი თემების უზრუნველყოფა საშემე მერქნით, ტყის არამერქნული პროდუქტების შეგროვება, მათ შორის: კაკალი, სოკო, მაცვალი, ჟოლო, ასკილი, ზღმარტლი, პანტა, ტყემალი, მაჟალო, შინდი და მარწყვი; აგრეთვე ეროვნულ პარკში არსებული წყაროებიდან წყლის რესურსებით სარგებლობა.

მუხლი 16. ალგეთის ეროვნული პარკის ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობა

1. ქვემო ქართლის ტერიტორიაზე არსებული არქეოლოგიური თუ ხუროთმოძღვრული ძეგლების განსაკუთრებული სიმრავლე ამ მხარის ხანგრძლივი ისტორიის მოწმობაა და ხშირ შემთხვევაში, ნივთიერი დადასტურებაა წერილობით წყაროებში შემონახული მნიშვნელოვანი მოვლენების. წინაქრისტიანული ხანიდან დაწყებული გვიანი შუასაუკუნეების ჩათვლით, ყველა ტიპის ნიმუშების ერთობლიობა, მდიდარ მასალას იძლევა ქართული მატერიალური კულტურის განვითარების უწყვეტი სურათის წარმოსადგენად.

2. ალგეთის ხეობა ეკონომიკურად ქვემო ქართლის ერთ-ერთი მოწინავე მხარეა. საუკეთესო ბუნებრივი პირობები, ჰავა, პროდუქტიული საძოვრები და სათიბები, ტყის მასივები, მორწყვის შესაძლებლობა საუკუნეთა მანძილზე ხეობის მეურნეობის ინტენსიური განვითარების ხელშემწყობი ფაქტორი იყო. ხეობის განვითარებას დიდად შეუწყო ხელი მისმა ხელსაყრელმა გეოგრაფიულმა მდებარეობამ. აქ გადიოდა (ახლაც გადის) უმოკლესი გზები, რომლითაც უკავშირდებოდა ერთმანეთს შიდა და ქვემო ქართლი, თრიალეთ-ჯავახეთი და კახეთი. სწორედ ამ გზების სადარაჯოდ იყო აღმართული ალგეთის ცნობილი ციხეები: ბირთვისი, ორბეთი, ფარცხისი, კლდეკარი. არქეოლოგიის თვალსაზრისითაც შესაბამისი მასალები ალგეთის მთელ ტერიტორიაზე აღმოჩენილია ენეოლითისა და ადრე ბრინჯაოს ხანიდან გვიან შუასაუკუნეებამდე. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში და მიმდებარე მიდამოებში შემორჩენილია ბრინჯაოს ხანის ნამოსახლარები და ციკლოპური ნაგებობები.

3. ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარე ტერიტორიაზე აღმოჩენილია უამრავი არქეოლოგიური ძეგლი, რომელთაგან ყველაზე ადრინდელები ენეოლითის და ადრე ბრინჯაოს ხანას განეკუთვნება. შემორჩენილია ბრინჯაოს ხანის ციკლოპური ციხეები, მოქმედი ეკლესიები და ეკლესია-ნანგრევები (იხ. დანართ 16-ში ისტორიულ-კულტურული ობიექტების ნუსხა და რუკა). ალგეთის ეროვნული პარკის ჩრდილო-აღმოსავლეთ საზღვართან მდებარეობს ისტორიული დიდგორის ველი.

მუხლი 17. ტურიზმი და რეკრეაცია

1. ალგეთის ეროვნული პარკი ქ. თბილისიდან 60 კმ-ის დაშორებით მდებარეობს. უმაღლესი წერტილია კლდეკარის მთა (2,019 მ), რომლის ისტორიულ-კულტურული ღირებულების გათვალისწინებით, ტურისტული თვალსაზრისით ის ერთ-ერთი მიმზიდველი ადგილია ქვემო ქართლის რეგიონში. ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე წარმოდგენილი ლანდშაფტები, მთების და გორაკების ჩათვლით, კულტურული მემკვიდრეობის ნაშთები და, ასევე, მდინარე ალგეთი, ეკოტურისტული თვალსაზრისით ძალიან მიმზიდველი გარემოა.

2. ეროვნულ პარკს და ბუნების ძეგლებს გააჩნიათ საკმაოდ კარგი პოტენციალი მდგრადი ტურიზმის განვითარებისთვის.

3. ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე განვითარებულია ტურიზმის ისეთი ფორმები, როგორებიცაა: საფეხმავლო (ლაშქრობები), საცხენოსნო და ისტორიულ-კულტურული, ასევე არქეოლოგიური ტურები (დანართი 17).

4. ასევე გასათვალისწინებელია ის ფაქტიც, რომ ალგეთის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს დაბა მანგლისთან, რომელიც მნიშვნელოვან საკურორტო ადგილს წარმოადგენს და უამრავი დამსვენებელი ჰყავს გაზაფხულისა და ზაფხულის სეზონზე.

მუხლი 18. ადგილობრივი ეკონომიკისა და ალგეთის დაცული ტერიტორიების ურთიერთკავშირი

1. ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ განლაგებულია დაბა მანგლისი და 9 მცირე სოფელი (შეხვეტილა, არხოტი, კოდისწყარო, ნაპილნარი, ჯვრისხევი, ქვემო ჭინჭრიანი, ზემო ჭინჭრიანი, პატარა ნამტვრიანი, დიდი ნამტვრიანი, ფარცხისი, ამლივი, კოხტა, ხარება, სამშვილდე). მოსახლეობის საერთო რაოდენობა შეადგენს 757 კომლს, 2,294 სულს; აქედან სოფლებში მუდმივი მაცხოვრებელია დაახლოებით 18 კომლი, 164 სული.

2. მოსახლეობის უმეტესობა დაკავებულია სოფლის მეურნეობით და, ძირითადად, მისდევს მესაქონლეობას, მემარცვლეობას, მეხოსტნეობას, თივის დამზადებას, მეფუტკრეობას. მოსახლეობა სარგებლობს ალგეთის ეროვნული პარკის სხვადასხვა რესურსით, შეშის, სამოვრებისა და სათიბების ჩათვლით.

3. დაბა მანგლისში 74 საოჯახო სასტუმროა, რომელიც მოქმედია ტურისტული სეზონის (ივნისი-სექტემბერი) განმავლობაში.

4. არსებული სოციალური პრობლემებია: ცუდი წყალმომარაგება, შიდა გზების გაუმართაობა, გაზიფიკაციის არარსებობა, ნარჩენების მართვის არარსებობა სოფლებში, საცხოვრებელი სახლების ავარიული მდგომარეობა სოფლებში, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სიმცირე.

5. „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში – საქართველო“ (SPPA-საქართველო) პროექტის ხელშეწყობით, 2014 წლიდან ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარე სოფლებში სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა შედარებით გაუმჯობესდა. 2014-2016 წლებში მყისიერი დაწყების მექანიზმის (QSM) და ფინანსური თანამონაწილეობითი მიდგომის (FPA) მეთოდების გამოყენებით განხორციელდა ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ წარმოდგენილი სულ 228,402 ლარის ღირებულების (ინდივიდუალური და სათემო) პროექტები.

თავი III. გრძელვადიანი მიზნები

მუხლი 19. ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნები

1. გრძელვადიანი მიზნები ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტების, ცოცხალი ორგანიზმების და გეომორფოლოგიური ღირებულებების მიმართ უნდა ჩამოყალიბდეს როგორც ზოგადად, ასევე კონკრეტულად, რათა წარმატებით განხორციელდეს ალგეთის დაცული ტერიტორიების მართვა.

2. ზოგადი: ალგეთის ეროვნული პარკის, ისევე როგორც დაშბაშისა და სამშვილდის კანიონების და ბირთვისის ბუნების ძეგლების გეომორფოლოგიური და გეოლოგიური წარმონაქმნები ბუნებრივი ლანდშაფტები და ჰაბიტატები დაცულია და აღდგენილია საჭიროების შემთხვევაში. ცხოველთა და მცენარეთა პოპულაციები და ჯგუფები დაცულია მათ ბუნებრივ და დიდწილად უცვლელ გარემოში. ალგეთის დაცული ტერიტორიები მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ეროვნულ და გლობალურ დონეზე საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების გენოფონდის გრძელვადიან კონსერვაციას. სახეობების პოპულაციის რაოდენობა გაიზარდა და მიაღწია ტერიტორიისთვის დამახასიათებელ მიახლოებით ბუნებრივ ტევადობას.

3. ზემოთ აღნიშნული ზოგადი გრძელვადიანი მიზანი შეიძლება განისაზღვროს ალგეთის დაცული ტერიტორიებისთვის იდენტიფიცირებული ძირითადი ბიომრავალფეროვნების და

გეომორფოლოგიური ღირებულებებისთვის. პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ:

ა) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ყველა წიწვოვანი, შერეული და ფოთლოვანი ტყის კონსერვაციის სტატუსი შენარჩუნებული ან გაუმჯობესებულია 2018 წელთან შედარებით, ტყით დაფარული ფართობი შენარჩუნებულია ან გაზრდილი, ტყის კორომის მახასიათებლები ასახავენ ჯანსაღ, თითქმის ბუნებრივ ან ბუნებრივ ტყეებს, მნიშვნელოვანი ტყის მცენარეული სახეობები, მათ შორის კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link), მაღალმთის მუხა (*Oak Quercus macranthera* R. et M), ქართული ნეკერჩხალი (*Acer ibericum* M. Bieb) და სხვები წარმოადგენენ მინიმუმ იგივე რაოდენობას, როგორც 2018 წელს, და მცენარეთა მავნებლების რაოდენობა დაბალ დონეზეა;

ბ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ყველა მდელოს აქვს საშუალო ან დაბალი დეგრადაცია 2019 წელთან შედარებით, რომელიც ასახულია საძოვრების დეგრადაციის ინდექსებში;

გ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მდინარეების და ნაკადულების მდგომარეობა განაპირობებს მდინარის კალმახის (*Salmo trutta*) სიჯანსაღესა და სიუხვეს;

დ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითად ძუძუმწოვართა სახეობების პოპულაციები, მათ შორის მურა დათვი (*Ursus arctos*), ფოცხვერი (*Lynx lynx*), ევროპული შველი (*Capreolus capreolus*) და წავი (*Lutra lutra*) ახლოს არიან ამ სახეობების ტერიტორიების ბუნებრივ ტევადობასთან;

ე) ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*) აგრძელებს ბირთვისის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე ბუდობას და მათი ბუდეები მომრავლებულია ან შენარჩუნებულია 2018 წელთან შედარებით;

ვ) ალგეთის ეროვნული პარკის და ბუნების ძეგლების ნაწილები, რომლებიც წარმოადგენენ საინტერესო გეომორფოლოგიურ და გეოლოგიურ წარმონაქმნებს, ბუნებრივ ელემენტებთან ერთად, როგორებიცაა დამახასიათებელი მიკროკლიმატი, ჰიდროლოგია და მცენარეულობა, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კულტურული მემკვიდრეობის ნაშთები (ბირთვისის ბუნების ძეგლის შემთხვევაში), კარგად არის დაცული.

მუხლი 20. ეკოგანათლებასა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის დაცული ტერიტორიები წარმოადგენენ მდიდარ ეკო-საგანმანათლებლო რესურსს. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია ადგილობრივ სკოლებთან და სხვა შესაბამის საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ურთიერთთანამშრომლობის გზით უზრუნველყოფს საზოგადოებაში გარემოსდაცვითი ცნობიერების და ცოდნის ზრდას, რაც ხელს უწყობს საზოგადოების დამოკიდებულების პოზიტიურ ცვლილებას ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ და მათ ჩართულობას მართვაში.

მუხლი 21. ბუნებრივ და ისტორიულ-კულტურულ გარემოში რეკრეაციის, ჯანმრთელობის დაცვისა და ტურიზმისათვის ხელსაყრელი პირობების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე წარმატებით ვითარდება ბუნებაზე ორიენტირებული მდგრადი ტურიზმი, სადაც ვიზიტორებისთვის უზრუნველყოფილია სუფთა, უსაფრთხო და მასტიმულირებელი გარემო. ტურიზმიდან მიღებულ შემოსავალს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ალგეთის დაცული ტერიტორიების განვითარებაში.

მუხლი 22. კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებასთან და ინტეგრაციასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ, ადგილობრივი კულტურული მემკვიდრეობის ღირსშესანიშნავი ადგილები და ძეგლები საკმაოდ კარგადაა შენარჩუნებული, დაცული და ხელმისაწვდომია ვიზიტორებისთვის უსაფრთხო და ინფორმაციული გზით. ისინი წარმოადგენენ ვიზიტორის პროგრამის შემადგენელ ნაწილს ეკოსისტემის პროდუქტებსა და ღირსშესანიშნაობებთან ერთად.

მუხლი 23. სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებასთან დაკავშირებული მიზნები ადგილობრივი ეკონომიკისა და მოსახლეობის სასარგებლოდ

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის დაცულმა ტერიტორიებმა გააუმჯობესეს ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ზოგადი კეთილდღეობა და ხელი შეუწყვეს ადგილობრივ სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას. ალგეთის დაცული ტერიტორიები მდგრადად უზრუნველყოფენ ეკოსისტემის სერვისების ფართო სპექტრს, მათ შორისაა არამერქნული ტყის პროდუქტები, საძოვრები, შეშა, სასმელი, ტექნიკური წყალი და სხვა. რეგიონის ბუნებასა და კულტურულ ფასეულობებზე დაფუძნებული საგანმანათლებლო, ესთეტიკური და სულიერი ფასეულობები იზიდავენ ქართველ და უცხოელ ტურისტებს, რაც დადებითად აისახება ადგილობრივი ეკო-ტურიზმის ბიზნესზე და შედეგად ახდენს ადგილობრივი ეკონომიკის სტიმულირებას.

მუხლი 24. ბუნებრივი რესურსებით მდგრად სარგებლობასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ, ადგილობრივ მოსახლეობას, სრულიად გათვითცნობიერებული აქვს ალგეთის დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობა. დაცული ტერიტორიები ხელს უწყობს მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის კეთილდღეობას მდგრადი გზით, მათთვის საჭირო ბუნებრივი რესურსების მიწოდებით. ასევე ქმნის ადგილობრივი თემებისთვის შემოსავლის ალტერნატიულ წყაროს, რაც ამცირებს მათ დამოკიდებულებას დაცული ტერიტორიების ბუნებრივ რესურსებზე.

მუხლი 25. მეცნიერებასა და განათლებასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის დაცული ტერიტორიები წარმოადგენს საინტერესო სამეცნიერო-კვლევით ბაზას ქართველი და უცხოელი მეცნიერებისთვის. მას აქვს წარმატებული თანამშრომლობა საქართველოს და უცხოეთის სამეცნიერო-კვლევით და საგანმანათლებლო ცენტრებთან, ასევე დამოუკიდებელ მკვლევრებთან. ადმინისტრაციას გააჩნია სრულფასოვანი სამეცნიერო ინფორმაცია ტერიტორიის ყველა ძირითადი ღირებულებების შესახებ დაცული ტერიტორიის მართვის ეფექტურად წარმართვისთვის.

მუხლი 26. ადმინისტრაციის განვითარებასთან დაკავშირებული მიზნები

პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას გააჩნია ყველა აუცილებელი რესურსი იმისათვის, რომ განაგრძოს ტერიტორიის

ძირითადი ღირებულებების კონსერვაცია და გაუმჯობესება, თანამშრომლების სათანადო რაოდენობა ადეკვატურად აღჭურვილია ფინანსური, ტექნიკური, ინფრასტრუქტურული რესურსით, საჭირო ცოდნით, უნარით და დაცული ტერიტორიების ეფექტურად მართვის გამოცდილებით ადმინისტრაციის კონტროლის ქვეშაა.

თავი IV. დაცული ტერიტორიის სიტუაციური ანალიზი

მუხლი 27. დაცული ტერიტორიის ძირითადი ღირებულებების არსებული მდგომარეობა

1. ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებების მდგომარეობა: ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებები განისაზღვრა ზემოთ მოცემულ მე-13 მუხლში. მდგომარეობის ატრიბუტები განისაზღვრა თითოეული ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებისთვის და მაქსიმალურად შეგროვდა ინფორმაცია არსებული მდგომარეობის შესახებ (ცხრილი 3). თუმცა ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას აკლია მონაცემები და ინფორმაცია მისი ზოგიერთი ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების (ეკოსისტემები და სახეობები) ამჟამინდელი მდგომარეობის შესახებ. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების სრულყოფილად გასაგებად, საჭირო იქნება დამატებითი კვლევები და ინფორმაციის შეგროვება პირველი მენეჯმენტის გეგმის ციკლის განმავლობაში.

ცხრილი 3: ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებები და შესაბამისი ატრიბუტების არსებული მდგომარეობა

ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულება	მდგომარეობის ატრიბუტი	არსებული მდგომარეობა
წიწვოვანი ტყე	ტყის ფართობი (ჰა)	1,650 ჰა
	სტანდარტული კორომის მახასიათებლები	არ არსებობს განახლებული ტყის ინვენტარიზაციის მონაცემები.
	ძირითადი სახეობების არსებობა	წარმოდგენილია შემდეგი სახეობები: კავკასიური სოჭი (<i>Abies nordmanniana</i> (Stev.) Spach), აღმოსავლური ნაძვი (<i>Picea orientalis</i> (L.) Link) და ინფორმაცია მათი დაფარულობის/სიხშირის შესახებ არ მოიპოვება.
	მავნებლების არსებობა	ამ ტერიტორიაზე აღრიცხულია შემდეგი მავნებლები: ნაძვის დიდი ლაფანჭამია (<i>Dendroctonus micans</i> Kugel.), ფიჭვის დიდი ცხვირგრძელა (<i>Curculio glandium</i> Marsh.), ნაძვის მცირე მებაღე, მკრეჭავი (ლაფანჭამია) (<i>Tomicus minor</i> Linn.), ხარაბუხები (<i>Cerambycidae</i>) და პეწიანები (<i>Buprestidae</i>), ორკბილა ქერქიჭამია (<i>Pityogenes bidentatus</i> Herbst.), ოთხკბილა ქერქიჭამია (<i>Pityogenes quadridens</i> Hartig.), ქერქიჭამია გრავერი (<i>Pityogenes chalcographus</i> L.), აღნიშნული მავნებლების გავრცელება დაფიქსირებულ იქნა 2017 წლის ოქტომბრის თვეში ეროვნული პარკის თრიალეთის უბნის V, VI, და IX სარეინჯეროების საკვლევ ტერიტორიაზე (1273 ჰა). სხვა ტერიტორიებზე

		ინფორმაცია მათი გავრცელების და ფეთქებადობის/ეპიდემიის შესახებ არ არსებობს.
შერეული და ფოთლოვანი ტყე	ტყის ფართობი (ჰა)	4, 200 ჰა
	სტანდარტული კორომის მახასიათებლები	არ არსებობს ტყის განახლებული ინვენტარიზაციის მონაცემები.
	ძირითადი სახეობების არსებობა	წარმოდგენილია შემდეგი სახეობები: ქართული მუხა (<i>Quercus iberica</i>), თელა (<i>Ulmus</i>), სოჭი (<i>Abies nordmanniana</i> (Stev.) Spach), წიფელი (<i>Fagus orientalis</i>), მაღალმთის მუხა (<i>Quercus macranthera</i> R. et M.) და ინფორმაცია მათი დაფარულობის/სიხშირის შესახებ არ მოიპოვება.
	მავნებლების არარსებობა	ამ ტერიტორიაზე აღრიცხულია შემდეგი მავნებლები: მუხის ცხვირგრძელა (<i>Curculio glandium</i> Marsh.), მუხის ერთფეროვანი ჩრჩილი (<i>Tischeria ekebladella</i> Bjerk.) და არაფერდი პარკხვევია (<i>Lymantria dispar</i> Linn.) აღნიშნული მავნებლების გავრცელება დაფიქსირებულ იქნა 2017 წლის ოქტომბრის თვეში ეროვნული პარკის თრიალეთის უბნის V, VI, და IX სარეინჯეროების საკვლევ ტერიტორიაზე (1273 ჰა). სხვა ტერიტორიებზე ინფორმაცია მათი გავრცელების და ფეთქებადობის/ეპიდემიის შესახებ არ არსებობს. ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ასევე აღრიცხულია ვერხვის აბედა სოკო (<i>Phellinus tremulae</i>) და წიფლის სოკო (<i>Pleurotus ostreatus</i>). თუმცა ინფორმაცია მათი გავრცელების და ფეთქებადობის/ეპიდემიის შესახებ არ არსებობს.
სუბალპური ტყე	ფართობი (ჰა)	800 ჰა
	სტანდარტული კორომის მახასიათებლები	არ არსებობს განახლებული ტყის ინვენტარიზაციის მონაცემები.
	ძირითადი სახეობების არსებობა	წარმოდგენილია შემდეგი სახეობები: მაღალმთის მუხა (<i>Quercus macranthera</i> R. et M.), სოჭი (<i>Abies nordmanniana</i> (Stev.) Spach), ლიტვინოვის არყი (<i>Betula litwinowii</i> Doluch) და ინფორმაცია მათი დაფარულობის/სიხშირის შესახებ არ მოიპოვება.
	მავნებლების არარსებობა	არცერთი მავნებელი არ არის აღრიცხული.
მდელოები	მდელოების უცვლელობა	არ არსებობს რაოდენობრივი მონაცემები (სამოვრის დეგრადაციის ინდექსი ან მსგავსი).
მდინარეები და ნაკადულები	მდინარის კალმახის (<i>Salmo trutta</i>) რიცხოვნობა (რაოდენობა)	არსებული მდგომარეობის შესახებ არ არსებობს სანდო ინფორმაცია.
მურა დათვი – (<i>Ursus arctos</i>)	რიცხოვნება (რაოდენობა)	არსებული მდგომარეობის შესახებ არ არსებობს სანდო ინფორმაცია.
ფოცხვერი – (<i>Lynx lynx</i>)	რიცხოვნება (რაოდენობა)	არსებული მდგომარეობის შესახებ არ არსებობს სანდო ინფორმაცია.

ევროპული შველი – (<i>Capreolus capreolus</i>)	რიცხოვნება (რაოდენობა)	არსებული მდგომარეობის შესახებ არ არსებობს სანდო ინფორმაცია.
ფასკუნჯი – (<i>Neophron percnopterus</i>)	მობუდარი წყვილების რაოდენობა	არსებული მდგომარეობის შესახებ არ არსებობს სანდო ინფორმაცია.

2. სხვა ღირებულებების მდგომარეობა: როგორც ზემოთ, მე-2 თავში აღინიშნა, ალგეთის დაცული ტერიტორიების სხვა ღირებულებები, ერთი მხრივ, მოიცავენ გეოლოგიურ ფასეულობებს, ისტორიულ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებულ ღირებულებებს და მეორე მხრივ, ღირებულებებს, რომლებიც უშუალოდ ეკოსისტემის სერვისებზეა დამოკიდებული (ზუნებრივ რესურსებთან დაკავშირებული, სამეცნიერო და საგანმანათლებლო, ტურისტული და საერთო სოციალურ-ეკონომიკური ღირებულებები).

3. ალგეთის დაცული ტერიტორიების გეომორფოლოგიური ღირებულებები დიდწილად ხელუხლებელია. ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე მდებარე ისტორიული ძეგლები ცუდ მდგომარეობაშია და საჭიროებენ სამუშაოებს, რათა მოხდეს მათი კონსერვაცია და უსაფრთხო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

4. ალგეთის დაცული ტერიტორიების პოტენციური სამეცნიერო-საგანმანათლებლო, ტურისტული და საერთო სოციალურ-ეკონომიკური ღირებულებები ამჟამად სრულყოფილად არ არის რეალიზირებული (იხ. ქვემოთ მუხლი 32-36).

მუხლი 28. დაცული ტერიტორიის ძირითადი ღირებულებების პირდაპირი საფრთხეები

1. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების პირდაპირ და არაპირდაპირი საფრთხეები მოცემულია ცხრილ 4-ში.

ცხრილი 4: სამიზნე ღირებულებების პირდაპირი და არაპირდაპირი საფრთხეები

პირდაპირი საფრთხე	დაკავშირებული არაპირდაპირი ფაქტორები	დაზიანებული ძირითადი ღირებულებები
ბრაკონიერობა	<ul style="list-style-type: none"> ადგილობრივების შეზღუდული ცოდნა და დამოკიდებულება ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ; ინტერესი რეკრეაციულ ნადირობასთან დაკავშირებით; ნადირობაზე მოთხოვნა; ნადირობის ტრადიციები; ნანადირევ ხორცზე მოთხოვნა; აღსრულების ეფექტურობის შეზღუდვები; დარღვევების არაეფექტური გამოვლინება და რეინჯერების არასაკმარისი კვალიფიკაცია; ბრაკონიერობაზე არასაკმარისი ცოდნა; რეინჯერებისთვის სავსე აღჭურვილობის ნაკლებობა; გამოვლენილ შემთხვევებზე არაეფექტური რეაგირება; დაცულ ტერიტორიებზე სხვადასხვა ადგილიდან მარტივი შეღწევადობა; 	<p>ევროპული შველი</p> <hr/> <p>მურა დათვი</p>

გადაჭარბებული ძოვება	<ul style="list-style-type: none"> • მეცხოველეობიდან მიღებულ შემოსავლებზე დამოკიდებულების მაღალი დონე; • შემოსავლების ალტერნატივების ნაკლებობა; • მწყემსობაზე დაფუძნებული მესაქონლეობის გაძლიერების სისტემა; • ზაფხულის საძოვრების სიმწირე; • საძოვრების მართვის გეგმის არარსებობა; • არასაკმარისი ცოდნა საძოვრების მართვასთან დაკავშირებით; • დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ გაიჯარებული საძოვრების რაციონალურ გამოყენებაზე კონტროლის არარსებობა. 	<p>მდელოები</p> <hr/> <p>ევროპული შველი</p>
უკანონო ძოვება ტყეში	<ul style="list-style-type: none"> • მეცხოველეობიდან მიღებულ შემოსავლებზე დამოკიდებულების მაღალი დონე; • შემოსავლების ალტერნატივების ნაკლებობა; • მწყემსობაზე დაფუძნებული მესაქონლეობის გაძლიერების სისტემა; • ზაფხულის საძოვრების სიმწირე; • ადგილობრივების შეზღუდული ცოდნა და დამოკიდებულება ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ; • კანონდარღვლების არასაკმარისი ეფექტურობა. 	<p>წიწვოვანი ტყე</p> <hr/> <p>შერეული და ფართოფოთლოვანი ტყე</p> <hr/> <p>სუბალპური ტყე</p> <hr/> <p>ევროპული შველი</p>
მწერები, სოკოები, მავნებლები	<ul style="list-style-type: none"> • მავნებელი მწერების მონიტორინგის შეზღუდული შესაძლებლობები; • ფიტოპათოლოგიური კვლევის არარსებობა; • ადმინისტრაციის თანამშრომლების არასაკმარისი კვალიფიკაცია. 	<p>წიწვოვანი ტყე</p> <hr/> <p>შერეული და ფოთლოვანი ტყე</p>
უკანონო თევზჭერა	<ul style="list-style-type: none"> • ადგილობრივების შეზღუდული ცოდნა და დამოკიდებულება ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ; • თევზაობაზე მოთხოვნა; • თევზაობის ტრადიციები; • აღსრულების ეფექტურობის შეზღუდვები; • დარღვევების არაეფექტური გამოვლენა და რეინჯერების არასაკმარისი კვალიფიკაცია; • ბრაკონიერობაზე არასაკმარისი ცოდნა; • გამოვლენილ შემთხვევებზე არაეფექტური რეაგირება. 	<p>მდინარეები, ნაკადულები</p>
ვიზიტორების, მიმდებარე მოსახლეობისა და მწყემსების მიერ გამოწვეული ზეგავლენა დაცულ ტერიტორიაზე და იქ გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე,	<ul style="list-style-type: none"> • ვიზიტორთა დიდი რაოდენობა და არათანაბარი გადანაწილება; • დაბინძურების წინააღმდეგ სუსტი კანონდარღვლება; • ვიზიტორთა ეფექტური მართვის არასაკმარისობა; • ვიზიტორთა შეზღუდული ინფრასტრუქტურა; • ადგილობრივების, ვიზიტორთა და მიმდებარე მოსახლეობის შეზღუდული ცოდნა და 	<p>წიწვოვანი ტყე</p> <hr/> <p>შერეული და ფართოფოთლოვანი ტყე</p> <hr/> <p>სუბალპური ტყე</p> <hr/> <p>მდელოები</p> <hr/> <p>მურა დათვი</p> <hr/> <p>ფოცხვერი</p>

ტერიტორიის დანაგვიანება	დამოკიდებულება ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ.	ევროპული შველი
		ფასკუნჯი
		მდინარეები და ნაკადულები
წყლის დაბინძურება	<ul style="list-style-type: none"> • მიმდებარე დასახლებების მოუწესრიგებელი საკანალიზაციო ინფრასტრუქტურა; • საყოფაცხოვრებო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების გატანის სისტემის არარსებობა/არასწორი პრაქტიკა; • რესურსების არარსებობა საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი ინფრასტრუქტურის მოწყობისთვის მიმდებარე სოფლებში; • მიმდებარე სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე შხამ-ქიმიკატების უსისტემო და უკონტროლო გამოყენება ფერმერების მიერ; • მიმდებარე მოსახლეობის, ვიზიტორების, ფერმერების ცნობიერების დაბალი დონე დაბინძურებასთან დაკავშირებით. 	მდინარეები, ნაკადულები (მდინარე ალგეთი, საყავრე ღელე, თხინვალას ხევი, ჭივჭავი, ხრამის ხევი)
ხე-ტყის უკანონო ჭრა	<ul style="list-style-type: none"> • სოციალურ-ეკონომიკური საჭიროებები, საწვავ შემაზე მაღალი მოთხოვნა; • ალტერნატიული საწვავის ნაკლებობა; • ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის არამდგრადი ტრადიციები; • აღსრულების ეფექტურობის შეზღუდვები; • დაცვის ინფრასტრუქტურის სათანადო რაოდენობის არარსებობა; • რეინჯერებისთვის აღჭურვილობის ნაკლებობა; • გარკვეული ბუნებრივი რესურსის სარგებლობით მიყენებული ზიანის გაცნობიერების დაბალი დონე; • რეიჯერთა არასაკმარისი კვალიფიკაცია კონფლიქტების მართვაში; • რეინჯერთა არასაკმარისი კვალიფიკაცია კანონდარსებულებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე; • მოუწესრიგებელი არსებული სატყეო გზები. 	წიწვოვანი ტყე
		შერეული და ფართოფოთლოვანი ტყე
		სუბალპური ტყე
		ევროპული შველი
		მურა დათვი
		ფოცხვერი
ტყის და მდელოს ხანძრები	<ul style="list-style-type: none"> • ტყის ხანძრების მართვის გეგმის არარსებობა; • ვიზიტორთა, მიმდებარე მოსახლეობის, მწყემსების ცნობიერების და დამოკიდებულების ნაკლებობა ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმართ; • ხანძარსაწინააღმდეგო აღჭურვილობის ნაკლებობა; • რეინჯერების არასაკმარისი კვალიფიკაცია; • მიმდებარე მოსახლეობის დაბალი ცნობიერება. 	წიწვოვანი ტყე
		შერეული და ფოთლოვანი ტყე
		სუბალპური ტყე
		მდელოები
		მურა დათვი
		ფოცხვერი
		ევროპული შველი

2. საფრთხეები სხვა ღირებულებების მიმართ: ალგეთის დაცული ტერიტორიების გეომორფოლოგიურ ღირებულებებს ამჟამად მნიშვნელოვანი საფრთხე არ ემუქრება. ისტორიული და არქეოლოგიური ძეგლების საფრთხეები მოიცავს ვიზიტორების მხრიდან დაზიანებებს, არასაკმარისი შესანარჩუნებელი ღონისძიებების შედეგად თანდათანობით ნგრევას.

3. ალგეთის დაცული ტერიტორიების სამეცნიერო-საგანმანათლებლო, ტურისტულ და საერთო სოციალურ-ეკონომიკურ ღირებულებებთან დაკავშირებული მთავარი საფრთხეები ისაა, რაც გავლენას ახდენს ეკოსისტემის შესაძლებლობებზე, რათა უზრუნველყოს ეკოსისტემის სერვისები, რომლებიც მხარს უჭერენ ამ ღირებულებებს, ანუ იმ საფრთხეებს, რომლებიც ჩამოთვლილია მე-4 ცხრილში.

მუხლი 29. ბუნებრივი რესურსების დაცვა და პატრულირება

1. ალგეთის დაცული ტერიტორიები ესაზღვრება თეთრიწყაროს, წალკის და კასპის მუნიციპალიტეტების რამდენიმე სოფელს; შესაბამისად ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა და ანთროპოგენური ზეწოლა ბიომრავალფეროვნების ღირებულებებზე უფრო ინტენსიურია ალგეთის დაცული ტერიტორიების ამ მონაკვეთებზე.

2. ადმინისტრაციას არ გააჩნია ტერიტორიის დაცვის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. დაცვის ღონისძიებების განხორციელება ხდება წლიური სამუშაო გეგმის შესაბამისად.

3. ალგეთის ეროვნული პარკის ძირითადი, ყოფილი ალგეთის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიები 1965 წლიდან იყო საკონსერვაციო დაცვის ქვეშ. თუმცა 1990-იან წლებში მასშტაბურმა ბრაკონიერობამ და ბუნებრივი რესურსების უკონტროლო გამოყენებამ საფრთხის ქვეშ დააყენა ბევრი სახეობის არსებობა.

4. ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიები დაყოფილია ალგეთისა და თრიალეთის უბნებად. სულ ორივე უბანზე არის 12 სარეინჯერო. აქედან 9 სარეინჯერო თრიალეთის უბანზე, ხოლო 3 სარეინჯერო ალგეთის უბანზე.

5. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის განყოფილებას ხელმძღვანელობს დაცვის განყოფილების უფროსი და დაკომპლექტებულია 2 უბნის უფროსი რეინჯერით, 10 რეინჯერით და 1 ბუნებრივი რესურსების უფროსი სპეციალისტით. 2018 წელს ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას დაემატა 7 რეინჯერის შტატი.

6. 2016 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 10 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტი, აქედან 7 შემთხვევა უკანონო ჭრახე. 26 სამართალდარღვევა გამოვლინდა 2015 წელს და 13 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა გამოვლინდა 2014 წელს. გარდა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევებისა, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე მოხდა სისხლის სამართლის დანაშაულებიც: 2016 წელს 7 შემთხვევა, 2015 წელს 6, ხოლო 2014 წელს 3. მათ შორის 12 დანაშაული უკავშირდება დიდი რაოდენობით ხე-ტყის უკანონო ჭრას, 1 კი ნადირობას. ფაქტების გამოვლენის ეფექტურობის სისტემატური შეფასება არ ჩატარებულა.

7. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებმა, SPPA საქართველოს და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ძალისხმევით მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა ტრენინგსა და სასწავლო ტურში როგორც საქართველოში ასევე უცხოეთის წამყვან ეროვნულ პარკებში. გაეცნენ ლაგოდების, ბორჯომ-ხარაგაულის და თუშეთის დაცული ტერიტორიების საქმიანობას (ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი, კანონალსრულება, დამხმარე ზონის განვითარება); ასევე მონაწილეობეს გერმანიის რონის ბიოსფერული რეზერვატი და ბავარიის ტყის ეროვნულ პარკი, სადაც გაეცნენ დაცული ტერიტორიების მმართველობას ზოგადად, საზოგადოების მონაწილეობის ფორმებს, ეკოგანათლების და ბიომრავალფეროვნების კვლევა-მონიტორინგის პრინციპებსა და

სხვა. გარდა ამისა, რეინჯერებმა სსიპ – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიაში შეისწავლეს იარაღის გამოყენება და დამრღვევთან ურთიერთობის საკითხები. ადმინისტრაციაში საკუთარი რესურსით ატარებენ სავსელ ტრენინგებს რეინჯერებისთვის, რომელიც მოიცავს GPS-ის გამოყენებას, სამართალდარღვევის ოქმების შედგენას და სხვა.

8. 2015-2016 წლებში განხორციელდა ალგეთის ეროვნული პარკის და ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის საზღვრების დაზუსტება და საჯარო რეესტრში რეგისტრაცია. სხვადასხვა შემთხვევებში მოქალაქეების მიერ ხდება ტერიტორიაზე უკანონო შეღწევა, რაც მათივე განმარტებით, გამოწვეულია იმ გარემოებით, რომ არ არსებობს გაფართოებული საზღვრისთვის საკმარისი სასაზღვრო ნიშნულები (ამჟამად არსებობს 22 სასაზღვრო ნიშნული).

9. დაცული ტერიტორიების ტერიტორიის დაცვა ხორციელდება პატრულირების მეშვეობით. ადმინისტრაციის მიერ შემუშავებულია 37 საფეხმავლო და 8 სამანქანო საპატრულო მარშრუტები. მათ შორის 2 ღამის სამანქანო საპატრულო მარშრუტი. მარშრუტებზე პატრულირების ინტენსივობა იცვლება სეზონების და ანთროპოგენური რისკების შესაბამისად.

მუხლი 30. ადამიანური რესურსები

1. გერმანიის განვითარების ბანკის (KFW) დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა SPPA-საქართველოს მხარდაჭერით შემუშავდა სსიპ – საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ადამიანური რესურსების მართვის სტრატეგია. სტრატეგიის მიხედვით დაცული ტერიტორიების სააგენტოს წინაშე დგას შემდეგი ამოცანები:

- ა) სააგენტოს ტერიტორიული ორგანოების ეფექტიანი ორგანიზაციული სტრუქტურის ჩამოყალიბება;
- ბ) სამუშაო აღწერილობის შემუშავება ყველა პოზიციისთვის;
- გ) პერსონალის განვითარების სტრატეგიის შემუშავება (დასრულდა 2015/16 წლებში);
- დ) პერსონალის მატერიალური და არამატერიალური წახალისების გამჭვირვალე სისტემის დანერგვა;
- ე) მოხალისეების მოზიდვა.

2. არსებულ პერსონალს არ აქვს შესაბამისი კვალიფიკაცია.

3. მიუხედავად იმისა, რომ ადმინისტრაციაში არსებულ ადამიანურ რესურსებს შესწევს უნარი მისი ძირითადი ფუნქციების შესასრულებლად, იგი არ უნდა ჩაითვალოს სრულყოფილად, ვინაიდან ადმინისტრაციის ძირითად პრობლემას დღესაც ბუნებრივი რესურსების უკანონო მოხმარება და დაცვის რეჟიმის სრულად განხორციელება წარმოადგენს. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ ხშირია ადამიანური რესურსების დენადობა, რის გამოც საჭიროა რეინჯერების და ახლად შევსებული კადრების სისტემატური ტრენინგი. ამასთან ამჟამინდელი რეინჯერებიც საჭიროებენ თეორიულ და პრაქტიკულ ტრენინგებს ისეთ დამატებით სფეროებში, როგორებიცაა პირველადი დახმარება, მერქნიანი მცენარეების იდენტიფიცირება, ცხოველთა სახეობების იდენტიფიცირება კვალზე დაყრდნობით, ხის მოცულობის გაანგარიშება ხის სახეობათა სპეციალური ცხრილების გამოყენებით, ზიანის გაანგარიშება, მერქნიანი სახეობების ზოგადი მდგომარეობის შეფასება, ეროვნულ და გლობალურ დონეზე საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების ზოგადი ცოდნა, GIS-ის ზოგადი ცოდნა და GPS-ის საშუალებით მონაცემების შეგროვების შესაძლებლობები. სასურველია ცოდნის გაღრმავება სანიმუშო ფართობების აღებაში და მერქნიანი მცენარეების აღრიცხვა დენდრომეტრიული საშუალებით.

4. ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში მომუშავე თანამშრომლების ანაზღაურება დაბალია, რაც ხშირად თანამშრომლების მიერ ადმინისტრაციის დატოვების და სხვა სამსახურში გადასვლის მიზეზია.

მუხლი 31. ადმინისტრაციის მდგომარეობა, ინფრასტრუქტურა და აღჭურვილობა

1. 2018-2019 წლიდან ალგეთის ეროვნულ პარკს აქვს კეთილმოწყობილი ადმინისტრაციული შენობა და ვიზიტორთა ცენტრი.
2. ადმინისტრაციას არ გააჩნია დაცვისათვის სრულფასოვანი სავეღე ინფრასტრუქტურა.
3. ადმინისტრაციას გააჩნია 2 ერთეული პიკაპის ტიპის ტოიოტა ჰაილუქსის მარკის ავტომანქანა, 2 მიცუბიში L 200 ტიპის ავტომანქანა და 1 სუზუკი ჟიმნი, რომელიც 2015 – 2018 წლებში შეუძინა SPPA-საქართველომ.
4. ამჟამად ადმინისტრაციის დაცვის განყოფილებას გააჩნია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარი, 15 ცალი ჭოგრიტი, 3 ცალი ღამის ხედვის ხელსაწყო, 13 ფანარი, 6 ციფრული ფოტოაპარატი, 59 ცალი ფოტოხაფანგი, 8 ერთეული ხელის რაცია, 5 GPS, 8 ცალი საძილე ტომარა, 7 ცალი კარავი, 18 ცალი პატარა ზურგჩანთა.
5. რეინჯერების გარკვეული აღჭურვილობა ცუდ მდგომარეობაშია და საჭიროებს შეცვლას მაგ.: უნიფორმა, გარკვეული სახანძრო აღჭურვილობა (ჩაფხუტი, წყლის მისასხურებელი აპარატი, სახანძრო უნიფორმა) ადმინისტრაციის თანამშრომლების შეფასებით, დამატებით საჭიროა რეინჯერთა აღჭურვილობის შესყიდვა: სამაშველო აღჭურვილობის კომპლექტი, 30 ცალი ფოტომახე, 2 ცალი ღამის ხედვის ხელსაწყო, 10 ცალი სამხრე კამერა, 6 ცალი ჭოგრიტი, 5 ცალი GPS, 10 ერთეული ცეცხლსასროლი იარაღი (ვინჩესტერი). ჩამოთვლილი საჭიროებები არ ეფუძნება სისტემატურ შეფასებას.
6. ადმინისტრაციის მენეჯმენტის შეფასებით, დაცვის ღონისძიებების ეფექტურად განხორციელებისთვის ადმინისტრაციას დამატებით ესაჭიროება ადგილობრივ ლანდშაფტურ პირობებს მორგებული 3 ერთეული მაღალი გამავლობის ავტომანქანა და 2 ცალი კვადროციკლი (ალგეთის ეროვნული პარკისა და დაშაშის, სამშვილდის კანიონების ბუნების ძეგლებისთვის).
7. დაცვის და ვიზიტორთა სამსახურების გამართულად ფუნქციონირებისთვის, საჭიროა შეიქმნას დაცვის და ვიზიტორთა ინტეგრირებული ინფრასტრუქტურა, რომელიც მოიცავს 3 ცალ რეინჯერთა სადგურს და რეინჯერთა თავშესაფრებს.

მუხლი 32. დაფინანსება

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის წინაშე არსებული მთელი რიგი პრობლემების ძირითადი მიზეზია არასაკმარისი დაფინანსება. დღეის მდგომარეობით ადმინისტრაცია დაფინანსებას იღებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ მიღებული საკუთარი შემოსავლებიდან, CNF-დან და SPPA-საქართველოდან (ცხრილი 5).

ცხრილი 5: ადმინისტრაციის დაფინანსება 2017-2019 წწ.

დაფინანსების წყარო	2017	2018	2019
სახელმწიფო ბიუჯეტი (ლარი)	75382.37	121900	146899
საკუთარი შემოსავლები (ლარი)	71866.87	157413	212740
CNF (ლარი)	55116.14	47061	78577
KFW/SPPA საქართველო (ევრო)	372,443	146,588	299,250

ჯამი	1,505,915.88	839,432.00	1,485,591.00
-------------	---------------------	-------------------	---------------------

2. ადმინისტრაციისთვის მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება საკუთარი შემოსავლების ნაწილის გაჩენა გრძელვადიან პერიოდში (ამ ეტაპზე ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას „თოკების პარკიდან“ გააჩნია საკუთარი შემოსავლები). ამისთვის ალგეთის დაცულ ტერიტორიებს გააჩნია მნიშვნელოვანი პოტენციალი ეროვნულ პარკსა და მიმდებარე ბუნების ძეგლებზე შესაბამისი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის და ატრაქციონების მოწყობის შემდეგ ბუნების ძეგლებზე შესასვლელი გადასახადის დაწესებით (ბირთვისი, სამშვილდეს და დაშბაშის კანიონი).

3. სხვადასხვა ღონისძიებისთვის დაფინანსების მოძიება შესაძლებელია ალგეთის ეროვნული პარკის მეგობართა ასოციაციის საშუალებით. ამის გამოცდილება საქართველოს სხვა დაცულ ტერიტორიებზე უკვე არსებობს (ლაგოდების დაცული ტერიტორიები, ვაშლოვანის ეროვნული პარკი, თუშეთის დაცული ტერიტორიები).

მუხლი 33. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

1. ალგეთის ეროვნული პარკი მიმდებარე სოფლების მოსახლეობისთვის საშეშე მერქნით მომარაგების ძირითადი წყაროა. 2014 წელს გაიცა 648 მ³., 2015 წელს – 531 მ³, ხოლო 2016 წელს 695 მ³ საშეშე მერქანი.

2. ადმინისტრაციას არ გააჩნია ტყის მართვის გეგმა და გამოსაყოფი საშეშე მერქნის რაოდენობა წლიდან წლამდე განისაზღვრება ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის განყოფილების მიერ, დადგენილი რეგულაციების მიხედვით.

3. ადგილობრივი მოსახლეობა სარგებლობს ალგეთის ეროვნული პარკის სხვადასხვა არამერქნული რესურსით. კერძოდ, აგროვებენ ჟოლოს და მაცვალს (*Rubus spp.*), შინდს (*Cornus mas*), პანტას (*Malus spp.*), ზღმარტლს (*Mespilus germanica*), ტყემალს (*Prunus spp.*), სოკოს, სამკურნალო მცენარეებს და სხვა.

4. ადმინისტრაციის მონაცემებით, ალგეთის ეროვნული პარკის საზღვრებში არის 1,948 ჰა საძოვარი, სადაც დაახლოებით 700 სულამდე მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი და 300-მდე წვრილფეხა პირუტყვი ძოვს, ასევე ალგეთის ეროვნული პარკის საძოვრებზე 90-მდე შინაური ღორი მოიპოვებს საკვებს, მათ შორის ტყეშიც.

5. მდინარე ალგეთის და მისი შენაკადებიდან წყალაღება ხდება მიმდებარე სოფლებისთვის: დიდი და პატარა ნამტვრიანი, ნაპილნარი, არხოტი, ჭინჭრიანი, ზემო-ჭინჭრიანი, თხინვალა, კოდა, შეხვეტილა, ჯვრისხევი და მანგლისი.

6. ადმინისტრაციის ინფორმაციით, ბოლო წლებში, პარკის ტერიტორიაზე მოიმატა მტაცებელი ცხოველების რაოდენობამ და გახშირდა თავდასხმები შინაურ პირუტყვზე. ბოლო სამი წლის განმავლობაში დაფიქსირებულია 37 შემთხვევა.

მუხლი 34. ეკოტურიზმი

1. SPPA-საქართველოს მხარდაჭერით მომზადდა ალგეთის დაცული ტერიტორიების ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგია და ტურიზმის საინვესტიციო გეგმა, რომელზე დაყრდნობითაც აღნიშნულ დაცულ ტერიტორიებზე განხორციელდება ეკოტურისტული საქმიანობები და მოხდება ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება.

ა) ალგეთის ეროვნული პარკი:

იმ ვითარების გათვალისწინებით, რომ ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას 2019 წლამდე არ გააჩნდა ვიზიტორთა ცენტრი, არ არსებობდა ვიზიტორთა რაოდენობასთან დაკავშირებული სრულყოფილი სტატისტიკური მონაცემები. არსებული ინფორმაციით, ალგეთის ეროვნულ პარკს

2019 წლის განმავლობაში **37 758** ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით დაახლოებით 14%-ით არის გაზრდილი. ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა შეადგენს საერთო რაოდენობის თითქმის 96% (36305 ქართველი ვიზიტორი), ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა დაახლოებით 4%-ს (1453 უცხოელი ვიზიტორი). 2018 წლის მაჩვენებელთან შედარებით ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა გაზრდილია დაახლოებით 12%-ით, ხოლო უცხოელების რაოდენობა დაახლოებით 68%-ით.

ასევე, არ არსებობს ვიზიტორთა მიერ საცხენოსნო მარშრუტების გამოყენების ზუსტი სტატისტიკურ მონაცემთა ბაზა, რადგანაც უმეტეს შემთხვევაში, აღნიშნული სახის ტურების ორგანიზება ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ჩართვის გარეშე ხორციელდებოდა. სავარაუდოა, რომ 2019 წელს 1,000-მა ვიზიტორმა ისარგებლა ცხენების გაქირავების სერვისით.

ვიზიტორთა ჯგუფებს უმეტესად წარმოადგენენ სასკოლო ექსკურსიები და რელიგიური ტურიზმით დაკავებული ვიზიტორები (პილიგრიმები). მცირე მიზნობრივ ჯგუფებს განეკუთვნებიან ინდივიდუალურად მოლაშქრე და სამთო ველოსიპედებით მოგზაური ტურისტები.

ბ) დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი:

ბოლო წლების განმავლობაში, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი მაღალ მონახულებად და დინამიურ ტურისტულ მიმართულებად იქცა. აქ არ არსებობს ვიზიტორთა რეგისტრაციის ან მათი დათვლის ნათლად ჩამოყალიბებული პორცედურები, თუმცა რეინჯერების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად 2019 წელს 11 327 ვიზიტორი ესტუმრა.

გ) ბირთვისის ბუნების ძეგლი:

ბირთვისის ფართო პოპულარობით სარგებლოს ფეხით მოლაშქრე ტურისტებსა და მოსწავლე-ახალგაზრდების ჯგუფებს შორის. ასევე, ამ ადგილს ხშირად საპიკნიკედ ჩასული ვიზიტორებიც სტუმრობენ. კანიონში ხშირად ტარდება სასკოლო და სტუდენტური ექსკურსიები. აქაც არ წარმოებს ვიზიტორთა რაოდენობის ოფიციალური აღრიცხვა, მაგრამ 2019 წელს კანიონს სავარაუდოდ 10, 000 ვიზიტორი ეწვია, რომელთა უმეტესი წილი ტერიტორიას ზაფხულის სეზონზე ესტუმრა.

დ) სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლი:

სამშვილდის კანიონის სანახავად მოსული ვიზიტორების რიცხვი ბოლო პერიოდის განმავლობაში საგრძნობლად გაზრდილია; ტერიტორია წარმოადგენს პოპულარულ საექსკურსიო მიმართულებას ადგილობრივ მოსახლეობაში (საპიკნიკედ მისული ექსკურსანტები, სასკოლო ექსკურსიები); ასევე, რამდენიმე მსხვილი ტუროპერატორი კომპანია ახორციელებს ტურებს უცხოელი ვიზიტორთა ჯგუფებისათვის. სავარაუდოდ, სამშვილდის ბუნების ძეგლს ამ დრომდე უკვე 7,000 ვიზიტორი ეწვია.

2. ამ დროისთვის, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე ტურიზმი არაორგანიზებული სახით ვითარდება, რაც განპირობებულია შემდეგი პრობლემებით:

ა) ალგეთის დაცული ტერიტორიები ტურისტული თვალსაზრისით საინტერესოა, თუმცა დღეისათვის ტურისტული ინფრასტრუქტურა ძალიან მწირია, საჭიროა ნიშნულებისა და საინფორმაციო დაფების განთავსება ცენტრალურ და ადგილობრივ გზებზე, რომლებზედაც მითითებული იქნება ინფორმაცია დაცული ტერიტორიის შესახებ და მანძილი ეროვნულ პარკამდე;

ბ) ეკოტურისტული მარშრუტების, თავშესაფრების და საპიკნიკე ადგილების არ არსებობა/გაუმართაობა;

გ) არ არის საკმარისად ცნობადი ადგილობრივ და ჩამოსულ ვიზიტორთა შორის;

დ) ვიზიტორები ხშირად თვითონ, ადმინისტრაციასთან დაკავშირების გარეშე სტუმრობენ ტურისტულ მარშრუტებს, რომლებიც პარკის ადმინისტრაციიდან საკმაოდ დაშორებულია; აქედან

გამომდინარე, ისინი ვერ იღებენ ინფორმაციას ეროვნული პარკის მნიშვნელობისა და პარკში ქცევის წესების შესახებ;

ე) არ არსებობს საკმარისი საინფორმაციო მასალა პარკისა და მისი ღირსშესანიშნაობების შესახებ სხვადასხვა ასაკობრივი და სხვადასხვა ინტერესის მქონე ჯგუფისთვის, რომლის მიღებაც შესაძლებელი იქნებოდა ტურიზმის საინფორმაციო ცენტრებში, ან სხვა დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა ცენტრებში;

ვ) ადმინისტრაციაში არსებული საინფორმაციო მასალები, რომელთა თან წაღებასაც შეძლებდნენ ვიზიტორები; მაგალითად, ბროშურები, წიგნები, საფოსტო ბარათები და სხვა, მწირია;

ზ) ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია ვერ უზრუნველყოფს სალაშქრო აღჭურვილობის გაქირავების სერვისებს;

თ) 2019 წელს აგვისტოს თვიდან ალგეთის ეროვნულ პარკს აქვს ტურისტული სერვისი: „თოკების პარკი ატრაქცია“ და შესაბამისად ამ ტურისტული სერვისიდან მიღებული შემოსავალი.

მუხლი 35. ეკოგანათლება და საზოგადოებასთან ურთიერთობა

1. ეკოგანათლებასა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებული გრძელვადიანი მიზნები მოცემულია მე-20 მუხლში; ამჟამინდელი სიტუაცია შემდეგნაირია:

ა) მოსახლეობის ფართო ფენების მიერ დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობისა და როლის გააზრება როგორც ქვეყნის, ასევე მომავალი თაობების საკეთილდღეოდ და მათ მიერ ჩვენი ქვეყნის ბუნებრივი მემკვიდრეობის ნაწილის დაცვის იდეა მხარდაჭერილია;

ბ) მოსახლეობის ფართო ფენებში მაღალი ეკოლოგიური ცნობიერება ჩამოყალიბებული;

გ) მოსახლეობის ჩართულობის მაღალი დონე გარემოსდაცვითი პრობლემების გადაწყვეტის მიზნით;

დ) მოსახლეობის ფართო ფენების თანადგომის მოპოვება დაცულ ტერიტორიებზე ეკოლოგიური პირობების გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიზნით.

2. ველური ბუნების და ეკოსისტემების არსის სრული გააზრებისათვის, ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამა ინტერპრეტაციის სხვადასხვა ფორმას გაითვალისწინებს, ხაზს გაუსვამს რა დაცული ტერიტორიების როლსა და მნიშვნელობაზე ბიომრავალფეროვნების დაცვის საქმიანობაში. პროგრამა მხარს დაუჭერს სკოლებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში გარემოს დაცვის კუთხით მიმდინარე საგანმანათლებლო პროგრამებს; ასევე წარმოდგენილი იქნება ვიზიტორებსა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის ინფორმაციის გავრცელების ერთ-ერთ საუკეთესო საშუალებად.

3. 2016 წელს, SPPA-საქართველოს დაკვეთით მომზადდა ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის კომუნიკაციის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. ალგეთის ეროვნული პარკის, დამბაშისა და სამშვილდის კანონების და ბირთვისის ბუნების ძეგლების შესახებ ცნობადობის ამაღლებისა და საზოგადოების ინფორმირების კომუნიკაციის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის დანიშნულებაა, უპირველეს ყოვლისა, ადგილობრივ მოსახლეობასა და ვიზიტორებს, ასევე ზოგადად საქართველოს მოსახლეობას, სხვადასხვა ეფექტური არხითა და საშუალებით მიაწოდოს ინფორმაცია მათი შექმნის მიზნების, მოქმედი რეგულაციების, ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებული საქმიანობებისა და სხვა საკითხების შესახებ. სტრატეგია ეფუძნება 2015 წელს “გვა კონსალტინგ გრუპის წარმომადგენლობა საქართველოში” მხარდაჭერით ექსპერტთა ჯგუფის მიერ ჩატარებული მოსახლეობის აღქმისა და გათვითცნობიერებულობის რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევის შედეგებს, სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ინდივიდუალურ თუ ჯგუფურ შეხვედრებს და სიღრმისეულ ინტერვიუებს, ასევე თავად ადმინისტრაციის თანამშრომლების მოსაზრებებს, გამოცდილებას და ექსპერტების დაკვირვებებს.

4. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლების საკომუნიკაციო საქმიანობა ამჟამად, უმეტესად, ადგილობრივ მოსახლეობაზე და ვიზიტორებზეა მიმართული. სხვადასხვა საკითხებზე მოსახლეობის ინფორმირება, ძირითადად საკმაოდ ინტენსიურად, პირდაპირი კონტაქტით/ზეპირი ფორმით ხორციელდება. ასევე ეწყობა ფორმალური შეხვედრებიც, მაგრამ შედარებით ნაკლები ინტენსივობით.

5. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას გააჩნია საკუთარი სოციალური ქსელის (ფეისბუქის) გვერდი, სადაც რეგულარულად ქვეყნდება ფოტო და ვიდეო მასალები, ასევე ინფორმაცია ადმინისტრაციის მიერ გაწეული საქმიანობებისა და პარკთან დაკავშირებული სხვა საკითხების შესახებ. თუმცა ადგილობრივი მოსახლეობის საშუალო ასაკისა და ინტერნეტთან წვდომის შესაძლებლობის გათვალისწინებით, ამ რესურსის გამოყენების სარგებელი ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირების მიზნით, არც თუ ისე მაღალია. ადმინისტრაციას არ აქვს საკუთარი ვებგვერდი, ან რაიმე ბეჭდური მასალა, რომელიც ადმინისტრაციის საქმიანობასა თუ კონკრეტულ დაცულ ტერიტორიასთან დაკავშირებულ მოვლენებს აშუქებს.

6. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია ამზადებს ყოველწლიურ ანგარიშს (“ბუნების მატრიანე”), რომელიც ძირითადად ელექტრონული ფორმატით მზადდება და დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან ანგარიშგებისათვის გამოიყენება. მოსახლეობას, აღნიშნული ანგარიში რაიმე სახით ან ფორმით არ მიეწოდება და შესაბამისად, მათთვის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ნაკლებად რელევანტურია.

7. ადმინისტრაცია, უმეტესწილად წარმატებით თანამშრომლობს ადგილობრივ ახალგაზრდებთან, რომლებიც საკმაოდ ხშირად და აქტიურად ერთვებიან სხვადასხვა ეკოლოგიურ თუ საგანმანათლებლო ღონისძიებაში. თუმცა, როგორც ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა აღნიშნეს, მათ არ გააჩნიათ შესაბამისი ბერკეტები (მაგ., მატერიალური წახალისება), რომლითაც მონდომებული ახალგაზრდების დაჯილდოება, თუ მათ მიერ შეტანილი წვლილის რაიმე სახით დაფასება გახდებოდა შესაძლებელი.

8. ეროვნული პარკის მიმდებარე სკოლებში ყოველწლიურად იმართება ღონისძიებები სხვადასხვა სახის ეკოლოგიური პრობლემის თემატიკასთან დაკავშირებით, როგორცაა მაგალითად დაბინძურების პრობლემა, ბრაკონიერობა, ხე-ტყის უკანონო ჭრა და ა.შ.

9. ეწყობა ისეთი სპეციალური გარემოსდაცვითი ღონისძიებები ე. წ. „მწვანე კალენდრის“ მიხედვით, როგორცაა 1 აპრილი – ფრინველთა დაცვის საერთაშორისო დღე, 22 აპრილი – დედამიწის საერთაშორისო დღე, 15 მაისი – კლიმატის საერთაშორისო დღე, 22 მაისი – ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღე, 5 ივნისის მსოფლიო გარემოსდაცვითი დღე, 4 ოქტომბერი – ცხოველთა დაცვის საერთაშორისო დღე. ღონისძიებების მიზანია გლობალური ცნობიერების ამაღლება და პოზიტიური გარემოსდაცვითი საქმიანობების განხორციელება.

10. ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარე ზონის დასახლებების სკოლებში, 2019 წელს ჩატარდა 18 ლექცია-სემინარი და პრეზენტაცია, 2 – მწვანე აქცია, 5 – ეკო-ტური, 4 – დასუფთავების აქცია.

11. ადმინისტრაცია აქტიურადაა ჩართული ადგილობრივ სკოლებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ჩამოყალიბების პროცესის წარმართვაში, მასპინძლობს სტუდენტურ ჯგუფებს და ადგილობრივ მოსახლეობასთან აწყობს სხვადასხვა სახის შეხვედრებს. 2019 წელს სულ 2182-მა ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში, რომლებიც დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ეგიდით განხორციელდა.

12. ადმინისტრაცია მჭიდროდ ურთიერთობს ადგილობრივ მოსახლეობასთან, აწყობს რა პერიოდულ შეხვედრებს, რათა გააცნოს მათ დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის საქმიანობა, დაცული ტერიტორიების წესები და რეგულაციები. შეხვედრები ტარდება როგორც ადგილობრივ

მოსახლეობასთან, ასევე ყველა დაინტერესებული მხარესთან. 2019 წლის განმავლობაში, ადგილობრივ მოსახლეობასთან 26 შეხვედრა მოეწყო.

13. ეკოსაგანმანათლებლო საქმიანობის მართვა:

ა) ეკოსაგანმანათლებლო საქმიანობის მართვაზე პასუხისმგებელია ბუნებრივი რესურსების მართვის სპეციალისტი.

ბ) ქმედებები, რომლებიც უკავშირდება ეკოგანათლებლასა და საზოგადოებასთან ურთიერთობას, თანხმდება და იმართება ცენტრალიზებულად – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს უშუალო კონტროლის ქვეშ.

14. ეკოგანათლებლასთან დაკავშირებული პრობლემები და შესაძლებლობები:

ა) ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას არ გააჩნია საჭირო ინფრასტრუქტურა და აღჭურვილობა, რომელიც საშუალებას მისცემს მას, საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ერთად აწარმოოს ეფექტური ეკოსაგანმანათლებლო და შემეცნებითი საქმიანობა.

ბ) სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამა – „ერთი დღე რეინჯერთან ერთად“, ითვალისწინებს დაცულ ტერიტორიაზე სკოლის მოსწავლეების შემეცნებით ლაშქრობას ადგილობრივი რეინჯერის თანხლებით. პროგრამის მიზანია მომავალი თაობების უფრო მეტად დაახლოება ბუნებასთან და მათი ჩართვა პრაქტიკულ საქმიანობებში, რაც მოითხოვს ადმინისტრაციის თანამშრომლების გადამზადებას საინტერპრეტაციო-საგანმანათლებლო საქმიანობის წარმართვის კუთხით.

გ) ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობისათვის საჭიროა სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფების ზუსტი იდენტიფიცირება და მათზე მორგებული ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამების მომზადება.

დ) სასურველია მოეწყოს ეკოსაგანმანათლებლო ბილიკები და მოხდეს სკოლის მოსწავლეების ჩართვა აღნიშნული ბილიკების მოვლა-პატრონობის საქმიანობაში.

ე) სეზონის განმავლობაში (ზაფხული), ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციამ სასურველია გამოყოს სპეციალურად შერჩეულ ადგილები, სადაც ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციას ან სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებს შესაძლებლობა ექნებათ მოაწყონ სავიწრო ეკობანაკები.

15. საზოგადოებასთან ურთიერთობა:

ა) ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისთვის საზოგადოებასთან ურთიერთობა მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს. იგი ხელს უწყობს დაცული ტერიტორიის დადებითი იმიჯის ჩამოყალიბებას, ზრდის საზოგადოების ინფორმირებულობას და ცნობიერებას ეროვნულ პარკთან მიმართებაში; ყოველივე ეს კი განაპირობებს საზოგადოების ჩართულობას დაცული ტერიტორიების განვითარების პროცესში და ზრდის ადმინისტრაციის მენეჯმენტის ეფექტიანობას.

ბ) საზოგადოებასთან ურთიერთობა ხორციელდება ცენტრალიზებულად, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მარკეტინგისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ, ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ჩართულობით.

გ) საზოგადოებასთან ურთიერთობა ხორციელდება შემდეგი რესურსების გამოყენებით: საინფორმაციო მასალები, დაცული ტერიტორიების ვებგვერდი apa.gov.ge, ასევე სოციალური ქსელის მეშვეობით როგორცაა: Facebook, Instagram, Twitter და youtube.

დ) ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდება ადგილობრივ მოსახლეობასთან მჭიდრო თანამშრომლობა და მუდმივი კონტაქტი.

ე) დაცული ტერიტორიების სააგენტო თანამშრომლობს ცენტრალურ მედიასთან.

ვ) დაცული ტერიტორიების სააგენტოს საზოგადოებასთან ურთიერთობის საქმიანობების ძირითად მიზნობრივ ჯგუფებს წარმოადგენს მასმედია, ტუროპერატორი კომპანიები, მოსწავლე-ახალგაზრდები და ადგილობრივი მოსახლეობა.

მუხლი 36. პარტნიორული თანამშრომლობა

1. SPPA-საქართველოს დახმარებით შექმნილია და ფუნქციონირებს ალგეთის ეროვნული პარკის მეგობართა ასოციაცია, რომელიც დონორის მიერ დაფინანსებულ სოციალურ-ეკონომიკურ პროექტების ახორციელებს და მხარს უჭერს სხვადასხვა ადგილობრივ ჯგუფებს. მეგობართა ასოციაციამ დააფუძნა შპს „შეხვეტილა“, რომელიც მეფუტკრეობით და მეფუტკრეობისთვის გარკვეული აღჭურვილობის დამზადებით არის დაკავებული. ამ ორგანიზაციის მოგება ხმარდება მეგობართა ასოციაციის საქმიანობას.
2. გარდა ამისა, პროექტის ფარგლებში შეიქმნა ალგეთის ეროვნული პარკის რეგიონული მრჩეველთა საბჭო, რომელშიც შედიან ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები და თემის ლიდერები. საბჭო მონაწილეობს ეროვნული პარკის მიერ ორგანიზებულ შეხვედრებში, მიმდებარე დასახლებების სოფლების სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის ამაღლების მიზნით და ეცნობა ადმინისტრაციის მიმდინარე საქმიანობას.
3. ასევე ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას გააჩნია საკონსულტაციო-სამეცნიერო საბჭო, რომლის შემადგენლობა განსაზღვრულია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანებით. საბჭოს წევრების შემადგენლობა საჭიროებს განახლებას.
4. მნიშვნელოვანია ასევე პარტნიორული და საქმიანი ურთიერთობების დამყარება და განვითარება სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებასთან: პოლიცია, სამაშველო სამსახური (112), მუნიციპალიტეტის შესაბამისი სამსახურები, შიდა ქართლისა და ქვემო ქართლის გუბერნია, სატყეო სააგენტო, გარემოს ზედამხედველობის სამსახური, ადგილობრივი და ეროვნულ დონეზე მოქმედი არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა.

მუხლი 37. კვლევა-მონიტორინგი

1. ამჟამად ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებების ან მათი საფრთხეების სისტემატური მონიტორინგი არ წარმოებს.
2. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის განყოფილება ამზადებს ყოველწლიურ ბუნების მატანეს დაცული ტერიტორიების შესახებ, რომელიც ასევე შეიცავს მეტეოროლოგიურ მონაცემებს, სახეობებზე შემთხვევითი დაკვირვების მონაცემებს, საფრთხეში მყოფი სახეობების და ჰაბიტატების ჩათვლით, აგრეთვე გარე მკვლევრებისა და მეცნიერებების საქმიანობების შესახებ ანგარიშებს, რომლებიც ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე მუშაობენ.
3. არსებობს ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის და კვლევის ცენტრის NACRES-ის მიერ 2004 წელს შემუშავებული მონიტორინგის სახელმძღვანელო დოკუმენტი – „ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი ძირითად დაცულ ტერიტორიებზე“, რომლის მიხედვით ხორციელდება მცირე სახის მონიტორინგი ფოტო ხაფანგის, ვიზუალური დათვალიერების და კვალზე დადევნების საშუალებით.
4. ბიომრავალფეროვნების ყველა ძირითადი ღირებულება, რომელიც აღწერილია მე-13 მუხლში საჭიროებს მონიტორინგს, მათ შორის: მურა დათვი (*Ursus arctos*), ევროპული შველი (*Capreolus capreolus*), ფოცხვერი (*Lynx lynx*), ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*), ტყის და მდელოს ეკოსისტემები (მუხლი 12, პუნქტი „ე“).

თავი V. დაცული ტერიტორიის შიდა ზონირება

მუხლი 38. ალგეთის ეროვნული პარკის ფუნქციური ზონები

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიის ტერიტორიულ-ფუნქციური ზონირების მიზანია, მასზე არსებული ბუნებრივი რესურსების დაცვის, ამ რესურსების გამოყენების, აგრეთვე, საქართველოს კანონმდებლობით დაშვებული სხვა საქმიანობის განვითარების საკითხების სამართლებრივი მოწესრიგება.

2. ალგეთის ეროვნული პარკის თავისებურებების გათვალისწინებით, გარემოსდაცვითი ძირითადი მიზნების, რესურსებით სარგებლობისა და „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის გათვალისწინებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გამოყოფილია შემდეგი ზონები (ზონირება დატანილია რუკაზე დანართ 18-ში, ზონების კოორდინატები მოცემულია დანართ 19-ში):

ა) **ბუნების მკაცრი დაცვის ზონა**, რომელიც შექმნილია იმ ხელუხლებელი ბუნებისა და ჰაბიტატის შესანახუნებლად, რომლებიც ძალიან ახლოს არიან თავიანთ ბუნებრივ მდგომარეობასთან, ასევე არამანიპულაციური სამეცნიერო კვლევებისა და ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობების ჩასატარებლად. ბუნების მკაცრი დაცვის ზონა მოიცავს ალგეთის ეროვნული პარკის იმ ნაწილებს, რომლებზეც ანთროპოგენური ზეგავლენა ძალიან უმნიშვნელო იყო. ეს ზონა წარმოადგენს ნაკლებად სახეცვლილ ეკოსისტემებს, გადაშენების პირას მყოფ ცხოველთა და მცენარეთა ძირითადი ჰაბიტატების გავრცელების არეალს.

ბ) **ტრადიციული გამოყენების ზონა**, რომელიც ეწყობა გარემოს დაცვის, ასევე განახლებადი ბუნებრივი რესურსების ტრადიციული გამოყენების მიზნით. ტრადიციული გამოყენების ზონა მოიცავს ალგეთის ეროვნული პარკის იმ ნაწილებს, რომლებიც ტრადიციულად გამოიყენება პარკის მიმდებარე ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის მიერ განახლებადი ბუნებრივი რესურსების მოსაპოვებლად.

მუხლი 39. ალგეთის ეროვნული პარკის ფუნქციური ზონების ტერიტორია და საზღვრები

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ფართობი განისაზღვრება „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტით და შეადგენს 8 768 ჰა-ს.

2. ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გამოყოფილი ფუნქციური ზონების ფართობებია:

ა) ბუნების მკაცრი დაცვის ზონა – 2 983 ჰა;

ბ) ტრადიციული გამოყენების ზონა – 5 785 ჰა.

მუხლი 40. ალგეთის ეროვნული პარკის თითოეულ ზონაში, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის, ბირთვისის ბუნების ძეგლისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის ტერიტორიებზე დაშვებული საქმიანობები

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ბუნების მკაცრი დაცვის ზონაში აკრძალულია ყოველგვარი საქმიანობა, გარდა:

ა) არამანიპულაციური სამეცნიერო კვლევისა და მონიტორინგისა;

ბ) საგანმანათლებლო საქმიანობისა და საგანმანათლებლო მიზნით ვიზიტორების გადაადგილებისა;

გ) სტიქიური უბედურების, კატასტროფის, საგანგებო მდგომარეობისა და აღდგენითი სამუშაოების დროს სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელების მიზნით ავტო-, მოტო და საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებებით შეზღუდული გადაადგილებისა;

დ) ტერიტორიის ფიზიკური დაცვის მიზნით რეინჯერების საპატრულო ბილიკებსა და გზებზე ფეხით, ცხენით და ავტოტრანსპორტით გადაადგილებისა. საპატრულო ბილიკებისა და გზების შეკეთებისა;

ე) ბუნებრივი რესურსების აღრიცხვისა.

2. ალგეთის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში აკრძალულია ყოველგვარი საქმიანობა, გარდა:

ა) ტერიტორიაზე ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნებისა;

ბ) ტერიტორიაზე არსებული ეკოსისტემებისა და მის ფარგლებში გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობების დაცვის, მოვლისა და აღდგენისა;

გ) ტყის ეკოსისტემების დაცვის, მოვლისა და აღდგენისა;

დ) არამანიპულაციური და მანიპულაციური სამეცნიერო კვლევისა;

ე) საგანმანათლებლო საქმიანობისა;

ვ) საგანმანათლებლო და სამეცნიერო საქმიანობის მიზნით შეზღუდული რაოდენობის საპერბარიუმო მასალის შეგროვებისა;

ზ) დაცვის, ტურისტული და რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის შექმნისა და მოწყობისა, მათ შორის:

ზ.ა) საპიკნიკე ფანჩატურის მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 4 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 3 მ-ისა და სიმაღლე – არანაკლებ 2,3 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.ბ) კოტეჯის/ტურისტული თავშესაფრების მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 4 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 3 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3 მ-ისა) და მათთან ერთად სამზარეულოს (ასეთის აუცილებლობის შემთხვევაში) მოწყობა (სიმაღლე – არანაკლებ 2,5 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 3 მ-ისა და სიგრძე – არანაკლებ 5 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.გ) ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 15 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 5 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.დ) კაფეტერიის მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 15 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 6 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3,5 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.ე) საკონფერენციოს მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 15 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 7 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.ვ) გამაჯანსაღებელი კომპლექსის მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 15 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 5 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.ზ) საჯინიბოს მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 10 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 8 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 6 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.თ) სველი წერტილების მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 3 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 3 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 2,5 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

ზ.ი) დამხმარე ნაგებობის (სამზარეულო, დამხმარე ტექნიკური ნაგებობა, შენობა სამედიცინო პუნქტის, დაცვისა და თანამშრომლების განთავსებისათვის) მოწყობა (სიგრძე – არანაკლებ 5 მ-ისა, სიგანე – არანაკლებ 4 მ-ისა, სიმაღლე – არანაკლებ 3 მ-ისა) (შენიშვნის გათვალისწინებით);

შენიშვნა: „ზ.ა.“ – „ზ.ი.“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული ინფრასტრუქტურის სიმაღლე არ უნდა აღემატებოდეს 10 მ-ს;

თ) აღდგენითი ღონისძიებების განხორციელების მიზნით მუდმივი და დროებითი სანერგეების მოწყობისა და ცხოველთა სამყაროს აღდგენის მიზნით ვოლიერების მოწყობისა;

ი) საძოვრებსა და სათიბ ტერიტორიებზე მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის საქონლის ძოვებისა და საქონლისათვის თიბვისა;

კ) სტიქიური უბედურების, კატასტროფის, საგანგებო მდგომარეობისა და აღდგენითი სამუშაოების დროს სამსახურებრივი მოვალეობის განხორციელების მიზნით ტრადიციული გამოყენების ზონის ტერიტორიაზე ავტო-,მოტო და საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებებით გადაადგილებისა;

ლ) მონიტორინგის სამუშაოთა წარმოებისა;

მ) საკადასტრო სამუშაოთა განხორციელებისა;

ნ) ბუნებრივი რესურსების აღრიცხვისა;

ო) გზებზე ტრანსპორტით გადაადგილებისა;

პ) ვიზიტორთა ყოფნისა და გადაადგილებისა;

ჟ) გზების მოვლისა და ბილიკების მოვლისა და მოწყობისა;

რ) მიმდებარე დასახლებული პუნქტების მოსახლეობის პირადი მოხმარებისათვის, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, პირადი მოხმარების მიზნით ტყის არამერქნული რესურსებით სარგებლობისა, ტყის მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებით სარგებლობისა, ხის მეორეხარისხოვანი მასალებით სარგებლობისა, საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის №221 დადგენილებით დამტკიცებული „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების 89-ე მუხლით განსაზღვრული სოციალური დანიშნულების ჭრის შედეგად მიღებული მერქნით სარგებლობისა (არსებული რესურსის გათვალისწინებით, გამოყოფილი ტყეკაფიდან ერთ კომლზე გაიცემა არაუმეტეს 6 მ³ საშუალო მერქნისა), მოვებისა (ტყით დაუფარავ ფართობში), თიბვისა, საფუტკრეების მოწყობისა, სოკოსა და ხილ-კენკრის შეგროვებისა, საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის №221 დადგენილებით დამტკიცებული „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების მე-60 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“, „დ“, „ე“ და „ვ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისა, აგრეთვე საქართველოს კანონმდებლობით დაშვებული სხვა საქმიანობისა.

3. დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე აკრძალულია ყოველგვარი საქმიანობა, გარდა:

ა) არამანიპულაციური სამეცნიერო კვლევისა;

ბ) მონიტორინგის სამუშაოების წარმოებისა;

გ) ტურისტულ-საგანმანათლებლო საქმიანობისა;

დ) ბუნებრივი რესურსების აღრიცხვისა;

ე) საკადასტრო სამუშაოების განხორციელებისა;

ვ) სამეცნიერო და საგანმანათლებლო მიზნით ვიზიტორთა კონტროლირებადი და რეგლამენტირებული გადაადგილებისა;

ზ) დაცვისა და მოვლის ღონისძიებებისა;

თ) ბილიკების მოწყობისა და არსებული ბილიკების მოვლისა;

ი) დაცვისა და ტურისტულ-საგანმანათლებლო საქმიანობისათვის აუცილებელი ინფრასტრუქტურის შექმნისა და კეთილმოწყობისა.

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 13 ივლისის დადგენილება №340 - ვებგვერდი, 14.07.2021 წ.

თავი VI. მენეჯმენტის გეგმის პროგრამები

მუხლი 41. პასუხისმგებლობა მენეჯმენტის გეგმის განხორციელებაზე

1. სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო (სააგენტოს ცენტრალური აპარატი და ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია) პასუხისმგებელია მენეჯმენტის გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების ორგანიზებასა და განხორციელებაზე, მათი განხორციელების მონიტორინგსა და მენეჯმენტის გეგმით გათვალისწინებული შედეგების მიღწევაზე.

2. მენეჯმენტის გეგმა ხორციელდება სამწლიანი საოპერაციო და წლიური სამუშაო გეგმის საშუალებით. საოპერაციო გეგმა მოიცავს განსახორციელებელ ქმედებებს საჭირო ბიუჯეტის ჩათვლით.

3. სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ცენტრალური აპარატი, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციასთან ერთად, უზრუნველყოფს სხვა ორგანიზაციებისა და ექსპერტების ჩართულობას და თანამშრომლობას გარკვეული ღონისძიებების განხორციელებაში, როდესაც ეს აუცილებელი და საჭიროა.

მუხლი 42. მენეჯმენტის გეგმის პროგრამები

1. მენეჯმენტის გეგმა მოიცავს მართვის რვა პროგრამას. ამ პროგრამების მიზნები და ქმედებები ესადაგება ძირითად პირდაპირ და არაპირდაპირ საფრთხეებს, გამოწვევებსა და მენეჯმენტის შეზღუდვებს, რომლებიც აღნუსხულია სიტუაციურ ანალიზში (თავი IV). ეს პროგრამებია:

ა) პატრულირება და კანონაღსრულება;

ბ) ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების და საფრთხეების მონიტორინგი;

გ) ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენება;

დ) ხანძრებით, მავნებლებითა და დაავადებებით, ასევე სხვა ბუნებრივი მოვლენებით გამოწვეული რისკების მართვა;

ე) ეკოტურიზმი და ვიზიტორთა მენეჯმენტი;

ვ) გარემოსდაცვითი განათლება;

ზ) საზოგადოებასთან ურთიერთობა;

თ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის შესაძლებლობების გაძლიერება.

2. მენეჯმენტის გეგმის მომდევნო მუხლები განსაზღვრავენ მენეჯმენტის გეგმის პროგრამების მიზნებს, შესაბამის ინდიკატორებს და შემოწმების საშუალებებს. თითოეული მიზნის მისაღწევად განისაზღვრა ქმედებების ჩამონათვალი, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იყოს საოპერაციო და ყოველწლიურ სამოქმედო გეგმებში. საჭიროებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია შეიცვალოს ან შესწორდეს ქმედებები მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების პერიოდში, რათა მიღწეულ იქნეს თითოეული მენეჯმენტის პროგრამის მიზნები.

მუხლი 43. პატრულირების და კანონაღსრულების პროგრამა

პატრულირებისა და კანონაღსრულების პროგრამა შეეხება ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითადი ღირებულებების (უფრო კონკრეტულად კი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებების) საფრთხეებს, რომლებიც სიტუაციური ანალიზის თავშია განსაზღვრული (მუხლი 28, ცხრილი 4) და უკავშირდება ბრაკონიერობას და ბუნებრივი რესურსების უკანონო გამოყენებას, განსაკუთრებით ხე-ტყის უკანონო და არამდგრად ჭრას, ასევე სამოვრების არასწორ გამოყენებას და ტყეში მოვებას. გარდა ამისა, პროგრამა ეხება ალგეთის დაცული ტერიტორიების სხვა საფრთხეებს: ჰაბიტატების რღვევას, განადგურებას და ტერიტორიის დაბინძურებას ისევე, როგორც ნებისმიერ სხვა უკანონო საქმიანობას.

მიზანი 1: უკანონო ქმედებებით გამოწვეული (ბიომრავალფეროვნების) ძირითადი საფრთხეები შემცირებულია.

ინდიკატორი 1: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, დაცვის რეჟიმის დარღვევების აღმოჩენილი რაოდენობა, სასამართლოში გადაცემული შემთხვევების რაოდენობა და საბრალდებო განაჩენის რაოდენობა შემცირებულია 20%-ით 2019 წელთან შედარებით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
1.1. პატრულირების და კანონდღსრულების არსებული სისტემის ანალიზი და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შედგენა, ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითადი სახეობების, ჰაბიტატების და ეკოსისტემების გავრცელების არელების პრიორიტეტულობით (მაგ.: წიწვოვანი ტყეები, შერეული და ფოთლოვანი ტყეები, სუბალპური ტყე, მდელოები, მდინარეები და ნაკადულები, მურა დათვი, ფოცხვერი, ევროპული შველი, ფასკუნჯი).	2020 წლისთვის ადმინისტრაციას აქვს პატრულირების და კანონდღსრულების სტრატეგია და მოქმედების გეგმა.	სტრატეგიისა და მოქმედების გეგმის დოკუმენტი.
1.2. ალგეთის დაცული ტერიტორიების საზღვრებისა და აკრძალული ქმედებების შესახებ საინფორმაციო ნიშნების და დაფების განთავსება ისეთ ადგილებში, სადაც დარღვევები უფრო ხშირია.	საინფორმაციო ნიშნების და დაფების არსებობა დაცული ტერიტორიების საზღვრებისა და აკრძალული ქმედებების შესახებ.	ნიშნების რუკა და ფოტო დოკუმენტაცია.
1.3. დაცული ტერიტორიების სისტემატური პატრულირება პატრულირებისა და კანონდღსრულების სტრატეგიის მიხედვით (იხ. ზემოთ 1.1.).	მენეჯმენტის გეგმის დასასრულს საპატრულო მარშრუტების რაოდენობა და ინტენსივობა 2019 წელთან შედარებით 20%-ით გაიზარდა.	SMART ჩანაწერები ან პატრულირების ოქმი; ალგეთის დაცული ტერიტორიების სამართალდარღვევების სტატისტიკა.
1.4. კოორდინაციისა და თანამშრომლობის გაუმჯობესება სააგენტოებთან, რომლებიც დაკავშირებულია ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე კანონდღსრულების აქტივობების განხორციელებასთან. მაგ.: ადგილობრივი პოლიცია, ეროვნული სატყეო სააგენტო, გარემოს ზედამხედველობის დეპარტამენტი და სხვა.	საპატრულო და კანონდღსრულების სამოქმედო გეგმაში გათვალისწინებული ერთობლივი ქმედებების რაოდენობა.	სამოქმედო გეგმის დოკუმენტი.
1.5. დაცვის განყოფილების შესაძლებლობებისა და მოტივაციის გაზრდა პროფესიული ტრენინგების მეშვეობით, რომელიც განისაზღვრება დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ადამიანური რესურსების მენეჯმენტის სტრატეგიით.	დაცვის განყოფილების თანამშრომლების მინიმუმ 90%-ს მაინც აქვთ გავლილი პროფესიული ტრენინგები ადამიანური რესურსების მართვის სტრატეგიის მიხედვით.	სასწავლო მოდულები და მონაწილეთა სიები.

მუხლი 44. ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების და საფრთხეების მონიტორინგის პროგრამა

ამ პროგრამის მიზანია უზრუნველყოს ყველაზე მნიშვნელოვანი ინფორმაციის არსებობა ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ღირებულებების კონსერვაციის სტატუსის ცვლილების, საფრთხეების ტენდენციებისა და მენეჯმენტის ღონისძიებების ეფექტურობის შესახებ. ეს ინფორმაცია კრიტიკულია ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის ადაპტაციისთვის (როგორც მოკლევადიანი, სამწლიანი ოპერაციული გეგმებისა და წლიური სამოქმედო გეგმების დონეზე, ასევე გრძელვადიანი გეგმის ექვსწლიანი ციკლის დასრულების შემდეგ).

საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მიხედვით (2014-2020), მიმდინარეობს საქართველოს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ეროვნული სისტემის განვითარება. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის მიმდინარე პროგრამა გახდება ამ სისტემის ნაწილი და მისი სრულად ჩამოყალიბების შემდეგ შესაძლოა საჭირო გახდეს გადამოწმება, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს სრულად შესაბამისობა ეროვნულ სისტემასთან.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
<p>მიზანი 2: ბიომრავალფეროვნების, მათ შორის ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ფასეულობების და საფრთხეებისა სტატუსის ტენდენციებზე კრიტიკული ინფორმაცია ხელმისაწვდომია ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადაპტური მენეჯმენტის სახელმძღვანელოდ.</p> <p>ინდიკატორი 2: ბიომრავალფეროვნების, მათ შორის ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ფასეულობების და საფრთხეების სტატუსის ტენდენციებზე კრიტიკული ინფორმაცია (როგორც ეს განისაზღვრა მენეჯმენტის გეგმის მუხლ 27-სა და მუხლ 28-ში) ხელმისაწვდომია მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს.</p>	<p>სულ მცირე ერთი ინვენტარიზაცია ალგეთის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების (ფლორა) შესახებ გაკეთებულია</p>	<p>ბიომრავალფეროვნების ინვენტარიზაციის დოკუმენტი</p>
<p>2.2. ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ფასეულობების და საფრთხეების სტატუსის მონიტორინგის გეგმის შემუშავება და განხორციელება.</p>	<p>მონიტორინგის გეგმა არსებობს</p>	<p>მონიტორინგის გეგმის დოკუმენტი</p>
<p>2.3. მონაცემთა ბაზის შედგენა ალგეთის დაცული ტერიტორიების იდენტიფიცირებული ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების მდგომარეობის შესახებ (წიწვოვანი ტყე, შერეული და ფოთლოვანი ტყეები, სუბალპური ტყეები, მდელოები, მდინარეები და ნაკადულები, მურა დათვი, ფოცხვერი, ევროპული შველი, ფასკუნჯი).</p>	<p>მონაცემთა ბაზა ალგეთის დაცული ტერიტორიების იდენტიფიცირებული ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების მდგომარეობის შესახებ ხელმისაწვდომია.</p>	<p>ხელმისაწვდომი მონაცემთა ბაზა.</p>
<p>2.4. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებული ზურმუხტის ქსელის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატების მონიტორინგი და შედეგების პერმანენტულად მიწოდება სააგენტოსთვის.</p>	<p>ზურმუხტის ჰაბიტატების მდგომარეობის შესახებ ადმინისტრაციაში არსებულ მონაცემთა ბაზაში შეტანილია შესაბამისი ინფორმაცია.</p>	<p>სამინისტროს ერთიანი მონაცემთა ბაზის არსებობა და ხელმისაწვდომობა.</p>
<p>2.5. მონიტორინგის მონაცემების (როგორც მოცემულია 2.1-2.3-ში) ანალიზი მენეჯმენტის გეგმის მოქმედების პერიოდის მეორე წლის შემდეგ და რეკომენდაციების ფორმულირება პრიორიტეტული საქმიანობისათვის, რომელიც განხორციელდება მეორე სამწლიანი ოპერაციული გეგმის დროს.</p>	<p>ანალიტიკური ანგარიში და რეკომენდაციების დოკუმენტი ადგილზეა მენეჯმენტის გეგმის ძალაში შესვლიდან 2.5 წლის შემდეგ და მეორე სამწლიანი ოპერაციული გეგმის ფორმულირების დაწყებამდე.</p>	<p>ანალიტიკური ანგარიშის დოკუმენტი.</p>
<p>2.6. მონიტორინგის მონაცემების (როგორც მოცემულია 2.1-2.3-ში) ანალიზი მენეჯმენტის პერიოდის მეხუთე წლის შემდეგ და რეკომენდაციების ფორმულირება გადახედვისა</p>	<p>ანალიტიკური ანგარიში და რეკომენდაციები ადგილზეა მენეჯმენტის გეგმის ძალაში შესვლიდან 5.5 წლის შემდეგ.</p>	<p>ანალიტიკური ანგარიშის დოკუმენტი.</p>

და განახლების შესახებ მენეჯმენტის გეგმის 9-წლიანი არსებობის შემდეგ.	ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეორე მენეჯმენტის გეგმის ფორმულირების დაწყებამდე.	
---	---	--

მიზანი 3. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლების მონიტორინგის შესაძლებლობები გაუმჯობესებულია.
ინდიკატორი 3: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-3 წელს, თვითშეფასების მიხედვით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მონიტორინგის შესაძლებლობები და უნარები საკმარისია ამ სფეროში საკუთარი მიზნების მისაღწევად.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
3.1. რეგულარული ტრენინგების ჩატარება რეინჯერთათვის და სხვა შესაბამისი პერსონალისთვის, ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების და საფრთხეების სტატუსის მონიტორინგისა და საჭირო აღჭურვილობის გამოყენებით მონაცემთა შეგროვების შესახებ.	ჩატარებული ტრენინგების რაოდენობა; რეინჯერების და სხვა პერსონალის 90%-ს გავლილი აქვთ ტრენინგები.	სასწავლო მოდულები; მონაწილეთა სიები.
3.2. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის აქტივობების განხორციელების მიზნით შესაბამისი ადმინისტრაციული პერსონალის უზრუნველყოფა საჭირო აღჭურვილობებითა და სახარჯი/საველე მასალებით.	ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ქმედებების განხორციელებისთვის საჭირო აღჭურვილობისა და მასალებით უზრუნველყოფის დონე.	ადმინისტრაციის ქონების საინვენტარიზაციო აღწერილობის მონაცემები.

მიზანი 4. სამეცნიერო კვლევა ინფორმაციის დეფიციტის შესავსებად, სამეცნიერო ინფორმაციის განახლება და ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადაპტირებული მენეჯმენტის ხელშეწყობა.
ინდიკატორი 4: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ინფორმაციის დეფიციტის მინიმუმ 50% მაინც შევსებულია, იმ ნუსხის მიხედვით რომელიც შედგება 2020 წელს.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
4.1. კონსერვაციის თვალსაზრისით მაღალპრიორიტეტული კვლევითი პროექტების სიის შექმნა	მაღალპრიორიტეტული კვლევითი პროექტების ჩამონათვალი, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან შეთანხმებით.	მაღალპრიორიტეტული კვლევითი პროექტების ჩამონათვალის დოკუმენტი.
4.2. თანამშრომლობის თაობაზე მემორანდუმის გაფორმება ალგეთის დაცული ტერიტორიების კვლევაში დაინტერესებულ შესაბამის გარე პარტნიორებთან (სამეცნიერო ინსტიტუტები, არასამთავრობო ორგანიზაციები და ა.შ.) და მნიშვნელოვანი ორგანიზაციების (4.1.) ჯგუფების ინვენტარიზაციაში ხელშეწყობა (მაგ.: ძუძუმწოვრები, ფრინველები, უხერხემლოები).	ხელმოწერილი მემორანდუმი; მინიმუმ ექვსი შემდგარი თანამშრომლობა შესაბამის გარე პარტნიორებთან მე-5 წლისთვის მნიშვნელოვანი ორგანიზაციებისა და ჯგუფების ინვენტარიზაციისა და გავრცელების ანალიზის ხელშეწყობად.	თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმების დოკუმენტები.

4.3. ალგეთის დაცული ტერიტორიებზე და მის მიმდებარედ ადგილობრივი მოსახლეობასა და მტაცებელ ცხოველებს შორის კონფლიქტის გარემოებრივი და სოციო-ეკონომიკური ასპექტების შესწავლა.	შეთანხმება შესაბამის კვლევით დაწესებულებასთან (ებთან), რათა მომზადდეს ანგარიში ადგილობრივ მოსახლეობასა და მტაცებელ ცხოველებს შორის კონფლიქტის შესახებ.	კვლევის ანგარიშის დოკუმენტი.
---	--	------------------------------

მუხლი 45. ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენების პროგრამა

ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტი მიზნად ისახავს ბიომრავალფეროვნების ყველა ძირითადი ღირებულების კონსერვაციას და ამავდროულად უზრუნველყოფს ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ ბუნებრივი რესურსების მდგრად, სამართლიან და თანაბარ გამოყენებას ყველა ზონაში, სადაც ეს გათვალისწინებულია კანონმდებლობით. ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენების პროგრამა მოიცავს შემდეგ ძირითად ტენდენციებსა და საკითხებს:

- ა) დაცული ტერიტორიებისა და ბუნების ძეგლების მიმდებარე სოფლების მოსახლეობის უწყვეტი მოთხოვნა ხე-ტყეზე;
- ბ) ენერჯის ალტერნატიული წყაროების დანერგვის და გაფართოების შესაძლებლობების ხელშეწყობა;
- გ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ახლოს მცხოვრები მოსახლეობის მიერ სხვა ბუნებრივი რესურსებისა და ეკოსისტემის სერვისების მდგრადი გამოყენება;

მიზანი 5. ალგეთის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონის ბუნებრივი რესურსები მდგრადად გამოიყენება მის სიახლოვეს მცხოვრები მოსახლეობის მიერ.
ინდიკატორი 5: შესაგროვებელი მაღალი პრიორიტეტულობის ბუნებრივი რესურსების ხელმისაწვდომობის საშუალო ვადიანი (5 წელი) ტენდენცია სტაბილურია მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-5 წელს.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
5.1. ტყის ინვენტარიზაციისა და ტყის მართვის დაგეგმვის განხორციელება და ხელშეწყობა ალგეთის ეროვნული პარკის მთელ ტერიტორიაზე, მათ შორის ჭრის მდგრადი კვოტების დადგენა.	მომზადებული ტყის ინვენტარიზაციისა და მენეჯმენტის გეგმა.	ტყის მართვის გეგმის დოკუმენტი.
5.2. მდელოების, მათ შორის საძოვრებისა და სათიბების ინვენტარიზაციის და მენეჯმენტის დაგეგმვის პროცესის ინიცირება და ხელშეწყობა ეროვნული პარკში.	იმ კომუნიკაციის არსებობა, რომელიც მიზნად ისახავს სათიბისა და საძოვრების ინვენტარიზაციას და მენეჯმენტის გეგმის შემუშავების ინიცირებას.	წერილების/ ელექტრონული კორესპონდენციის ასლები.
5.3. წყლის რესურსების მენეჯმენტისა და მონიტორინგის გეგმის შემუშავების ინიცირება და ხელშეწყობა (დაბინძურების შემცირება მოუწესრიგებელი კანალიზაციიდან) ეროვნული პარკის და ბუნების ძეგლების წყალშემკრებისთვის.	კომუნიკაციები, რომლებიც მიზნად ისახავს წყლის რესურსების მენეჯმენტისა და მონიტორინგის გეგმის შექმნას.	წერილების/ ელექტრონული კორესპონდენციის ასლები.

5.4. თანამშრომლობა ადგილობრივ მოსახლეობასთან, მუნიციპალურ ხელისუფლებასა და რეგიონულ მრჩეველთა საბჭოსთან ეროვნული პარკის და ბუნების ძეგლების ბუნებრივი რესურსების მდგრად გამოყენებაზე.	შემთხვევების რაოდენობა, როდესაც ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეები მონაწილეობენ ბუნებრივი რესურსების მართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.	ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის გადაწყვეტილებების ოქმი ბუნებრივი რესურსების მართვის შესახებ, ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით.
---	---	--

მუხლი 46. ხანძრებით, მავნებლებითა და დაავადებებით, ასევე სხვა ბუნებრივი მოვლენებით გამოწვეული რისკების მართვის პროგრამა

ალგეთის დაცული ტერიტორიებზე ხანძრები გამოწვეულია ბუნებრივი და ანთროპოგენური ფაქტორებით, განსაკუთრებით ვიზიტორებისა და მწყემსების უყურადღებობით. ამა სთანავე, მავნებლები და დაავადებები ასევე წარმოადგენენ პოტენციურ საფრთხეებს ალგეთის დაცული ტერიტორიებისთვის.

მიზანი 6: ხანძრებით, სარეველებითა და მავნებლებით გამოწვეული რისკები კონტროლდება ან მცირდება. ინდიკატორი 6: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წლის დასასრულს, 2019 წელთან შედარებით, 50-60%-ით შემცირდა ბუნებრივი მოვლენების შედეგად გამოწვეული ზარალის რაოდენობა.		
ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
6.1. ტყეებსა და მდელოებზე ხანძრების, სარეველების და მავნებლების გავრცელების მართვის გეგმების შედგენა და განხორციელება.	ხანძრების, სარეველების და მავნებლების გავრცელების მართვის გეგმები ხელმისაწვდომია.	მართვის გეგმების დოკუმენტები.
6.2. ადგილობრივი რესურსების მომხმარებლების ტრენინგი ხანძარსაწინააღმდეგო უნარ-ჩვევებში და ხანძრის შემთხვევაში მათი მხარდაჭერის მოპოვება.	ადგილობრივი მოსახლეობის რაოდენობა, რომელთაც შეიძინეს ხანძრებთან ბრძოლის გამოცდილება; ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობის დონე ხანძრის პრევენციასა და ბრძოლაში.	სასწავლო ოქმები; ხანძრის პრევენციისა და ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე დასწრების ოქმები.
6.3. მოხალისე მოსახლეობის წვრთნა და მობილიზაცია საგანგებო სიტუაციების დროს სამაშველო ოპერაციებში რეაგირებისთვის.	სამაშველო ოპერაციებისთვის სათანადოდ მომზადებული ადგილობრივი ჯგუფების რაოდენობა.	სასწავლო ოქმები. რეგისტრაციის ფორმები, ანგარიში.
6.4. ტყის მავნებლების რისკებზე რეგულარული დაკვირვება და მავნებლების კონტროლის აქტივობების ინიცირება.	მავნებლებზე დაკვირვებისა და საკონტროლო საქმიანობის ანგარიშები (საჭიროების შემთხვევაში).	შესაბამისი ანგარიშის დოკუმენტები.

მუხლი 47. ეკოტურიზმისა და ვიზიტორთა მენეჯმენტის პროგრამა

თბილისთან ახლო მდებარეობისა და მაღალი ესთეტიკური ღირებულებების გამო, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებს დიდი პოტენციალი აქვთ შესთავაზონ ქართველ და უცხოელ სტუმრებს დასვენება და ტურისტული გამოცდილება, რაც ასევე ხელს უწყობს შემოსავლების ზრდას ადგილობრივი მოსახლეობისთვის. ეკოტურიზმის და ვიზიტორთა მენეჯმენტის პროგრამა,

რომელიც მიზნად ისახავს ამ პოტენციალის მიზნობრივ გამოყენებას, მოიცავს შემდეგ ძირითად მიმართულებებს:

- ა) ეროვნულ პარკსა და ბუნების ძეგლებზე ეკოტურიზმის და შესაბამისი საწყისი ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა ღონისძიებებს, რომლებიც ეფუძნება ალგეთის დაცული ტერიტორიების ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგიას და საინვესტიციო გეგმას;
- ბ) ტურისტული პროდუქტების და სერვისების შექმნას და განვითარებას, მიმდებარე მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდასა და მათი სამეწარმეო კულტურის ამაღლებას სხვადასხვა პარტნიორების და დამატებითი ფინანსური წყაროების მოზიდვის საშუალებით;
- გ) პარკის ტურისტული რესურსების და სერვისების მარკეტინგს და პოპულარიზაციის ღონისძიებებს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის და რეგიონის შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობით;
- დ) ეროვნულ პარკში და ბუნების ძეგლებზე ვიზიტორების რაოდენობის ზრდას (ისე, რომ არ გადააჭარბოს ვიზიტორების ტევადობის შესაძლებლობას), რაც გააუმჯობესებს დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერას და მიმდებარე მოსახლეობის პოტენციალს, მიიღონ შემოსავალი ვიზიტორებისთვის პროდუქტების და სერვისების შეთავაზების გზით.

მიზანი 7. გაუმჯობესებულია ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტის შესაძლებლობები და ეკოტურიზმის საწყისი სერვისები.
ინდიკატორი 7: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების 9 წლის შემდეგ, ეკოტურიზმის პროდუქტები და შესაძლებლობები (ბილიკები, ა.შ.) ალგეთის ეროვნულ პარკში და ბუნების ძეგლებზე გაიზარდა სულ მცირე 25%-ით 2019 წელთან შედარებით, ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
7.1. ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა ალგეთის დაცული ტერიტორიების ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგიისა და საინვესტიციო გეგმის შესაბამისად.	ალგეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების რაოდენობა. ტურიზმთან დაკავშირებული შემოსავლის წვლილი ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის საერთო შემოსავალში.	სტატისტიკური მონაცემები.
7.2. ადგილობრივი გიდების სწავლების მხარდაჭერა ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის და სხვა შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობის მეშვეობით.	დატრენინგებული ადგილობრივი გიდების რაოდენობა.	დატრენინგებული გიდების სიები.
7.3. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის გამოცდილებისა და მიღწევების გაზიარება სხვა დაცულ ტერიტორიებთან და პირიქით, ისევე, როგორც ტურისტული მენეჯმენტის სფეროში ადგილობრივ სერვის მომწოდებლებთან, ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის მხარდაჭერით.	ტრენინგისა და გაცნობითი ტურების რაოდენობა და მათში მონაწილეთა რაოდენობა.	ტრენინგების და გაცნობითი ტურების ანგარიშები, ფოტომასალა.

7.4. ტურისტული ბაზრებისა და ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტების მონიტორინგის მონაცემებზე დაფუძნებით ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის გადახედვა.	ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა გადაიხედება მენეჯმენტის გეგმის მეხუთე წელს.	მომზადებული ცვლილებების დოკუმენტი.
7.5. ტურიზმის განვითარებასთან დაკავშირებული პროექტების შემუშავება და განხორციელება ადგილობრივი ტურისტული მომსახურების მიმწოდებლებისა და ბიზნესის წარმომადგენლებთან, ასევე ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციასთან ერთად.	პირველი მენეჯმენტის გეგმის მე-5 წელს ინიცირებულია მინიმუმ 5 პროექტი.	საპროექტო განაცხადები.
7.6. ადგილობრივი ისტორიულ-კულტურული და არქეოლოგიური ძეგლების ინტეგრაციის ხელშეწყობა ტურისტულ პროდუქტში.	სულ ცოტა სამი შესაბამისი ტურისტული პროდუქტის არსებობა.	პროდუქტების აღწერილობა.
7.7. ალგეთის ეროვული პარკის ადმინისტრაციის შესაბამისი თანამშრომლების ტრენინგი (ვიზიტორთა მომსახურების სპეციალისტი, ბუნებრივი რესურსების სპეციალისტი და რეინჯერები) ტურიზმში, რეკრეაციასა და ვიზიტორთა მენეჯმენტში.	შესაბამისი ტრენინგების და მონაწილე ალგეთის ეროვული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომელთა რაოდენობა (მინ. 90% მაინც).	სასწავლო მოდულები.

მიზანი 8. ძირითადი ინფრასტრუქტურა და ეკოტურიზმის სერვისები ხელმისაწვდომია ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე.
ინდიკატორი 8: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე შექმნილია ძირითადი ინფრასტრუქტურა, რაც ეკოტურიზმის განვითარების სტრატეგიაშია იდენტიფიცირებული.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
8.1. არსებული ინფრასტრუქტურის განახლება/შეკეთება ისე, რომ უზრუნველყოს უსაფრთხოება და საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტების დაცვა.	ინფრასტრუქტურისა და გზების არსებობა/რაოდენობა, რომლებიც შეესაბამება საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტებისა და უსაფრთხოების ნორმებს.	რუკები და ინფრასტრუქტურის აღწერილობის დოკუმენტები.
8.2. მანგლისში, ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრთან „კანოპს ბილიკის/ხის კენწეროების ბილიკის“ მოწყობა.	საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტის და უსაფრთხოების ნორმების შესაბამისი ხის კენწეროების ბილიკის არსებობა.	შესაბამისი საპროექტო აღწერილობები.
8.3. დაშბაშის კანიონის შესასვლელიდან მთავარ ჩანჩქერამდე და კანიონის თავზე 3,5 კმ სიგრძის ასასვლელი ბილიკის მოწყობა	საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტის და უსაფრთხოების ნორმების შესაბამისი ბილიკის არსებობა დაშბაშის კანიონზე.	შესაბამისი საპროექტო აღწერილობები.
8.4. ბირთვისის ბუნების ძეგლზე „ვია ფერატას“ მოწყობა.	საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტის და უსაფრთხოების ნორმების შესაბამისი „ვია ფერატას“ არსებობა ბირთვისის ბუნების ძეგლზე.	შესაბამისი საპროექტო აღწერილობები.

8.5. სამშვილდის ბუნების ძეგლზე ე.წ. სამშვილდის ნახევარკუნძულის კიდეზე სათვალთვალო კოშკის მოწყობა.	საერთაშორისო ეკოლოგიური სტანდარტის და უსაფრთხოების ნორმების შესაბამისი სათვალთვალო კოშკის არსებობა.	შესაბამისი საპროექტო აღწერილობები.
8.6. ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება ალგეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების მიერ ნარჩენების შემცირების, შეგროვების, შეწუხებისა და ისტორიული ძეგლების დაზიანების თავიდან აცილების მიზნით.	ალგეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების მიერ ნარჩენების შეგროვების, შეწუხებისა და ისტორიული ძეგლების დაზიანების თავიდან აცილების მიზნით განხორციელებული ღონისძიებების რაოდენობა.	წერილობითი ანგარიშები და ფოტომასალა.

მიზანი 9. ალგეთის დაცული ტერიტორიები ფართოდაა ცნობილი ქართველი და უცხოელი სტუმრებისთვის და გატანილია ტურისტულ გამოფენა/ბაზრობებზე.
ინდიკატორი 9: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ალგეთის დაცული ტერიტორიების მარკეტინგისა და პოპულარიზაციის ღონისძიებების რაოდენობა გაზრდილია სულ მცირე 50%-ით 2019 წელთან შედარებით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
9.1. ქართველებს და უცხოელებს შორის ალგეთის დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაცია და მისი, როგორც ქართულ, ასევე საერთაშორისო ბაზარზე გატანა.	მარკეტინგის პროგრამებისა და საქმიანობის რაოდენობა და შედარება წინა წელთან.	ადმინისტრაციის ანგარიშები.
9.2. ალგეთის დაცული ტერიტორიების დეტალური რუკების, გზამკვლელებისა და საინფორმაციო მასალების მომზადება და გამოქვეყნება ბუნებრივი, ისტორიული და კულტურული მემკვიდრეობის გათვალისწინებით.	მომზადებული რუკების, საინფორმაციო მასალებისა და გზამკვლელების რაოდენობა.	რუკები და გზამკვლელები.

მუხლი 48. გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამა

გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამა მიზნად ისახავს პარკის გრძელვადიანი მიზნის აღსრულებას, რათა ხელი შეუწყოს ადგილობრივი მოსახლეობის, ვიზიტორთა და საზოგადოების განათლებას.

მიზანი 10. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას აქვს საკმარისი შესაძლებლობა გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების განხორციელებისთვის.
ინდიკატორი 10: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, შესაძლებლობების თვითშეფასების სტანდარტული მეთოდოლოგიის მიხედვით, ადმინისტრაცია აფასებს საკუთარ გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების შესაძლებლობებს როგორც საკმარისს.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
10.1. გარემოსდაცვითი საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის პოტენციური ადგილების განსაზღვრა და ამ ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბებისთვის პარტნიორების მოძიება.	შესაბამისი რუკებისა და პოტენციური პარტნიორების სიების არსებობა.	კომუნიკაციის დამადასტურებელი ოქმები.

10.2. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლების (ბუნებრივი რესურსების სპეციალისტის და რეინჯერების) ტრენინგი გარემოსდაცვითი განათლების მიმართულებით.	ტრენინგის მონაწილე ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომელთა რაოდენობა (მინ. 90% მაინც).	სასწავლო მოდული.
---	---	------------------

მიზანი 11. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია შეიმუშავებს და ახორციელებს გარემოსდაცვითი განათლების პროგრამებს ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.
ინდიკატორი 11: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამების წლიური რაოდენობა და ამ პროგრამებში მონაწილეთა რაოდენობა გასამმაგდა 2019 წელთან შედარებით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
11.1. საკვალიფიკაციო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება (მათ შორის ინფორმაციის გაცვლა, პრაქტიკული ტრენინგი) საოჯახო სასტუმროების და ტურისტული მომსახურების სხვა მიმწოდებლებისათვის, საგანმანათლებლო და ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების ხელშესაწყობად.	საკვალიფიკაციო პროგრამის დოკუმენტის არსებობა.	საკვალიფიკაციო პროგრამის დოკუმენტი; მონაწილეთა სია, სარეგისტრაციო ფორმები.
11.2. საზაფხულო პროგრამის ჩატარება, პრეზენტაციები ადგილობრივი მოსახლეობისთვის და სტუმრებისთვის თემებზე, რომლებიც დაკავშირებულია ალგეთის დაცული ტერიტორიების კულტურულ მემკვიდრეობასა და ბუნებრივ ფასეულობებთან.	ალგეთის დაცული ტერიტორიებისთვის წარმოდგენილი საზაფხულო პროგრამის დოკუმენტი, პრეზენტაციების და მონაწილეთა რაოდენობა ყოველ ზაფხულს.	სტატისტიკური მონაცემები.
11.3. ეკოკლუბების ჩამოყალიბება და მხარდაჭერა მიმდებარე სოფლების სკოლებში მეგობართა ასოციაციასთან და სკოლებთან თანამშრომლობით.	შექმნილი ეკოკლუბების რაოდენობა, მონაწილეთა და აქტივობების რაოდენობა.	განხორციელებული ღონისძიებების ანგარიშები და ფოტომასალა.
11.4. სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფზე გათვლილი საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის.	სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამის დოკუმენტები სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფისათვის.	სტატისტიკა საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეთა შესახებ.
11.5. ადგილობრივი მოხალისეების ჯგუფების ორგანიზება, რომლებიც უზრუნველყოფენ ადგილობრივი საზოგადოების წარმომადგენლებისა და ახალგაზრდების ("სათემო რეინჯერები") ჩართულობას ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მენეჯმენტის აქტივობებში.	სათემო რეინჯერთა პროგრამების მონაწილეთა რაოდენობა, ახალგაზრდებისა და მოზარდების ჩართულობით.	განხორციელებული ღონისძიებების ანგარიშები და ფოტომასალა.

მუხლი 49. საზოგადოებასთან ურთიერთობის პროგრამა

საზოგადოებასთან ურთიერთობის პროგრამა ეხება და მოიცავს ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის კომუნიკაციის, განათლებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების აქტივობებს, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივ მოსახლეობას და მათი საკუთრების განცდას ალგეთის დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებაში.

მიზანი 12. ალგეთის ეროვნული პარკი და ბუნების ძეგლები წარმოდგენილია ფართო საზოგადოებისთვის. ინდიკატორი 12: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ალგეთის დაცული ტერიტორიების ცნობადობისთვის ჩატარებული სხვადასხვა ღონისძიების და აქტივობის წლიური რაოდენობა გასამმაგდა 2019 წელთან შედარებით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
12.1. სტატიებისა და ინფორმაციის განთავსება ადგილობრივ, ეროვნულ და საერთაშორისო მედიაში ალგეთის დაცული ტერიტორიებისა და მისი ბუნებრივი და ისტორიულ-კულტურული ფასეულობების და მათი მნიშვნელობის, ასევე მათი კონსერვაციის საჭიროების ხელშესაწყობად.	ალგეთის დაცული ტერიტორიების ღირებულებების შესახებ ყოველწლიურად გამოქვეყნებულია მინიმუმ 2 სტატია.	გამოქვეყნებული სტატიები.
12.2. პუბლიკაციების, გაზეთების, ბროშურების, საგანმანათლებლო და ცნობიერების ამაღლების მასალებისა და რუკების გამოქვეყნება ალგეთის დაცული ტერიტორიებისა და ბუნების ძეგლების შესახებ.	საინფორმაციო მასალებისა და თემატური მრავალფეროვნების რაოდენობა.	პუბლიკაციები, ბროშურები, რუკები.
12.3. ალგეთის დაცული ტერიტორიების „კეთილი ნების ელჩის“ გამოვლენა და მასთან თანამშრომლობა ალგეთის დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციისთვის	„კეთილი ნების ელჩის“ არსებობა და განხორციელებული აქტივობების ნუსხა	თანამშრომლობის მემორანდუმი „კეთილი ნების ელჩთან“ და განხორციელებული აქტივობების ამსახველი მასალები.
12.4. ბილბორდების მოწყობა ცენტრალურ და შიდა გზებზე, რომლებზეც იქნება ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფოტოები და სლოგანები.	ქვეყნის ცენტრალური გზის მინიმუმ 5 და შიდა გზების მინიმუმ 3 ადგილას განთავსებულია ბილბორდები.	ფოტოსურათები.
12.5. ყოველწლიურად ალგეთის დაცული ტერიტორიების თემატიკით კალენდრების და სამახსოვრო საჩუქრების დამზადება და გავრცელება ადგილობრივ მოსახლეობაში და ვიზიტორებში ალგეთის ეროვნული პარკის მეგობართა ასოციაციის დახმარებით.	დამზადებული კალენდრების და სამახსოვრო საჩუქრების რაოდენობა.	დამზადებული კალენდრების და სამახსოვრო საჩუქრების მაკეტები.
12.6. რეგიონში გამართულ სხვადასხვა სახალხო ღონისძიებებში და დღესასწაულებში მონაწილეობა.	წლის განმავლობაში მონაწილეობის რაოდენობა.	მონაწილეობის ამსახველი მასალები.
12.7. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფოტოარქივის შექმნა და ამ მიზნით სხვადასხვა ღონისძიებების ორგანიზება მეგობართა ასოციაციასთან თანამშრომლობით.	ფოტოარქივში დაცული მასალების რაოდენობის დინამიკა.	ფოტოარქივი.

მიზანი 13. გაუმჯობესდა კომუნიკაცია და ურთიერთობა ადგილობრივ საზოგადოებასთან და გაიზარდა მათი ჩართულობა ალგეთის დაცული ტერიტორიების მართვაში.

ინდიკატორი 13: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, მოსახლეობის მიერ დაცული ტერიტორიების აღქმის და გათვითცნობიერების კვლევის მიხედვით, ადგილობრივი საზოგადოების დამოკიდებულება დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებაში გაუმჯობესებულია 2019 წელთან შედარებით.

ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
13.1. ადგილობრივი საზოგადოების ინფორმირება დაგეგმილი პროექტების შესახებ და მათი ჩართვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესსა და პროექტის განხორციელებაში, ალგეთის დაცული ტერიტორიების რეგიონული მრჩეველთა საბჭოს მეშვეობით.	შეხვედრებისა და მონაწილეების რაოდენობა.	შეხვედრების შესახებ ანგარიშები და მონაწილეთა სიები.
13.2. წლიური სოციო-ეკონომიკური მონიტორინგის გაგრძელება.	სოციო-ეკონომიკური მონიტორინგის ანგარიშების არსებობა ყოველწლიურად.	სოციო-ეკონომიკური მონიტორინგის ანგარიშის დოკუმენტი.
13.3. სოფლებში საინფორმაციო დაფების მოწყობა, სადაც განთავსდება ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების მიმდინარე სიახლეების შესახებ, როგორც ეს გაწერილია ადმინისტრაციის თემთან კომუნიკაციის სტრატეგიის დოკუმენტში.	სამ ადმინისტრაციულ ერთეულში არსებობს საინფორმაციო დაფა.	ანგარიშები საინფორმაციო დაფების გამოყენების შესახებ.
13.4. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ კვარტლური საინფორმაციო ფურცლების გამოცემა და გავრცელება ადგილობრივ მოსახლეობაში ალგეთის ეროვნული პარკის მეგობართა ასოციაციასთან თანამშრომლობით.	საინფორმაციო ფურცლების გამოცემის ჯერადობა წლის განმავლობაში და რაოდენობა.	საინფორმაციო ფურცლების მაკეტები.
13.5. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ წლიური ანგარიშების მოკლე ვერსიების მომზადება და გავრცელება ადგილობრივ მოსახლეობაში.	გამოცემული და ადგილობრივ მოსახლეობაში გავრცელებული წლიური ანგარიშები.	წლიური ანგარიშების მოკლე ვერსიები.
13.6. მრჩეველთა რეგიონული საბჭოს და მეგობართა ასოციაციის გაძლიერების ხელშეწყობა.	მრჩეველთა რეგიონული საბჭოს და მეგობართა ასოციაციის გაძლიერებისთვის განხორციელებული ღონისძიებების რაოდენობა.	შედეგების ამსახველი ოქმები.
13.7. ადმინისტრაციის თანამშრომლების გეგმური შეხვედრები (მინიმუმ ორ თვეში ერთხელ) ადგილობრივ მოსახლეობასთან.	გამართული შეხვედრების და მონაწილეთა რაოდენობა.	შეხვედრების ამსახველი ანგარიშები.
13.8 ადმინისტრაციის მენეჯმენტის პერიოდული შეხვედრები (წელიწადში 2 მაინც ან საჭიროებიდან გამომდინარე) თეთრიწყაროს და წალკის მუნიციპალიტეტების მერების და რეგიონის ხელისუფლების წარმომადგენლებთან.	გამართული შეხვედრების რაოდენობა.	შეხვედრების ამსახველი ანგარიშები.
13.9. ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმდებარე თემების შესახებ განახლებადი მონაცემთა ბაზების შექმნა.	მონაცემთა ბაზის არსებობა.	მონაცემთა ბაზა.
13.10. ალგეთის დაცული ტერიტორიების შესახებ სათემო ღონისძიებების მოწყობა ზაფხულის განმავლობაში დაბა მანგლისში.	ღონისძიებების რაოდენობა.	ღონისძიებების ამსახველი ფოტომასალა.

მუხლი 50. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის შესაძლებლობების გაძლიერების პროგრამა

პროგრამის მიზანია ინსტიტუციური საფუძვლების შექმნა მენეჯმენტის გეგმის სხვა პროგრამების ეფექტური და წარმატებული განხორციელებისთვის.

<p>მიზანი 14. საკმარისი და მდგრადი დაფინანსება უზრუნველყოფილია მენეჯმენტის გეგმის განხორციელებისათვის.</p> <p>ინდიკატორი 14: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია აფასებს საკუთარ ფინანსებს, როგორც საკმარისს და მდგრადს.</p>		
ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
<p>14.1. მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების საჭიროებების შეფასება; გარე დაფინანსების მოთხოვნების პრიორიტიზაცია.</p>	<p>საჭიროებებისა და დაფინანსების ნაკლოვანებების შეფასება ყოველწლიურად, გარე დაფინანსების პრიორიტეტების განსაზღვრა და ყოველწლიურად დოკუმენტირება.</p>	<p>შეფასების ანგარიშები.</p>
<p>14.2. მიზანშეწონილობის შეფასება და მის შედეგებზე დაყრდნობით – ბუნების ძეგლების შემოსავლის გაზრდის მიზნით, შესვლის საფასურის დაწესება</p>	<p>შესვლის საფასურის მიზანშეწონილობის შეფასება მენეჯმენტის გეგმის მესამე წელს და მისი დაწესება (თუ დადასტურდება მიზანშეწონილობა) მეოთხე წელს. მიღებული შემოსავლის ინვესტირება ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე მენეჯმენტის გეგმის განხორციელებისთვის</p>	<p>შეხვედრების ოქმები და ნორმატიული დოკუმენტი შესვლის გადასახადის დაწესების შესახებ</p>

<p>მიზანი 15. ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ძირითადი საოპერაციო ინფრასტრუქტურა და ტექნიკური ბაზა მწყობრშია და მუდმივად უმჯობესდება.</p> <p>ინდიკატორი 15: იდენტიფიცირებული მადალპრიორიტეტული ინფრასტრუქტურის 90% ხელმისაწვდომია ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისთვის</p>		
ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
15.1. საჭირო ტექნიკური აღჭურვილობის, მანქანებისა და ინფრასტრუქტურის დაგეგმვა და დაფინანსება საოპერაციო გეგმის ფარგლებში	საოპერაციო გეგმა, მათ შორის საინვესტიციო გეგმა ხელმისაწვდომია	საინვესტიციო გეგმის დოკუმენტი.
15.2 ადმინისტრაციის ტექნიკური აღჭურვილობის, მანქანებისა და ინფრასტრუქტურის რეგულარული შეკეთება და განახლება	საშუალოდ წლიურად 90% ტექნიკური აღჭურვილობის, მანქანებისა და ინფრასტრუქტურის ფუნქციონირება.	ტექნიკური აღჭურვილობის, მანქანებისა და ინფრასტრუქტურის ფუნქციონირების შესახებ ჩანაწერები
15.3. ადმინისტრაციის ყველა თანამშრომლის უზრუნველყოფა უნიფორმებით	მენეჯმენტის გეგმის ყოველ მეორე წელს უზრუნველყოფილია უნიფორმების სათანადო რაოდენობა (ყველა თანამშრომლისთვის)	უნიფორმების გადაცემის აქტები.
<p>მიზანი 16. დაარსებულია ახალი პარტნიორობა დაინტერესებულ მხარეებთან, დონორებთან და მხარდამჭერ ჯგუფებთან და ვითარდება მიმდინარე ურთიერთობები.</p> <p>ინდიკატორი 16: მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წელს, სულ მცირე ექვსი ახალი თანამშრომლობა დამყარდა დაინტერესებულ მხარეებთან და დონორებთან, და დაინტერესებული მხარეები/დონორები აფასებენ თანამშრომლობას როგორც დამაკმაყოფილებელს.</p>		
ქმედებები	ინდიკატორები	შემოწმების საშუალებები
16.1 მრჩეველთა რეგიონული საბჭოს ჩართულობის ხელშეწყობა ეფექტური თანამონაწილეობითი მენეჯმენტის უზრუნველსაყოფად.	შეხვედრების რაოდენობა და დისკუსიის საკითხების სპექტრი.	შეხვედრების ანგარიშების დოკუმენტები.
16.2 ახლო თანამშრომლობა ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებთან, ალგეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციასთან, დაინტერესებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და დონორებთან, რათა მხარი დაუჭირონ ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმდებარე ზონის განვითარებას.	ერთობლივი ღონისძიებების რაოდენობა და დოკუმენტები (მაგ., ურთიერთმეთანხმების მემორანდუმი), რომელიც წარმოაჩენს მჭიდრო კომუნიკაციას.	ადმინისტრაციის წლიური ანგარიშები და მეთანხმებების დოკუმენტები.
16.3 ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიმდებარე თემების განვითარების გეგმების განხორციელების მხარდაჭერა.	პროექტების რაოდენობა ადმინისტრაციის ჩართულობით განხორციელებული განვითარების გეგმებიდან.	ინფორმაციები განხორციელებულ პროექტებში მონაწილეობის შესახებ.

თავი VII. მენეჯმენტის გეგმის მონიტორინგი

მუხლი 51. მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მონიტორინგის მიზნები

ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის მონიტორინგის მიზნები შემდეგია:

- ა) მენეჯმენტის გეგმის ქმედებების განხორციელების პროგრესის შეფასება (განხორციელების მონიტორინგი);

ბ) გეგმის პროგრამების საერთო ეფექტურობისა და მათი ინტერვენციის ლოგიკის შეფასება ალგეთის დაცული ტერიტორიების გრძელვადიანი კონსერვაციის მიზნების ხელშესაწყობად, რათა ალგეთის დაცულ ტერიტორიებს მიეცეს საშუალება საფუძვლიანად გადაამოწმოს მენეჯმენტის გეგმა პირველი ექვსწლიანი არსებობის შემდეგ;

გ) ცვლილებების აღრიცხვა ბუნებრივ და სოციო-ეკონომიკურ გარემოში დროულად, რომელიც არ არის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის შედეგი (მაგალითად გამოწვეულია გარე ფაქტორებით), რათა უზრუნველყოს ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის ადაპტაცია ამ ცვლილებების შედეგად;

დ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მიერ საქართველოს და სამხრეთ კავკასიის მთელი დაცული ტერიტორიების სისტემის ფარგლებში სწავლისა და გაუმჯობესების მენეჯმენტის ხელშეწყობა.

მუხლი 52. მენეჯმენტის გეგმის მონიტორინგის ღონისძიებები

ადაპტაციური მენეჯმენტის მიღწევის მთავარი გზა ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციისთვის არის მონიტორინგის კომბინაცია მენეჯმენტის გეგმის რეგულარულ პრაქტიკულ რევიზიასთან ისევე, როგორც მისი განხორციელების ადაპტაცია სამწლიანი საოპერაციო გეგმების მეშვეობით და ყოველწლიური სამუშაო გეგმის შემადგენლობაში შეტანილი ქმედებების პრიორიტეტებით. საჭიროა თითოეული ინდიკატორის მონიტორინგი გრაფიკის მიხედვით (ზოგჯერ ყოველწლიურად, ზოგჯერ სხვა – როგორც წესი, უფრო ხანგრძლივად – დროის ინტერვალებით) და ყველა ქმედების შეფასება. შედეგები გათვალისწინებული უნდა იყოს საოპერაციო და ყოველწლიური გეგმის ფორმულირებისას ისევე, როგორც მენეჯმენტის გეგმის გადამოწმებისას ექვსი წლის შემდეგ. მენეჯმენტის მონიტორინგი და შეფასება წარმოადგენს სხვადასხვა ღონისძიებების (საშუალებების) კომბინაციას, რომელიც მოიცავს შემდეგს:

ა) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის მონიტორინგის ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტი და ადაპტური მენეჯმენტის ძირითადი საფუძველია ამ მენეჯმენტის გეგმის მუხლ 53-ში და მე-4 თავში განსაზღვრული გრძელვადიანი მიზნების, პროგრამის მიზნების და ქმედებების ინდიკატორები. თითოეულ ამ ინდიკატორს აქვს განსაზღვრული ინტერვალი, რომლის დროსაც იგი საჭიროებს შეფასებას (ზოგიერთი ყოველწლიურად, ზოგიერთი წელიწადში ორჯერ და ზოგიც – უფრო ხშირი ინტერვალით). ალგეთის დაცული ტერიტორიების მონიტორინგის გეგმა ყველა ამ ინდიკატორების ნაკრებია, რომელიც მოიცავს მათი გადამოწმების საშუალებებსა და გაზომვის ინტერვალებს.

ბ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია ახორციელებს სოციალურ-ეკონომიკურ მონიტორინგსა და შეფასებას. ეს პროცესი უნდა გაგრძელდეს, მაგრამ მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც ეს ხელს შეუწყობს ადაპტური მართვის ინფორმირებას, კერძოდ, ზემოთ აღწერილ "ა" ქვეპუნქტში მოცემულ მონიტორინგის სისტემას.

გ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მთავარი მონიტორინგის სისტემა – იხილეთ "ა" ქვეპუნქტში – შეიძლება შეივსოს ზოგად შეფასებაზე დაფუძნებული მენეჯმენტის ეფექტურობის შეფასების საშუალებებით. "მენეჯმენტის ეფექტურობის მონიტორინგის ინსტრუმენტი" გამოიყენება მთელს მსოფლიოში დროთა განმავლობაში დაცული ტერიტორიების მართვის ეფექტურობის გაზრდაში მიღწეული პროგრესის მონიტორინგის მიზნით. ეს მექანიზმი საშუალებას იძლევა დროულად მოხდეს შესაბამისი ინფორმაციის შეგროვება და მიღწეული პროგრესის შეფასება, მაგრამ ეფუძნება სუბიექტურ გადაწყვეტილებას და არა ობიექტურად გადამოწმებულ ინფორმაციას. იგი საქართველოშიც განხორციელდა და წარმოადგენს მთელი ქვეყნის მასშტაბით დაცული ტერიტორიების შეფასების ანგარიშგების სისტემას. თავად შეფასების პროცესი შედარებით სწრაფი და მარტივია და რეგულარული ინტერვალებით შეიძლება განმეორდეს. ალგეთის ეროვნული

პარკის ადმინისტრაცია ყოველწლიურად ატარებს ამ პროცედურას, რაც მომავალშიც უნდა გაგრძელდეს ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ (წინამორბედი საოპერაციო დაგეგმვა ან მენეჯმენტის გეგმის რევიზიები), რათა შეავსოს მონიტორინგის სისტემაზე დაფუძნებული ძირითადი ინდიკატორი, რომელიც ზემოთაა აღწერილი "ა" ქვეპუნქტში.

დ) ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ მომზადებული სამწლიანი ოპერაციული და წლიური სამუშაო გეგმები დეტალური ყოველწლიური განხილვისთვის, განსაზღვრავენ თითოეულ ქმედებაში მისაღწევ შედეგებს. თითოეული საქმიანობის შედეგების მონიტორინგი ჩატარდება შესაბამისი ინდიკატორის ოქმის მიხედვით (წლიური ან უფრო დიდი ინტერვალით). შედეგები შეჯამდება შეფასების ანგარიშში, რომელიც გამოყენებული იქნება მომავალი საოპერაციო გეგმის ან წლიური სამუშაო გეგმის შემუშავებისა და განხორციელების დროს.

ე) საოპერაციო და წლიური სამუშაო გეგმები განსაზღვრავს განხორციელების ვალდებულებებს და მის მონიტორინგს/დოკუმენტირებას. ადმინისტრაციის ყველა თანამშრომელი ინფორმირებულია მონიტორინგის ინდიკატორების შესახებ, რომლებიც დაკავშირებულია მათი სამუშაოს სპეციფიკურ სფეროსთან. ისინი მონაწილეობას იღებენ ინფორმაციის შეგროვებაში, რათა შეაფასონ სიტუაცია განსაზღვრული ინდიკატორების მიხედვით. ტარდება რეგულარული სემინარები თანამშრომლებთან, რათა განიხილონ პროგრესი.

ვ) საოპერაციო დაგეგმვისა და წლიური სამუშაო დაგეგმვისას ხდება მენეჯმენტის გეგმით გათვალისწინებული ქმედებების მოდიფიკაციების კონკრეტული რეკომენდაციების შემუშავება, რომელიც დაფუძნებულია მიმოხილვასა და უწყვეტი განხორციელების მონიტორინგზე. ეს რეკომენდაციები დოკუმენტირებულია მომავალი წლიური სამოქმედო გეგმის შემუშავებამდე, რათა მომავალი წლის ყველა დაგეგმილი საქმიანობა ადაპტირებული იყოს გასული წლის გამოცდილების, ახალი გარემოებების ან ახალი ინფორმაციის შესაბამისად.

ზ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის გრძელვადიანი მიზნები, რომლის ინდიკატორებიც წარმოდგენილია ცხრილ 6-ში, აღწერილია წინამდებარე მენეჯმენტის გეგმის მესამე თავში, ხოლო ბიომრავალფეროვნების ძირითადი ღირებულებების საფრთხეები, რომლის ინდიკატორებიც წარმოდგენილია ცხრილ 7-ში, აღწერილია წინამდებარე მენეჯმენტის გეგმის მეოთხე თავის მუხლ 28-ში.

მუხლი 53. ინდიკატორები და მათი შერჩევის დასაბუთება

მენეჯმენტის გეგმის ინდიკატორები გრძელვადიანი მიზნებისთვის და იდენტიფიცირებული კრიტიკული საფრთხეებისთვის ჩამოთვლილია ცხრილებში 6-7, ხოლო მიზნების და ქმედებების ინდიკატორები ყოველი პროგრამისთვის დეტალურადაა აღწერილი VI თავში. ინდიკატორები შერჩეულ იქნა მათი სპეციფიკის, გაზომვის, მიზნების შესაბამისობის, რესურსების გათვალისწინებით და დროში ეფექტურობის მიხედვით.

ცხრილი 6: გრძელვადიანი მიზნების ინდიკატორები

გრძელვადიანი მიზნების დასახელება/მუხლები	გრძელვადიანი მიზნები	გრძელვადიანი მიზნების ინდიკატორები
მუხლი 19. ბუნებრივი ეკოსისტემების,	პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ:	

ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნები

ა) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ყველა წიწვოვანი, შერეული და ფოთლოვანი ტყის კონსერვაციის სტატუსი შენარჩუნებული ან გაუმჯობესებულია 2018 წელთან შედარებით, ტყით დაფარული ფართობი შენარჩუნებულია ან გაზრდილი, ტყის კორომის მახასიათებლები ასახავენ ჯანსაღ, თითქმის ბუნებრივ ან ბუნებრივ ტყეებს, მნიშვნელოვანი ტყის მცენარეული სახეობები, მათ შორის კავკასიური სოჭი (*Abies nordmanniana* (Stev.) Spach), აღმოსავლური ნაძვი (*Picea orientalis* (L.) Link), მაღალმთის მუხა (*Oak Quercus macranthera* R. et M), ქართული ნეკერჩხალი (*Acer ibericum* M. Bieb) და სხვები წარმოადგენენ მინიმუმ იგივე რაოდენობას, როგორც 2018 წელს, და მცენარეთა მავნებლების რაოდენობა დაბალ დონეზეა;

ბ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ყველა მდელოს აქვს საშუალო ან დაბალი დეგრადაცია 2018 წელთან შედარებით, რომელიც ასახულია სამოვრების დეგრადაციის ინდექსებში;

გ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების მდინარეების და ნაკადულების მდგომარეობა განაპირობებს მდინარის კალმახის (*Salmo trutta*) სიჯანსაღესა და სიუხვს;

დ) ალგეთის დაცული ტერიტორიების ძირითად ძუძუმწოვართა სახეობების პოპულაციები, მათ შორის მურა დათვი (*Ursus arctos*), ფოცხვერი (*Lynx lynx*), ევროპული შველი (*Capreolus capreolus*) და წავი (*Lutra lutra*) ახლოს არიან ამ სახეობების ტერიტორიების ბუნებრივი ტევადობასთან;

ე) ფასკუნჯი (*Neophron percnopterus*) აგრძელებს ბირთვისის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე ბუდობას (თუ მათი არსებობა დადასტურდა) და მათი

ტყის ფართობი (დისტანციური ზონდირების გამოყენებით, სიხშირე: 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით);
სამიზნე სახეობების სიმრავლის ტენდენცია (ინვენტარიზაციის ან განიკვეთების მეთოდების გამოყენებით, სიხშირე: 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით);

სამოვრის დეგრადაცია (სამოვრის დეგრადაციის ინდექსის გამოყენებით – იხ. ეტზოლდ & ნეუდერტი (2013), სიხშირე: 3 წელიწადში ერთხელ საოპერაციო გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით);

მდინარის კალმახის სიჭარბის ტენდენცია (ელექტროთევზაობის კვლევის შედეგად – იხ. ტომფსონი და სხვები (1998) – ეროვნულ ექსპერტებთან თანამშრომლობით, სიხშირე: 3 წელიწადში ერთხელ საოპერაციო გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით);

სამიზნე სახეობების სიმრავლის ტენდენცია (სტანდარტული საველე მონიტორინგის გამოყენებით – იხ. ნაკრესი (2016), სიხშირე: 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში);

ბირთვისში ფასკუნჯის ბუდეების არსებობა/არარსებობა (ყოველწლიურად რეინჯერების მიერ პირდაპირი დაკვირვებები

	<p>ბუდეები მომრავლებულია ან შენარჩუნებული 2018 წელთან შედარებით;</p> <p>ვ) ალგეთის ეროვნული პარკი და ბუნების ძეგლების ნაწილები, რომლებიც წარმოადგენენ საინტერესო გეომორფოლოგიურ და გეოლოგიურ წარმონაქმნებს, ბუნებრივ ელემენტებთან ერთად, როგორებიცაა დამახასიათებელი მიკროკლიმატი, ჰიდროლოგია და მცენარეულობა, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კულტურული მემკვიდრეობის ნაშთები (ბირთვისის ბუნების ძეგლის შემთხვევაში), კარგად არის დაცული.</p>	<p>ორნიტოლოგებთან კონსულტაციის მეშვეობით);</p> <p>პირდაპირი ზიანის არსებობა/არარსებობა (რეინჯერების მიერ ლანდშაფტის ასპექტებზე დაკვირვებები და ფოტოდოკუმენტაცია, სიხშირე: 3 წელიწადში ერთხელ საოპერაციო გეგმის პერიოდში, გეოგრაფებთან კონსულტაციის მეშვეობით).</p>
<p>მუხლი 20. ეკოგანათლებასა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებული მიზნები</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის ეროვნული პარკი და მიმდებარე ბუნების ძეგლები წარმოადგენენ მდიდარ ეკოსაგანმანათლებლო რესურსს. ადმინისტრაცია ადგილობრივ სკოლებთან და სხვა შესაბამის საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ურთიერთთანამშრომლობის გზით უზრუნველყოფს საზოგადოებაში გარემოსდაცვითი ცნობიერების და ცოდნის ზრდას, რაც ხელს უწყობს საზოგადოების დამოკიდებულების პოზიტიურ ცვლილებას ალგეთის ეროვნული პარკის და მიმდებარე ბუნების ძეგლების მიმართ და მათ ჩართულობას დაცული ტერიტორიების მართვაში.</p>	<p>ცოდნა, დამოკიდებულება, პრაქტიკა (KAP) ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ (მარტივი KAP კვლევა, 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით).</p>
<p>მუხლი 21. ბუნებრივ და ისტორიულ-კულტურულ გარემოში რეკრეაციის, ჯანმრთელობის დაცვისა და ტურიზმისათვის ხელსაყრელი პირობების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული მიზნები.</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის ეროვნულ პარკში და მიმდებარე ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე წარმატებით ვითარდება ბუნებაზე ორიენტირებული მდგრადი ტურიზმი, სადაც ვიზიტორებისთვის უზრუნველყოფილია სუფთა, უსაფრთხო და მასტიმულირებელი გარემო.</p>	<p>ვიზიტორების რაოდენობა (ყოველწლიურად, ადმინისტრაციის მიერ);</p> <p>ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ბუნებაზე დაფუძნებული ტურიზმიდან შემოსავლების ტენდენცია (შემოსავლების ჩანაწერები ან კვლევა, 3 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში);</p> <p>ალგეთის ეროვნული პარკის შემოსავლების წილი ტურიზმის</p>

	<p>ტურიზმიდან მიღებულ შემოსავალს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ალგეთის დაცული ტერიტორიების განვითარებაში.</p>	<p>საფასურიდან (ყოველწლიური APA-ს სტატისტიკა); ვიზიტორების აღქმა (ვიზიტორთა ცენტრში არსებული მოკლე კითხვარებიდან, ყოველწლიურად).</p>
<p>მუხლი 22. კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებასთან და ინტეგრაციასთან დაკავშირებული მიზნები.</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ, ადგილობრივი კულტურული მემკვიდრეობის ღირსშესანიშნავი ადგილები და ძეგლები საკმაოდ კარგადაა შენარჩუნებული, დაცული და ხელმისაწვდომია ვიზიტორებისთვის უსაფრთხო და ინფორმაციული გზით. ისინი წარმოადგენენ ვიზიტორის პროგრამის შემადგენელ ნაწილს ეკოსისტემის პროდუქტებსა და ღირსშესანიშნაობებთან ერთად.</p>	<p>ადგილობრივი კულტურული მემკვიდრეობის ადგილებთან ვიზიტორების რაოდენობა (ალგეთი ეროვნული პარკის სტატისტიკა, 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში); ვიზიტორების პროგრამაში კულტურული მემკვიდრეობის ადგილების ჩართვა (ალგეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორების პროგრამა და დაკავშირებული დოკუმენტაცია, 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში).</p>
<p>მუხლი 23. სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებასთან დაკავშირებული მიზნები ადგილობრივი ეკონომიკისა და მოსახლეობის სასარგებლოდ</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის ეროვნულმა პარკმა და მიმდებარე ბუნების ძეგლებმა გააუმჯობესეს ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა და ზოგადი კეთილდღეობა და ხელი შეუწყვეს ადგილობრივ სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას. ალგეთის ეროვნული პარკი და მიმდებარე ბუნების ძეგლები მდგრადად უზრუნველყოფენ ეკოსისტემების სერვისების ფართო სპექტრს, მათ შორისაა არამერქნული ტყის პროდუქტები, სამოვრები, შეშა, სასმელი და ტექნიკური წყალი და სხვა. რეგიონის ბუნებასა და კულტურულ ფასეულობებზე</p>	<p>ვიზიტების ტენდენცია (3 წელიწადში ერთხელ საოპერაციო გეგმის პერიოდში); ადგილობრივი შემოსავლების სტატისტიკა (საქსტატი, 3 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში); ასევე იხილეთ მუხლი 21-ის ინდიკატორები.</p>

	<p>დაფუძნებული საგანმანათლებლო, ესთეტიკური და სულიერი ფასეულობები იზიდავენ საქართველოს და მის ფარგლებს გარე ტურისტებს, რაც ახდენს ადგილობრივი ეკოტურიზმის ბიზნესებისა და, შედეგად, ადგილობრივი ეკონომიკის სტიმულირებას.</p>	
<p>მუხლი 24. ბუნებრივი რესურსების მდგრად სარგებლობასთან დაკავშირებული მიზნები</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ, ადგილობრივ მოსახლეობას, სრულიად გათვითცნობიერებული აქვს ალგეთის ეროვნული პარკის და მიმდებარე ბუნების ძეგლების მნიშვნელობა. ეროვნული პარკი ხელს უწყობს მიმდებარე მცხოვრები მოსახლეობის კეთილდღეობას მდგრადი გზით, მათთვის საჭირო ბუნებრივი რესურსების მიწოდებით. ასევე ქმნის ადგილობრივი თემებისთვის შემოსავლის ალტერნატიულ წყაროს, რაც ამცირებს მათ დამოკიდებულებას დაცული ტერიტორიის ბუნებრივ რესურსებზე.</p>	<p>ცოდნა, დამოკიდებულება, პრაქტიკა ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარე (მოსახლეობის აღქმის და გათვითცნობიერების კვლევა, 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში, გარეშე თანამშრომლობის მეშვეობით); ასევე იხილეთ მუხლი 22-ის ინდიკატორები.</p>
<p>მუხლი 25. მეცნიერებასა და განათლებასთან დაკავშირებული მიზნები</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ და ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების მდგომარეობასთან დაკავშირებული მიზნების მიღწევის შედეგად, ალგეთის დაცული ტერიტორიები წარმოადგენს საინტერესო სამეცნიერო-კვლევით ბაზას ქართველი და უცხოელი მეცნიერებისთვის. მას აქვს წარმატებული თანამშრომლობა საქართველოს და უცხოეთის სამეცნიერო-კვლევით და საგანმანათლებლო ცენტრებთან, ასევე დამოუკიდებელ მკვლევარებთან. ადმინისტრაციას გააჩნია სრულფასოვანი სამეცნიერო ინფორმაცია ტერიტორიის ყველა ძირითადი ბიომრავალფეროვნების ღირებულებების შესახებ დაცული ტერიტორიის მართვის ეფექტურად წარმართვისთვის.</p>	<p>თანამშრომლობაზე დაფუძნებული წამოწყებული შეთანხმებული კვლევების რაოდენობის ტენდენცია ყოველ 9 წელიწადში მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში (ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს სტატისტიკა); სტატიების რაოდენობა საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალებში, სადაც ნახსენებია ალგეთის ეროვნული პარკი (მონაცემთა ბაზების ძიება, 9 წელიწადში ერთხელ მენეჯმენტის გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით).</p>
<p>მუხლი 26. ადმინისტრაციის განვითარებასთან დაკავშირებული მიზნები</p>	<p>პირველი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებიდან 25 წლის შემდეგ ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას გააჩნია ყველა აუცილებელი რესურსი იმისათვის, რომ განაგრძოს ტერიტორიის ძირითადი ღირებულებების კონსერვაცია და გაუმჯობესება, თანამშრომლების სათანადო რაოდენობა ადეკვატურად</p>	

	<p>აღჭურვილი ფინანსური, ტექნიკური, ინფრასტრუქტურული რესურსით, საჭირო ცოდნით, უნარით და დაცული ტერიტორიების ეფექტურად მართვის გამოცდილებით ადმინისტრაციის კონტროლის ქვეშაა.</p>	
--	--	--

ცხრილი 7: საფრთხეების ინდიკატორები

საფრთხეები	საფრთხეების ინდიკატორები
ბრაკონიერობა	ბრაკონიერობის დანაშაულთან დაკავშირებული კანონმდებლობის გამოვლენილი დარღვევების რაოდენობა (ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის სტატისტიკა, პატრულირების ინტენსივობის პროცესის ცვლილებით გამოწვეული არტეფაქტების თავიდან აცილების მიზნით პატრულირების ძალისხმევის/მცდელობის ნორმალიზება) (იხ. მიზანი 1).
გადაჭარბებული მოვება	სამოვრების დეგრადაცია (სამოვრის დეგრადაციის ინდექსის გამოყენებით – იხ. ეტხოლდ & ნუდერტი (2013), სიხშირე: 3 წელიწადში ერთხელ საოპერაციო გეგმის პერიოდში, გარე თანამშრომლობის მეშვეობით).
უკანონო მოვება ტყეში	ტყეში გამოვლენილ უკანონო მოვებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევების რაოდენობა (ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის სტატისტიკა, პატრულირების ინტენსივობის პროცესის ცვლილებით გამოწვეული არტეფაქტების თავიდან აცილების მიზნით პატრულირების ძალისხმევის/მცდელობის ნორმალიზება, ყოველწლიურად).
მწერები, სოკოები, მავნებლები	მავნებლებისა და დაავადებების შემთხვევები (რეინჯერების დაკვირვებები დაცული ტერიტორიების სააგენტოს სტანდარტული ოქმების გამოყენებით, ყოველწლიურად).
უკანონო თევზჭერა	გამოვლენილ უკანონო თევზჭერასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევების რაოდენობა (ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის სტატისტიკა, პატრულირების ინტენსივობის პროცესის ცვლილებით გამოწვეული არტეფაქტების თავიდან აცილების მიზნით პატრულირების ძალისხმევის/მცდელობის ნორმალიზება, ყოველწლიურად).
მყუდროების დარღვევა/დანაგვიანება ვიზიტორების, მიმდებარე მოსახლეობისა და მწყემსებისაგან	ძნელად გაზომვადია და ასევე არ არის კრიტიკული საფრთხე, საზომად შესაძლებელია გამოყენებული იყოს ვიზიტორთა რაოდენობა. დანაგვიანება შეიძლება გაიზომოს ყოველწლიური დასუფთავების საქმიანობების შედეგად გატანილი ნარჩენების რაოდენობით. ზოგადი ცნობები ამასთან დაკავშირებით იხილეთ ვოსერსთან (2014).
წყლის დაბინძურება	სტანდარტული მდინარის ქიმიური პარამეტრების ტენდენცია , როგორცაა ბიოლოგიური ჟანგბადის მოთხოვნა BOD, მკვებავი ნივთიერებები, სხვ. (ყოველწლიურად, ჰიდროლოგთან და შესაბამის სახელმწიფო უწყებებთან თანამშრომლობით); თევზის მასობრივი სიკვდილიანობის შემთხვევების რაოდენობა (რეინჯერების დაკვირვებები, ყოველწლიურად).
ხე-ტყის უკანონო ჭრა	გამოვლენილ უკანონო ჭრებთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევების (ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის სტატისტიკა, პატრულირების ინტენსივობის პროცესის ცვლილებით გამოწვეული არტეფაქტების თავიდან

	აცილების მიზნით პატრულირების ძალისხმევის/მცდელობის ნორმალიზება, ყოველწლიურად).
საწვავი შეშის არამდგრადი მოპოვება (ლეგალური)	რთულად გასაზომია. ამისთვის საჭიროა ტყის ერთეულებისთვის მდგრადი ჭრების განაკვეთების დადგენა და შემდეგ რეალური ჭრების ამ განაკვეთთან შედარება. თუ ტყის მართვის გეგმა განხორციელდება ალგეთის ეროვნულ პარკში, მაშინ ეს შეიძლება იყოს ინვენტარიზაციის შემადგენელი ნაწილი; მკვდარი მერქნის რაოდენობა ტყეში.
ტყის და მდელოს ხანძრები	ხანძრის შემთვევების რაოდენობა და დაზიანებული ფართობი (3ა) (რეინჯერების დაკვირვებების შედეგად – სერიოზული შემთხვევები – დისტანციური ზონდირების მონაცემები გარე თანამშრომლობის მეშვეობით, ყოველწლიურად).

მუხლი 54. მენეჯმენტის გეგმის მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა

ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა წარმოდგენილია ცხრილ 8-ში.

ცხრილი 8: ალგეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა

1.	ყველა ინდიკატორის გამოთვლა ყოველწლიურად, ინფორმაციის შედგენა და ყოველწლიური მიმოხილვისა და ანალიზის ჩატარება, რათა დადგინდეს მიღწეული შედეგები, მნიშვნელოვანი ტენდენციები და ის პირობები, რომლებიც სწორად უნდა აისახოს შემდგომ მენეჯმენტში. მონიტორინგის შედეგები უნდა იყოს დოკუმენტირებული მონიტორინგის ყოველწლიურ ანგარიშში.
2.	ალგეთის დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ბეჭდვითი მასლების კატალოგირება (ბიბლიოთეკა) და ელექტრონული რეგისტრაცია (სამოქმედო გეგმები, კვლევითი ანგარიშები, საგანმანათლებლო მასალები, სახელმძღვანელოები, პრესაში გამოქვეყნებული სტატიები), ისე, რომ ეს შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც გადამოწმების საშუალებები ინდივიდუალური ინდიკატორებისთვის, ისევე ზოგადი სწავლისთვის.
3.	ალგეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის თანამშრომლების მიერ სხვა სააგენტოებთან, პარტნიორებთან, წყაროების მომხმარებლებთან და ადგილობრივ მოსახლეობასთან მიწოდებული შესაბამისი დოკუმენტების (პრეზენტაციები, დოკუმენტები, ანგარიშები, ფოტომასალები), საკონსულტაციო შეხვედრების, საგანმანათლებლო ან სხვა შეხვედრების, კულტურული ღონისძიებების და ფესტივალების ჩანაწერების დაარქივება და ელექტრონული რეგისტრაცია.
4.	დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმასთან დაკავშირებული ყველა სტრატეგიული ან ლეგალური დოკუმენტების ანგარიშების, ადმინისტრაციაში ჩატარებული კვლევების, პროექტების, სემინარების, კონფერენციების და კონსულტაციების ანგარიშების დაარქივება.
5.	ყოველწლიური სამოქმედო გეგმის განხორციელების დეტალური მიმოხილვის ჩატარება, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს მენეჯმენტის გეგმის შესაბამისად განსაზღვრული ყველა მნიშვნელოვანი საქმიანობის ჩართულობა და განხორციელება. უნდა მოხდეს ამის დოკუმენტირება ყოველწლიურ მონიტორინგის გეგმაში, როგორც ზემოთ არის აღწერილი მე-3 ქვეპუნქტში.
6.	მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების სრული შეფასების ჩატარება, ისევე როგორც, იმ ხარისხის შეფასება, რომლებიც აჩვენებს მენეჯმენტის გეგმაში წარმოდგენილი პროგრამის მიზნებსა და გრძელვადიან მიზნებთან მიახლოების მიღწევადობის შედეგებს, მენეჯმენტის გეგმის განხორციელების მე-9 წლის დასაწყისში. ეს მოიცავს კრიტიკულ მოსაზრებებს არა მარტო პროგრამების განხორციელებაზე, არამედ მათი სრულ ეფექტურობას მიზნების განსახორციელებლად, რაც ხელს შეუწყობს ალგეთის დაცული ტერიტორიების გრძელვადიანი მიზნების მიღწევას.

დანართები:

დანართი 1: დაცული ტერიტორიის ადგილმდებარეობისა და გარე საზღვრების ამსახველი ტოპოგრაფიული რუკა

დანართი 2: ქვემო ქართლის რეგიონის დაცული ტერიტორიები

დანართი 3: ალგეთის დაცული ტერიტორიების რელიეფური რუკა

დანართი 4: ალგეთის დაცული ტერიტორიების მდინარეთა წყალშემკრები აუზები

დანართი 5: ალგეთის დაცულ ტერიტორიის კლიმატური ზონები

დანართი 6: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული სახეობები

დანართი 7: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული სოკოების სახეობები

დანართი 8: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული წყალმცენარეები

დანართი 9: ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული კავკასიისა და მცირე აზიის ენდემური სახეობები

დანართი 10: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების „წითელი ნუსხის“ სახეობები

დანართი 11: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ძუძუმწოვრები

დანართი 12: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ფრინველები

დანართი 13: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ქვეწარმავლები

დანართი 14: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ამფიბიები

დანართი 15: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე აღრიცხული უხერხემლო ცხოველები (მწერების, ობობების, მოლუსკების და ჭიების ნუსხა)

დანართი 16: ალგეთის დაცული ტერიტორიების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები და ობიექტები

დანართი 17: ალგეთის დაცული ტერიტორიების ტურისტული მარშრუტის რუკები

დანართი 18: ალგეთის ეროვნული პარკის შიდა ფუნქციური ზონირების რუკა

დანართი 19: ალგეთის ეროვნული პარკის შიდა ფუნქციური ზონების კოორდინატები

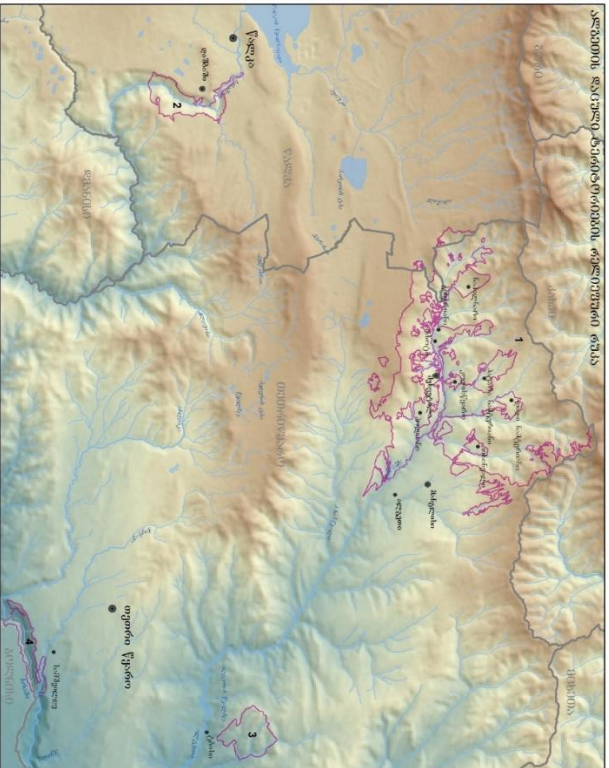

დანართი 3: ალგეთის დაცული ტერიტორიების
რელიეფური რუკა

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՄՄԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԸ ԵՎ ԲԱՆԱԿԱՆԱԿՈՒՄԸ

Հանրային տեղեկություններ:

- Գլխավոր քաղաք
- Կենտրոնական վայր
- Կարգավիճակ ունեցող
- Կոմունա

Կապույտ գույնով

● Կարգավիճակ ունեցող և կարգավիճակ ունեցող

№	Կարգավիճակ	Մարզ
1	Կարգավիճակ ունեցող	Երևան
2	Կարգավիճակ ունեցող	Գյումրի
3	Կարգավիճակ ունեցող	Վանաձոր
4	Կարգավիճակ ունեցող	Կապան

Վարչական սահմաններ:

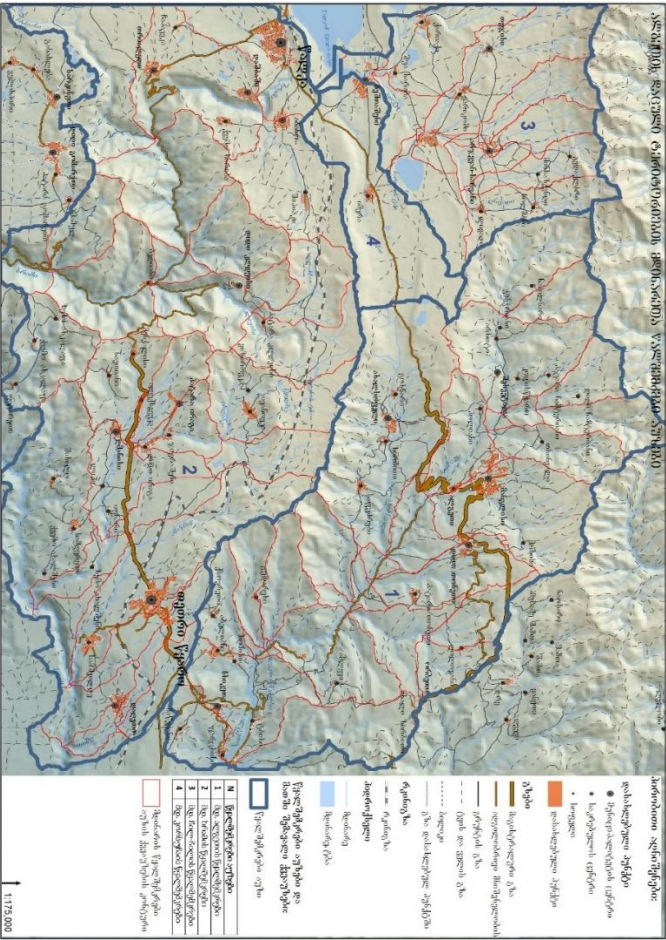
- Մարզ
- Մարզային կենտրոն

Կարգավիճակ ունեցող և կարգավիճակ ունեցող

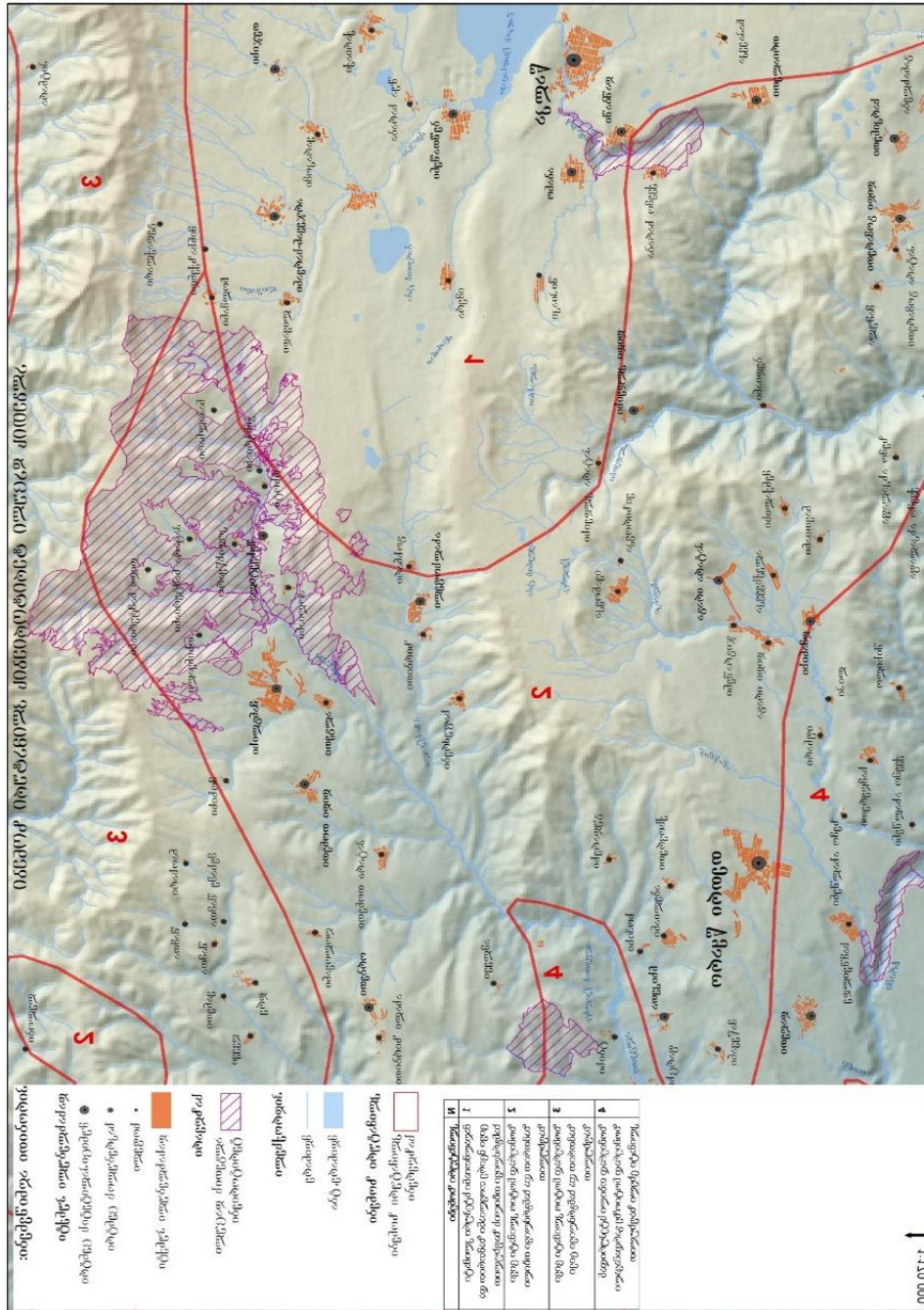
- Կարգավիճակ ունեցող
- Կարգավիճակ ունեցող

1:170,000

დანართი 4: ალგეთის დაცული ტერიტორიების მდინარეთა წყალშემკრები აუზები

დანართი 5: ალგეთის დაცულ ტერიტორიის კლიმატური ზონები

დანართი 6: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული სახეობები

1	მანგლისის მიდამოები
	ქართული მუხის მუხნარი ნაძვის 'ქვეტყით', 1,150 მ
	ნაძვნარ-მუხნარი 1,100 მ – <i>Picea orientalis</i> (L.) Link & <i>Quercus iberica</i> Stev
	შერეული ტყე, ნაძვი-წიფლნარი, 1,150 მ. <i>Caprinetum Poosum</i>
	მუხნარ-რცხილნარ-ფიჭვნარი, 1,150 მ.
	1,150 მ, ვერხვნარის ცვლა კავკასიური რცხილით
	1,300 მ, ვერხვის ნორჩი ტყე
	1,400 მ, გვლერძიანი – <i>Asragalus microcephalus</i>
2	მდ. ალგეთის სათავეები
	კლდეკარი, 1,900-2,019 მ, <i>Quercus macranthera</i> & <i>Betula litwinowii</i> & <i>Pinus sosnowskyi</i> & <i>Astragalus sureaus</i>
3	სოფ. ნაპილნარი
	1,450 მ, – არყნარი (<i>Betula pendula</i>)
	1,200 მ, – ვერხვნარი (<i>Populus tremila</i>)
4	კლდეკარი
	გვლერძიანი <i>Asragalus aureus</i> მუხნართან კონტაქტში
5	შიხნის მთა
	1,750 მ, მაღალმთის მუხნარი
6	სოფ. ზემო ჭინჭრანა
	1350-1,500 მ, მაღალმთის მუხნარი & ნაძვნარის განაწილება
	1,400-1,500 მ, აღმოსავლური ნაძვი
	1,550 მ, <i>Onobrychis cornuta</i> -ის ნახევრადბუჩქნარი ფლატზე ფიჭვთან და ღვიასთან ერთად
7	სოფ. პალიანა
	ტყის მდელო 1,250 მ – <i>Lilium szovitsianum</i>
	ტყის მდელო 1,200 მ – <i>Fagetum asperulosum</i>
	1,100 მ, წიფლნარი

	1,200 მ, სარეველა ქინძარა – <i>Bifora radians</i>
8	მანგლისა და შეხვეტიას შორის
	ნაძვის ნაშთი ახალგაზრდა მუხნარში, 1,150 მ (<i>Quercus iberica</i>)
9	სოფ. პატარა ნამტვიანი
	1,250-1,600 მ, გამეჩხრებული ნაძვნარი
	1,400 მ, ნაძვნარი Spruce-grove
10	სოფ. დიდი ნამტვიანი
	1,350-1,450 მ, გამეჩხრებული ნაძვნარი
11	სოფ. დიდი ნამტვიანი
	1500 მ, <i>Piceetum festucosum montanae</i>
12	სოფ. დიდი ნამტვიანი
	1250-1600 მ, გამეჩხრებული ნაძვნარი
13	სოფ. არხოტი და ნაპილნარის შორის
	1,300-1,350 მ, მაღალმთის მუხის და ნაძვის უკანასკნელი ინდივიდები ეროზირებულ ფერდობზე
14	მთა გარჯინა
	1,150 მ, არდილო-აღმოსავლეთ კალთა ნაძვის ნაშთი ჯაგრცხილნარში
	1,150 მ, დასავლეთ კალთა – <i>Pinetum brachypodiosum silvatici</i>
15	1,600 მ, საქონლის ნავალ ტერიტორიაზე – <i>Onopordum acanthius</i> , <i>Carduus nutans</i>
	სოფ. უგუდეთი
16	1,500-1,600 მ. – ფიჭვნარი
	<i>Asragalus aureus</i>
17	სოფ. უგუდეთი
	1,730 მ – ფიჭვნარი
18	უხმარი ხევის სათავე
	1,850 მ, <i>Cariceto-Brometum</i> (<i>C. Buschiorum</i> & <i>B. adjaricus</i>)
19	სოფ. არხოტი
	1,250 მ, <i>Asragalus microcephalus</i>
20	შოლტიგორა
	1,750 მ, ტენიანი მდელოები

დანართი 7: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული სოკოების სახეობები

მიკრომიცეტები

კლასი: **Phycomycetes**

რიგი: **Peronosporales**

ოჯახი: **Peronosporaceae**

1. **Peronospora schleideni** Ung.

Allium cepe L.,

კლასი: **Ascomycetes**

რიგი: **Erysiphales**

ოჯახი: **Erysiphaceae**

2. **Erisiphe cichoracearum** DC.

f. artemisiae (Fuck.) Jacz. – *Artemisia vulgaris*

f. hyoscyami Jacz. – *Hyoscyamus niger* L.

f. verbasci Jacz. – *Verbascum spectabile*

f. plantaginis DC. – *Plantago major* L.

3. **Erisiphe communis** Grev.

f. campanulae – *Campanula alliariaefolia* Willd.

f. geraniacearum Roum – *Geranium silvaticum*

Geranium robertianum L.

f. lathyri Rabh. – *Lathyrus pratensis* L.

Lathyrus roseus Stev.

f. medicaginis Diet. – *Medicago sativa* L.

f. onobrichidis Jacz. – *Onobrichys sativa* L.

f. rumicis Fuck. – *Rumex crispus*

4. **Erisiphe galeopsidis** DC.

Lamium abum L.

5. **Erisiphe graminis** DC.

f. bromi March. – *Bromus adjaricus*

f. dactylidis Jacz. – *Dactylis glomerata* L.

6. **Erisiphe labiatarum** Chev.

f. ballotae (Wallr.) Jacz. – *Ballota nigra*

f. galeopsidis Jacz. – *Galeopsis tetrahis* L.

f. htymi Jacz. – *Thymus tiflisiensis*

f. lamii Jacz. – *Lamium album* L.

f. nepetae Jacz. – *Nepeta nuda*

f. stachydis Dietr. – *Stachys*

7. **Erisiphe umbelliferarum** de Bary **f. chaerophylli**

Jacz.

Chaerophyllum caucasicum B. Schischk.

8. **Leveillula taurica** Arnaud.

f. astragali Jacz. – *Astragalus microcephalus*

f. cirsii Jacz. – *Cirsium incanum*

f. verbasci Jacz. – *Verbascum spectabile*

9. **Microsphaera alphitoides** Griff. Et Maubl.

Quercus iberica Bieb.

Quercus macranthera

10. **Phyllactinia suffulta** Sacc.

f. coryli-avellanae (Dietr.) Jacz. – *Corylus avellana*

f. corni Jacz. – *Swida australis* (C.A.Mey.) Pojark. ex Grossh.

f. quercina Jacz. – *Quercus iberica*

11. **Sphaerotheca fuliginea** Poll.

f. anemonae Jacz. – *Anemone* sp.

f. impatientis Rabh. – *Impatiens noli – tangere*

12. **Sphaerotheca macularis** (Wallr.) Lind.

f. alchimillae Stein. – *Alchemilla*

f. geranii Poteb. – *Geranium robertianum* L.

13. **Sphaerotheca pannosa** Lev.

f. rozae Woronich. – *Roza canina* L.

14. **Trichocladia evonymi** Neger

Euonymus europaea

15. **Uncinula adunca** (Wallr., Fr.) Lev.

Salix alba L.

რიგი: **Pseudosphaeriales**

ოჯახი: **Mycosphaerellaceae**

16. **Botryosphaeria dothidea** (Mong.) Ces. & De Not

Rosa canina L.

17. **Cryptodiaporthe pyrrocystis** (Berk. & Br.)

Wehm.

Corylus avellana

18. **Diaporthe eres** Nits.

Tilia cordata Mill.

19. **Diatrype disciformis** (Hoffm.) Fr.

Fagus orientalis Lipsky,

20. **Didymaria didyma** (Ung.) Schroet.

Ranunculus transcaucasica

21. **Didymaria graminella** Hoehn.

Poa nemoralis

22. **Didymella salicis** Grove ex Berl. & Voglino

Salix alba

23. **Didymella superflua** Sacc.

Campanula latifolia L.,

24. **Eutypella prunastri** (Pers.) Sacc.

Cerasus vulgaris

25. **Eutypella rosae** Otth.

Rosa canina L.

24. **Eutypella sorbi** (Alb. & Schwein.) Sacc.

Pyrus communis L.

27. **Guignardia reticulata** DC.

Polygonatum,

28. **Hysteroglyphium fraxini** (Pers.) De Not.

Fraxinus excelsior

29. **Laestadia rozae** Auers.

Rosa canina L.

30. **Leptosphaeria dolioloides** Auershw.

Cichorium intibus L.

31. **Leptosphaeria eustoma** (Fr.) Sacc.

Dactylis glomerata L.

32. Leptosphaeria megalospora

Sambucus ebulus L.

33. Leptosphaeria ogilviensis (Berk. et Br.) Ces. et De Not

Plantago major L.

34. Leptosphaeria sambuci Fautrey

Sambucus nigra L.

35. Leptosphaeria sp.

Brachypodium silvaticum

36. Lophodermium pinastri Chev.

Pinus silvestris

37. Massarina eburnea (L.R. & C.Tul.) Sacc. – Syn. :

Massaria eburnea Tul.

Fagus orientalis Lipsky

38. Metasphaeria vulgaris Feltg.

Cornus mas L.

39. Mycosphaerella campanulae Ell. et Kell.

Campanula stevenii

40. Mycosphaerella polygonorum

Rumex crispus

41. Nectria cinnabarina (Tode) Fr.

Malus domestica

42. Physalospora erratica (C. et E.) Sacc.

Rosa canina L.

43. Pleospora evonymi Fuck.

Euonymus europaea

44. Pleospora media Niessl.

Centaurea ovina

45. Pleospora microspora Niev.

Dactylis glomerata

46. Pleospora shepherdiae Peck.

Crataegus sp.

47. Pleospora thymi Gucev.

Thymus tiflisiensis Klok. et Schost.

48. Pleospora vulgaris Niessl.

Cichorium intibus

Pinus nigra

49. Pseudovalsa profusa (Fr.) Wint.

Quercus macranthera

50. Rhytisma acerinum (Pers.) Fr.

Acer campestre L.

51. Valsa ambiens (Pers.) Fr.

Euonymus europaea

Tilia cordata Mill.

რეგი: **Sphaeriales**

ოჯახი: **Amphisphaeriaceae**

52. Gnomoniella kriegegeriana Rehm.

Geranium sp.

53. Trematosphaeria thymi Gucev.

Thymus tiflisiensis Klok. et Schost.

54. Trematosphaeria tripartita Kirst.

Salix caprea

ოჯახი: **Phyllachoraceae**

55. Phyllachora cynodontis (Sacc.) Niessl.

Cynodon dactylon L.

კლასი: **Basidiomycetes**

რეგი: **Uredinales**

ოჯახი: **Melampsoraceae**

56. Coleosporium campanulae (Pers.) Lev.

Campanula spp.

57. Coleosporium senecinis (Pers.) Fr.

Senecio nemoralis

58. Melampsora lini-usilagissimi Pers.

Linum hyperifolium

59. Melampsoridium carpini (Nees.) Dietl.

Carpinus caucasica A. Groth.

60. Pucciniastrum pustulatum (Pers.) Dietl.

Epilobium hirsutum L.

ოჯახი: **Pucciniaceae**

61. Aecidium euphorbiaecola Gmelin.

Euphorbia sp.

62. Gymnosporangium confusum Plowr.

Crataegus spp.

63. Gymnosporangium sabiniae (Dicks.) G.Winter

Pyrus caucasica L.

Pyrus communis L.

64. Gymnosporangium juniperinum (L.) Mart.

Malus orientalis Uglitz., *WinWrianebis da arsenas*

gamoqvabulis midamoebi

65. Phragmidium bulbosum (Str.) Schlecht.

Rubus sp.

66. Phragmidium disciformum (Tode) James

Rosa canina L.

67. Phragmidium mucronatum (Pers.) Schlecht.

Rosa canina L.

68. Phragmidium rubi (Pers.) Wint.

Rubus idaeus

Rubus sp.

69. Phragmidium tuberculatum J. Müller

Rosa canina L.

70. Phragmidium violaceum (Schulz.) G.Wint.

Rubus sp.

71. Puccinia annularis (Str.) Schlecht.

Teucrium chamaedrys L.

72. Puccinia bistortae DC.

Polygonum carneum C. Koch.

73. Puccinia bromina Erikss.

Bromus sp.

74. Puccinia bupleuri Rud.

Bupleurum rotundifolium L.

75. Puccinia campanulae Carm.

Campanula rapunculoides

76. Puccinia glechomatis DC.

Glechoma hederacea L.

77. Puccinia graminis Pers.

Berberis vulgaris L.

78. Puccinia opizii Bub.

Lapsana communis

79. Puccinia poarum Niessl.

Poa nemoralis

80. Puccinia punctata Link.

Asperula odorata L.

81. Puccinia schneideri Schroet.

Thymus tiflisiensis

82. Puccinia sessilis W.G.Schneid. ex J.Schröt.

Polygonatum

83. Tranzschelia pruni-spinosae (Pers.) Dietel

Prunus divaricata Ldb.

84. Uromyces fallens (Arthur) F. Kern. & Barthol.

Trifolium pratense L.

85. Uromyces lycoctoni (Kalch.) Trott.

Aconitum orientale

86. Uromyces onobrichidis (Desm.) Lev.

Onobrichis spp.

87. Uromyces pini (Pers.) D. B.

Lathyrus sativus L.

88. Uromyces polygoni (Pers.) Fuck.

Poligonum spp.

89. Uromyces proeminens (DC.) Lev.

Euphorbia sp.

90. Uromyces punctatus Schröt.

Astragalus ineertus Led.

91. Uromyces rumicis (Schum.) Wint.

Rumex crispus L.

92. Uromyces sublevis Tranzschel.

Euphorbia sp.

93. Uromyces striatus Schroet.

Trifolium arvense

94. Uromyces valerianae (Schum.) Fuck.

Valeriana alliarifolia Adam.

კლასი: **Deuteromycetes**

რიგი: **Hyphales**

95. Alternaria alternata (Fr.) Keissler

Quercus macranthera

96. Ascochyta sodalis Naumov

Plantago major L.

97. Camarosporium dulcamarae Died.

Acer laetum

98. Camarosporium rosarum (Westend.) Sacc.

Rosa canina L.

99. Cercospora acerina Hart.

Acer campestre

100. Cercospora astragali Woronich.

Astragalus microcephalus

101. Cercospora campi-silii Speg.

Impatiens noli-tangere L.

102. Cercospora cornicola Tracy & Earle

Swida australis (C.A.Mey.) Pojark. ex Grossh.

103. Cercospora coryli Montemartini

Corylus iberica

104. Cercospora dubia (Riess.) Wint.

Atriplex tatarica

105. Cercospora microsora Sacc.

Tilia cordata Mill.

106. Cercospora fragariae Lobik

Fragaria vesca L.

107. Cercospora lathyri Dearn & House

Lathyrus roseus Stev.

108. Cercospora obscura Trail.

Campanula alliarifolia

109. Cercospora perichymeni Wint.

Lonicera caucasica

110. Cercospora prolificans Ellis & Holw.

Sambucus ebulus L.

111. Cercospora sorgi (Riess.) Wint.

Sorghum halepense

112. Cercospora striaeformis Wnt.

Agropyron repens

113. Cercospora hieracii Jaap.

Hieracium raddianum

114. Cercospora primulae Allesch.

Primula macrocalyx

115. Cladosporium fuscum Link.

Rosa canina

116. Colletotrichum dematium (Pers.) Grove

Orchis sp.

117. Coniothecium applanatum Sacc.

Salix caprea L.

118. Coniothyrium fuckelii Sacc.

Rosa canina L.

Rubus sp.

118. Cylindrocarpon bondarzewii Schishkina &

Tsanava

Pinus silvestris L.

120. Cylindrosporium aceris Kuhn. Lord. & J.P.Barry

Acer laetum C.A.M.

121. Cylindrosporium geranii Ellis & Everh.

Geranium robertianum L.

122. Cytospora leucosperma Fr.

Cornus mas

Corylus avellana

Sorbus aucuparia

123. Cytospora mespili Oud. **C. leucosperma** Fr.

Mespilus germanica

124. Dendrophoma marchica Died.

Rumex acetosa

125. Diplodia amphisphaerioides Pass.

Quercus macranthera

- 126. Diplodia carpini** Sacc.
Carpinus caucasica Grossh.
- 127. Diplodia crataegi** West.
Crataegus sp.
- 128. Diplodia dulcamarae** Fuckel
Swida australis
- 129. Diplodia faginea** Fr.
Fagus orientalis Lipsky
- 130. Diplodia inquinans** West.
Fraxinus excelsior L.
- 131. Diplodia rosarum** Fr.
Rosa canina L.
- 132. Diplodia salicina** Lev.
Salix alba L.
- 133. Diplodia sambucina** Sacc.
Sambucus nigra
- 134. Diplodia sambuicola** F.Fautr.
Sambucus nigra
- 135. Diplodia sapinea** (Fr.) Fuckel.
Pinus nigra
- 136. Diplodina evonymi**
Euonymus europaea
- 137. Diplodina glycyrrhizae** Hollos.
Glycyrrhiza glabra
- 138. Fusicladium fraxini** Aderh.
Fraxinus excelsior L.
- 139. Fusicladium radiosum** (Lib.) Lindau
Populus tremula
- 140. Gloeosporium fuckelii** Sacc.
Fagus orientalis Lipsky
- 141. Helminthosporium gramineum** Rabenh.
Hordeum sp.
- 142. Helminthosporium microcarpum** Grev.
Carpinus orientalis
- 143. Hormiscium pithyophilum** (Nees.) Sacc.
Picea orientalis
Ulmus foliacea
- 144. Hypogymnia bitteriana** (Zahlbr.) Rösänen
Picea orientalis (L.) Link.
- 145. Macrophoma camarana** Traverso & Spessa
Rosa canina L.
- 146. Melanconium bicolor** Nees. Syn.: *Melanconium betulinum* Kze.
Carpinus orientalis
- 147. Microdiplodia iliceti** Sacc.
Fagus orientalis
- 148. Ovularia monosporina** (West.) Sacc.
Rumex crispus L.
- 149. Ovularia schroeteri** Sacc.
Alchemilla sp.
- 150. Phoma aculeorum** Sacc.
Rosa canina L.
- 151. Phoma antarctica** Speg.
Fagus orientalis Lipsky
- 152. Phoma euphorbiae-spinosae** Bubák.
Euphorbia sp.
- 153. Phoma exigua** Desm.
Sambucus ebulus L.
- 154. Phoma subordinaria** Desm.
Plantago major L.
- 155. Phyllosticta fraxini** Ellis & C.Mart.
Fraxinus excelsior L.
- 156. Phyllosticta inulae** Allesch. Et Syd.
Inula sp.
- 157. Phyllosticta lamii** Sacc.
Lamium abum L.
- 158. Phyllosticta lathyrina** Sacc. et Wint.
Lathyrus pratensis
- 159. Phyllosticta polygonati**
Polygonatum sp.
- 160. Phyllosticta primulicola** Desm.
Primula macrocalyx Bge
- 161. Phyllosticta Quercicola** Oudem
Quercus macranthera F. et M.
- 162. Polystigmia rubra** (Desm.) Desm.
Cerasus mahaleb (L.) Mill.
Prunus divaricata Ldb.
- 163. Polytrichium trifolii** Kunz.
Trifolium spp.
- 164. Ramularia anthemidis** Hollos.
Anthemis candidissima
- 165. Ramularia angustissima** Sacc.
Swida australis (C.A.Mey.) Pojark. ex Grossh.
- 166. Ramularia buniadis** Westerg.
Bunias orientalis
- 167. Ramularia campanulae-barbatae** Jaap. & Lindau
Campanula alliariifolia Willd.
- 168. Ramularia coccinea** (Fuck.) Vesterg.
Veronica pedicularis
- 169. Ramularia coleosporii** Sacc.
Campanula alliariifolia
- 170. Ramularia eremostachydis** Zaprom.
Eremostachys iberica
- 171. Ramularia farinosa** (Bonord.) Sacc.
Symphytum caucasicum M.B.
- 172. Ramularia kochiae**
Kochia prostrata
- 173. Ramularia lactucae** Jaap.
Mycelis muralis
- 174. Ramularia lapsanae** (Desm.) Sacc.
Lapsana communis
- 175. Ramularia lethalis** Ell. et Ev.
Acer campestre
- 176. Ramularia onobrychidis** Allesch.
Onobrychis cornuta
- 177. Ramularia pratensis** Sacc.

Rumex acetosa
178. Ramularia rhabdospora (Berk. & Broome) Nannf.
Plantago major L.
179. Ramularia rubi (Bub.) Karak.
Rubus caucasicus
180. Ramularia salviae A.Bond.
Salvia glutinosa
181. Ramularia trifolii Jaap.
Trifolium vulgare
182. Ramularia variabilis Fuck.
Digitalis ferrugnea
183. Rhabdopora caulogena Sacc.
Anthriscus nemorosa
184. Rhabdopora intybi Gonz.
Cichorium intibus
185. Septoria aceris (Lib.) Berk. & Broome
Acer campestre L.
186. Septoria arabis Sacc.
Arabis hirsuta (L.) Scop.
187. Septoria cornicola Desm.
Swida australis (C.A.Mey.) Pojark. ex Grossh.
188. Septoria cruciata Rob. et Desm.
Galium cruciatum
189. Septoria dictamni Fuck.
Dictamnus caucasicus
190. Septoria fagi Auersw.
Fagus orientalis Lipsky
191. Septoria lapparum Sacc.
Arctium lappa L.
192. Septoria lysimachiae (Lib.) Westend.
Lysimachia sp.
193. Septoria orchidearum Westend.
Orchis sp.

სუკოს სახეობები მცენარეების მიხედვით

Acer campestre
Rhytisma acerinum (Pers.) Fr
Septoria aceris (Lib.) Berk. & Broome
Acer laetum
Camarosporium dulcamarae Died.
Cylindrosporium aceris Kuhn. Lord. & J.P. Barry
Aconitum orientale
Uromyces lycoctoni (Kalch.) Trott.
Alchemilla sp.
Ovularia schroeteri Sacc.
Sphaerotheca macularis f. *alchimillae* Stein.
Allium cepe
Peronospora schleideni Ung.
Anemone sp.
Sphaerotheca fuliginea Poll. f. *anemoneae* Jacz.

194. Septoria origanica Allesch. var. **majoranae** Bres.
Origanum vulgare L.
195. Septoria oxyspora Penz. et Sacc. var. **culmorum** Grove
Daclis glomerata
196. Septoria pyricola (Desm.) Desm.
Pyrus communis L.
197. Septoria rubi West. var. **rubi**
Rubus sp.,
Rubus idaeus,
198. Septoria rumicis Trail
Rumex acetosa L.
199. Septoria sambucina Peck
Sambucus ebulus L.
200. Septoria trachelii Allesch.
Campanula alliariifolia Willd.
201. Sphaeropsis malorum Berk.
Rosa canina L.
202. Stigmella dryina (Corda) Lev.
Quecus iberica
Quecus macranthera
203. Stigmia carpophila (Lev.) M.B.Ellis
Cerasus vulgaris Mill.
Cerasus mahaleb (L.) Mill.
Cydonia oblonga Mill.
Malus orientalis Uglitz.
204. Trimmatostroma salicis Corda
Rosa canina L.
205. Tubercularia vulgaris Tode
Malus domestica
Pyrus communis
206. Triposporium commune Woronich.
Primula macrocalyx Bge

Anthriscus nemorosa
Rhabdopora caulogena Sacc.
Arabis hirsute
Septoria arabis Sacc.
Arctium lappa
Septoria lapparum Sacc.
Artemisia vulgaris
Erisiphe cichoracearum f. *artemisiae* (Fuck.) Jacz.
Asperula odorata
Puccinia punctata Link.
Astragalus ineertus
Uromyces punctatus Schröt.
Astragalus microcephalus
Leveillula taurica Arnaud. f. *astragali* Jacz.
Ballota nigra
Erisiphe labiatarum Chev. f. *ballotae* (Wallr.) Jacz
Berberis vulgaris

Puccinia graminis Pers.
Brachypodium silvaticum
Leptosphaeria sp.
Bromus adjaricus
Erisiphe graminis DC. f. *bromi* March.
Bromus sp.
Puccinia bromina Erikss.
Bunias orientalis
Ramularia buniadis Westerg.
Bupleurum rotundifolium
Puccinia bupleuri Rud.
Campanula alliariaefolia
Erisiphe communis Grev. f. *campanulae*
Ramularia campanulae-barbatae Jaap. & Lindau
Septoria trachelii Allesch.
Campanula latifolia
Didymella superflua Sacc.
Campanula rapunculoides
Puccinia campanulae Carm.
Campanula stevenii
Mycosphaerella campanulae Ell. et Kell.
Campanula spp.
Coleosporium campanulae (Pers.) Lev.
Carpinus caucasica
Diplodia carpini Sacc.
Melampsorium carpini (Nees.) Dietl.
Carpinus orientalis
Helminthosporium microcarpum Grev.
Melanconium bicolor Nees.
Centaurea ovina
Pleospora media Niessl.
Cerasus mahaleb
Polystigmia rubra (Desm.) Desm.
Stigmia carpophila (Lev.) M.B.Ellis
Cerasus vulgaris
Eutypella prunastri (Pers.) Sacc.
Stigmia carpophila (Lev.) M.B.Ellis
Chaerophyllum causicum
Erisiphe umbelliferarum f. *chaerophylli* Jacz.
Cichorium intibus
Leptosphaeria dolioloides Auershw.
Pleospora vulgaris Niessl.
Rhabdopora intybi Gonz.
Cirsium incanum
Leveillula taurica Arnaud. f. *cirsii* Jacz.
Cornus mas
Cytospora leucosperma Fr.
Metasphaeria vulgaris Felgt.
Corylus avellana
Cryptodiaporthe pyrrhocystis (Berk. & Br.) Wehm.
Cytospora leucosperma Fr.
Phyllactinia suffulta f. *coryli-avellanae* (Dietr.) Jacz.
Crataegus spp.
Diplodia crataegi West.
Gymnosporangium confusum Plowr.
Pleospora shepherdiae Peck.
Cydonia oblonga
Stigmia carpophila (Lev.) M.B.Ellis
Cynodon dactylon
Phyllachora cynodontis (Sacc.) Niessl.
Dactylis glomerata
Erisiphe graminis DC. f. *dactylidis* Jacz.
Leptosphaeria eustoma (Fr.) Sacc.
Pleospora microspora Niev.
Septoria oxyspora var. *culmorum* Grove
Epilobium hirsutum
Pucciniastrum pustulatum (Pers.) Dietl.
Euonymus europaea
Diplodina evonymi
Pleospora evonymi Fuck.
Trichocladia evonymi Neger
Valsa ambiens (Pers.) Fr.
Euphorbia sp.
Aecidium euphorbiaecola Gmelin.
Phoma euphorbiae-spinosae Bubák.
Uromyces proeminens (DC.) Lev.
Uromyces sublevis Tranzschel.
Fagus orientalis
Diatrype disciformis (Hoffm.) Fr.
Diplodia faginea Fr.
Gloeosporium fuckelii Sacc.
Massarina eburnea (L.R. & C.Tul.) Sacc.
Phoma antarctica Speg.
Septoria fagi Auersw.
Fragaria vesca
Cercospora fragariae Lobik
Fraxinus excelsior
Diplodia inquinans West.
Fusicladium fraxini Aderh.
Hysterographium fraxini (Pers.) De Not.
Phyllosticta fraxini Ellis & C.Mart.
Galeopsis tetrahis
Erisiphe labiatarum Chev. f. *galeopsidis* Jacz.
Geranium robertianum
Cylindrosporium geranii Ellis & Everh.
Erisiphe communis Grev. f. *geraniacearum* Roum
Sphaerotheca macularis Magn. f. *geranii* Poteb.
Geranium silvaticum
Erisiphe communis Grev. f. *geraniacearum* Roum
Geranium sp.
Gnomoniella kriegariana Rehm.
Glechoma hederacea
Puccinia glechomatis DC.
Hordeum sp.
Helminthosporium gramineum Rabenh.
Hyoscyamus niger

Erisiphe cichoracearum DC. f. *hyoscyami* Jacz.

Impatiens noli – tangere

Cercospora campi-silii Speg.

Sphaerotheca fuliginea Poll. f. *impatiens* Rabh.

Inula sp.

Phyllosticta inulae Allesch. Et Syd.

Lamium album

Erisiphe labiatarum Chev. f. *lamii* Jacz.

Phyllosticta lamii Sacc.

Lapsana communis

Puccinia opizii Bub.

Lathyrus pratensis

Erisiphe communis Grev. f. *lathyr* Rabh.

Lathyrus roseus

Cercospora lathyr Dearn & House

Erisiphe communis Grev. f. *lathyr* Rabh.

Lathyrus sativus

Uromyces pini (Pers.) D.B.

Linum hyperifolium

Melampsora lini-usilagissimi Pers.

Lysimachia sp.

Septoria lysimachiae (Lib.) Westend.

Malus domestica

Nectria cinnabarina (Tode) Fr.

Tubercularia vulgaris Tode

Malus orientalis

Gymnosporangium juniperinum (L.) Mart.

Stigmata carpophila (Lev.) M.B.Ellis

Medicago sativa

Erisiphe communis Grev. f. *medicaginis* Diet.

Mespilus germanica

Cytospora mespili Oud.

Nepeta nuda

Erisiphe labiatarum Chev. f. *nepetae* Jacz.

Onobrichys sativa

Erisiphe communis Grev. f. *onobrichidis* Jacz.

Onobrichis spp.

Uromyces onobrichidis (Desm.) Lev.

Orchis sp.

Colletotrichum dematium (Pers.) Grove

Septoria orchidearum Westend.

Origanum vulgare

Septoria origanicola Allesch. var. *majoranae* Bres.

Picea orientalis

Hormiscium pithyophilum (Nees.) Sacc.

Hypogymnia bitteriana (Zahlbr.) Rösänen

Pinus nigra

Diplodia sapinea (Fr.) Fuckel.

Pleospora vulgaris Niessl.

Pinus silvestris

Cylindrocarpon bondarzewii Schishkina & Tsanova

Lophodermium pinastri Chev.

Plantago major

Ascochyta sodalis Naumov

Erisiphe cichoracearum DC. f. *plantaginis*

Leptosphaeria ogilviensis (Berk. et Br.) Ces. et De Not

Phoma subordinaria Desm.

Ramularia rhabdospora (Berk. & Broome) Nannf.

Poa nemoralis

Didymaria graminella Hoehn.

Puccinia poarum Niessl.

Polygonatum

Guignardia reticulata DC.

Phyllosticta polygonati

Puccinia sessilis W.G.Schneid. ex J.Schröt.

Polygonum carneum

Puccinia bistortae DC.

Polygonum spp.

Uromyces polygoni (Pers.) Fuck.

Primula macrocalyx

Phyllosticta primulicola Desm.

Triposporium commune Woronich.

Prunus divaricata

Polystigmata rubra (Desm.) Desm.

Tranzschelia pruni-spinosae (Pers.) Dietel

Pyrus caucasica

Gymnosporangium sabiniae (Dicks.) G.Winter

Pyrus communis

Eutypella sorbi (Alb. & Schwein.) Sacc.

Gymnosporangium sabiniae (Dicks.) G.Winter

Septoria pyricola (Desm.) Desm.

Tubercularia vulgaris Tode

Quercus iberica

Microsphaera alphitoides Griff. Et Maubl.

Phyllactinia suffulta Sacc. f. *quercina* Jacz.

Stigmella dryina (Corda) Lev.

Quercus macranthera

Alternaria alternata (Fr.) Keissler

Diplodia amphisphaerioides Pass.

Microsphaera alphitoides Griff. Et Maubl.

Phyllpcticta quercicola Oudem

Pseudovalsa profusa (Fr.) Wint.

Stigmella dryina (Corda) Lev.

Ranunculus transcaucasica

Didymaria didyma (Ung.) Schroet.

Roza canina

Botryosphaeria dothidea (Mong.) Ces. & De Not

Camarosporium rosarum (Westend.) Sacc.

Coniothyrium fuckelii Sacc.

Diplodia rosarum Fr.

Eutypella rosae Otth.

Laestadia rozae Auers.

Macrophoma camarana Traverso & Spessa

Phoma aculeorum Sacc.

Phragmidium disciformum (Tode) James

Phragmidium mucronatum (Pers.) Schlecht.

Phragmidium tuberculatum J. Müller
Physalospora erratica (C. et E.) Sacc.
Sphaeropsis malorum Berk.
Sphaerotheca pannosa Lev. f. *rozae* Woronich.
Trimmatostroma salicis Corda

Rubus idaeus

Phragmidium bulbosum (Str.) Schlecht.
Phragmidium rubi (Pers.) Wint.
Septoria rubi West. var. *rubi*

Rubus sp.

Coniothyrium fuckelii Sacc.
Phragmidium rubi (Pers.) Wint.
Phragmidium violaceum (Schulz.) G.Wint.
Septoria rubi West. var. *rubi*

Rumex acetosa

Dendrophoma marchica Died.
Ramularia pratensis Sacc.

Septoria rumicis Trail

Rumex crispus

Erisiphe communis Grev. f. *rumicis*
Mycosphaerella polygonorum
Ovularia monosporina (West.) Sacc.
Uromyces rumicis (Schum.) Wint.

Salix alba

Didymella salicis Grove ex Berl. & Voglino
Diplodia salicina Lev.
Uncinula adunca (Wallr., Fr.) Lev.

Salix caprea

Coniothecium applanatum Sacc.
Trematosphaeria tripartita Kirst.

Sambucus ebulus

Cercospora prolificans Ellis & Holw.
Leptosphaeria megalospora
Phoma exigua Desm.
Septoria sambucina Peck

Sambucus nigra

Diplodia sambuicola F.Fautr.
Leptosphaeria sambuci Fautrey

Senecio nemoralis

Coleosporium senecinis (Pers.) Fr.

Stachys

Erisiphe labiatarum Chev. f. *stachydis* Dietr.

Sorbus aucuparia

Cytospora leucosperma Fr.

Swida australis

Cercospora cornicola Tracy & Earle
Diplodia dulcamarae Fuckel
Phyllactinia suffulta Sacc. f. *corni* Jacz.
Ramularia angustissima Sacc.
Septoria cornicola Desm.

Symphytum caucasicum

Ramularia farinosa (Bonord.) Sacc.

Teucrium chamaedrys

Puccinia annularis (Str.) Schlecht.

Thymus tiflisiensis

Erisiphe labiatarum Chev. f. *htymi* Jacz.
Pleospora thymi Gucev.
Puccinia schneideri Schroet.
Trematosphaeria thymi Gucev.

Tilia cordata

Cercospora microsora Sacc.
Diaporthe eres Nits.
Valsa ambiens (Pers.) Fr.

Trifolium arvense

Uromyces striatus Schroet.

Trifolium pratense

Uromyces fallens (Arthur) F. Kern. & Barthol.

Trifolium spp.

Polytrichium trifolii Kunz.

Ulmus foliacea

Hormiscium pithyophilum (Nees.) Sacc.

Valeriana allariaefolia

Uromyces valerianae (Schum.) Fuck.

Verbascum spectabile

Erisiphe cichoracearum DC. f. *verbasci* Jacz.
Leveillula taurica Arnaud. f. *verbasci* Jacz.

მავრომიცეტები

Ascomycota – ჩანთიანი სოკოები

Antrachobia Boud.

Antrachobia macrocystis (Cke.) Boud.

Geopyxis Pers.

Geopyxis carbonaria (Alb. et Schw.) Sacc.

Geopyxis catinus (Holmsk.) Sacc.

Lachnea Fr.

Lachnea hemisphaerica (Wigg.) Gill.

Otidea Pers.

Otidea leporina (Batsch) Fuck.

Otidea onotica (Pers.) Fuck.

Scutellinia (Cooke) Lambotte

Scutellinia scutellata (Fr.) Lambotte Fl.

Tarsetta (Cooke) Lambotte

Tarsetta rosea (Rea) Dennis

Pezizaceae

Peziza (Dill). L.

Peziza cerea Sow.

Peziza petersii Berk. & Curt.

Sarcoscyphaceae

Sarcoscypha Fr.

Sarcoscypha coccinea (Jacq.) Cooke

Rhizomatales

Rhizomataceae

Lophodermium Chevell.

Lophodermium pinastri (Schrad.) Rehm.
Propolis Fr.
Propolis betulae Rehm.
Triblidales
Triblidaceae
Pseudographis Nyl.
Pseudographis pinicola Rehm.
Xylariales
Xylariaceae

Daldinia Ces. s De Not.
Daldinia concentrica (Bolt.: Fr.) Ces. & De Notaris
Hypoxylon Bull.
Hypoxylon fuscum (Pers.: Fr.) Fr.
Hypoxylon coccineum Bull.
Xylaria Hill. ex Grev.
Xylaria hypoxylon (L.: Fr.) Grev.
Xylaria longipes Nitschke
Xylaria polymorpha (Pers.: Mer.) Grev.

Basidiomycota – ბაზიდიუმური სოკოები

Agaricales
Agaricaceae
Agaricus Fr.
Agaricus arvensis Schaeff. ex Secr.
Agaricus augustus Fr.
Agaricus bisporus (Lge.) Sing.
Agaricus macrosporus (Moell. et J. Schaeff.) Moell.
Agaricus campestris Fr.
Agaricus silvaticus Schaeff. ex Secr.
Echinoderma (Bon) Bon
Echinoderma aspera (Pers.: Fr.)
Lepiota S.F. Gray.
Lepiota acutesquamosa (Weinm.) Kumm.
Lepiota clypeolaria (Bull.: Fr.) Kumm.
Lepiota cristata (Bolt.: Fr.) Kumm.
Lepiota felina (Pers. ex Fr.) Karst.
Lepiota naucina (Fr.) Kumm.
Lepiota ventriospora Reid
Macrolepiota Sing.
Macrolepiota excoriata (Fr.) Sing
Macrolepiota procera (Fr.) Sing.
Macrolepiota rhacodes (Vitt.) Sing.
Amanitaceae
Amanita Pers. ex Hook
Amanita citrina (Schaeff.: Fr.) S.F.Gray.
Amanita ceciliae (Berk. & Br.) Bas.
Amanita eliae Quel.
Amanita fulva (Schaeff.) Secr.
Amanita gemmata (Fr.) Gill.
Amanita muscaria (Fr.) Hooker
Amanita pantherina (DC: Fr.) Krombh.
Amanita rubescens (Fr.) S.F. Gray
Amanita vaginata (Fr.) Vitt
Bolbitaceae
Agrocybe Fayod
Agrocybe cylindracea (DC: Fr.) Mre.
Agrocybe praecox (Fr.) Fay.
Agrocybe semiorbicularis (Bull. ex St Amans) Fay.
Bolbitus Fr.
Bolbitus vitellinus (Fr) Fr.

Conocybe Fay
Conocybe tenera (Fr.) Kühn.
Coprinaceae
Coprinus S. F. Gray.
Coprinus atramentarius (Fr.) Fr.
Coprinus comatus (Muell.: Fr.) Pers.
Coprinus disseminatus (Pers.: Fr.) Gray
Coprinus domesticus (Fr.) S. F. Gray
Coprinus ephemerus (Fr.) Fr.
Coprinus lagopus Pers.
Coprinus micaceus (Fr.) Fr.
Coprinus niveus (Pers.: Fr.) Fr.
Psathyrella (Fr.) Quel.
Psathyrella candoleana (Fr.)
Psathyrella corrugis (Fr.) Kornad et Maubl.
Psathyrella piluliformis (Bull.: Fr.) Ort.
Entolomataceae
Clitopilus Kumm.
Clitopilus prunulus (Fr.) Kumm.
Entoloma (Fr.) Quel.
Entoloma aprile (Britz.) Sacc.
Entoloma clypeatum (L.: Fr.) Kumm.
Eloma erophilus (Fr.) Karst., Syn.
Hygrophoraceae
Camarophyllus Kumm.
Camarophyllus niveus (Fr.) Wunsche.
Camarophyllus pratensis (Fr.) Kumm.
Camarophyllus virgineus (Wulf.: Fr.) Kummer
Hygrocybe Kumm.
Hygrocybe brevispora F.H. Moell.
Hygrocybe conica (Schaeff.: Fr.) Kumm
Hygrocybe miniata (Fr.) Kummer
Hygrocybe psittacina (Fr.) Karst.
Hygrophorus Fr.
Hygrophorus cossus Fr.
Hygrophorus eburneus (Fr.) Fr.
Hygrophorus olivaceoalbus (Fr. ex Fr.) Fr.
Pluteaceae
Pluteus Fr.
Pluteus cervinus (Schaeff.) Kumm.

Pluteus romellii (Britz.)
Volvariella Speg.
Volvariella bombycina (Schaeff.: Fr.)
Volvariella gloiocephala (DC.: Fr.)
Strophariaceae
Anelaria Karst.
Anelaria semiovata (Fr.) Pears. et Dennis.
Hypholoma (Fr.) Kumm.
Hypholoma fasciculare (Fr.) Kumm.
Kuehneromyces Sing. et Smith.
Kuehneromyces mutabilis (Fr.) Sing. et Smith.
Panaeolus (Fr.) Quel.
Panaeolus papilionaceus (Fr.) Quel.
Panaeolus sphinctrinus (Fr.) Quel.
Pholiota Kumm.
Pholiota alnicola (Fr.) Sing
Pholiota apicrea (Fr.) Moser
Pholiota aurivella (Fr.) Kumm.
Pholiota carbonaria (Fr. ex Fr.) Sing.
Pholiota flavida (Fr.) Sing.
Pholiota squarrosa (Fr.) Kumm.
Stropharia (Fr.) Quel.
Stropharia melanosperma (Fr.) Gill.
Stropharia aeruginosa (Fr.) Quel.
Tricholomataceae
Armillariella Karst.
Armillariella mellea (Fr.) Karst.
Arrhenia Fr.
Arrhenia retiruga Fr
Calocybe Kuhn. ex Donk.
Calocybe gambosa (Fr.) Sing.
Clitocybe Kumm.
Clitocybe catinus (Fr.) Quel.
Clitocybe geotropa (Bull. ex St. Amans.) Quel.
Clitocybe gibba (Fr.) Kumm.
Clitocybe nebularis (Fr.) Kumm.
Clitocybe trullaeformis (Fr.) Karst.
Collybia Kumm.
Collybia butyracea (Fr.) Kumm.
Collybia confluens (Fr.) Kumm.
Collybia dryophila (Fr.) Kumm.
Collybia hariolorum (Fr.) Quel.
Collybia fusipes (Fr.) Quel.
Flammulina Fr.
Flammulina velutipes (Fr.) Karst.
Hohenbuchelia Schlz.
Hohenbuchelia petaloides (Fr.) Schlz.
Laccaria Berk. et Br.
Laccaria amethystina (Hunds.) Coke.
Laccaria laccata (Scop.: Fr.) Cooke.
Lepista (Fr.) W. G. Smith
Lepista flaccida (Sow.: Fr.) Pat
Lepista nuda (Fr.) Cook.
Lepista saeva (Fr.) Ort.
Lepista sordida (Dr.) Sing.
Leucopaxillus Boursier.
Leucopaxillus amarus (Fr.) Kuhn
Leucopaxillus giganteus (Sibth.: Fr.) Sing
Leucopaxillus paradoxus (Cost. et Dufour.) Bours.
Lyophyllum Karst.
Lyophyllum connatum (Schum.: Fr.) Sing.
Lyophyllum decastes (Fr.: Fr.)
Marasmius Fr.
Marasmius alliaceus (Fr.) Fr.
Marasmius androsaceus (Fr.) Fr.
Marasmius oreades (Fr.) Fr.
Marasmius rotula (Fr.) Fr.
Marasmius wynnei Berk. et Br.
Mycena (Fr.) S. F. Gray.
Mycena alcalina (Fr. ex Fr.) Kumm.
Mycena corticola (Fr.) S.F. Gray.
Mycena crocata (Fr.) Kumm.
Mycena galericulata (Fr.) S.F. Gray.
Mycena fagetorum (Fr.) Gill.
Mycena luteoalcalina Sing.
Mycena niveipes Murr
Mycena polygramma (Fr.) S.F. Gray.
Mycena pura (Fr.) Kumm.
Mycena rosea (Bull.) Gramberg
Mycena rosella (Fr.) Kumm.
Omphalina Quel.
Omphalina pyxidata (Fr.) Quel.
Omphalina scyphiformis (Fr. ex Fr.) Quel.
Omphalina umbellifera (Fr.) Kumm.
Oudemansiella Speg.
Oudemansiella longipes (Bull. ex St. Amans) Moser
Oudemansiella mucida (Fr.) Hohnel.
Oudemansiella radicata (Fr.) Sing.
Oudemansiella platyphylla (Fr.) Moser.
Panellus Karst.
Panellus stypticus (Fr.) Karst.
Pseudoclytocybe (Sing.) Sing.
Pseudoclytocybe cyathiformis (Fr.) Sing.
Tricholoma (Fr.) Quel.
Tricholoma imbricatum (Fr.: Fr.) Kumm.
Tricholoma inamoenum (Fr. ex Fr.) Gill.
Tricholoma portentosum (Fr.) Quel.
Tricholoma sulphureum (Fr.) Kumm.
Tricholoma terreum (Fr.) Kumm.
Tricholomopsis Sing.
Tricholomopsis rutilans (Fr.) Sing.
Xeromphalina R. Mre.
Xeromphalina campanella (Fr.) Mre.
Auriculariales
Auriculariaceae
Auricularia Morat

Auricularia Auricula-judae (L.: Fr.) Schroet.
Auricularia mesenterica (Dicks.: Fr.) Pers.
Boletales
Boletaceae
Boletus Fr.
Boletus edulis Fr.
Boletus erythropus (Fr.: Fr.) Krehb.
Boletus luridus Fr.
Boletus satanas F.
Leccinum S.F. Gray.
Leccinum carpini (Schulz in Michel) Moser ex Reid.
Leccinum rufum (Schaeff.) Kreis.
Leccinum tessellatum (Kuntze.) Rauschert.
Suillus S. F. Gray.
Suillus granulatus (Fr.) O. Kuntze
Suillus luteus (Fr.) R.F.Gray.
Suillus piperatus (Fr.) O. Kuntze.
Coniophoraceae
Serpula (Pers.) Gray
Serpula lacrimans (Fr.) Schroet.
Gomphidiaceae
Chroogomphus (Sing.) O. K. Miller
Chroogomphus rutilus (Fr.) O.K.Miller.
Gomphidius Fr.
Gomphidius glutinosus (Fr.) Fr.
Hygroporopsidaceae
Hygroporopsis (Schroet. in Cohn) R. Maire.
Hygroporopsis aurantiaca (Fr.) R. Maire
Paxillaceae
Paxillus Fr.
Paxillus atrotomentosus (Fr.) Fr.
Paxillus involutus (Fr.) Fr.
Stobilomycetaceae
Stobilomyces Berk.
Stobilomyces stobilaceus (Scop.: Fr.) Berk.
Xerocomaceae
Xerocomus Quel.
Xerocomus chrysenteron (Bull. ex St. Amans.) Quel.
Xerocomus subtomentosus (Fr.) Quel.
Cantharellales
Cantharellaceae
Cantharellus Fr.
Cantharellus cibarius Fr.
Clavariaceae
Clavulinopsis Overeem
Clavulinopsis fusiformis (Fr.) Corner
Clavariadelphaceae
Clavariadelphus Donk
Clavariadelphus pistillaris (Fr.) Donk.
Clavulinaceae
Clavulina
Clavulina cinerea (Fr.) Schroet.
Clavulina cristata (Fr.) Schroet.,
Clavulina rugosa (Fr.) Schroet.
Cratellaceae
Craterellus Pers.
Craterellus cornucopioides (L.) Pers.
Hydnaceae
Hydnum Fr.
Hydnum repandum L. Fr.
Sparassidaceae
Sparassis Fr.
Sparassis crispa (Wulf. in Jacq.) Fr.
Cortinariales
Cortinariaceae
Cortinarius Fr.
Cortinarius azureus Fr.
Cortinarius cinnamomeus (L. Fr.) Fr.
Cortinarius elegantior (Fr.) Fr.
Cortinarius infractus (Fr.) Fr.
Cortinarius huronensis Ammirati et A.H.Smith.
Cortinarius rubellus Cke. (Lep.)
Cortinarius rufoolivaceus (Fr.) Fr.
Cortinarius turbinatus (Fr.) Fr.
Galerina Earle.
Galerina hypnorum (Fr.) Kuhn.
Galerina sideroides (Merat) Kuhn.
Hebeloma Kumm.
Hebeloma crustuliniforme (Bull.) Quel.
Hebeloma longicaudum (Fr.) Kumm.
Hebeloma sinapizans (Fr.) Gill.
Inocybe Fr.
Inocybe argentea Sing.
Inocybe asterospora Quel.
Inocybe bongardii (Weinm.) Quel.
Inocybe cervicolor (Pers. ex pers.) Quel.
Inocybe fuscidula Vel.
Inocybe geophylla (Fr.) Kumm.
Inocybe lacera (Fr.) Kumm.
Inocybe phaecomis (Pers.) Kuyper
Inocybe rimosa (Bull.: Fr.) Kumm.
Inocybe sindonia (Fr.) Karst
Rozites Karst.
Rozites caperatus (Fr.) Karst.
Crepidotaceae
Crepidotus (Fr.) Kumm.
Crepidotus appplanatus (Pers. ex Per.) Kumm.
Crepidotus cesati (Rabenh.) Sacc.
Crepidotus mollis (Fr.) Kumm.
Tubaria (W. G. Smith) Gill.
Tubaria furfuraceae (Fr.) Gill.
Dacrymycetales
Dacrymycetaceae
Calocera Fr.
Calocera cornea (Batsch: Fr.) Fr.
Calocera viscosa (Pers : Fr) Fr.

Fistulinales
Fistulinaceae
Fistulina
Fistulina hepatica (Schaeff.: Fr.) With.
Ganodermatales
Ganodermataceae
Ganoderma Karst.
Ganoderma lipsiense (Batsch: Pers.) Atk.
Ganoderma lucidum (Leyss. ex Fr.) Karst.
Gomphales
Ramariaceae
Ramaria S. F. Gray.
Ramaria abietina (Pers.: Fr.) Quel
Ramaria aurea (Schaeff.: Fr.) Quel.
Hericiales
Auriscalpiaceae
Auriscalpium Karst.
Auriscalpium vulgare Gray.
Hericiace
Hericium Pers.
Hericium corraloides (Scop. ex Fr.) S. F. Gray
Hericium erinaceum Pers.
Hymenochaetales
Hymenochaetaceae
Coltricia S.F. Gray
Coltricia perennis (L. Fr.) Murr.
Hymenochaete Lev.
Hymenochaete tabacina (Sow.: Fr.) Lev.
Inonotus Karst.
Inonotus cuticularis (Bull. ex Fr.) Karst.
Phellinus Quel.
Phellinus ferruginosus (Scrader : Fr.) Pat.
Phellinus igniarius (L. : Fr.) Quel.
Phellinus pini (Brot.: Fr) Ames
Phellinus tremulae (Bond..) Bond. & Boris
Phellinus ribis (Schum.: Fr.) Karst.
Phellinus tuberculatus (Baumg.) Neim
Lycoperdales
Geastraceae
Geastrum Pers.
Geastrum fimbriatum Fr. Syn.
Geastrum pectinatum Pers.
Geastrum rufescens Pers.: Pers.
Geastrum triplex Jungh.
Lycoperdaceae
Bovista Pers.
Bovista nigrescens Pers.: Pers.
Bovista plumbea Pers.: Pers.
Calvatia Fr. emend. Morg.
Calvatia candida (Rostk.) Hollos
Calvatia utriformis (Bull.: Fr.) Jaap.
Langermania Rostk.
Langermania gigantea (Batsch.: Pers.) Rostkov.

Lycoperdon Pers. emend. Rostk.
Lycoperdon perlatum Pers.: Pers.
Lycoperdon pyriforme Schaeff.: Pers
Lycoperdon umbrinum Pers.: Pers.
Vascellum Smarda
Vascellum pratense (Pers.: Pers.) Kreisel
Nidulariales
Nidulariaceae
Crucibulum Tul.
Crucibulum laeve (Huds.) Kambly
Cyathus Pers.
Cyathus striatus (Huds.) Batsch: Pers.
Phallales
Phallaceae
Phallus Pers.
Phallus impudicus L.: Pers.
Poriales
Corioaceae
Cerrena
Cerrena unicolor (Bull.: Fr.) Murr.
Coriolus Quel.
Coriolus hirsutus
Coriolus pubescens (Schum ex Fr.) Quel.
Coriolus versicolor (L. ex Fr.) Quel.
Coriolus zonatus (Nees ex Fr.) Quel.
Daedalea Pers.
Daedalea quercina (L.) Pers.
Fomes Fr.
Fomes fomentarius (L.: Fr.) Fr.
Fomitopsis Karst.
Fomitopsis pinicola Sw. ex Fr..
Gleophyllum P. Karst.
Gleophyllum sepium (Wulf.: Fr.) Karst.
Hirschioporus Donk.
Hirschioporus pergamenus (Fr.) Bond. et Sing..
Laetiporus Murr.
Laetiporus sulphureus (Bull.: Fr.) Murr.
Lenzites Fr.
Lenzites betulinus (L.: Fr.) Fr.
Phaeolus (Pat.) Pat.
Phaeolus spadiceus (Pers.: Fr.) Rauschert
Pulcherricum P
Pulcherricum caeruleum (Fr.) Parm.
Trametes Fr.
Trametes gibbosa (Pers.: Fr.) Fr.
Lentinaceae
Lentinus Fr.
Lentinus lepideus (Fr.: Fr.) Fr.
Lentinus tigrinus (Bull.: Fr.) Fr.
Panus Fr.
Panus rudis Fr.
Phyllotopsis J. E. Gilbert & Donk ex Singer
Phyllotopsis nidulans (Pers.: Fr) Sing.

Pleurotus (Fr.) Kumm.
Pleurotus cornicipiae (Paul. ex pers.) Roll.
Pleurotus dryinus (Pers.: Fr.) Kumm.
Pleurotus ostreatus (Jacq.: Fr.) Kumm.
Polyporaceae
Polyporus Mich. ex.Fr.
Polyporus arcularius (Batsch.) Fr.
Polyporus ciliatus Fr.: Fr.
Polyporus coronatus Rostk.
Polyporus Forquignoni Quel.
Polyporus picipes Fr.
Polyporus squamosus (Huds.) Fr.
Polyporus varius (Pers.) Fr.
Rusullales
Rusullaceae
Lactarius (Fr.) Gray.
Lactarius aspideus (Fr.) Fr.
Lactarius camphoratus (Fr.) Fr.
Lactarius deliciosus (L. emend. Pers.: Fr.) S.F. Gray
Lactarius flexuosus (Pers.: Fr.) S.F. Gray
Lactarius insulsus (Fr.) Fr.
Lactarius piperatus (Fr.) S.F. Gray
Lactarius pyrogalus (Fr.) Fr.
Lactarius rufus (Fr.) Fr.
Lactarius scrobiculatus (Fr.) Fr.
Lactarius subdulcis (Fr.) Fr.
Lactarius vellereus (Fr.) Fr.
Lactarius zonarius (Fr.) Fr.
Russula S. F. Gray
Russula adusta Fr.
Russula aeruginea Fr.
Russula cyanoxantha Fr.
Russula delica Fr.
Russula emetic (Fr.) Gray
Russula foetens (Fr.) Fr.
Russula lutea (Fr.) Gray
Russula pectinatoides Peck

Russula rosea Pers., Syn.: *Russula lepidea* Fr.
Russula sardonica Fr.
Russula virescens Fr.
Russula xerampelina Fr.
Schizophyllales
Schizophyllaceae
Schizophyllum Fr.
Schizophyllum commune Fr.
Sclerodermatales
Sclerodermataceae
Scleroderma Pers.
Scleroderma citrinum Pers.
Scleroderma verrucosum Pers.
Stereales
Steccherinaceae
Irpex Fr.
Irpex lacteus Fr. Elench.
Stereaceae
Stereum S.F.Gray
Stereum hirsutum (Wild.) Pers
Thelephorales
Thelephoraceae
Hydnellum P. Karst.
Hydnellum spongiosipes (Peck) Pouz.
Sarcodon (Quel) Karst.
Sarcodon imbricatus (L.: Fr.) Karst.
Thelephora Fr.
Thelephora coralloides Fr.
Thelephora palmata Scop.: Fr.
Thelephora penicillata (Pers.)Fr.
Tremellales
Tremellaceae
Tremella (Dill.) Fr.
Tremella foliacea (Pers. ex Gray.) Pers.
Tremella mesenterica Retz. in Hook.: Fr.

დანართი 8: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებული წყალმცენარეები
 ალგეთის ეროვნული პარკის ალგოფლორის გეგმაზომიერი კვლევა დღემდე არ ჩატარებულა. ადრე ჩატარებული კვლევების მიხედვით, რეგიონში აღწერილია 305 წყალმცენარე, რომლებიც განაწილებულნი არიან ექვსი განყოფილების 12 კლასში, 26 რიგში, 50 ოჯახსა და 80 გვარში

№	განყოფილება	კლასი	რიგი	ოჯახი	გვარი	სახეობა და სახეობის შიგა ტაქსონი	%
1	Bacillariophyta	3	10	22	40	206	68
2	Cyanophyta	3	4	10	15	36	12
3	Chlorophyta	3	7	13	16	33	11
4	Euglenophyta	1	1	1	4	22	7
5	Dinophyta	1	2	2	3	4	1

6	Xanthophyta	1	2	2	2	4	1
	სულ	12	26	50	80	305	100

განყოფილება. Cyanophyta

კლასი. Chroococcophyceae

Gloeocapsa minuta (Kütz.) Hollerb. ampl
Gl. montana Kütz. ampl. Hollerb.
Gl. turgida (Kütz.) Hollerb. emend. *Microcystis*
pulverea (Wood) Forti emend. Elenk.
Synechocystis pevalekii Erceg.

კლასი. Chamaesiphonophyceae

Pleurocapsa minor Hansg. emend Geitl.

კლასი. Hormogoniophyceae

Anabaena sp.
A. variabilis Kütz.
Calothrix braunii Born. et Flach.
C. elenkinii Kossinsk
C. kossinskajae V.Poljansk.
Lyngbya martensiana Menegh.
Lyngbya sp.
Nostoc calcicola Bréb. (= *Nostoc linckia* (Roth) Born. et Flach. f. *calcicola* (Bréb.) Elenk.)
N. microscopicum Carm. sensu Elenk.
N. punctiforme (Kütz.) Hariot.
Oscillatoria brevis (Kütz.) Gom.
O. formosa Bory
O. limnetica Lemm.
Oscillatoria sp.
O. pseudogeminata G. Schmid.
O. tenuis Ag. f. *tergestina* (Kütz.) Elenk.
Phormidium autumnale (Ag.) Gom.
Ph. bohneri Schmidle – qvebze “vaJas wyaroSi” Sereul tyeSi, daba manglisis sanaxebSi.
Ph. corium (Ag.) Gom.
Ph. favosum (Bory) Gom.
Ph. setchellianum Gom.
Phormidium sp.
Phormidium sp.
Rivularia sp.
Schizothrix lenormandiana Gom.
Spirulina sp.
S. subtilissima Kütz.
Symploca meneghiniana Kütz
S. muralis Kütz.
Tolypothrix distorta (Fl. Dan.) Kütz.

განყოფილება. _ Euglenophyta

კლასი. Euglenophyceae

Euglena acus Ehr. var. *minor* Hansg.
E. bucharica J. Kissel.

E. geniculata Duj. emend. Schmitz
E. limnophila Lemm. var. *swirenkoi* (Arnoldi) Popova
E. proxima Dang.
E. sp.
E. spirogyra Ehr.
E. viridis Ehr.
Lepocinclis fusiformis (Carter) Lemm.
L. ovum (Ehr.) Mink.
L. sp.
Phacus ankylonoton Pochm. (.*Phacus caudatus* var *polonicus* Drež.)*
Ph. caudatus Hübner
Ph. caudatus var. *minor* Drež.
Ph. longicauda (Ehr.) Duj.
Ph. pleuronectes (Ehr.) Duj. var. *pleuronectes*
Ph. pleuronectes var. *hyalinus* Klebs
Ph. sp.
Trachelomonas hispida (Perty) Stein emend. Defl. var. *crenulatocollis* (Mask.) Lemm.
Tr. hispida var. *granulata* Playf.
Tr. volvocina Ehr. var. *volvocina*
Tr. volvocina var. *subglobosa* Lemm. sens. Swir.

განყოფილება. _ Dinophyta

კლასი. Dinophyta

Ceratium hirundinella (O. F. M.) Bergh
Glenodinium quadridens (Stein) Schiller
Gymnodinium sp.
G. uberrimum (Allman) Kof. et Sw.

განყოფილება. Bacillariophyta

კლასი. Coscinodiscophyceae

Cyclotella meneghiniana Kütz.
C. operculata (Ag.) Kütz.

კლასი. Fragilariophyceae

Diatoma anceps (Ehr.) Kirchn.
D. hiemale (Lyngb.) Heib.
D. mesodon (Ehr.) Kütz. (= *Diatoma hiemale* (Lyngb.)Heib. var. *mesodon* Ehr.)
D. moniliforme Kütz. (= *Diatoma elongatum* (Lyngb.)Ag. var. *tenuis* (Ag.) V.H.)
D. sp.
D. vulgare Bory var. *productum* Grun.
Fragilaria capucina Desm. var. *amphicephala* (Kütz.) L. – B. (= *Synedra amphicephala* Kütz.)
F. capucina var. *austriaca* (Grun.) L. – B. (= *Synedra amphicephala* Kütz. var. *austriaca* Grun. in V.H.)

F. vaucheriae (Kütz.) B.Peters. (= *Fragilaria intermedia* Grun. in V.H., *Synedra vaucheriae* Kütz.)
F. virescens Ralf. var. *capitata* Ostr.
F. virescens var. *subsalina* Grun.
Hannaea arcus (Ehr.) Patr. var. *arcus*
H. arcus var. *ampioxys* (Rabenh.) Patr.
Meridion circulare Ag. var. *circulare*
M. circulare var. *constrictum* (Ralfs) V.H.
Stausirella leptostauron (Ehr.) W.Cl. et Round var. *dubia* (Grun.) Bukht. (= *Fragilaria leptostauron* (Ehr.) Hust. var. *dubia* (Grun.) Hust.)
Synedra rumpens Kütz. var. *rumpens*
S. rumpens var. *scotica* Grun.
S. ulna (Nitzsch.) Ehr. var. *ulna*
S. ulna var. *amphirhynchus* (Ehr.) Grun.
S. ulna var. *contracta* Ostr.
S. ulna var. *danica* (Kütz.) V.H.
S. ulna var. *impressa* Hust.
Tabellaria flocculosa (Roth.) Kütz.

კლ. Bacillariophyceae
Achnanthes linearis (W.Sm.) Grun. in Cl. et Grun.
A. sp.
Achnanthidium minutissima (Kütz.) Czarn. var. *minutissima* (= *Achnanthes minutissima* Kütz., *A. minutissima* var. *cryptocephala* Grun. in V.H., *A. microcephala* (Kütz.) Cl.)
A. minutissima var. *affinis* (Grun.) Bukht. (= *Achnanthes affinis* Grun. in Cl. et Grun.)
Amphora normanii Rabenh.
A. ovalis (Kütz.) Kütz.
A. pediculus (Kütz.) Grun. in A.S. et al. (= *Amphora ovalis* (Kütz.) Kütz. var. *pediculus* (Kütz.) Grun.)
A. perpusilla Grun.
A. sp.
Anomoeoneis sphaerophora (Kütz.) Pfitz.
Caloneis alpestris (Grun.) Cl.
C. bacillum (Grun.) Cl.
C. molaris (Grun.) Kram in Kram., L.- B. (= *Pinnularia molaris* Grun.)
C. silicula (Ehr.) Cl. var. *silicula*
C. silicula var. *ventricosa* (Ehr.) Donk.
C. sp.
Cocconeis disculus (Schum.) Cl. var. *diminuta* (Pant.) Shesh.
C. fluviatilis Wallace*
C. pediculus Ehr.
C. placentula Ehr. var. *placentula*
C. placentula var. *euglypta* (Ehr.) Cl.
C. placentula var. *intermedia* (Hérib. et Perag.) Cl.
C. placentula var. *lineata* (Ehr.) Cl.
C. sp.
Craticula cuspidata (Kütz.) Mann in Round et al. (= *Navicula cuspidata* (Kütz.) Kütz.,

N. cuspidata (Kütz.) Kütz. var. *ambigua* (Ehr.) Cl.)
Cymatopleura solea (Bréb.) W.Sm.
Cymbella aequalis W.Sm.
C. affinis Kütz.
C. amphicephala Näg. in Kütz.
C. angustata (W.Sm.) Cl.
C. aspera (Ehr.) Cl.
C. cistula (Hemp. in Hemp. et Ehr.) Kirch.
C. cymbiformis Ag.
C. delicatula Kütz.
C. gracilis (Rabenh.) Cl.
C. helvetica Kütz.
C. helvetica var. *balatonis* (Grun.) Cl*.
C. helvetica var. *curta* Cl.
C. hustedtii Kras. 'C. *hybrida* Grun. in Cl. et Möll.
C. microcephala Grun. in V.H..
C. naviculiformis Auers. in Rabenh.
C. parva (W.Sm.) Cl.
C. sp.
Denticula elegans Kütz.
Denticula ("wyarosTan").
D. sp.
D. tenuis Kütz.
Didymosphenia geminata (Lyngb.) M.S. in A.S. et al.
Diploneis pseudovalis Hust.
D. subovalis Cl.
Encyonema hebridica (Greg.) Grun. in Cl. et Möll. (= *Cymbella hebridica* (Greg.) Cl.)
E. minuta (Hilse ex Rabenh.) Mann. in Round et al. (= *Cymbella ventricosa* Kütz.)
E. paradoxa Kütz. (= *Cymbella praestrata* (Berk.) Cl.)
Epithemia zebra (Ehr.) Kütz. var. *zebra*
E. zebra var. *saxonica* (Kütz.) Grun.
Eucoconeis flexella (Kütz.) Cl.
Frustulia sp.
F. vulgaris Thw.
Gomphoneis olivaceum (Horn.) Daw ex Ross et Sims. var. *olivaceum* (= *Gomphonema olivaceum* (Lyngb.) Desm., *G. olivaceum* (Lyngb.) Desm. var. *calcareum* Cl.)
G. olivaceum var. *minutissimum* (Hust.) Bukht.
Gomphonema angustatum (Kütz.) Rabenh. var. *angustatum*
G. angustatum var. *sarcophagus* (Greg.) Grun. In V.H.
G. bohemicum Reich.
G. gracile Ehr. var. *gracile* (= *Gomphonema gracile* Ehr. var. *dichotomum* (Kütz.) W.Sm.)
G. gracile var. *naviculaceum* W.Sm.
G. intricatum Kütz. var. *intricatum*
G. intricatum var. *dichotomum* (Kütz.) Grun.
G. intricatum var. *pumilum* Grun.
G. intricatum var. *vibrio* (Ehr.) Cl*.
G. parvulum Kütz. var. *parvulum*

G. parvulum var. *lagenulum* (Kütz.) Grun.
G. parvulum var. *micropus* (Kütz.) Cl.
G. productum (Grun. in V.H.) L.-B. et Reich. (= *Gomphonema angustatum* Kütz. var. *producta* Grun.)
G. sp.
G. sphaerophorum Ehr.
G. tergestinum (Grun.) Fricke in A.S. et al.
G. truncatum Ehr. (= *Gomphonema constrictum* Ehr.,
G. constrictum Ehr. var. *capitatum* (Ehr.) Cl.)
Gyrosigma acuminatum (Kütz.) Rabenh.
G. attenuatum (Kütz.) Rabenh.
G. nodiferum (Grun.) Reim.
G. scalpoides (Rabenh.) Cl.
G. spenceri (W.Sm.) Cl. var. *spenceri*
G. spenceri var. *curvula* (Grun.) Reim*.
G. sp.
Hantzschia amphioxys (Ehr.) Grun. var. *amphioxys*
H. amphioxys var. *intermedia* Grun*.
H. amphioxys var. *vivax* (Hantzsch.) Grun*.
H. sp.
Navicula cincta (Ehr.) Ralfs.
N. cryptocephala Kütz. var. *cryptocephala*
N. cryptocephala var. *intermedia* Grun.
N. gottlandica Grun. in Cl. et Möll.
N. graciloides A. Mayer
N. heufleri Grun*.
N. lanceolata (Ag.) Ehr.
N. menisculus Schum.
N. peregrina (Ehr.) Kütz*.
N. pupula Kütz. var. *pupula*
N. pupula var. *capitata* Hust.
N. radiosaa Kütz.
N. rhynchocephala Kütz.
N. slesvicensis Grun. in V.H. (= *Navicula viridula* Kütz.
var. *slesvicensis* (Grun.) Grun.)
N. sp.
N. tripunctata (O.F.Müll.) Bory var. *tripunctata*
Navicula tripunctata var. *schizonemoides* (V.H.) Patr.
N. veneta Kütz. (= *Navicula cryptocephala* Kütz. var.
veneta (Kütz.) Rabenh.)
N. viridula (Kütz.) Kütz. var. *avenacea* (Bréb. ex Grun.)
V.H*.
N. viridula var. *rostellata* (Kütz.) Cl*.
Neidium affine (Ehr.) Pfitz. var. *amphirhynchus* (Ehr.)
Cl.
N. dubium (Ehr.) Cl.
N. iridis (Ehr.) Cl. var. *iridis* *N. iridis* var.
amphigomphus (Ehr.) V.H.
N. iridis var. *ampliatum* (Ehr.) Cl.
N. iridis var. *diminutum* (Pant.) Wisl. et Kolbe
N. productum (W.Sm.) Cl.
N. sp.
Nitzschia acuta Hantzsch

N. amphibia Grun.
N. clausii Hantzsch
N. commutata Grun. in Cl. et Grun.
N. dissipata (Kütz.) Grun.
N. fonticola Grun. in Cl. et Möll. (= *Nitzschia romana*
(Grun.) Grun. in V.H.)
N. frustulum (Kütz.) Grun. in Cl. et Grun.
N. gracilis Hantzsch. (= *Nitzschia gracilis* Hant. var.
capitata Wisl. et Por. in Por.)
N. hantzschiana Rabenh.
N. heufleri Grun.
N. linearis (Ag.) W.Sm.
N. lorenziana Grun. in Cl. et Möll.
N. palea (Kütz.) W.Sm.
N. sigmoidea (Ehr.) W.Sm.
N. sinnata (W.Sm.) Grun. in Cl. et Grun. var. *tabellaria*
(Grun.) Grun. in V.H.
N. sp.
N. sublinearis Hust. in A.S. et al.
N. thermalis Kütz. var. *thermalis*
N. thermalis var. *minor* Hilse
N. umbonata (Ehr.) L.-B. (= *Nitzschia stagnorum*
Rabenh.)
N. vermicularis (Kütz.) Grun.
Pinnularia borealis Ehr.
P. gibba Ehr.
P. interrupta W.Sm. f. *minutissima* Hust.
P. major (Kütz.) Cl. var. *major*
P. major var. *lacustris* Cl.
P. mesolepta (Ehr.) W.Sm.
P. microstauron (Ehr.) Cl. var. *microstauron*
P. microstauron var. *brebissonii* (Kütz.) Hust.
P. sp.
P. subborealis Hust.
P. viridis (Nitzsch) Ehr. var. *viridis*
P. viridis var. *commutata* (Grun.) Cl. (= *P. viridis* (
Nitzsch.) Ehr. var. *fallax* Cl.)
Placoneis dicephala (Ehr.) Mer. (= *Navicula dicephala*
W.Sm.)
Pl. elginensis (Greg.) Cox. f. *exigua* (Greg.) Bukht. (=
Navicula exigua (Greg.) O.Müll.)
Planothidium lanceolata (Bréb. in Kütz.) Round et
Bukht. (= *Achnanthes lanceolata* Bréb. in Kütz.)
P. hauckiana (Grun. in Cl. et Grun.) Round et Bukht. (=
Achnanthes hauckiana Grun. in Cl. et Grun.)
Reimeria sinuata (Greg.) Koc. et Stoer. (= *Cymbella*
sinuata Greg.)
Rhoicospenia curvata (Kütz.) Grun.
Rhopalodia gibba (Ehr.) O.Müll. var. *gibba*
Rh. gibba var. *parallela* (Grun.) H. et M.Perag. (=
Rhopalodia parallela (Grun.) O.Müll.)
Rh. gibba var. *ventricosa* (Ehr.) Grun.
Rh. musculus (Kütz.) O.Müll. var. *mirabilis* Fricke

Stauroneis acuta W. Sm.
St. anceps Ehr. f. *anceps*
St. anceps f. *gracilis* (Ehr.) Brun
St. phoenicenteron (Nitz.) Ehr.
St. pygmaea Krieg in Hust.
St. s mithii Grun.
Surirella angustata Kütz. var. *angustata*
S. angustata var. *constricta* Hust.
S. angustata var. *hankensis* Skv.
S. ovalis Bréb.
S. ovata Kütz. var. *ovata*
S. ovata var. *pinnata* (W.Sm.) Hust.
S. patella Ehr.
S. sp.
S. spiralis Kütz.
S. tenera Greg.
Tryblionella angustata W.Sm. var. *angustata* (= *Nitzschia angustata* (W.Sm.) Grun. in Cl. et Grun.)
Tr. angustata var. *acuta* (Grun. in Cl. et Grun.) Bukht. (= *Nitzschia angustata* (W.Sm.) Grun. in Cl. et Grun. var. *acuta* Grun.)
Tr. apiculata Greg. (= *Nitzschia apiculata* (Greg.) Grun. in Cl. et Grun.)
Tr. hungarica (Grun.) Mann in Round, Crawford, Mann (= *Nitzschia hungarica* Grun.)

Closterium acerosum (Schrank) Ehr. f. *elongatum* (Bréb.) Kossinsk.
C. acerosum f. *minus* (Hantzsch) Kossinsk.
C. kuetzingii Bréb.
C. littorale Gay
C. moniliferum (Bory) Ehr.
C. parvulum Näg.
C. tumidulum Gay
Cosmarium botrytis Menegh. var. *botrytis*
C. botrytis var. *gemmiferum* (Bréb.) Nordst.
C. impressulum Efv.
C. laeve Rabenh.
C. obtusatum Schmidle
C. subcostatum Nordst.
C. subcrenatum Hantzsch
C. undulatum Corda var. *undulatum*
C. undulatum var. *minutum* Wittr.
Mougeotia sp.
Spirogyra decimina (Müll) Kütz.
Spirogyra sp.
Staurastrum arachne Ralfs. var. *curvatum* W. et G.S. West*
Zygnema sp.

Tr. levidensis W.Sm. (= *Nitzschia tryblionella* Hantzsch. in Rabenh. var. *levidensis* (W.Sm.) Grun.)

განყოფილება. **Xanthophyta**

კლ. **Xanthophyceae**

Tribonema aequale Pasch.
T. elegans Pasch.
Vaucheria geminata (Vauch.) DC.
V. sp.

განყოფილება. **Chlorophyta**

კლ. **Chlorophyceae**

Acutodesmus pectinatus (Meyen) Tsar. in Petlev. et al. (= *Senedesmus falcatus* Chod.)
Pandorina morum (O. Müll.) Bory
Pediastrum simplex Meyen
Scenedesmus ellipticus Corda
Scenedesmus sp.
Schroederia setigera (Schröd.) Lemm.
Oedogonium sp. @@

კლ. **KLKUlvothycyceae**

Cladophora glomerata (L.) Kütz.
Microspora quadrata Hazen
M. stagnorum (Kütz.) Lagerh.
Rhizoclonium hieroglyphicum (Ag.) Kütz.
Ulothrix zonata (Web. et Mohr.) Kütz.

კლ. **Zygnematophyceae**

დანართი 9: ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული კავკასიისა და მცირე აზიის ენდემური სახეობები

რიგი/ოჯახი	ლათინური სახელწოდება	ქართული სახელწოდება	ინგლისური სახელწოდება	საქართველოს წითელი ნუსხა	IUCN წითელი ნუსხა	კავკასიის ენდემური სახეობები
ძუძუმწოვრები						
Soricomorpha	<i>Sorex satunini</i>	კავკასიური ბიგა	Caucasian Shrew		LC	კავკასიონის მთავარი ქედი, კავკასიონის დასავლეთი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი
	<i>Sorex volnuchini</i>	ვოლნუხინის მცირეკავკასიური ბიგა	Caucasian Pygmy Shrew		LC	კავკასიონის მთავარი ქედი, მცირე კავკასიონი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი
	<i>Sorex raddei</i>	რადეს ბიგა	Radde's Shrew		LC	კავკასიონის მთავარი ქედი (დას. და ცენტრალური ნაწილი), მცირე კავკასიონი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილის აღმოსავლეთი მხარე (დოგუყარადენიზ დაღლარი)
	<i>Neomys teres</i>	კავკასიური წყლის ბიგა	Transcaucasian Water Shrew		LC	კავკასიონის ყელი, მთათაშორისი დაბლობის გამოკლებით, ჩრდილოეთ კავკასია
	<i>Talpa caucasica</i>	კავკასიური თხუნელა	Caucasian Mole		LC	კავკასიონის მთავარი ქედის დასავლეთი ნაწილი და მცირე კავკასიონი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი
	<i>Talpa levantis</i>	მცირე თხუნელა	Levant Mole		LC	ჩრდილოეთ კავკასიის

						დასავლეთი ნაწილი, კავკასიონი, ჩრდილოეთ ირანი და ალბორცის მთები ირანში, მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი და ბალკანეთის ნახევარკუნძულის აღმოსავლეთი ნაწილი.
Rodentia	<i>Sciurus anomalus</i>	კავკასიური ციყვი	Caucasian Squirrel	VU	LC	კავკასიონის მთავარი ქედისა და მცირე კავკასიონის მთების ფართოფოთლოვანი ტყეები, მცირე აზიის ნახევარკუნძულის სანაპირო ზონა, მცირე აზიის დასავლეთი ნაწილი, ხმელთაშუა ზღვის აღმოსავლეთ სანაპირო, ზაგროსის მთების დასავლეთი ფერდობები ირანსა და ცენტრალურ ანატოლიაში
	<i>Chionomys roberti</i>	მცირეაზიური მემინდვრია	Robert's Snow Vole		LC	კავკასიონის მთავარი ქედი, მცირე კავკასიონის დასავლეთ ნაწილი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი
	<i>Microtus majori</i>	ბუჩქნარის მემინდვრია	Major's Pine Vole		LC	კავკასიონის მთავარი ქედის დასავლეთი და ცენტრალური ნაწილი, მცირე კავკასიონი (მთლიანად), მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილის აღმოსავლეთ მხარე, და შავი ზღვის სანაპირო (კოლხეთის

						დაბლობის გამოკლებით)
	<i>Microtus daghestanicus</i>	დაღესტნური მემინდვრია	Daghestan Pine Vole		LC	კავკასიონის მთავარი ქედი, მცირე კავკასიონი და სომხეთის ზეგანი
	<i>Mesocricetus brandti</i>	ამიერკავკასიური ზაზუნა	Brandt's Hamster	VU	NT	მცირე აზიის ნახევარკუნძული, სომხეთის ზეგანი და დასავლეთ ირანის ჩრდილოეთი ნაწილი.
	<i>Sylvaemus witherbyi</i>	კავკასიური ტყის თაგვი	Steppe mouse		LC	ყირიმი, კავკასიონის ყელი, ჩრდილოეთ კავკასია, მცირე აზიის ნახევარკუნძული, სომხეთის ზეგანი, ლიბანი და ჩრდილოეთ ირანი.
	<i>Sylvaemus ponticus</i>	პონტოს ტყის თაგვი	Pontic mouse		LC	კავკასიონის ყელი მთლიანად და ჩრდილოეთ კავკასია
ფრინველები						
Galliformes	<i>Lyrurus mlokosiewiczii</i>	კავკასიური როჭო	Caucasian Grouse	VU	NT	კავკასიონის მთავარი ქედი, მცირე კავკასიონი და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილის აღმოსავლეთი მხარე
ქვეწარმავლები						
Squamata	<i>Darevskia dahli</i>	დაღესტნის ხვლიკი	Dahl's Rock Lizard	VU	NT	მცირე კავკასიონის აღმოსავლეთ ნაწილში საქართველოსა და სომხეთში, გიუმრის რეგიონი. საქართველოში ერთი პოპულაციაა.
	<i>Darevskia derjugini</i>	ართვინის ხვლიკი	Artwin Lizard, Derjugin's Lizard		NT	მცირე კავკასიონის დასავლეთი ნაწილი, სურამის ქედი, კავკასიონის მთავარი ქედის დასავლეთ ნაწილის სამხრეთ ფერდობები; ამ

						სახეობის არეალის უდიდესი ნაწილი მდებარეობს საქართველოში
	<i>Darevskia portschinskii</i>	მტკვრის ხვლიკი	River Kura Lizard		LC	ამიერკავკასია: მცირე კავკასიონის აღმოსავლეთ ნაწილი საქართველოს ფარგლებში (თრიალეთის ქედი), სომხეთი და აზერბაიჯანი.
	<i>Zamenis hohenackeri</i>	ამიერკავკასიური მცურავი	Transcaucasian Rat Snake		LC	კავკასია (ძირითადად დაბლობი), ირანის ჩრდილოეთი კიდე; სირიის ზღვის სანაპირო, და მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილის აღმოსავლეთი მხარე და სამხრეთ სანაპირო.
	<i>Vipera transcaucasiana</i>	ამიერკავკასიური ცხვირქოსანი გველგესლას	Transcaucasian Nosed Viper		NT	დასავლეთ მცირე კავკასიონი (თრიალეთის და შავშეთის ქედები) და მცირე აზიის ნახევარკუნძული, ჩრდილოეთ ნაწილი
ამფიბიები						
Caudata	<i>Triturus vittatus (Ommatotriton ophryticus)</i>	მცირეაზიური ტრიტონი	Northern Banded Newt		NT	მცირე კავკასიონის დასავლეთი ნაწილი, სურამის ქედი, კავკასიონის მთავარი ქედის დასავლეთ ნაწილის სამხრეთ ფერდობები, მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი: საქართველოს ფარგლებში მოქცეული ამ

						სახეობის არეალის მცირე ნაწილი.
Anura	<i>Bufo verrucosissimus</i>	კავკასიური გომბემო	Caucasian Toad		LC	მცირე კავკასიონის დასავლეთი ნაწილი, სურამის ქედი, კავკასიონის მთავარი ქედის დასავლეთ ნაწილის სამხრეთ ფერდობები; კასპიის ზღვის სამხრეთ სანაპირო.
	<i>Rana macrocnemis</i>	მცირეაზიური ბაყაყი	Caucasian Wood Frog		LC	მცირე კავკასიონის დასავლეთი ნაწილი, სურამის ქედი, კავკასიონის მთავარი ქედი; მცირე აზიის ნახევარკუნძულის ჩრდილოეთი ნაწილი.

დანართი 10: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების „წითელი ნუსხის“ სახეობები

№	რიგი/ოჯახი	ლათინური სახელწოდება	ქართული სახელწოდება	ინგლისური სახელწოდება	საქართველოს „წითელი ნუსხა“	ენდემური სახეობები	IUCN „წითელი ნუსხა“	CITES	Bern Convention	CMS Bonn	Bonn Convention (AEWA)	Habitat and Birds Directive	ფრინველთა არსებობის სტატუსი
ძუძუმწოვრები													
1	Chiroptera	<i>Barbastella barbastellus</i>	ევროპული მარქათელა	Western Barbastelle	VU		NT		II	EuroBats		II	
2	Rodentia	<i>Sciurus anomalus</i>	კავკასიური ციყვი	Caucasian Squirrel	VU	*	LC		II			IV	
3		<i>Mesocricetus brandti</i>	ამიერკავკასიური ზაზუნა	Brandt's Hamster	VU	*	NT						
4		<i>Cricetulus migratorius</i>	ნაცრისფერი ზაზუნა	Grey Dwarf Hamster	VU		LC						
5	Carnivora	<i>Ursus arctos</i>	მურა დათვი	Brown Bear	EN		LC	II	II			II*, IV	
6		<i>Lutra lutra</i>	წავი	Eurasian Otter	VU		NT	I	II			II, IV	
7		<i>Lynx lynx</i>	ფოცხვერი	Eurasian Lynx	CR		NT	II	III			II, IV	
ფრინველები													
8		<i>Lyrurus mlosiewiczi</i>	კავკასიური როჭო	Caucasian Grouse	VU		NT		III			I	WV
9	Accipitriformes	<i>Gypaetus barbatus</i>	კრავიჭამია	Lammergeier	VU		NT		III	II		I	OV
10		<i>Neophron percnopterus</i>	ფასკუნჯი	Egyptian Vulture	VU		EN	II	II	I		I	SB Bertvsi
11		<i>Aegypius monachus</i>	სვაკი	Cinereous Vulture	EN		NT	II	II	II		I	OV
12		<i>Gyps fulvus</i>	ორბი	Eurasian Griffon	VU		LC	II	II	II		I	OV, SV

13		<i>Clanga clanga</i>	მეივანი არწივი	Greater Spotted Eagle	VU		VU	II	II	I		I	WV, PM
14		<i>Aquila heliaca</i>	ბეგობის არწივი	Imperial Eagle	VU		VU	I	II	I		I	YR-V
15		<i>Aquila chrysaetos</i>	მთის არწივი	Golden Eagle	VU		LC	II	II	II		I	YR-V
16		<i>Accipiter brevipes</i>	ქორცქვიტა	Levant Sparrowhawk	VU		LC	II	II	II		I	PM
17		<i>Buteo rufinus</i>	ველის კაკაჩა	Long-legged Buzzard	VU		LC	II	II	II		I	PM
18	Gruiformes	<i>Grus grus</i>	რუხი წერო	Common Crane	EN		LC	II	II	II	II	I	PM
19	Strigiformes	<i>Aegolius funereus</i>	ბუკიოტი	Tengmalm's Owl	VU		LC	II	II			I	YR-R
20	Falconiformes	<i>Falco vespertinus</i>	თვალშავი	Red-footed Falcon	EN		NT	II	II	I, II		I	PM
21		<i>Falco cherrug</i>	ბარი (გავაზი)	Saker Falcon	CR		EN	II	II	I, II		I	OV

დანართი 11: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ძუძუმწოვრები

№	ოჯახი Family	გვარი Genera	ლათინური სახელწოდება Latin name	ქართული სახელწოდება Georgian Name	ინგლისური სახელწოდება English name	საქართველოს წითელი წუსხის სახეობები	კავკასიის ენდემები	IUCN წითელი წუსხა	CITES	Bern Conven tion	CMS Bonn ANNEX	Bonn Convention Instru ments	Habitat Directive
	Erinaceomorpha												
1	<i>Erinaceidae</i>	<i>Erinaceus</i>	<i>Erinaceus concolor</i>	აღმოსავლეთევეროპული ზღარბი	Southern White-breasted Hedgehog			LC		III			
	Soricomorpha												
2	<i>Soricidae</i>	<i>Crocidura</i>	<i>Crocidura gueldenstaedtii</i>	გრძელკუდა კბილთეთრა	Gueldenstaedt's Shrew			?		III			
3			<i>Crocidura leucodon</i>	თეთრმუცელა კბილთეთრა	Bicoloured White-toothed Shrew			LC		III			

4		<i>Sorex</i>	<i>Sorex satunini</i>	კავკასიური ზიგა	Caucasian Shrew		*	LC		III			
5			<i>Sorex raddei</i>	რადეს ზიგა	Radde's Shrew		*	LC		III			
6			<i>Sorex volnuchini</i>	ვოლნუხინის მცირეკავკასიური ზიგა	Caucasian Pygmy Shrew		*	LC		III			
7		<i>Neomys</i>	<i>Neomys teres</i>	კავკასიური წყლის ზიგა	Transcaucasian Water Shrew		*	LC		III			
8	<i>Talpidae</i>	<i>Talpa</i>	<i>Talpa caucasica</i>	კავკასიური თხუნელა	Caucasian Mole		*	LC					
9			<i>Talpa levantis</i>	მცირე თხუნელა	Levant Mole		*	LC					
	Chiroptera												
10	<i>Rhinolophidae</i>	<i>Rhinolophus</i>	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	დიდი ცხვირნალა	Greater Horseshoe Bat			LC				EUROB ATS	II
11			<i>Rhinolophus hipposideros</i>	მცირე ცხვირნალა	Lesser Horseshoe Bat			LC		II IV		EUROB ATS	II
12	<i>Vespertilionidae</i>	<i>Barbastella</i>	<i>Barbastella barbastellus</i>	ევროპული მაჩქათელა	Western Barbastelle	VU		NT		II		EUROB ATS	II
13		<i>Eptesicus</i>	<i>Eptesicus serotinus</i>	ჩვეულებრივი მეგვიანე	Serotine			LC		II		EUROB ATS	IV
14		<i>Hypsugo</i>	<i>Hypsugo savii</i>	სავის ღამორი	Savi's Pipistrelle			LC		II		EUROB ATS	IV
15		<i>Myotis</i>	<i>Myotis blythii</i>	ყურწვეტა მღამიობი	lesser mouse-eared bat			LC		II		EUROB ATS	II
16			<i>Myotis daubentonii</i>	წყლის მღამიობი	Daubenton's Myotis			LC		II		EUROB ATS	IV
17			<i>Myotis alcathoe</i>	ალკათოის მღამიობი	Alcathoe Whiskered Bat			DD		II		EUROB ATS	IV
18			<i>Myotis mystacinus</i>	ულვაშა მღამიობი	Whiskered Myotis			LC		II		EUROB ATS	IV
19		<i>Pipistrellus</i>	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	ჯუჯა ღამორი	Common Pipistrelle			LC		III		EUROB ATS	IV
20			<i>Pipistrellus nathusii</i>	ტყის ღამორი	Nathusius' Pipistrelle			LC		II		EUROB ATS	IV
21			<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	პაწია ღამორი	Pygmy Pipistrelle, Soprano Pipistrelle			LC		II		EUROB ATS	IV

22			<i>Pipistrellus kuhlii</i>	ხმელთაშუაზღვის ლამორი	Kuhl's Pipistrelle			LC		II		EUROB ATS	IV
23		<i>Plecotus</i>	<i>Plecotus auritus</i>	რუხი ყურა	Brown Long-eared Bat			LC		II		EUROB ATS	IV
24		<i>Vespertilio</i>	<i>Vespertilio murinus</i>	ჩვეულებრივი ლამურა	Particoloured Bat			LC		II		EUROB ATS	IV
	Lagomorpha												
25	<i>Leporidae</i>	<i>Lepus</i>	<i>Lepus europaeus</i>	ევროპული კურდღელი	European Brown Hare			LC		III			
	Rodentia												
26	<i>Sciuridae</i>	<i>Sciurus</i>	<i>Sciurus anomalus</i>	კავკასიური ციყვი	Caucasian Squirrel	VU	*	LC		II			IV
27			<i>Sciurus vulgaris</i>	ჩვეულებრივი ციყვი	Eurasian Red Squirrel			LC		III			
28	<i>Gliridae</i>	<i>Glis</i>	<i>Glis glis (Myoxus glis)</i>	ჩვეულებრივი ძილგუდა	Fat dormouse			LC		III			
29		<i>Dryomys</i>	<i>Dryomys nitedula</i>	ტყის ძილგუდა	Forest Dormouse			LC		III			IV
30	<i>Muridae</i>	<i>Arvicola</i>	<i>Arvicola terrestris</i>	წყლის მემინდვრია	Eurasian Water Vole			LC					
31		<i>Chionomys</i>	<i>Chionomys roberti</i>	მცირეაზიური მემინდვრია	Robert's Snow Vole		*	LC					
32		<i>Microtus</i>	<i>Microtus arvalis</i>	ჩვეულებრივი მემინდვრია	Common Vole			LC					
33			<i>Microtus socialis</i>	საზოგადოებრივი მემინდვრია	Social Vole			LC					
34			<i>Microtus majori</i>	ბუჩქნარის მემინდვრია	Major's Pine Vole		*	LC					
35			<i>Microtus daghestanicus</i>	დაღესტნური მემინდვრია	Daghestan Pine Vole		*	LC					
36		<i>Mesocricetus</i>	<i>Mesocricetus brandti</i>	ამიერკავკასიური ზაზუნა	Brandt's Hamster	VU	*	NT					
37		<i>Cricetulus</i>	<i>Cricetulus migratorius</i>	ნაცრისფერი ზაზუნა	Grey Dwarf Hamster	VU		LC					
38		<i>Mus</i>	<i>Mus musculus</i>	სახლის თაგვი	House Mouse			LC					

39		<i>Sylvaemus</i>	<i>Sylvaemus witherby (S.fulvipectus)</i>	კავკასიური ტყის თაგვი	Steppe mouse		*	LC						
40			<i>Sylvaemus uralensis</i>	მცირე ტყის თაგვი	Little mouse			LC						
41			<i>Sylvaemus ponticus</i>	პონტოს ტყის თაგვი	Pontic mouse		*	LC						
	Carnivora													
42	<i>Canidae</i>	<i>Canis</i>	<i>Canis lupus</i>	მგელი	Grey Wolf			LC	II	II				IV, V
43			<i>Canis aureus</i>	ტურა	Golden Jackal			LC	III					V
44		<i>Vulpes</i>	<i>Vulpes vulpes</i>	მელა	Red Fox			LC	III					
45	<i>Ursidae</i>	<i>Ursus</i>	<i>Ursus arctos</i>	მურა დათვი	Brown Bear	EN		LC	II	II				II*, IV
46	<i>Mustelidae</i>	<i>Martes</i>	<i>Martes foina</i>	კლდის კვერნა	Stone Marten, Beech Marten			LC	III	III				
47			<i>Martes martes</i>	ტყის კვერნა	European Pine Marten			LC		III				V
48		<i>Meles</i>	<i>Meles meles</i>	მაჩვი	Eurasian Badger			LC		III				
49			<i>Mustela nivalis</i>	დედოფალა	Least Weasel			LC		III				
50		<i>Lutra</i>	<i>Lutra lutra</i>	წავი	Eurasian Otter, Common Otter	VU		NT	I	II				II, IV
51	<i>Felidae</i>	<i>Felis</i>	<i>Felis silvestris</i>	ტყის კატა	Wild Cat			LC	II	II				IV
52		<i>Lynx</i>	<i>Lynx lynx</i>	ფოცხვერი	Eurasian Lynx	CR		NT	II	III				II, IV
	Artiodactyla													
53	<i>Cervidae</i>	<i>Capreolus</i>	<i>Capreolus capreolus</i>	ევროპული შველი	European Roe Deer			LC		III				
54	<i>Suidae</i>	<i>Sus</i>	<i>Sus scrofa</i>	გარეული ღორი, ტახი	Eurasian Wild Boar			LC						

დანართი 12: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ფრინველები

№	ოჯახი Family	გვარი Genera	ლათინური სახელწოდება Latin name	ქართული სახელწოდება Georgian Name	ინგლისური სახელწოდება English name	საქართველოს „წითელი წუსების“ სახეობები	კავკასიის ენდემები	IUCN „წითელი წუსება“	CITES	Bern Convention	CMS Bonn Annex	AEWA, Annex 2 – II)	Birds Directive	ფრინველია არსებობს სტატუსი
	Galliformes													
1	<i>Phasianidae</i>	<i>Alectoris</i>	<i>Alectoris chukar</i>	კაკაბი	Chukar			LC		III			II	YR-R
2		<i>Perdix</i>	<i>Perdix perdix</i>	გნოლი	Grey Partridge			LC		III			II, IIIA	YR-R
3		<i>Coturnix</i>	<i>Coturnix coturnix</i>	მწყერი	Common Quail			LC		III	II		II	SB, PM
4		<i>Lyrurus</i>	<i>Lyrurus mlokosiewiczii</i> (<i>Tetrao mlokosiewiczii</i>)	კავკასიური როჭო	Caucasian Grouse	VU		NT		III			I	WV
	Pelicaniformes													
5	<i>Ardeidae</i>	<i>Ardea</i>	<i>Ardea cinerea</i>	რუხი ყანჩა	Grey Heron			LC		III		II		PM
6			<i>Ardea purpurea</i>	ქარცი ყანჩა	Purple Heron			LC		II	II	II	I	PM
7			<i>Ardea alba</i>	დიდი თეთრი ყანჩა	Great (White) Egret			LC		II	II	II	I	PM
8		<i>Egretta</i>	<i>Egretta garzetta</i>	მცირე თეთრი ყანჩა	Little Egret			LC		II		II	I	PM
	Accipitriformes													
9	<i>Accipitridae</i>	<i>Gypaetus</i>	<i>Gypaetus barbatus</i>	კრავიჭამია	Lammergeier	VU		NT		III	II		I	OV
10		<i>Neophron</i>	<i>Neophron percnopterus</i>	ფასკუნჯი	Egyptian Vulture	VU		EN	II	II	I		I	SB (Bertvisi)

11		<i>Pernis</i>	<i>Pernis apivorus</i>	ბოლოკარკაზი	European Honey-buzzard			LC	II	II	II		I	PM
12		<i>Aegypius</i>	<i>Aegypius monachus</i>	სვავი	Cinereous Vulture	EN		NT	II	II	II		I	OV
13		<i>Gyps</i>	<i>Gyps fulvus</i>	ორბი	Eurasian Griffon	VU		LC	II	II	II		I	OV, SV
14		<i>Clanga</i>	<i>Clanga pomarina (Aquila pomarina)</i>	მცირე არწივი	Lesser Spotted Eagle			LC	II	II	II		I	PM, SB?
15			<i>Clanga clanga (Aquila clanga)</i>	მყივანი არწივი	Greater Spotted Eagle	VU		VU	II	II	I		I	WV, PM
16		<i>Aquila</i>	<i>Aquila nipalensis</i>	ველის არწივი	Steppe Eagle			LC	II	II	II		I	PM
17			<i>Aquila heliaca</i>	ბეგობის არწივი	Imperial Eagle	VU		VU	I	II	I		I	YR-V
18			<i>Aquila chrysaetos</i>	მთის არწივი	Golden Eagle	VU		LC	II	II	II		I	YR-V
19		<i>Circus</i>	<i>Circus aeruginosus</i>	ჭაობის ბოლობეჭედა	Western Marsh-harrier			LC	II	II	II		I	PM
20			<i>Circus cyaneus</i>	მინდვრის ბოლობეჭედა	Northern (Hen) Harrier			LC	II	II	II		I	PM
21			<i>Circus macrourus</i>	ველის ბოლობეჭედა	Pallid Harrier			NT	II	II	II		I	PM
22			<i>Circus pygargus</i>	მდელოს ბოლობეჭედა	Montagu's Harrier			LC	II	II	II		I	PM
23		<i>Accipiter</i>	<i>Accipiter brevipes</i>	ქორცვეტი	Levant Sparrowhawk	VU		LC	II	II	II		I	PM
24			<i>Accipiter nisus</i>	მიმინო	Eurasian Sparrowhawk			LC	II	II	II		I	YR-R
25			<i>Accipiter gentilis</i>	ქორი	Northern Goshawk			LC	II	II	II		I	YR-R
26		<i>Mulvis</i>	<i>Milvus migrans</i>	ძერა	Black Kite			LC	II	II	II		I	YR-R
27		<i>Buteo</i>	<i>Buteo lagopus</i>	ფეხბანჯგვლიანი კაკაჩა	Rough-legged Hawk			LC	II	II	II		I	WV
28			<i>Buteo buteo</i>	კაკაჩა	Common Buzzard			LC	II	II	II		I	YR-R
29			<i>Buteo rufinus</i>	ველის კაკაჩა	Long-legged Buzzard	VU		LC	II	II	II		I	PM
	Gruiformes													

30	<i>Rallidae</i>	<i>Crex</i>	<i>Crex crex</i>	ღალღა	Corncrake			LC		II	II	II	I	SB, PM
31	<i>Gruidae</i>	<i>Grus</i>	<i>Grus grus</i>	რუხი წერო	Common Crane	EN		LC	II	II	II	II	I	PM
32		<i>Anthropoides</i>	<i>Anthropoides virgo</i>	წეროტურფა	Demoiselle Crane			LC	II	III	II	II		PM
	Charadriiformes													
33	<i>Charadriidae</i>	<i>Charadrius</i>	<i>Charadrius alexandrinus</i>	ზღვის წინტალა	Kentish Plover			LC		II	II	II	I	SB, PM
34			<i>Charadrius hiaticula</i>	საყელოიანი წინტალა	Common Ringed Plover			LC		II	II	II		PM
35			<i>Charadrius dubius</i>	მცირე წინტალა	Little Ringed Plover			LC		II	II	II		SB, PM
36	<i>Scolopacidae</i>	<i>Actitis</i>	<i>Actitis hypoleucos</i>	მებორნე	Common Sandpiper			LC		II	II	II		YR-R
37		<i>Scolopax</i>	<i>Scolopax rusticola</i>	ტყის ქათამი	Eurasian Woodcock			LC		III	II	II	II, IIIB	PM, WV
38	<i>Glareolidae</i>	<i>Glareola</i>	<i>Glareola nordmanni</i>	ველის მერცხალა	Black-winged Pratincole			NT		II	II	II		PM
	Columbiformes													
39	<i>Columbidae</i>	<i>Columba</i>	<i>Columba livia</i>	გარეული მტრედი	Rock Dove			LC		III			II	YR-R
40			<i>Columba oenas</i>	გულიო	Stock Dove			LC		III			II	YR-R
41			<i>Columba palumbus</i>	ქედანი	Common Woodpigeon			LC		no			II, IIIA	YR-R
42		<i>Streptopelia</i>	<i>Streptopelia turtur</i>	ჩვეულებრივი გვრიტი	European Turtle-dove			LC		III	II		II	SB, PM
	Cuculiformes													
43	<i>Cuculidae</i>	<i>Cuculus</i>	<i>Cuculus canorus</i>	გუგული	Common Cuckoo			LC		III				SB, PM
	Strigiformes													
44	<i>Strigidae</i>	<i>Otus</i>	<i>Otus scops</i>	წყრომი	Common Scops-owl			LC	II	II				SB

45		<i>Bubo</i>	<i>Bubo bubo</i>	ზარნაშო	Eurasian Eagle-owl			LC	II	II			I	YR-R
46		<i>Athene</i>	<i>Athene noctua</i>	ჭოტი	Little Owl			LC	II	II				YR-R
47		<i>Strix</i>	<i>Strix aluco</i>	თეის ბუ	Tawny Owl			LC	II	II				YR-R
48		<i>Asio</i>	<i>Asio otus</i>	ოლოლი (ყურებიანი ბუ)	Long-eared Owl			LC	II	II				YR-R
49		<i>Aegolius</i>	<i>Aegolius funereus</i>	ბუკიოტი	Tengmalm's Owl	VU		LC	II	II			I	YR-R
	Caprimulgiformes													
50	<i>Caprimulgidae</i>	<i>Caprimulgus</i>	<i>Caprimulgus europaeus</i>	უფეხურა	European Nightjar			LC		II			I	SB, PM
	Apodiformes													
51	<i>Apodidae</i>	<i>Apus</i>	<i>Apus apus</i>	ნამგალა	Common Swift			LC		III				SB, PM
	Coraciiformes													
52	<i>Meropidae</i>	<i>Merops</i>	<i>Merops apiaster</i>	კვირიონი	European Bee-eater			LC		II	II			SB, PM
53	<i>Coraciidae</i>	<i>Coracias</i>	<i>Coracias garrulus</i>	ყაპყაპი	European Roller			NT		II	I, II		I	PM
54	<i>Upupidae</i>	<i>Upupa</i>	<i>Upupa epops</i>	ოფოფი	Eurasian Hoopoe			LC		II				SB, PM
	Piciformes													
55	<i>Picidae</i>	<i>Dryobates</i>	<i>Dryobates minor</i> (<i>Dendrocopos minor</i>)	მცირე ჭრელი კოდალა	Lesser Spotted Woodpecker			LC		II				YR-R
56		<i>Leiopicus</i>	<i>Leiopicus medius</i> (<i>Dendrocopos medius</i>)	საშუალო კოდალა	Middle Spotted Woodpecker			LC		II			I	OV
57		<i>Dendrocopos</i>	<i>Dendrocopos leucotos</i>	თეთრზურგა ხეკოდა	White-backed Woodpecker			LC		II			I	YR-R
58			<i>Dendrocopos major</i>	დიდი ჭრელი კოდალა	Great Spotted Woodpecker			LC		II				YR-R
59		<i>Dryocopus</i>	<i>Dryocopus martius</i>	ხეკაკუნა	Black Woodpecker			LC		II			I	YR-R

60		<i>Picus</i>	<i>Picus viridis</i>	მწვანე კოდალა	Eurasian Green Woodpecker			LC		II					SB
	Falconiformes														
61	<i>Falconidae</i>	<i>Falco</i>	<i>Falco tinnunculus</i>	ჩვეულებრივი კირკიტა	Common Kestrel			LC	II	II	II		I		SB, PM
62			<i>Falco vespertinus</i>	თვალშავი	Red-footed Falcon	EN		NT	II	II	I, II		I		PM
63			<i>Falco columbarius</i>	ალალი	Merlin			LC	II	II	II		I		PM, WV
64			<i>Falco subbuteo</i>	მარჯანი	Eurasian Hobby			LC	II	II	II		I		SB, PM
65			<i>Falco cherrug</i>	ბარი (გავაზი)	Saker Falcon	CR		EN	II	II	I, II		I		OV
66			<i>Falco peregrinus</i>	შევარდენი	Peregrine Falcon			LC	I	II	II		I		SB, PM
	Passeriformes														
67	<i>Laniidae</i>	<i>Lanius</i>	<i>Lanius collurio</i>	ლაჟო	Red-backed Shrike			LC		II			1		SB, PM
68			<i>Lanius excubitor</i>	რუხი ლაჟო	Greater Grey Shrike			LC		II					WV
69	<i>Corvidae</i>	<i>Garrulus</i>	<i>Garrulus glandarius</i>	ჩხიკვი	Eurasian Jay			LC		no			II		YR-R
70		<i>Pica</i>	<i>Pica pica</i>	კაჭკაჭი	Black-billed Magpie			LC		no			II		YR-R
71		<i>Corvus</i>	<i>Corvus monedula</i>	ჭკა	Eurasian Jackdaw			LC		no			II		OV
72			<i>Corvus frugilegus</i>	ჭილევაკი	Rook			LC		no			II		PM
73			<i>Corvus cornix</i>	რუხი ყვავი	Hooded Crow			?		no					YR-R
74			<i>Corvus corax</i>	ყორანი	Common Raven			LC		III					YR-R
75	<i>Alaudidae</i>	<i>Melanocorypha</i>	<i>Melanocorypha calandra</i>	ველის ტოროლა	Calandra Lark			LC		II			I		OV
76			<i>Melanocorypha leucoptera</i>	ფრთათეთრი ტოროლა	White-winged Lark			LC		II					WV
77		<i>Calandrella</i>	<i>Calandrella rufescens</i>	რუხი ტოროლა	Lesser Short-toed Lark			LC		II					PM

78		<i>Galerida</i>	<i>Galerida cristata</i>	ქოჩორა ტოროლა	Crested Lark			LC		III				WV
79		<i>Alauda</i>	<i>Alauda arvensis</i>	მინდვრის ტოროლა	Eurasian Skylark			LC		III			II	YR-R
80		<i>Lullula</i>	<i>Lullula arborea</i>	ტყის ტოროლა	Wood Lark			LC		III			I	SB, PM
81		<i>Eremophila</i>	<i>Eremophila alpestris</i>	რქოსანი ტოროლა	Horned (Shore) Lark			LC		II				WV
82	<i>Hirundinidae</i>	<i>Hirundo</i>	<i>Hirundo rupestris</i>	კლდის მერცხალი	Crag Martin			LC		II				PM
83			<i>Hirundo rustica</i>	სოფლის მერცხალი	Barn Swallow			LC		II				SB, PM
84		<i>Delichon</i>	<i>Delichon urbica</i>	ქალაქის მერცხალი	Northern House-martin			LC		II				SB, PM
85	<i>Paridae</i>	<i>Parus</i>	<i>Parus major</i>	დიდი წივწივა	Great Tit			LC		II				YR-R
86		<i>Cyanistes</i>	<i>Cyanistes caeruleus (Parus caeruleus)</i>	ლურჯთავა წივწივა	Eurasian Blue Tit			LC		II				YR-R
87	<i>Aegithalidae</i>	<i>Aegithalos</i>	<i>Aegithalos caudatus</i>	თოხიტარა	Long-tailed Tit			LC		III				YR-R
88	<i>Sittidae</i>	<i>Sitta</i>	<i>Sitta europaea</i>	ჩვეულებრივი ცოცია	Wood Nuthatch			LC		II				YR-R
89	<i>Tichodromidae</i>	<i>Tichodroma</i>	<i>Tichodroma muraria</i>	წითელფრთიანი კლდეცოცია	Wallcreeper			LC		II				YR-R?
90	<i>Certhiidae</i>	<i>Certhia</i>	<i>Certhia familiaris</i>	ჩვეულებრივი მგლინავა	Eurasian Tree-creeper			LC		II				YR-R
91	<i>Troglodytidae</i>	<i>Troglodytes</i>	<i>Troglodytes troglodytes</i>	ჰინჭრაქა	Winter Wren			LC		II			?	YR-R
92	<i>Cinclidae</i>	<i>Cinclus</i>	<i>Cinclus cinclus</i>	ჩვეულებრივი წყლის შაშვი	White-throated Dipper			LC		II				YR-R
93	<i>Cettiidae</i>	<i>Cettia</i>	<i>Cettia cetti</i>	ფართოკუდა ლერწამა	Cetti's Warbler			LC		II				SB
94	<i>Phylloscopidae</i>	<i>Phylloscopus</i>	<i>Phylloscopus trochilus</i>	ყარანა- მეგაზაფხულე	Willow Warbler			LC		II				PM

95			<i>Phylloscopus collybita</i>	ჭედია ყარანა	Common Chiffchaff			LC		II					SB, PM
96			<i>Phylloscopus sindianus (Ph. lorenzii)</i>	კავკასიური ყარანა	Mountain Chiffchaff			LC		III					SB, PM
97			<i>Phylloscopus nitidus= Ph. trochiloides</i>	ყვითელმუწეა (მწვანე) ყარანა	Bright-green Warbler			NT		III					SB?
98			<i>Phylloscopus trochiloides</i>	მწვანე ყარანა	Greenish Warbler			LC		II					SB
99	<i>Sylviidae</i>	<i>Sylvia</i>	<i>Sylvia atricapilla</i>	შავთავა ასპუჭაკა	Blackcap			LC		II					SB, PM
100			<i>Sylvia borin</i>	ბალის ასპუჭაკა	Garden Warbler			LC		II					SB, PM
101			<i>Sylvia nisoria</i>	მიმინოსებრი ასპუჭაკა	Barred Warbler			LC		II			I		SB, PM
102			<i>Sylvia communis</i>	რუხი ასპუჭაკა	Common Whitethroat			LC		II					SB, PM
103	<i>Muscicapidae</i>	<i>Luscinia</i>	<i>Luscinia svecica</i>	ჩისფერგულა	Bluethroat			LC		II	II		I		PM
104		<i>Ficedula</i>	<i>Ficedula semitorquata</i>	კავკასიური საყელოიანი მემატლია	Semicollared Flycatcher			LC		II	II		I		SB, PM
105			<i>Ficedula parva</i>	მცირე მემატლია	Red-breasted Flycatcher			LC		II	II		I		SB, PM
106		<i>Phoenicurus</i>	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ჩვეულეზრივი ბოლოცეცხლა	Common Redstart			LC		II	II				SB, PM
107			<i>Phoenicurus ochruros</i>	შავი ბოლოცეცხლა	Black Redstart			LC		II	II				OV
108		<i>Saxicola</i>	<i>Saxicola rubicola (S. torquatus)</i>	შავთავა ოვსადი	Common Stonechat			LC		II	II				PM
109			<i>Saxicola rubetra</i>	მდელოს ოვსადი	Whinchat			LC		II	II				SB, PM
110		<i>Oenanthe</i>	<i>Oenanthe oenanthe</i>	ჩვეულეზრივი მელორდია	Northern Wheatear			LC		II	II				SB, PM

111			<i>Oenanthe isabellina</i>	ბუქნია მელორდია	Isabelline Wheatear			LC		II	II			SB, PM
112			<i>Turdus merula</i>	შავი შაშვი	Eurasian Blackbird			LC		III			II	YR-R
113	<i>Turdidae</i>	<i>Turdus</i>	<i>Turdus pilaris</i>	ბოლოშავა	Fieldfare			LC		III			II	WV
114			<i>Turdus iliacus</i>	ჩიჩხინაკი	Redwing			LC		III			II	WV
115			<i>Turdus philomelos</i>	წრიპა	Song Thrush			LC		III			II	YR-R
116			<i>Turdus viscivorus</i>	ჩხართვი	Mistle Thrush			LC		III			II	YR-R
117	<i>Sturnidae</i>	<i>Sturnus</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>	შოშია	Common Starling			LC		no			II	SB
118	<i>Prunellidae</i>	<i>Prunella</i>	<i>Prunella collaris</i>	ალპური ჭვინტაკა	Alpine Accentor			LC		II				YR-R
119			<i>Prunella modularis</i>	ტყის ჭვინტაკა	Hedge Accentor (Dunnock)			LC		II				YR-R
120	<i>Motacillidae</i>	<i>Motacilla</i>	<i>Motacilla flava</i>	ყვითელი ბოლოქანქარა	Yellow Wagtail			LC		II				SB, PM
121			<i>Motacilla cinerea</i>	მთის ბოლოქანქარა	Grey Wagtail			LC		II				YR-R
122			<i>Motacilla alba</i>	თეთრი ბოლოქანქარა (წყალწყალა)	White Wagtail			LC		II				YR-R
123		<i>Anthus</i>	<i>Anthus campestris</i>	მინდვრის მწყერჩიტა	Tawny Pipit			LC		II			I	PM
124			<i>Anthus pratensis</i>	მდელოს მწყერჩიტა	Meadow Pipit			LC		II				PM, WV
125			<i>Anthus trivialis</i>	ტყის მწყერჩიტა	Tree Pipit			LC		II				SB, PM
126			<i>Anthus spinoletta</i>	მთის მწყერჩიტა	Water Pipit			LC		II				PM, WV
127	<i>Emberizidae</i>	<i>Emberiza</i>	<i>Emberiza cia</i>	მთის გრატა	Rock Bunting			LC		II				WV
128			<i>Emberiza melanocephala</i>	შავთავა გრატა	Black-headed Bunting			LC		II				SB?, PM
129	<i>Fringillidae</i>	<i>Fringilla</i>	<i>Fringilla coelebs</i>	სკვინჩა	Chaffinch			LC		III				YR-R

130		<i>Fringilla montifringilla</i>	მთიულა	Brambling			LC		III					WV
131	<i>Pyrrhula</i>	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	სტვენია	Eurasian Bullfinch			LC		III					YR-R
132	<i>Carpodacus</i>	<i>Carpodacus erythrinus</i>	ჩვეულებრივი კოჭობა	Common Rosefinch			LC		II					SB
133	<i>Chloris</i>	<i>Chloris chloris</i>	მწვანულა	European Greenfinch			LC		II					SB, PM
134	<i>Loxia</i>	<i>Loxia curvirostra</i>	ნაძვის ნისკარტმარწუხა	Red or Common Crossbill			LC		II					YR-R
135	<i>Spinus</i>	<i>Spinus spinus</i>	ჩივჩავი	Eurasian Siskin			LC		II					YR-R
136	<i>Carduelis</i>	<i>Carduelis carduelis</i>	ჩიტბატონა	European Goldfinch			LC		II					SB, PM
137		<i>Carduelis cannabina</i>	ჭვინტა	Eurasian Linnet			LC		II					
138	<i>Serinus</i>	<i>Serinus pusillus</i>	თავწითელა მთიულა	Fire-fronted Serin			LC		II					YR-R
139	<i>Coccothraustes</i>	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	ჩვეულებრივი კულუმბური	Hawfinch			LC		II					YR-R
140	<i>Passeridae</i>	<i>Passer</i>	<i>Passer domesticus</i>	სახლის ბელურა	House Sparrow		LC		III					YR-R
141		<i>Passer montanus</i>	მინდვრის ბელურა	Eurasian Tree Sparrow			LC		III					YR-R
142	<i>Petronia</i>	<i>Petronia petronia</i>	კლდის ბელურა	Rock Sparrow or Petronia			LC		YR-R					YR-R

პირობითი ნიშნები ფრინველთა არსებობის (ყოფნის) სტატუსი ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე

YR-R: მთელი წლის განმავლობაში მცხოვრები; მობინადრე, შეიმჩნევა მთელი წლის განმავლობაში.

YR-V: მთელი წლის განმავლობაში ვიზიტორი; არამობინადრე, რეგულარულად შემომფრენი სახეობა, რომელიც საკვლევ ტერიტორიაზე გვხვდება მთელი წლის განმავლობაში;

SB: ზაფხულის მოზუდარი ფრინველი – სახეობა, რომელიც ბუდობს საკვლევ ტერიტორიაზე, მაგრამ არ გვხვდება სხვა დროს;

WV: მოზამთრე ფრინველი – სახეობა, რომელიც არ ბუდობს საკვლევ ტერიტორიაზე, გვხვდება მხოლოდ გვიან შემოდგომაზე, ზამთარსა და ადრე გაზაფხულზე;

PM: გადამფრენი ფრინველი (ტრანზიტული მიგრანტი) – სახეობა, რომელიც საკვლევ ტერიტორიაზე გაზაფხულსა და შემოდგომაზე სეზონური მიგრაციების დროს რეგულარულად გვხვდება;

OV: შემთხვევითი შემომფრენი ფრინველი – სახეობა, რომელიც საკვლევ ტერიტორიაზე არარეგულარულად გვხვდება.

დანართი 13: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ქვეწარმავლები

No	ოჯახი Family	ლათინური სახელწოდება Latin name	ქართული სახელწოდება Georgian Name	ინგლისური სახელწოდება English name	საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობები	კავკასიის ენდემები	IUCN „წითელი ნუსხა“	CITES	Bern Convention	Bonn Convention	Habitat Directive
	Squamata										
1	<i>Anguidae</i>	<i>Anguis colchica (former A. fragilis)</i>	ბობმეჭა	Slow Worm			?		III		
2		<i>Pseudopus apodus</i>	გველბოკერა	European Glass Lizard			?		II		IV
3	<i>Lacertidae</i>	<i>Laudakia caucasia</i>	ჯოჯო	Caucasian Agama			?		III		
4		<i>Darevskia dahli</i>	დალის ხვლიკი	Dahl's Rock Lizard	VU	*	NT		III		
5		<i>Darevskia derjugini</i>	ართვინის ხვლიკი	Artwin Lizard, Derjugin's Lizard		*	NT		III		
6		<i>Darevskia portschinskii</i>	მტკვრის ხვლიკი	River Kura Lizard		*	LC		III		
7		<i>Darevskia praticola</i>	მდელოს ხვლიკი	Meadow Lizard			NT		III		
8		<i>Lacerta agilis</i>	მარდი ხვლიკი	Sand Lizard			LC		II		IV
9		<i>Lacerta media</i>	სამშალო ხვლიკი	Three-lined Lizard			LC		III		
10		<i>Lacerta strigata</i>	ზოლიანი ხვლიკი	Striped Lizard			LC		III		
11	<i>Colubridae</i>	<i>Platyceps najadum (Coluber najadum)</i>	წენგოსფერი მცურავი	Dahl's Wipe Snake			LC		II		IV
12		<i>Coronella austriaca</i>	სპილენძა	Smooth Snake			?		II		IV
13		<i>Eirenis modestus</i>	წყნარი ეირენისი	Ring-Headed Dwarf Snake			LC		III		IV
14		<i>Zamenis hohenackeri (Elaphe hohenackeri)</i>	ამიერკავკასიური მცურავი	Transcaucasian Rat Snake			LC		III		

15		<i>Natrix natrix</i>	ჩვეულებრივი ანკარა	Ring Snake, Grass Snake			LR/LC		III		
16		<i>Natrix tessellata</i>	წყლის ანკარა	Dice Snake			LC		II		IV
17	Viperidae	<i>Vipera transcaucasiana</i>	ამიერკავკასიური ცხვირქოსანი გველგესლას	Transcaucasian Long-nosed Viper		*	NT		III		
	Testudines										
18	Testudinae	<i>Testudo graeca</i>	ხმელთაშუაზღვის კუ	Mediterranean Tortoise	VU		VU	II	II		II, IV

დანართი 14: ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის, სამშვილდის კანიონისა და ბირთვისის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე გავრცელებული ამფიბიები

№	ოჯახი Family	ლათინური სახელწოდება Latin name	ქართული სახელწოდება Georgian Name	ინგლისური სახელწოდება English name	საქართველოს „წითელი წუსხის“ სახეობები	კავკასიის ენდემები	IUCN „წითელი წუსხა“	CITES	Bern Convention	Bonn Convention	Habitat Directive
	Caudata										
1	<i>Salamandridae</i>	<i>Triturus karelinii</i>	აღმოსავლური სავარცხლიანი ტრიტონი	Southern Crested Newt			LC		II		IV
2		<i>Triturus vittatus (Ommatotriton ophryticus)</i>	მცირეაზიური ტრიტონი	Northern Banded Newt		*	NT		III		
3		<i>Lissotriton (Triturus) vulgaris</i>	ჩვეულებრივი ტრიტონი	Smooth Newt			LC		III		
	Anura										
4	<i>Bufonidae</i>	<i>Bufo verrucosissimus</i>	კავკასიური გომბეშო	Common toad, Caucasian Toad		*	LC		III		
5		<i>Bufoles variabilis (former Bufo viridis)</i>	მწვანე გომბეშო	European Green Toad			DD		II		IV
6	<i>Hylidae</i>	<i>Hyla arborea</i>	ჩვეულებრივი ვასაკა	European Tree Frog			LC		II		IV
7	<i>Ranidae</i>	<i>Rana macrocnemis</i>	მცირეაზიური ბაყაყი	Brusa Frog, Caucasian Wood Frog		*	LC		III		

8	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibundus</i>)	ტბორის ბყაყი	Lake Frog, Eurasian Marsh Frog			LC		III		V
---	---	--------------	--------------------------------	--	--	----	--	-----	--	---

დანართი 15: ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე აღრიცხული უხერხემლო ცხოველები (მწერების, ობობების, მოლუსკების და ჭიების ნუსხა)

ალგეთის ეროვნულ პარკში გავრცელებული მწერების სია

N	რიგი Odonata
	ოჯ. Libellulidae
1	<i>Libellula depressa</i> L.
2	<i>Orthetrum brunneum</i> Fonse.
3	<i>Sympetrum foncalombei</i> Selys.
4	<i>S. striolatum</i> Charp.
5	<i>S. meridionale</i> Selys.
	ოჯ. Aeschnidae
6	<i>Anax imperator</i> Leach.
	ოჯ. Agrionidae
7	<i>Sympycha fusca</i> Lind.
8	<i>Enallayma cyathigerum</i> Charp.
	ოჯ. Acridoidea
9	<i>Tetrix subulata</i> (L).
10	<i>T. nutans nutans</i> Hag.
11	<i>Calliptamus italicus italicus</i> (L).
12	<i>Parapleurus alliaceus turanicus</i> Tarb.
13	<i>Stenobothrus lineatus</i> (Panz).
14	<i>Omocestus vividulus</i> (L).
15	<i>O. haemorrhoidalis haemorrhoidalis</i> (Chap)
16	<i>Phlocerus zaitzevi major</i> .
17	<i>Chorthippus apricarius major</i> (Pyln).
18	<i>Ch. longicornis longicornis</i> (Latr).
19	<i>Oedipola corulescens</i> L.
	ოჯ. Tettigonoidea
20	<i>Leptophyes albovittata</i> Kol.
21	<i>Isophya schneideri</i> Br – W.
22	<i>Poecilimon similis</i> Ret.

23	<i>Polysarcus zacharovi</i> Stschelk.
24	<i>Meconema thalassinum</i> Deg.
25	<i>Metrioptera intermedia</i> Serv.
26	<i>M. bicolor</i> Phil.
27	<i>Pholidoptera distincta</i> Uv.
28	<i>Ph. specularis</i> .
	ოჯ. Grylloidea
29	<i>Gryllus campestris</i> L.
30	<i>Gr. Desertus</i> Pall.
31	<i>Gr. burdigalensis</i> Latr.
	რიგი Homoptera
	Mallophaga
	ოჯ. Menoponidae
32	<i>Menopon gallinae</i> L.
33	<i>Menacanthus stramineus</i> Nitsch.
34	<i>Uchida pallidula</i> N.
35	<i>Trinoton anserinum</i> F.
	ოჯ. Philopteridae
36	<i>Goniodes dissimilis</i> N.
37	<i>G. meleagridis</i> L.
38	<i>Lipeurus heterographus</i> Nitsch.
39	<i>Anatolica anseris</i> L.
	Auchenorrhyncha
	ოჯ. Cicadidae
40	<i>Cicada orni</i> L.
41	<i>Cicadatra hyalina</i> F
42	<i>Cicaditta montana</i> Scop.
	ოჯ. Membracidae
43	<i>Centrotus cornutus</i> L.
	ოჯ. Cercopidae
44	<i>Cercopis intermedia</i> Kbm.
45	<i>Aphrophora alni</i> Fall.
46	<i>Philaenus spumarius</i> L.
47	<i>Ph. Ustulata</i> Fall.
48	<i>Ph. Rufescens</i> Mel.
	ოჯ. Yassidae

49	<i>Ledra aurita</i> L.
50	<i>Eucanthus interruptus</i> L.
51	<i>Idiocerus herrichi</i> Kbm.
52	<i>Id. vittifrons</i> Kbm.
53	<i>Id. rotundifrons</i> Kirsch.
54	<i>Id. elegans</i> Flor.
55	<i>Oncopsis alni</i> Schr.
56	<i>Anacertagallia venosa</i> Fall.
57	<i>Aprodes bicinctus</i> Schr.
58	<i>Phlepsius intricatus</i> H.S.
59	<i>Psammotettix striatus</i> L.
60	<i>Errastunus ocellaris</i> Fall.
61	<i>Goniognathus brevis</i> H.S.
62	<i>Distomotettix fenestratus</i> H.S.
63	<i>Macrosteles sexnotatus</i> Fall.
64	<i>Balclutha punctata</i> Thunb.
65	<i>Dikraneura mollicula</i> Bohem.
66	<i>Chlorita flavescens</i> Fab.
67	<i>Zygina tiliae</i> Geoff.
	ᄇᄇ. Cixiidae
68	<i>Cixius simplex</i> H.S.
69	<i>C. scotti</i> Edw.
	ᄇᄇ. Issidae
70	<i>Mycterodus intricatus</i> Stal.
71	<i>Issus muscaeformis</i> Schr.
	ᄇᄇ. Osylloidea
72	<i>Psyllopsis distinguenda</i> Edw.
73	<i>P. fraxini</i> (L).
74	<i>P. fraxinicola</i> Frst.
75	<i>Rhinocola aceris</i> (L).
76	<i>Psilla maeli</i> Schmbdg.
77	<i>Permixta</i> Frst.
78	<i>P. pyri</i> Frst.
79	<i>P. pyricola</i> Frst.
80	<i>P. crataegi</i> (Schrk).
81	<i>P. peregrina</i> Frst.

82	<i>P. melanoneura</i> frst.
83	<i>P. iphigenia</i> Gegechkori.
84	<i>Phsilla preni</i> Scop.
85	<i>P. rhamicola</i> Scott.
86	<i>Trichohermes walkeri</i> Frst.
87	<i>Trioza rhmni</i> (Schrk).
88	<i>Psyla viburni</i> Low.
89	<i>Psyla albepes</i> Flor.
90	<i>P. breviantennata</i> Flor.
91	<i>Trioza remota</i> Frst.
92	<i>Cyamophila caucasica</i> Baejeva.
93	<i>Craspedolepta bulgarica</i> Kleimasz.
94	<i>C. nervoza</i> (Fest).
95	<i>C. pontica</i> Domb. Et mann.
96	<i>Psilla fasciata</i> Low.
97	<i>Trioza rumicis</i> Low.
98	<i>Trioza ptozima</i> Flor.
99	<i>Psilla ambigua</i> Frst.
100	<i>P. compar</i> Log.
101	<i>P. fraterna</i> gegechk.
102	<i>P. memor</i> Log.
103	<i>Trioza albiventris</i> Frst.
104	<i>T. prozima</i> Flor.
105	<i>T. curvatenervis</i> Frst.
106	<i>T. striola</i> Flor.
107	<i>Psilla hippophaes</i> Frst.
108	<i>P. zettelsdetti</i> .
109	<i>Trioza urticae</i> .
110	<i>T. nigricornis</i> Frst.
111	<i>T. crithmi</i> Low.
	ᄇᄇᄇ Hemiptera
	ᄇᄇ. Anthocoridae
112	<i>Anthocoris nemoralis</i> F.
113	<i>Cardiastethus fas. Civentris</i> Carb.
	ᄇᄇ. Miridae
114	<i>Phytocoris issybensis</i> Popp.

115	<i>Megacoellum beckeri</i> Fieb.
116	<i>Adelphocoris seticornis</i> F.
117	<i>Calacoris quadratus</i> Vill.
118	<i>C. costai</i> Rent.
119	<i>Odontoplatis suturalis</i> Jak.
120	<i>Apholygus lucorum</i> Mey.
121	<i>Liocoris tripostulatus</i> F.
122	<i>Stenodema laevigatum</i> L.
123	<i>Notostira elongata</i> Geoffr.
124	<i>Globiceps sphegiformis</i> Rossi.
125	<i>G. cruciatus</i> Reut.
126	<i>Strongylocoris leucocephalus</i> L.
127	<i>Plagiognatus arbustorum</i> F.
128	<i>Tuponia tamaricis</i> Perr.
	♂♂. Nabidae
129	<i>Prostema aenicollis</i> Stein.
130	<i>P. sanguineum</i> Rossi.
	♂♂. Reduvidae
131	<i>Reduvius personatus</i> L.
132	<i>Pirates hybridus</i> Scop.
133	<i>Rhinocoris iracundus</i> Poda.
	♂♂. Pyrrhocoridae
134	<i>Pyrrhocoris apterus</i> L.
	♂♂. Licaeidae
135	<i>Melanocoryphus suberbus</i> Polhr.
136	<i>Heterogaster catharia</i> Leofh.
137	<i>Aphanus rolandri</i> L.
138	<i>Rhyparochromus alboacuminatus</i> Goeze.
139	<i>Rh. vulgaris</i> Schill.
140	<i>Rh. phoeniceus</i> Rossi.
141	<i>Emblethuis verbasei</i> .
142	<i>Drymus brunneus</i> Schll.
143	<i>Gastrodes grossipes</i> D.
	♂♂. Coreidae
144	<i>Coreus marginatus</i> L.
145	<i>Syromastus rhombeus</i> var. <i>quadratus</i> F.

146	<i>Enoplops scapha</i> F.
147	<i>Coriomeris vitticollis</i> Reut.
148	<i>C. hirticornis</i> F.
149	<i>C. affinis</i> .
150	<i>Dicranomerus agilis</i> Scop.
151	<i>D. albipes</i> F.
152	<i>Corizus hyoscyami</i> L.
153	<i>Strictopleurus abutilon</i> Rossi.
	♂♂. Pentatomidae
154	<i>Odontotarsus purpur leneatus</i> Rossi.
155	<i>Eurygaster integriceps</i> Put.
156	<i>Graphosoma italicum</i> Müll.
157	<i>Aelia acuminata</i> L.
158	<i>A. rostrata</i> Boh.
159	<i>Neattiglossa lineolata</i> M.K.
160	<i>N. leporina</i> H.S.
161	<i>Stagnomus amoenus</i> Brulle.
162	<i>Stollia venustissimus</i> Schrank.
163	<i>Palomena prasina</i> L.
164	<i>P. viridissima</i> Poda.
165	<i>Carpocoris pudicus</i> Poda.
166	<i>Dolycoris baccarum</i> L.
167	<i>Eurydema ornata</i> L.
168	<i>E. festiva</i> L.
169	<i>E. oleracae</i> L.
170	<i>Pentatoma rufipes</i> L.
171	<i>Rhaphigaster nebulosa</i> Poda
172	<i>Picromerus bidens</i> L.
173	<i>Acanthosoma haemorrhoidalis</i> L.
	♂♂. Cydnidae
174	<i>Legnotus limbosus</i> Geoffr.
175	<i>Sehirus ovatus</i> H.S.
176	<i>S. sexmaculatus</i> Ramb.
	♂♂♂ Coleoptera
	♂♂. Carabidae
	♂♂. Cicindela Linnaeus, 1758

177	<i>Cicindela sublacerata</i> Solsky, 1874.
	გვ. Leistus Fröhlich
178	<i>Leistus fulvus choudoir</i> , 1846.
	გვ. Nebria Latreille, 1825
179	<i>Nebria nigerrima</i> Chaudoir, 1846.
	გვ. Notiophilus Dumeril, 1806
180	<i>Notiophilus rufipes curtis</i> , 1829.
	გვ. Carabus Linnaeus, 1758
181	<i>Carabus maurus</i> Adams, 1846.
182	<i>C. cribratus</i> Quensel, 1806.
183	<i>C. Adamsi</i> Adams, 1817.
	გვ. Clivina Latreille, 1802
184	<i>Clivina Forros</i> Linnaeus, 1758.
	Genus. Calanthus Bonelli, 1810
185	<i>Calanthus reflexicellis</i> Felermann, 1839.
	გვ. Curtonotus Stephens, 1828
186	<i>Curtonotus aulicus</i> (Panzer, 1798).
	გვ. Harpalus Latreille, 1802
187	<i>Harpalus serripes</i> (Quensel, 1806).
	ოჯ. Staphylinidae
188	<i>Stenus (s. str) strigmula</i> Erichon, 1840.
189	<i>St. (Nustus) denticulatus</i> Eppelsheim, 1890.
190	<i>St. (Parastenus) lederi</i> Eppelsheim, 1878.
191	<i>St. (Parastenus) coarcticoleis</i> , 1878.
192	<i>St. (Parastenus) subditis</i> z, Benick, 1920.
	ოჯ. Elateridae
	გვ. Agrypnus Esch.
193	<i>Agrotis ohropterus</i> Germ, 1844.
194	<i>A. gurgistanus</i> Fald, 1835.
	ოჯ. Scarabaeidae
	გვ. Ochodaeus
195	<i>Ochodaeus Hylligeri</i> , Beiche, 1835.
	გვ. Aphodius
196	<i>Aphodius subterraneus</i> Linne, 1758.
197	<i>A. rufus</i> Moll, 1782.

198	<i>A. lugens</i> Creutcer, 1799.
	ოჯ. Coccinellidae
	ქვეოჯახი. Epilachninae
	გვ. Subcoccinella Huber, 1842.
	გვ. Semiadalia Grotsch, 1874.
199	<i>S. undecimnotata</i> Schneid, 1792.
200	<i>S. apicalis</i> Weise, 1879.
	გვ. Coccinella L. 1758.
201	<i>C. divaricata</i> Oliv, 1808.
	გვ. Anatis Muls, 1846.
202	<i>A. ocellata</i> , 1758.
	გვ. Halyzia Muls, 1846.
203	<i>H. sedecimguttata</i> L., 1758.
	ოჯ. Meloidae
	გვ. Mylabrisf
204	<i>Mylabris flexuosa</i> oe. Fuzcirmaula Sum.
205	<i>M. pusilla</i> os.
	ოჯ. Cerambycidae
	გვ. Rosalia Serville, 1833.
206	<i>R. alpina</i> L.
	გვ. Phimatodes Mulsant, 1839.
207	<i>Ph. testaceus</i> L.
208	<i>Ph. femoralis</i> Menetr.
	გვ. Poecilium Fairmairei, 1864.
209	<i>P. alni</i> L.
	გვ. Anaglyptus Mulsant, 1839.
210	<i>A. simplicicornis</i> Rtt.
	გვ. Plaglonotus Mulsant.
211	<i>P. arcuatus</i> L.
	გვ. Pseudosphegistes Reitter, 1912.
212	<i>P. brunnescens</i> Pic.
	ოჯ. Chryzomelidae
213	<i>Chrytocephalus concolor</i> Suffer.
214	<i>Ch. Fastuosa</i> Scop.
215	<i>Ch. menthastri</i> Suffr.

216	<i>Ch. armeniaca</i> Fald.
217	<i>Gastroidea polygoni</i> L.
218	<i>Galeruca pomonae</i> Scop.
219	<i>G. spectabilis</i> Fald.
220	<i>G. tenella</i> .
221	<i>Luperus longicornis</i> F.
222	<i>Pilemostoma fastuosa</i> Schall.
	♂♂. Curculionidae
223	<i>Otiorhynchus (Otiorhynchus) incivilis</i> Faldermann, 1838.
224	<i>O. (Tournierica) erinaceus</i> Stierlin, 1883.
225	<i>O. (Arammichnus) ligustici</i> Linnaeus, 1758.
226	<i>Meiranella caucasica</i> Stierlin, 1876.
227	<i>Ptochus setosus</i> Boheman.
228	<i>Urometopus georgicus</i> Reitter.
229	<i>Phillobius (Pseudomylocerus) schneideri</i> Schilsky, 1811.
230	<i>Ph. (Subphlobius) vespertilio</i> Faust, 1884.
231	<i>Ph. (Phillerastes) pictus</i> Steven, 1829.
232	<i>Polydrusus (Tylodrusus) corruscus</i> , German, 1824.
233	<i>P. (Eudipnus) mollis</i> Stroem, 1768.
234	<i>Eusomus ovulum</i> German, 1824.
235	<i>Pholicodes trivialis</i> Boheman, 1834.
236	<i>Sitona flavescens</i> (Marham, 1802).
237	<i>S. callosus</i> Gyllenhal, 1834.
238	<i>Rhinocyllus oblongus</i> Capiomont, 1973.
239	<i>Rh. conicus</i> Frohl.
240	<i>Larinus</i> (s. stz.) <i>inaequalicollis</i> Capiomontet Lepr.
241	<i>L. turbinatus</i> Gyllenhal, 1836.
242	<i>L. lederi</i> Faust, 1889.
243	<i>L. vitelinus</i> Gyllenhal, 1836.
244	<i>Lixus (ortholixus) elegantulus</i> Boheman, 1843.
245	<i>L. ascanii</i> (Linnaeus, 1767).
246	<i>L. cylindricus</i> (Linnaeus, 1781).

247	<i>L. algirus</i> (Linnaeus, 1758).
248	<i>L. obesus</i> Petri.
249	<i>Cyphocleonus tigrinus</i> (panzer, 1789).
250	<i>C. dealbatus</i> Gmel.
251	<i>Cleonis pigra</i> (Scopoli, 1763).
252	<i>Bagous (Abagous) glabrirostris</i> (Herbst, 1798).
253	<i>Tychius quinquepunctatus</i> Linnaeus, (1758).
254	<i>T. lautus</i> Gyllenhal, 1836
255	<i>Anthonomus rubi</i> (Herbst, 1795).
256	<i>Bradybatus kellneri</i> Bach, 1854.
257	<i>B. grandoides</i> Diekmann, 1968.
258	<i>Curculio pellitus</i> Boheman, 1843.
259	<i>C. glandium</i> (Marscham, 1802).
260	<i>Magdalis (Odontomagdalis) armigera</i> (Geoffrey, 1785).
261	<i>Hylobius verrucipennis</i> Boheman, 1834.
262	<i>Plinthus illotus</i> Gyllenhal, 1834.
263	<i>Acalles reitteri</i> Meyer, 1896.
264	<i>A. caucasicus</i> Reitter, 1891.
265	<i>Baris coerulescens</i> (Scopoli, 1763).
266	<i>Ceutorhynchus (Parethelcus) pollinarius</i> Forster, 1771.
267	<i>C. fatidicus</i> Gyllenhal, 1837.
268	<i>C. venedicus</i> Weise, 1879.
269	<i>C. trimaculatus</i> (Fabricius), 1775.
270	<i>Sirocalodes quercicola</i> Paykull, 1792.
271	<i>Rhynchaenus quercus</i> (Lin. 1758).
272	<i>Rh. rufitarsus</i> (German, 1821).
	♂♂ Hymenoptera
	♂♂. Encyrtidae
	♂♂. Aphycus Mayr, 1876.
273	<i>Aphycus sumoricus</i> Haffer, 1954.
	Andrenidae
274	<i>Halistus</i> sp.
275	<i>Andrena</i> sp.
276	<i>Andrena (Zonandrena) flavipes</i> Panz.

277	<i>Megachile sp.</i>
278	<i>Heriades sp.</i>
279	<i>Chelostoma sp.</i>
280	<i>Lithugrus sp.</i>
281	<i>Eucera sp.</i>
282	<i>Antidium sp.</i>
283	<i>Goelioxys sp.</i>
284	<i>Bombus rehbinderi Vogt.</i>
285	<i>B. hortorum L.</i>
286	<i>B. tristis Seide.</i>
287	<i>B. mlokosiewitzii Rad.</i>
288	<i>B. eriophorus Kluq.</i>
289	<i>B. haematurus Kriechl.</i>
290	<i>B. subterraneus L.</i>
291	<i>B. lucorum L.</i>
292	<i>B. dagestanicus Rad.</i>
293	<i>B. soroënsis F.</i>
294	<i>B. alboluteus Pall.</i>
295	<i>B. terrestris L.</i>
296	<i>Psithyrus sp.</i>
297	<i>Xylocopa valga gerst.</i>
298	<i>Apis mellifera L.</i>
	Chalastogastra
	ᄡᄢ. Siricidae
	ᄡᄢ. Paurus knw.
299	<i>P. dux. Sem.</i>
	ᄡᄢ. Tenthredinidae
	ᄡᄢ. Arge Schrnk
300	<i>A. melanochroa Gmel.</i>
	ᄡᄢ. Tenthredo L.
301	<i>T. luteipennis Ev.</i>
	ᄡᄢ. Macrophya Dahlb.
302	<i>M. quadrimaculata L.</i>
	ᄡᄢ. Emphitus
303	<i>E. rufocinetus Retz.</i>
	ᄡᄢ. Hoplocampa Hert.

304	<i>H. flava L.</i>
	ᄡᄢ. Neuroptera
	ᄡᄢ. Chrizopidae
304	<i>Chrizopa carnea Steph.</i>
	ᄡᄢ. Mirmelidae
305	<i>Mirmeleon eurioaeus.</i>
	ᄡᄢ. Mecoptera
	ᄡᄢ. Panorpidae
306	<i>Panorpa cannexa Mc. Lachl.</i>
	ᄡᄢ. Lepidoptera
	ᄡᄢ. Orguidae
307	<i>Dasychira pudibunda L.</i>
308	<i>Leucoma salicis L.</i>
309	<i>Ocneria dispar.</i>
310	<i>Euprostitis chrysorrhoea L.</i>
311	<i>E. similis Füssl.</i>
	ᄡᄢ. Noctuidae
312	<i>Euxoa agricolaB</i>
313	<i>E. obelisca Schiff.</i>
314	<i>E. tritici</i>
315	<i>E. nigricans L.</i>
316	<i>E. distinguenda Led.</i>
317	<i>E. aquilina Schiff.</i>
318	<i>E. birivia Schiff.</i>
319	<i>E. recussa Hb.</i>
320	<i>E. rjabovi Kzh.</i>
321	<i>Scotia segetum Schiff.</i>
322	<i>S. exclamationis L.</i>
323	<i>S. exassa Hb.</i>
324	<i>S. obesa Hb.</i>
325	<i>S. clavis Hin.</i>
326	<i>S. ypsilon Rott.</i>
327	<i>Ochropleura renigera Hb.</i>
328	<i>O. forcipula Schiff.</i>
329	<i>O. flavina H.S.</i>
330	<i>O. signifera Schiff.</i>

331	<i>O. precox</i> L.
332	<i>O. candelisequa</i> Schiff.
333	<i>O. flammatra</i> Schiff.
334	<i>O. plecta</i> L.
335	<i>Chersotis margaritacea</i> Vill.
336	<i>Noctua degeniata</i> Chr.
337	<i>N. pronuba</i> L.
338	<i>N. janthina</i> Schiff.
339	<i>Peridroma saucia</i> Hb.
340	<i>Xestia c-nigrum</i> L.
341	<i>Diarsia mendica</i> F. (=festiva Schiff).
342	<i>Amathes C. nigrum</i> L.
343	<i>A. ditrapexium</i> Schiff.
344	<i>A. triangulum</i> Hfn.
345	<i>A. baja</i> Schiff.
346	<i>A. rhomboidea</i> Esp.
347	<i>A. xanthographa</i> Schiff.
348	<i>Anaplectoides prasina</i> Schiff.
349	<i>Mesogona acetosellae</i> Schiff.
350	<i>Hada nana</i> Hfn. (=dentina Schiff).
351	<i>Polia advena</i> Schiff.
352	<i>P. bombycina</i> Hfn (=advena Schiff).
353	<i>P.persicariae</i> L.
354	<i>P. chrisozona</i> Bkh.
355	<i>P.nebulosa</i> Hfn.
356	<i>P.sociabilis</i> Gr.
357	<i>Sidezidis albicolon</i> Hb.
358	<i>S.vittelana</i> Hb.
359	<i>Mamestra brassicae</i> L.
360	<i>M. persicariae</i> L.
361	<i>M. contigua</i> Schiff.
362	<i>M. w – latinum</i> Hfn (=genistae Bkh).
363	<i>M. oleracea</i> L.
364	<i>M. disodea</i> Schiff (=chrisozona Bork).
365	<i>Hadena rivularis</i> F (=eucubali Schiff).
366	<i>H. literosa</i> F.W.

367	<i>H. filigrama</i> Esp. (=xanthoeiana Hb).
368	<i>Eriopygodes imbecilla</i> F.
369	<i>Orthosia gracilis</i> Schiff.
370	<i>O. stabilis</i> Schiff.
371	<i>O.gothica</i> L.
372	<i>Episema tersa</i> Schiff. (= trimacula Schiff.)
373	<i>E.transversa</i> Hfn.
374	<i>E. korsakovi</i> Chr.
375	<i>Mythimna conigera</i> Schiff.
376	<i>M. frrago</i> F (=lithagiria Esp).
377	<i>M. albipuncta</i> Schiff.
378	<i>M. virtellina</i> Hb.
379	<i>M. l – album</i> L.
380	<i>Cucullia santonici</i> Hb.
381	<i>C. umbratica</i> L.
382	<i>C. thapsiphaga</i> Tr.
383	<i>C. blattaria</i> Esp.
384	<i>Omphalophana antirrini</i> Hb.
385	<i>Dasypholia templi</i> Thnbg.
386	<i>Lithoplane merckii</i> Rbr.
387	<i>Conistra vaccinii</i> L.
388	<i>C. rubiginea</i> Schiff.
389	<i>Agrochola humilis</i> Schiff.
390	<i>Cirrhia fulvago</i> Cl (= sulphuzago Schiff).
391	<i>C. gilvago</i> Schiff.
392	<i>Apatele (Acronicta) aceis</i> L.
393	<i>A. tridens</i> Schiff.
394	<i>A. euphorbiae</i> Schiff.
395	<i>A.psi</i> L.
396	<i>A. ruimicis</i> L.
397	<i>A. leparina</i>
398	<i>Graniophora ligustri</i> Schiff.
399	<i>Cryphia algae</i> F.
400	<i>C. petricolor</i> Led.
401	<i>Autophila limbata</i> Stgr.
402	<i>Amphipyra pyramidae</i> L.

403	<i>A. perfluria</i> F.
404	<i>A. tragopogonis</i> Cl.
405	<i>Rusina ferruginea</i> Esp (=umbratica Gze).
406	<i>Polyphaenus sericata</i> Esp.
407	<i>Trachea atriplicis</i> L.
408	<i>Euplezia lucipara</i> L.
409	<i>Phlogophora meticulosa</i> L.
410	<i>Ph. Scita</i> Hb.
411	<i>Enagia ypsilon</i> Schiff (=fissipuneta Hw).
412	<i>Cosmia affinis</i> L.
413	<i>C. borjomiensis</i> Rom.
414	<i>C. trapesina</i> L.
415	<i>C.gilvago</i> Esp.
416	<i>Auchmis comma</i> Schiff (=detersa Esp).
417	<i>Actinotia polyodon</i> Cl.
418	<i>A. hyperici</i> Schiff.
419	<i>A. monoglypha</i> Hfn.
420	<i>A. lateritia</i> Hfn.
421	<i>A. perrago</i> Ev.
422	<i>A. oblonga</i> Hw (=objecta Hb).
423	<i>Oligia strigilis</i> L.
424	<i>Mesapamea secalis</i> L.
425	<i>Calamia tridens</i> Hfn (=vizens L.).
426	<i>Oria musculosa</i> Hb.
427	<i>Hoplodrina alsines</i> Brahm.
428	<i>H. ambigua</i> Schiff.
429	<i>Spodoptera exigua</i> Hb.
430	<i>C. morpheus</i> Hfn.
431	<i>C. aspersa</i> Rbr.
432	<i>C. elevipalpis</i> Scop (=quadripunctata F.).
433	<i>C. vicina</i> Stgr.
434	<i>Pyrrhia umbra</i> Hfn.
435	<i>Heliothis viriplaca</i> Hfn (=dipsacea F.).
436	<i>H. peltigera</i> Schiff.
437	<i>H. neebigera</i> H.S.
438	<i>Protoschinia scutosa</i> Schiff.

439	<i>Axylia putris</i> L.
440	<i>Porphyria purpurina</i> Schiff.
441	<i>Eustrotia banbiana</i> F (=olivana Schiff=argentula Hb.).
442	<i>Emmelia trabealis</i> Scop.
443	<i>Acontia eucida</i> Hfn.
445	<i>Acontia luctuosa</i> Schiff.
446	<i>Eutelia aolulatrix</i> Hb.
447	<i>Nucteola asiatica</i> Krul.
448	<i>Pseudoips bicolorana</i> Fsl.
449	<i>Colocasia coryli</i> L.
450	<i>Abrostola triplasia</i> L.(=tripartita Hfn).
451	<i>Euchalcia modesta</i> Hb.
452	<i>Diachrysia chrysis</i> L.
453	<i>Macdounoughia konfusa</i> steph (=guttagn).
454	<i>Autographa gamma</i> L.
455	<i>Plusia festucae</i> L.
456	<i>Ctenoplusia ni</i> Hb.
457	<i>Catocala Bzaxini</i> L.
458	<i>C. elocata</i> Esp.
459	<i>C. puerpera</i> G.
460	<i>C. promissa</i> Esp.
461	<i>Ephesia diversa</i> Hb – g.
462	<i>Prodotis stolidae</i> F.
463	<i>Percyima albidentaria</i> Frr.
464	<i>Eetya glyphica</i> L.
465	<i>Calpe thalictri</i> Bkh (=capueina Esp.).
466	<i>Lygephila vraccae</i> Schiff.
467	<i>Laspeyria flexula</i> Schiff.
468	<i>Parascotia fuliginaria</i> L.
469	<i>Zanchlognatha Redzaria</i> Scop (=taisiplumalis Hb.).
470	<i>Z. tazsircinalis</i> Knoch.
471	<i>Trisateles emortualis</i> Schiff.
472	<i>Paracolax glaucinalis</i> Schiff (=derivales Hb).
473	<i>Hipena munitalis</i> Mn.

474	<i>H. palpalis arnenialis</i> Stgr.
475	<i>Triphaena (Spaelotis) ravida</i> Schiff.
476	<i>Graphiphora c – nigrum</i> L.
477	<i>G.baja</i> F.
478	<i>Agrotis obesa</i> Bd.
479	<i>A. crassa</i> Tr.
480	<i>A. exciamacionis</i> L. .
481	<i>A. segetum</i> Schiff.
482	<i>Barathra brassicae</i> L.
483	<i>Dianthoecia filigrama xanthocyanea</i> Hb.
484	<i>Metachrostis petricolor</i> Ld.
485	<i>Parastichtis monoglypha</i> Hüfn.
486	<i>Phytometra gutta</i> Gn.
487	<i>Abrostola triplasia</i> L.
488	<i>Tarache lucida</i> Hüfn.
849	<i>Caradrina latens</i> Hb.
450	<i>C.ocellina</i> Schiff.
451	<i>Panolis griseovari-variegata</i> Gz.
452	<i>Monima gracilis</i> F.
453	<i>Plusia gamma</i> L.
454	<i>Plastenis retusa</i> L.
455	<i>Eupsilia satellita</i> l.
456	<i>Dychagyris subsqualorum</i> Kozh.
457	<i>Cyrebia luperinoides</i> Gn.
458	<i>Drastaria caucasica</i> Koll.
459	<i>Euchesis janthina</i> Schiff.
460	<i>Chlorida nubigera</i> H.S.
461	<i>Tapinostola maculosa</i> Hb.s
	⌘. Geometridae
462	<i>Alsophila aescularia</i> Denis et. Schiffermüller, 1775.
462	<i>Orthosthixux cribraria</i> Hübner 1755.
463	<i>O. calcularia</i> Lederer.
464	<i>Comibaena pustulata</i> Hufnagel, 1767.
465	<i>C. serrulata</i> Fletcher, 1963.
466	<i>Hemitea aestivaria</i> Hb.

467	<i>Chlorissa viridata</i> Linnaeus
468	<i>Microloxia herbaria</i> Hubner, 1818.
469	<i>Jodis lactearia</i> L.
470	<i>Sterrrha serpentata</i> Hufnagel.
471	<i>S. aureolaria</i> Denis et Schiffermuller.
472	<i>S. laevigata</i> Scopoli.
473	<i>S. dilutaria</i> Hübner.
474	<i>S. humilata</i> Hufnagel.
475	<i>S. pallidata</i> Denis et. Hufnagel.
476	<i>S. degeneraria erschoffiaria</i> Christoph.
477	<i>Cleta filacelaria</i> Herrich – Schäffer.
478	<i>Scopula rubiginata</i> Hufnagel.
479	<i>S. flacidaria</i> Zeller.
480	<i>S. immistaria</i> Herrich-Schäffer.
481	<i>Rodostrophia vibicaria</i> Cl.
482	<i>Cyclophora punctaria</i> Linnaeus.
483	<i>Acidalia rubiginata</i> Hufn.
484	<i>A. subpunctaria</i> Hs.
485	<i>Ptychopoda aureolaria</i> Schiff.
486	<i>Pt. rufaria</i> Hb.
487	<i>Pt. moniliata</i> Hufn.
488	<i>Pt. sodaliaria</i> Hs.
489	<i>Pt. laevigata</i> Scop.
490	<i>Cosymbia punctaria</i> L.
491	<i>Ortholitha bipunctaria</i> Schiff.
492	<i>Miona murinata</i> Scap.
493	<i>Xanthorhoe fluctuata</i> Linnaeus.
494	<i>X. biriviata</i> Borkhausen.
495	<i>Orthonama obsipara</i> Fabricius.
496	<i>Scotopteryx bipunctaria</i> Denis et Hübner.
497	<i>Triphosa sabaudiata</i> Dup,
497	485, <i>T. dubitata</i> L.
498	<i>Philereme vetulata</i> Schiff.
499	<i>Ph. transversata</i> Hufnagel.
500	<i>Eulithis prunata</i> Linnaeus.
501	<i>Chloroclysta miata</i> Linnaeus.

502	<i>Cidaria fulvata</i> Forster.
503	<i>Thera obeliscata</i> .
504	<i>Eupithecia spissilineata</i> Metzner.
505	<i>E. venosata</i> Fabricius.
506	<i>Anaitis lythoxyllata</i> Hübner.
507	<i>A. columbata</i> Metzner.
508	<i>Semiothisa liturata</i> Cl.
509	<i>Itame wauaria</i> Linnaeus.
510	<i>Cabera pusaria</i> L.
511	<i>Aspilates gilvaria</i> F.
512	<i>Gnophos obscurata</i> Schiff.
513	<i>Lysognophos obscuratus</i> Denis.
514	<i>Cleorodes lichenaria</i> Hufn.
515	<i>Boarmia lichenaria</i> Hufn,
516	. <i>selenaria</i> Schiff.
517	<i>Biston stratarius</i> Hufn.
518	<i>Agriopsis arantiaria</i> Denis et. Sch.
519	<i>A. marginaria</i> Borlhausen.
520	<i>Erannis aurantiaria</i> Hb.
521	<i>Erannis marginaria</i> F.
522	<i>Erannis defolaria</i> Clereck.
523	<i>Ennomos alniaria</i> Linnaeus.
524	<i>E. erosaria</i> Denis .
525	<i>E. quercaria</i> Hübner.
526	<i>E. quecinaria</i> Hufn.
527	<i>Selenia lunaria</i> Schiff.
528	<i>Hylaea fasciaria</i> Linnaeus.
529	<i>Crocallis elinguaris</i> L.
530	<i>Ourapteryx sambucaria</i> Linnaeus.
531	<i>Therapis flaricaria</i> Schiff.
532	<i>Pseudopanthera macularia</i> Linnaeus.
533	<i>Colotois pennaria</i> L.
534	<i>Ligris prunata</i> L.
535	<i>L. populata</i> ab. <i>dotata</i> .
536	<i>Ellopiopsis fasciaria</i> L.
537	<i>Chiasma clatrata</i> L.

	ოჯ. Lasiocampidae
538	<i>Malacosoma neustria</i> L.
539	<i>M. castrensis</i> L.
540	<i>Epicnaptera tremulifolia</i> Hb.
541	<i>Gastropacha quercifolia</i> L.
542	<i>Dendrolinus pini</i> L.
	რთგო Diptera
	ოჯ. Syrphidae
	გგ. Baccha Fabricius
543	<i>Baccha elongate</i> (Falle).
	გგ Ischyrosyphus Bigot.
544	<i>Ischyrosyrphus</i> Bigot.
545	<i>Isch. glaucius</i> Linnaeus.
	გგ.Syrphus Fabricius
546	<i>S. ribessii</i> (Linnaeus).
547	<i>S. vitripennis</i> Meigen.
	გგ Ophoneura Macaquart
548	<i>Orthoneura brevicornis</i> .
	გგ Chrysogaster Meigen
549	<i>Chrysogaster brevicornis</i> Loew.
550	<i>Ch. Vernalis</i> (Faclen).
	გგ.Myiatropa Pordari
551	<i>Myiatropa florum</i> Linnaeus
	გგ Helophilus Meigen.
552	<i>Helophilus penolulus</i> Linnaeus.
	გგ .Xylota Meigen
553	<i>Xylota segnis</i> Linnaeus.
	ოჯ. Sarcophagidae
554	<i>Sarcophaga subvicina schultzi</i> Muller.
	ოჯ. Calliphoridae.
555	<i>Calliphoridae. uralensis</i> Villeneuve, 1922.
	ოჯ. Tabanidae.
	Genus. Tabanus
556	<i>Tabanus portschinskii</i> Olsuffjev.
557	<i>T. autumnalis autumnalis</i> Linne.

გვ.Hybomitra Enderlein

558 *Hybomitra (s. str.) distinguenda distinguenda*
Verrall.

ალგეთის ერივნული პარკის ეკოსისტემებში
გავრცელებული მწერების სრული სია

ეკოსისტემები	ნაბეზარი	ფიჭვნარი	წიფლნარი	მუხნარი	მდელო	სუბალპ. მდელო	რცხილნარი	თევდ. პარკი	ნაბეზარი
მწერები									
Protura (Collembola)		• *		*					
Podura Entomobria E.pulchella	*	*			*				
Diplura	*			*	*				
Thysanura		*			*				
Blattoptera (Blattodea)	*	*		*	*				
Orthoptera Tettigonoidea		*		*	*		*		
Grylloidea Oecantidae Oecanhus				*	*				
Melantriidae					*				
Acridioidea	*						*		

Dermaptera	*	*			*				
Coleoptera									
Carabidae Leistus Frölich L.fulvus Ch	*								
L.ferrugineus L.	*								
L. sp.		*				*			
Notiophilus Dumeril N.germanyi F.					*				
N.. bigutatus F	*								
N. rufipes C.	*				*				
Clivina C. Ipsilon D.	*								
Bembidion B. sp.		*			*				
Carabus Linnaeus C. adamsi Adamsi	*				*				
Poecilus Bonelli P.cupreus L.	*						*		
Pterostichus B. Pt. niger							*		
Pt.sp.									*
Olisthopus Dejran O.rotundatus						*		*	
Amara Bonelli A.aenea D.G.	*	*			*	*		*	
A familiaris D.		*							

A.lucida D.								*	
A. ovata F.		*							
A. bifrons G.									*
Ophonus Dejean		*							
O. puncticolis									*
O.rufibarbis							*		*
O. sabulicola							*		
O.brevicolis									*
Harpalus Latreile		*		*	*		*		*
H. rubripes		*				*			
H.affinis		*							
H.distinguendus D.		*							
Badister Claiv.									
B. bullatus Sch.				*	*				
Microlestes Sch.									
M.minutulus G.	*								
Brachinus F.W.									
B. sp.							*		
Staphylinidae	*	*	*	*	*	*	*		*
Leptinotarsa		*							
L.decemlineolata									
Lucanidae									
Lucanus									
Platycerus caucasica					*				
Scarabaeidae	*	*		*	*		*	*	*
Geotrupes									
G.spiniger		*							*
Oxyomus									
O.silvestris		*							*
Melolontha				*					
Dascilidae									
Dascilus					*				
D.cervinus	*			*					
Byrrhidae		*						*	

Lampyridae									
Lampyrus									
L.noctiluca		*			*	*			
Anobiidae	*								
Elateridae									
Selatozomus	*		*	*	*				
Athous									
A.dilaticornis									
A. curcumductus							*		
A. sp.	*				*	*	*		
Agriotes									
Agr. gurgistanus		*			*				
Agr. starcki		*			*				
Agr. sputator								*	
Agr. sp.	*		*		*				*
Cardiophorus	*				*				
Anostirus					*				
Buprestidae									
Chrysobotus							*		
Ch.chr. affinis									
Cuccujidae	*								
Coccinelidae	*		*	*	*	*	*	*	*
Coccinella L.							*		
C. septempunctata L.									
Alleculidae									
Prionychus									
P. ater	*		*	*	*				*
Podonta									
P.dagestanica	*				*				
P. sp.	*	*		*	*				*
Tenebrionidae									
Cilindrinotus									
C. sp.	*	*							

Blaps B. letifera					*				
B. sp.	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Cerambycidae Dorcadion Dalm.	*	*							*
Chrysomelidae Clytra Cl. sp.			*	*	*	*	*	*	*
Curculionidae Polydrusus P. mollis St.						*			
Phytonomus Ph.farinosus B.				*					
Phyllobius Ph. argentatus L.				*					
Ph. deyrallei T.	*	*							
Otiorrhynchus O.scopularis H.	*	*							
Sitona S.cylindricollis							*		
Curculio C.venosus					*				
Rhaphidioptera Rhaphidioptera Agulla A.xanthostigma Sch.									*
Hymenoptera Formicidae	*	*		*					*
Siricidae Sirex gigas		*							
Tentredinoidea	*								
Miriidae Adelphocoris A.lineolatus	*			*					

Cicadoidea			*		*				
Coccidea	*	*							
Lepidoptera Noctuidae	*	*			*				
Geometridae					*	*			*
Limacodidae		*							
Lycaena		*							
Rhopalocera									*
Pyralidae							*		
Tortricidae							*		
Nymphalidae	*								
Acronicta		*							
Diptera Tipulidae Anomaloptera A.nigra nigra							*		*
Pales P.scalaris		*							
P. pratensis	*	*			*	*			
Tipula T. hortulana							*		
T. luridirostris							*		
T. truncorum	*						*	*	
T.semivittata semivittata	*	*					*		*
T. livida morosa	*							*	
T. lunata							*		
T. fulvipennis							*		
T. soosi							*		*
T. peliostigma	*								*
T. selene		*							*
Psychodidae	*						*		
Culicidae									*
Tendipedidae (Chironomidae)	*								
Heleidae	*								

Lycoridae (Sciaridae)	*			*	*		*		*
Bibionidae Biblio B.sp.	*	*		*	*				*
Rhagionidae Rhagio Rh. rhagio		*	*	*	*				
Rh.sp.	*			*					
Stratiomyidae Chloromia Spinx pinastra		*							*
Tabanidae Silvius		*							
Tabanus		*							
T. sp.		*		*		*	*	*	

Asilidae	*	*	*	*	*				*
Therevidae	*			*					
Empididae	*			*	*				
Dolichopodidae	*	*			*	*			*
Syrphidae				*	*				*
Muscidae	*	*		*	*		*	*	*
Sarcophagidae		*			*				
Ciclorapha		*			*		*	*	*
Neuroptera- Planipennia									
Osmylidae Osmylus O.chrysops Lats.		*							

ალგეთის ერივნულ პარკში გავრცელებული ოჯ. Carabidae–ს შემადგენლობა და რიცხოვნობა (ეგზ/მ2)

რიგი .Coleoptera ოჯახი. Carabidae	ნაპეწარი	ფიჭვნარი	წიფლნარი	მუხნარი	მდელო	სუბალბ. მდელო	რცხილნარი	თევდ. პარკი
Leistus Frollich, 1979 L. ferrugineus L. L. fulvus Chaudoir, 1846	*	*						
Notiophilus Dumeril N. germanyi Fauvell.			*					
N. biguttatus (F)	*							
N. rufipes Curtis	*		*					
Carabus Linnaeus C. adamsi Adamsi	*	*	*					

Clivina C. Ipsilon D.	*							
Bembidion Bembidion sp.		*	*					
Poecilus Bonelli P. cupreus (L.)					*			
Pterostichus Bonelli. P. niger.								*
Oistophus Dejran. O. rotundatus				*	*			
Amara Bonelli A. aenea	*	*	*	*	*			
A. familiaris Duft.		*						
A. lucida Duft.	*							
A. ovata Fabr.		*					*	
A. bifrons Gyll.								*
Ophonus Dejean O. puncticolis		*						*
O. rufibarbis					*			*
O. sabulicolis					*			
O. brevicolis								*
Harpalus Latreille H. rubripes Duft.		*	*	*	*		*	*
H. affinis Schrank.		*						
H. distinguendus Duft.		*			*			
Badister Clairville B. bipustulatus			*	*				
Microlestes Schmidt_Gobel M. minutulus Goeze.	*							
Brachinus F. Weber. Brachinus sp.					*			

ალგეთის ეროვნული პარკის მავნებელი მწერები

N	წიწვოვანი ტყეების მავნებელი მწერების სახეობები	ფოთლოვანი ტყეების მავნებელი მწერები
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 	<p><i>Dendroctonus micans</i> kugel. <i>Ips typographus</i> L. <i>Ips acuminatus</i> Cyll. <i>Pityogenes guandridens</i>smort <i>Pityogenes bidentatus</i> F. <i>Orthotomicus proximus</i> Eich. <i>Pityokteines curvidens</i> Germ. <i>Pityokteines spinidens</i> Reitt. <i>Cryphalus abietis</i> Ratz. <i>Fetropium Luscum</i> F. <i>Acanthocinus aedilis</i> N. <i>Pogonocherus caucasicus</i> Ceylb. <i>Rhagium ingaisitor</i> Stch. <i>Sereb argonautarum</i> Sem. <i>Morinus vericundus</i> F. <i>Phaenopscyanea</i>. <i>Anthaxia quadripundata</i> N. <i>Buprestis moriana</i> N. <i>Monochamus galloprovincolis</i> Ol. <i>Blastophagus minor</i> Hart. <i>Blastophagus piniperda</i> U. <i>Paururus juveneus</i> U. <i>Pissodes pini</i> U. <i>Pissodes notatus</i> F. <i>Pissodes piniphilus</i> Hbst. <i>Dioryctria splendidella</i> U. <i>Hylobius abietis</i> U. <i>Dioryctria abietella</i> F. <i>Evetria biolianna</i> <i>Evetria ressinella</i> U. <i>Pineus orientalis</i> Dreytusia. <i>Dreyfusia nordmanianna</i> E. <i>Pineus pini</i> Koch.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Tischeria complanella</i> h.l. 2. <i>Tortrix viridana</i> L. 3. <i>Haltica caliceti</i> Ws. 4. <i>Curculia nieum</i> U. 5. <i>Operophtera brumata</i> L. 6. <i>Erranis defoliaria</i> Cl. 7. <i>Nygmia phaeorrhoea</i> L. 8. <i>Aporia crataegi</i> L. 9. <i>Leucoma salicis</i> L. 10. <i>Riston betularia</i> L. 11. <i>Haltica lamarieus</i> L. 12. <i>Smerinthus populi</i> L. 13. <i>Melolontha pectoralis</i> germ. 14. <i>Anisandrus dispar</i> F. 15. <i>Scolytus</i> sp. 16. <i>Ernoporus fagi</i> F.

32.	<i>Lyda campestris.</i>	
33.		

ალგეთის ეროვნულ პარკში გავრცელებული აკაროიდული, გამაზოიდური, ტეტრაინიქოიდური და ორიბატიდული ტკიპების სია

N	ოჯ. Tetranychidea Reck, 1951.
1	გვ. Schizotetranychus Träg, 1915.
2	Sch. carpini Ondms, 1950.
3	Sch. schizopus Zazher, 1913.
	Order. Sarcoptiformes
	Acari, Oribatida
4	<i>Hoplophthiracaarus vanderhamimeni</i> Nied, 1991.
5	<i>Phthiracarus ferrugineus</i> (C. L. Koch. 1841).
6	<i>Steganacarus striculus</i> (C.L. Koch).
7	<i>S. (Tropacarus) carinatus</i> (C.L. Koch).
8	<i>S. (Tropacarus) phyllophorus</i> (Berlese, 1904).
9	<i>Rhisotritia ardua</i> (C.L. Koch).
10	<i>Trhypochthonius tectorum</i> (Berlese, 1896).
11	<i>Trimalaconothrus glaber.</i>
12	<i>Hypochthonius luteus.</i>
13	<i>Hypochthoniella minutissima.</i>
14	<i>Sphaerochthonius splendidus.</i>
15	<i>Nothrus borussicus Sellnick, 1928.</i>
16	<i>N. silvestris Nicolet, 1855.</i>
17	<i>Camisia borealis.</i>
18	<i>C. spinifer.</i>
19	<i>C. horrida (Hermann).</i>
20	<i>C. solhoeyi Colloff.</i>
21	<i>C. segnis (Hermann).</i>
22	<i>Heminothrus targionii.</i>
23	<i>Platynothrus scaliger.</i>
24	<i>Platynothrus peltifer.</i>
25	<i>Hermannia gibba.</i>
26	<i>Hermaniella granulata.</i>

27	<i>Hermaniella picea</i> (C.L. Koch, 1839).
28	<i>H. punctulata</i> Berlese.
29	<i>Arthrodamaeus femoratus</i> (C.L. Koch, 1839).
30	<i>A. starki.</i>
31	<i>Pedrocortesella sp.</i>
32	<i>Belba corynopus.</i>
33	<i>Belba. sp.</i>
34	<i>Metabelba pulverulenta.</i>
35	<i>M. macerochaeta.</i>
36	<i>M. flagelliseta</i> Bul – Zachv. 1962.
37	<i>M. rara</i> Bul – Zachv. 1965.
38	<i>Eupterotegaeus ornatissimis</i> Berlese.
39	<i>Amerobelba decedens</i> Berlese, 1908.
40	<i>Eremaeus hepaticus</i> C. L. Koch, 1835.
41	<i>E. oblongus.</i>
42	<i>Adoristes poppei</i> (Oudemans, 1906).
43	<i>A. ovatus.</i>
44	<i>Dorycranosus splendens</i> (Coggi, 1898).
45	<i>Liacarus lencoranicus</i> Krivolutski, 1967.
46	<i>L. coracinus .</i>
47	<i>L. major.</i>
48	<i>L. internodentatus.</i>
49	<i>L. vastus.</i>
50	<i>Carabodes coriaceus.</i>
51	<i>C. minusculus.</i>
52	<i>C. areolatus.</i>
53	<i>Ceratoppia bipilis</i> (Herman).
54	<i>Tectocephus velatus velatus.</i>
55	<i>T. velatus sarekensis</i> Trägardh.

56	<i>Cymbaeremaeus cymba</i> Nicolet, 1855.
57	<i>Dissorhina ornata</i> (Oudemans, 1900).
58	<i>Oppia neerlandica</i> (Oudemans, 1900).
59	<i>O. minus</i> .
60	<i>O. nitens</i> .
61	<i>O. assimilis</i> .
62	<i>O. subpectinata</i> (Oudemans, 1901).
63	<i>O. tuberculata</i> .
64	<i>O. sp.</i>
65	<i>O. maculata</i> Hammer, 1952.
67	<i>O. media</i> Mihelcic.
68	<i>Oppiella unicarnata</i> (Paoli, 1908).
69	<i>O. nova</i> (Oudemans, 1902).
70	<i>Ramusella insculpta</i> (Paoli, 1908).
71	<i>R. clavipectinata</i> (Michael, 1885).
72	<i>Quadroppisa quadricarinata</i> (Michael, 1888).
73	<i>Suctobelba trigona</i> (Michael, 1888)
74	<i>Suctobelbella subtrigona</i> (Oudemans, 1916).
75	<i>Autogneta longilamellata</i> (Michael, 1885).
76	<i>Eupelops acromios</i> (Hermann, 1804).
77	<i>E. aff. plicatus</i> (C.L. Koch, 1836).
78	<i>E. duplex</i> .
79	<i>E. tardus</i> (C.L. Koch, 1835).
80	<i>E. occultus</i> (C.L. Koch, 1835).
81	<i>Peloptulus phaenotus</i> (C.L. Koch, 1844).
82	<i>Achipteria coleoptrata</i> (Linne, 1778).
83	<i>A. sellnicki</i> van der Hammen, 1952.
84	<i>A. italica</i> (Oudemans, 1913).
85	<i>Parachipteria punctata</i> (Nicolet, 1855).
86	<i>Galumna flagellata</i> Willmann, 1925.
87	<i>G. rossica</i> Sellnick, 1926.
88	<i>G. obvia</i> (Berlese, 1915).
89	<i>Ceratozetes gracilis</i> (Michael, 1884).
90	<i>Ceratozetella sellnicki</i> (Rajski, 1958).
91	<i>C. fusiger</i> Mihelcic, 1956.
92	<i>Trichoribates novus</i> Sellnick, 1928.

93	<i>T. trimaculatus</i> (C.L. Koch, 1835).
94	<i>T. incisellus</i> (Kramer, 1897).
95	<i>Latilamellobates naitshiki</i> Schaldibina, 1971.
96	<i>Melanozetes mollicomus</i> (C.L. Koch, 1839).
97	<i>Edwartzeteten edwardsi</i> (Nicolet, 1855).
98	<i>Fuscozetes fuscipes</i> (C.L. Koch, 1844).
99	<i>Schelorbates laevigatus</i> C.L. Koch, 1835.
100	<i>Sch. latipes</i> C.L. Koch.
101	<i>Sch. longus</i> Kulijev, 1968.
102	<i>Sch. tubiahensis</i> Sellnick, 1959.
103	<i>Sch. confudatus</i> Sellnick, 1928.
104	<i>Chamobates caucasicus</i> Schaldibina, 1969.
105	<i>Ch. spinosus</i> Sellnick, 1928.
106	<i>Ch. schützi</i> (Oudemans, 1902).
107	<i>Ch. subglobosus</i> (Oudemans, 1900).
108	<i>Punctoribates punctum</i> (C.L. Koch, 1839).
109	<i>Minuthozetes pseudofusiger</i> (Sweizer, 1922).
110	<i>M. semirufus</i> (C.L. Koch, 1841).
111	<i>Oribatula tibialis</i> Nicolet, 1855.
112	<i>O. pallida</i> Banks, 1906.
113	<i>Zygoribatula exilis</i> (Nicolet, 1855).
114	<i>Xenillus sculpturus</i> .
115	<i>Pergalumna nervosa</i> (Berlese, 1915).
116	<i>Allogalumna alifera</i> .
117	<i>Oribatella meridionalis</i> Berlese, 1908.
118	<i>O. nigra</i> Kulijev, 1968.
119	<i>O. berleseii</i> Michael, 1898.
	Acaroidea
120	<i>Acarus farris</i>
121	<i>A.Sico</i>
122	<i>Tyrophagus formicetorum</i> Volgin
123	<i>T. perniciosus</i>
124	<i>T. putrescentiae</i>
125	<i>T. silvester</i>
126	<i>T. longior</i>
127	<i>T. mixtus</i>

128	<i>T. tenuiclriris</i>
129	<i>Acotyledon socolov</i>
130	<i>Ac. Redikorzevi</i>
131	<i>Ac. Rhizoglyphoides</i>
132	<i>Caloglyphus sphaerogaster</i>
133	<i>Rhyzoglyphus echinopus</i>
134	<i>Mistiogaster ornatus Volgin</i>

ალგეთის ეროვნული პარკის ჭიაყელების სია

N	სახეობები
1	<i>Eisenia fetidae</i>
2	<i>Eisenia rosea</i>
3	<i>Dendrodrilus rubidis tenuis</i>
4	<i>Omodeioa byblica</i>
5	<i>Omodeioa alpina alpina</i>
6	<i>Dendrobaena Octaedra</i>
7	<i>Dendrobaena veneta .</i>
8	<i>Dendrobaena hortensis</i>
9	<i>Dendrobaena pentheri</i>
10	<i>Dendrobaena surbiensis</i>
11	<i>Dendrobaena kurashvili</i>
12	<i>Dendrobaena tellermanica</i>
13	<i>Allolobophora jassyensis jassyensis</i>
14	<i>Allolobophora caliginosa traperoides</i>
15	<i>Octalasion tyrtaeum</i>

ალგეთის ეროვნულ პარკში აღწერილი მოლუსკები

№	სახეობებია
1	<i>Pomatias rivuelare Eichw.</i>
2	<i>Carichium tridentatum Müll.</i>
3	<i>Succinea oblonga.</i>
4	<i>Cochlicopa lubrica Müll.</i>
5	<i>C.nitens Gal.</i>
6	<i>Vertigo pusilla Müll.</i>
7	<i>V. substriata Jeffr.</i>
8	<i>Truncatellina strobili Gred.</i>

135	<i>Glycyphogus destructor</i>
136	<i>Gl. Cadaverum</i>
137	<i>Thyreophagus entomophagus</i>
	Gamasoidea
138	<i>Amblyseius kurashvili Gomelauri</i>
139	<i>Typhlodromus herbarius Wainst</i>

9	<i>Tv.costulata Nills.</i>
10	<i>Tv. cylindrical Fer .</i>
11	<i>Columella edentule Drap.</i>
12	<i>Pupilla muscorum L.</i>
13	<i>P. triplicata Stud.</i>
14	<i>Orcula doliolum Brug.</i>
15	<i>Vallonia pulchella Müll.</i>
16	<i>Yaminia pupoides Kryn.</i>
17	<i>Ena obsura Müll.</i>
18	<i>Zebrina hohenockeri Pfr.</i>
19	<i>Armenica brunna Rssm.</i>
20	<i>Euxina somchetica Bttg.</i>
21	<i>E. tschetschenica Bttg.</i>
22	<i>Megaleuxina derasa Bttg.</i>
23	<i>Mentissoidea litotes litotes Sehm.</i>
24	<i>Quadriplicata lederi Bttg.</i>
25	<i>Mucronaria strauchi Bttg.</i>
26	<i>M. duboisi Bttg.</i>
27	<i>Punctum pygmaeum Drap.</i>
28	<i>Discus ruoleratus Stad.</i>
29	<i>Vitrea pygmaea Bttg.</i>
30	<i>Aegopinella pura Aeder.</i>
31	<i>Oxychilus subeffusus Btty.</i>
32	<i>O. duboisi Mouss.</i>
33	<i>Euconulus tulvus Müll.</i>
34	<i>Vitrina pellucidus Müll.</i>
35	<i>Limax flaves L.</i>
36	<i>Agrolimax melanocephalus Kal.</i>
37	<i>Helicella derbentina Kryn.</i>

38	<i>Circassina ciracassica</i> Mouss.
39	<i>Euomphalia ravergeri</i> Fer.

სლოგეთის ეროვნული პარკის ობობების სია

N	ოჯ.
	გვ. Heliopanus
1	Heliopanus cupcus (Walck, 1802)
	ოჯ. Sparassidae
	Genus. Micrommata Latr, 1804
2	Micrommata roseum=M. viridissima (De-Geer, 1778)
	ოჯ. Thomisidae
	გვ. Tibellus cim, 1875. (=Metastenus Bert, 1878)
3	Tibellus oblongus (Walck, 1802)
4	Tibellus maritimus (Menge, 1875)
	გვ. Tibellus Walck, 1805
5	T. onustus Walck, 1805=T. albus (Gmelin, 1778)
	გვ. Tmarus cim, 1875
6	T. piger Walck, 1864.
	გვ. Heriaeus Sim, 1875.
7	H.oblongus (Sim, 1918)=(H.hirsutus(Thor, 1873).
	გვ. Oxyptila sim, 1864.
8	O. trux (Blakw, 1846)=(O.westringi (Thor, 1873)
	გვ. Misumena Latr, 1804.
9	M. vatia (Cl, 1757)=(M.calycina (L., 1758)
	გვ. Misumenops Pik-Cambr, 1900
10	M. tricuspidatus (Rabr, 1775)
	გვ. Synaema, 1864
11	S. globosum Tabr, 1775
12	S. richteri Utotschkin, 1960.
	გვ. Xysticus C.L.Koch, 1835
13	X. cristatus (Clerck) ,(X. viaticus, (L. 1758)
14	X. kochi (Thor ,1872)
15	X. gallicus Sim, 1875.
16	X. cambridgei (Blakw, 1858)=X.luctator. L. Koch.
17	X. lineatus (Westr, 1851)

40	<i>E. selecta</i> .
----	---------------------

18	X. ninnii Thorell, 1872.
19	X. sabulosus (Hahn, 1831)
20	X. cribratus Sim, 1885.
	ოჯ. Clubionidae
	გვ. Zora .C. L. Koch, 1848
21	L. pardalis (Cimon,1878)
	გვ. Clubiona Latr, 1804
22	C. lutescens (Westr, 1851)
	გვ. Theridium Walck, 1805
23	T. ovatum (Cl, 1757)=(T. redimitum,1757)
24	T. lunatum (=Clerck, 1757)=(T.formosum).
25	T. pinastri, C.L. Koch, 1872
	გვ. Oxyopidae
26	O. heteroptalmus (Latr., 1804)
27	O. lineatus (Latr., 1806)
	ოჯ. Lycosidae
	Genus. Lycosa Latr, 1804
28	L. vultuosa C.L. Koch., 1839,
	Genus. Pardosa C.L. Koch, 1848.
29	P. arenicola (O.cambr, 1875)
	ოჯ. Pisauridae
	გვ. Pisaura Sim, 1885
30	P. mirabilis (Clerck, 1757)
31	P. novicia (L. Koch) , 1878
	ოჯ. Araneidae (Argiopidae)
	გვ. Cyclosa Menge, 1866.
32	C.cierrae (Sim, 1870)
33	C. conica Pallas, 1772.
	გვ. Mangora. Pick – Cambr, 1889
34	M. acalypha (Walck, 1802)
	გვ. Zilla C. L. Koch, 1834.
35	Z. diodia (Walck, 1802)
	გვ. Araneus Cl. 1757 (= Epeira Walck, 1805).

36	A. cucurbitinus (Clerck, 1757).
37	A. adiantus Walck, 1802.
38	A. bisantinus Pavesi, 1876.
	αχ. Lynphiidae
	ββ. Agyneta
39	A.(Agyneta) ramosa Jackson, 1914.
	ββ. Centromerus
40	C. minor Janasevitch, 1990.
	ββ. Lepthyphanthes
41	L. ovalis Tanasevitch, 1987.
	ββ. Microneta
42	M. viarhia (Blackwae, 1841).
	ββ. Ceratinella
43	Ceratinella brevis (Wider, 1834).
	ββ. Diplocephalus
44	D. latifrons (O.P. – Cambridge, 1863).
	ββ. Conglydiellum
45	C. murcidum Simon, 1884.
	ββ. Pocadicnemis
46	P. pumila (Blackwall, 1841).
	ββ. Tapinocyla
47	T. pallens (O.P. – Cambridge, 1872).

დანართი 16. ალგეთის დაცული ტერიტორიების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები და ობიექტები

ისტორიულ -კულტურული ძეგლები დაცული ტერიტორიების საზღვრებში					
№	დასახელება	თარიღი/საუკუნე	მდებარეობა	მდგომარეობა	კოორდინატი
1	კლდეკარის ციხესიმაგრე	მე-9 საუკუნე	თრიალეთის ქედი	ნანგრევები	X434461 Y4621551
2	წმინდა გიორგის სახ. ეკლესია	მე-11 საუკუნე	თრიალეთის ქედი	ნანგრევები	
3	კლდეკარის ციხესიმაგრესთან წყლის შემგროვებელი აუზი	მე-9 საუკუნე	თრიალეთის ქედი	ნანგრევები	
4	სოფ. არხოტის თარხნიშვილების საგვარეულო ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ. არხოტი	ნანგრევები	
5	ქვის ჯვრები	მე-15 საუკუნე	სოფ. არხოტი	ნანგრევები	
6	სოფ. არხოტის რვაწახნაგოვანი მონოლითი	მე-12 საუკუნე	სოფ. არხოტი	ნანგრევები	
7	სოფ. არხოტის ოსური სალოცავი – კულსვადონი	მე-19 საუკუნე	სოფ.არხოტი	ნანგრევები	
8	სოფ. არხოტის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-14 საუკუნე	სოფ.არხოტი	არამოქმედი	
9	სოფ. არხოტის წმინდა მარიამის სახელობის ეკლესია	მე-15 საუკუნე	სოფ.არხოტი	არამოქმედი	
10	სამების ეკლესია	მე-17 საუკუნე	სოფ. არხოტი	არამოქმედი	
11	სოფ. არხოტის მიდამოებში ლოდებისგან აგებული ნასახლარი	მე.წ.აღ	სოფ. არხოტის მიდამოები	ნანგრევები	
12	ნასოფლარ თხინვალას ღვთისმშობლის ეკლესია	მე-15 საუკუნე	ნას. თხინვალას მიდამოები	ნანგრევები	
13	ნასოფლარ თხინვალას კვირაცხოვლის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	ნას. თხინვალას მიდამოები	ნანგრევები	
14	ნასოფლარ თხინვალას სალოცავი – უნჯი	მე-15 საუკუნე	ნას. თხინვალას მიდამოები	ნანგრევები	
15	ბოდის ჯვარი	მე-16 საუკუნე	ნას. თხინვალას მიდამოები	ნანგრევები	
16	არსენას გამოქვაბული	მე-17 საუკუნე	ალგეთის ხეობა, მანგლისის მიდამოები	ნანგრევები	X447262 Y4615026

17	კვირაცხოვლის სახელობის სალოცავი	მე-13 საუკუნე	სოფ. ნაპილნარის მახლობლად	ნანგრევები	
18	მამიდას ქვა	მე-18 საუკუნე	ზვრის ქედის მწვერვალი	რესტავრირებული	X442253 Y4614655
19	უგუდეთის სალოცავი	მე-13 საუკუნე	სოფ.უგუდეთის მახლობლად	ნანგრევები	
20	უგუდეთის ეკლესია	მე-15 საუკუნე	სოფ.უგუდეთი	ნანგრევები	
21	უგუდეთის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ.უგუდეთის მიდამოები	ნანგრევები	
22	თაგარჯინას ეკლესია	მე-14 საუკუნე	სოფ.ნაპილნარის მიდამოები	ნანგრევები	
23	კუნწუხი	მე-12 საუკუნე	თოკანთ სოფლის მიდამოები	ნანგრევები	X441067 Y4619630
24	ხატის ტყეები	მე-11-12 საუკუნე	თოკანთ სოფლის მიდამოები	ნანგრევები	
25	ჭაობიანთან მიწისქვეშა გვირაბები (რამდენიმე ნასოფლარი)	მე-14 საუკუნე	სოფ.ნამტვრიანას მიდამოები	ნანგრევები	
26	ეკლესია-ჯვარტეხილი	მე-12 საუკუნე	სოფ.დიდი და პარატა ნამტვრიანა	ნანგრევები	
27	რამდენიმე ნიშა, ხატის ტყე	მე-14 საუკუნე	სოფ. დიდი ნამტვრიანა	ნანგრევები	
28	გატეხილი ჯვარი	მე-15 საუკუნე	სოფ.პატარა ნამტვრიანა	ნანგრევები	
29	სოფ.დიდი ნამტვრიანას ღვთისმშობლის ეკლესია	მე-17 საუკუნე	სოფ.დიდი ნამტვრიანა	არამოქმედი	
30	სოფ.დიდი ნამტვრიანას ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ. დიდი ნამტვრიანა	ნანგრევები	
31	მამლების ხატი	მე-17 საუკუნე	სოფ. დიდი ნამტვრიანა	ნანგრევები	
32	გოხნარის ლოდოვანი	ძვ.წ.აღ	სოფ.გოხნარის მიდამოები	ნანგრევები	X442024 Y4614370
33	წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-15-16 საუკუნე	ზაზას სოფელი	ნანგრევები	
34	მამუკას ხატი	მე-15 საუკუნე	სოფ.შეხვეტილა	ნანგრევები	X442625 Y4617089

35	ხატის ტყე	მე-13 საუკუნე	სოფ.შეხვეტილა	ნანგრევები	
36	ჭრელსაყდარი (მონასტერი)	მე-12 საუკუნე	სოფ.შეხვეტილას მიდამოები	ნანგრევები	
37	სოფ.შეხვეტილას ეკლესია	მე-19 საუკუნე	სოფ. შეხვეტილა	რესტავრირებული	
38	ნიშის ქედი, საყდარის ქედი	მე-15 საუკუნე	სოფ.შეხვეტილა	ნანგრევები	
39	წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-12 საუკუნე	უხმარო	ნანგრევები	
40	საკრისის ეკლესიის ფრაგმენტები	მე-10 საუკუნე	სოფ.საკრისი (ყვითელი მთა)	ნანგრევები	
41	სოფელ კოდის წყაროს ეკლესია	მე-17 საუკუნე	სოფ.კოდის წყარო	ნანგრევები	
42	სოფელ ჯვის ხევის ეკლესია	მე-14 საუკუნე	სოფ.ჯვის ხევი	ნანგრევები	
43	ნასოფლარი მჟავისის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	ნას. მჟავისი	ნანგრევები	
44	ნასოფლარი მჟავისის ეკლესია	მე-13 საუკუნე	ნას. მჟავისის მიდამოები	ნანგრევები	
45	ბერების ბაღი	მე-17 საუკუნე	დ.მანგლისის მიმდებარე ტერიტორია	ნანგრევები	
46	ეკლესია ქუვანდონი	მე-14 საუკუნე	სოფ.არხოტის მომდებარე ტერიტორია	ნანგრევები	
47	ბირთვისის ციხე ქალაქი	მე-11 საუკუნე	სოფ.ბირთვისი	ნანგრევები	
48	სოფ. ბირთვისში წყლის შემგროვებელი აუზი	მე-11 საუკუნე	სოფ. ბირთვისი	ნანგრევები	
ისტორიულ-კულტურული ძეგლები დაცული ტერიტორიების ფარგლებს გარეთ					
№	დასახელება	თარიღი/საუკუნე	მდებარეობა	მდგომარეობა	კოორდინატი
1	დაბა მანგლისის ღვთისმშობლის მიძინების ტაძარი	მე-4 საუკუნე	დაბა მანგლისი	მოქმედი	X446465 Y4616482
2	დიდგორის ველი	მე-12 საუკუნე	დ.მანგლისის მახლობლად	მოქმედი	
3	სოფ. თონეთის სიონი	მე-11 საუკუნე	სოფ.თონეთი	მოქმედი	
4	სოფ. თონეთის მიდამოებში მდებარე კვირაცხოვლის ეკლესია	მე-9 საუკუნე	სოფ. თონეთის მიდამოები	არამოქმედი	

5	სოფ. თონეთის ღვთისმშობლის ეკლესია	მე-11-12 საუკუნეები	სოფ.თონეთი	არამოქმედი	
6	სოფ. თონეთის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-18 საუკუნე	სოფ.თონეთი	მოქმედი	
7	წვერის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ.წვერი	მოქმედი	
8	სოფელ ორბეთის ციხესიმაგრე	მე-10 საუკუნე	სოფ.ორბეთის მახლობლად	ნანგრევები	
9	სოფ. დიდ კლდეისის ღვთისმშობლის ეკლესია	მე-10-11 საუკუნეები	სოფ. დიდ კლდეისი	ნანგრევები	
10	ქვის პატარძალა	მე – 11 საუკუნე	ლეკვას მთა	ნანგრევები	
11	სოფ. ახალსოფლის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია	მე-11 საუკუნე	სოფ. ახალსოფელი	არამოქმედი	
12	სოფ. ახალსოფლის ღვთისმშობლის ეკლესია	მე-15 საუკუნე	სოფ. ახალსოფელი	რესტავრირებული	
13	წმინდა ბარბარეს სალოცავი	მე-12 საუკუნე	სოფ.ახალსოფლის მახლობლად	ნანგრევები	
14	სოფ. კველთას ნასოფლარი	მე-17 საუკუნე	სოფ.კველთა	ნანგრევები	
15	სოფ. ამლივის ეკლესია	მე-17 საუკუნე	სოფ.ამლივი	ნანგრევები	
16	კოჭრების ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ.ტბისის მიდამოები	ნანგრევები	
17	სოფ. ტბისის ეკლესია	მე-14 საუკუნე	სოფ.ტბისი	რესტავრირებული	
18	სოფ. ტბისის ეკლესია	მე-17 საუკუნე	სოფ.ტბისი	მოქმედი	
19	სოფ. ტბისის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ.ტბისი	არამოქმედი	
20	სოფ. ვაკის ეკლესია	მე-13 საუკუნე	სოფ. ვაკე	ნანგრევები	
21	სოფ. ვაკის ეკლესია	მე-16 საუკუნე	სოფ. ვაკე	რესტავრირებული	
22	სოფ. ფარცხისის ციხესიმაგრე	მე-16 საუკუნე	სოფ.ფარცხისი	ნანგრევები	
23	სოფ. აბრამეთის ეკლესია	მე-14 საუკუნე	სოფ.აბრამეთი	ნანგრევები	

24	სოფ. ჩხიკვთის სიონი	მე-15 საუკუნე	სოფ. ჩხიკვთა	მოქმედი	
25	მწვანე მონასტერი	მე-14 საუკუნე	სოფ. ჩხიკვთას მიდამოები	ნანგრევები	
26	სოფ. შავსაყდარის სალოცავი	მე-12 საუკუნე	სოფ. შავსაყდარი	ნანგრევები	
27	კაბენის მონასტერი	მე-12 საუკუნე	სოფ. ასურეთი	ნანგრევები	
28	გუდარეხის სამონასტრო კომპლექსი	მე-13 საუკუნე	სოფ. გუდარეხი	ნანგრევები	
29	სოფ. ფიტარეთის მონასტერი	მე-9 საუკუნე	სოფ. ფიტარეთი	ნანგრევები	
30	ტაგნაგეთის გუმბათიანი ეკლესია და კოშკი	მე-14 საუკუნე	სოფ. ლოუბანი	ნანგრევები	
31	ეკლესია – ორმოცები	მე-16 საუკუნე	სოფ. ლოუბანი	რესტავრირებული	
32	სოფ. ერტისის ეკლესიის ნაშთი	მე-13 საუკუნე	სოფ. ერტისი	ნანგრევები	
33	კოჯრის ციხე	მე-11 საუკუნე	კოჯორი	ნანგრევები	
34	ორმოც მოწამეთა	მე-16 საუკუნე			
35	ტბისი	მე-8 საუკუნე			
36	ავლევის ციხე	მე-15 საუკუნე			X460022 Y4606500
37	ავლევის კოშკი	მე-14 საუკუნე			X460125 Y4606474
38	ავლევის ეკლესია	მე-14 საუკუნე			X460113 Y4606479
39	აძიკვის წმ. გიორგის დარბაზული ეკლესია	მე-10 საუკუნე	გობნარი		X442600 Y4612915
40	ციხე		სამშვილდე		X458378 Y4595133
41	სამნავიანი ბაზილიკა		სამშვილდე		X458538 Y4595134
42	სამშვილდის სიონი	759-777წწ	სამშვილდე		
43	სამონასტრო კომპლექსი	1222-1245წწ	პირღებული		X455374 Y4594401
44	ციხე-დაბაზი	გვიანი შუა საუკუნეები	ხულუტი		X445637 Y4590397

45	მონასტერი	მე-13 საუკუნე	სამღერეთი		X451171 Y4594170
46	„მამუკანთ საყდარი“ დარბაზული ეკლესია	მე- 8 საუკუნე	წინწყარო		X466299 Y4599728
47	დარბაზული ეკლესია	1150-1160წწ	აბელა		X458376 Y4602393
48	დარბაზული ეკლესია, კვირაცხოველი	მე-11 საუკუნე	მაწევანი		X463425 Y4600427
49	ციკლოპური ციხე და დარბაზული ეკლესია, სამება	მე-10 საუკუნე	ჩხიკვა	რესტავრირებული	X459849 Y4601801
50	დარბაზული ეკლესია, წმ გიორგი	მე-10 საუკუნე	ჩხიკვა		X460414 Y4601839
51	დარბაზული ეკლესია, წმ გიორგი	მე-8 საუკუნე	ზირბითი		X446695 Y4610472
52	დარბაზული ეკლესია, წმ გიორგი	მე-10 საუკუნე	გოხნარი		X443492 Y4611485
53	დარბაზული ეკლესია, ღვთისმშობლის	მე-8 საუკუნე	გოხნარი		X443576 Y4611494
54	დარბაზული ეკლესია, ღვთისმშობლის	1345წ	ვაკე		X455730 Y4606027
55	სასახლე	მე-12 საუკუნე	ნადარბაზევი		X447640 Y4603132
56	მენჭირი		ჭიჭავი		X452918 Y4598427

რუკა 1: ისტორიულ - კულტურული ძეგლები ალგეთის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში და ფარგლებს გარეთ

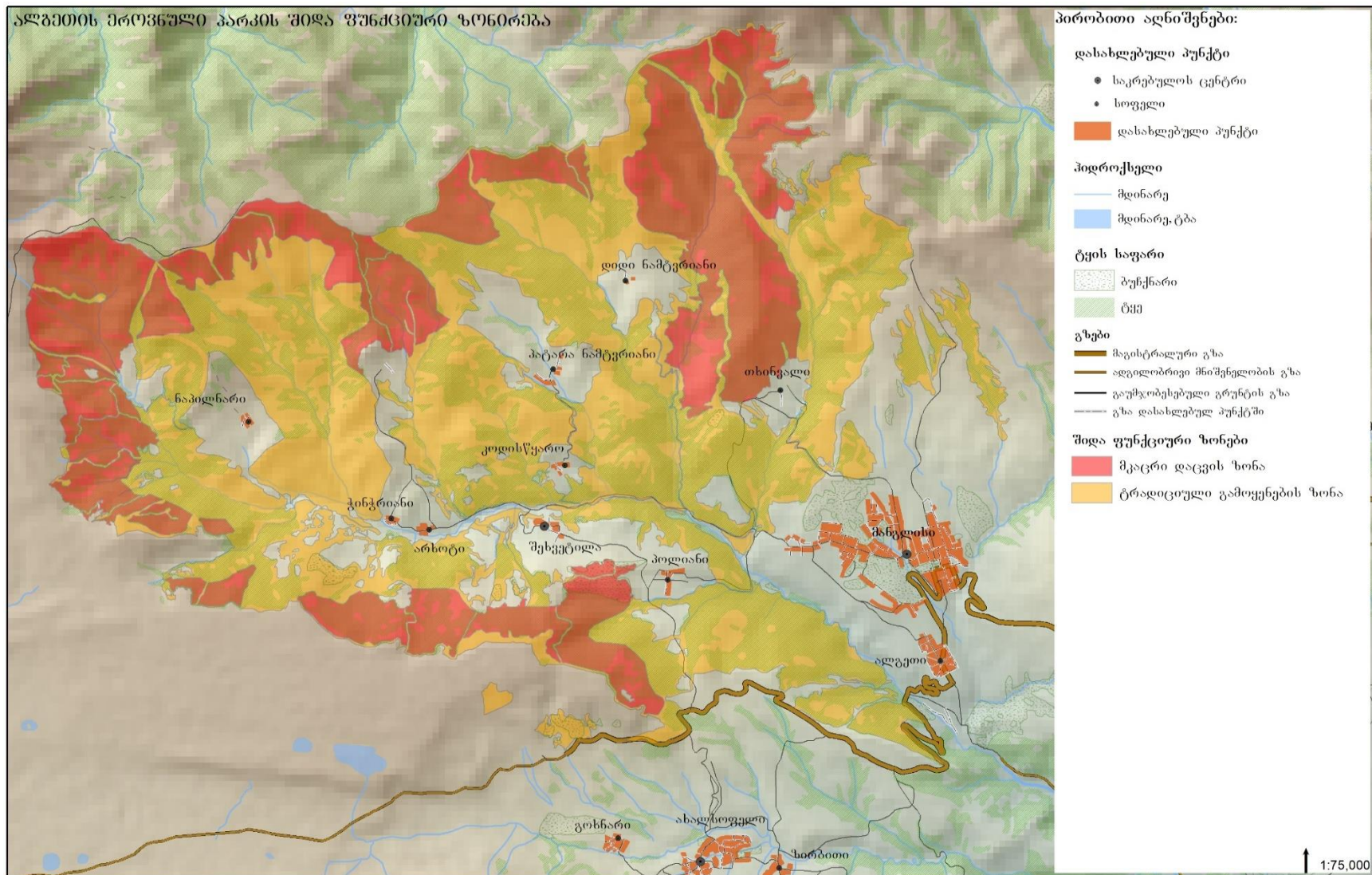

დანართი 18. ალგეთის ეროვნული პარკის შიდა ფუნქციური ზონირების რუკა

დანართი 19. ალგეთის ეროვნული პარკის შიდა ფუნქციური ზონების კოორდინატები

ა) ალგეთის ეროვნული პარკის ბუნების მკაცრი დაცვის ზონის საზღვრების კოორდინატები:

№	X	Y	№	X	Y	№	X	Y	№	X	Y	№	X	Y	№	X	Y
1	443782	4613998	112	436901	4616756	223	436052	4620820	334	439589	4620543	445	446348	4619522	556	436232	4617227
2	443726	4613955	113	435090	4616987	224	436156	4621096	335	439639	4620251	446	446270	4619256	557	435934	4617293
3	442122	4615490	114	434956	4616952	225	436291	4620845	336	439867	4620073	447	446078	4619278	558	434740	4617485
4	442380	4615450	115	435066	4617013	226	436433	4620584	337	439956	4619787	448	445989	4619077	559	434715	4617847
5	442604	4615409	116	435159	4617027	227	436610	4620348	338	439793	4619750	449	445784	4618888	560	435026	4616867
6	442780	4615222	117	435759	4617010	228	436736	4620079	339	439596	4619801	450	445502	4618843	561	435879	4618535
7	442761	4615015	118	435490	4616964	229	437151	4620919	340	439424	4619591	451	445265	4618953	562	434188	4619269
8	442572	4614806	119	435392	4616801	230	436988	4620782	341	439492	4619350	452	445373	4619221	563	434191	4619248
9	442693	4614538	120	435160	4616873	231	436762	4620877	342	439358	4619373	453	445332	4619481	564	434485	4619242
10	442480	4614668	121	435397	4616986	232	436661	4620717	343	439208	4619601	454	445420	4619719	565	434518	4619284
11	442517	4614915	122	435623	4617136	233	436451	4620848	344	439143	4619870	455	445468	4619993	566	434475	4619209
12	442459	4615048	123	435890	4617269	234	436419	4620985	345	439394	4620033	456	445410	4620278	567	434603	4618984
13	442214	4614928	124	436023	4617136	235	436186	4621128	346	439592	4620240	457	445406	4620576	568	434637	4619566
14	441944	4614941	125	436545	4617078	236	436375	4621254	347	439458	4620477	458	445382	4620866	569	435813	4619889
15	441831	4614935	126	436671	4616888	237	436652	4621372	348	439456	4620772	459	445268	4620978	570	438030	4621594
16	441584	4615029	127	436510	4616668	238	436934	4621301	349	439202	4620821	460	445302	4620744	571	437712	4621028
17	441315	4615041	128	436214	4616645	239	440114	4621272	350	438962	4620701	461	445203	4620501	572	437237	4620871
18	441274	4615241	129	435955	4616790	240	440332	4621094	351	438865	4620910	462	445205	4620263	573	437404	4621932
19	441479	4615347	130	435668	4616871	241	440529	4620870	352	438982	4621187	463	445357	4620132	574	439519	4619256
20	441675	4615428	131	435913	4616957	242	440668	4620615	353	438943	4621435	464	445353	4619859	575	439695	4619866
21	441880	4615439	132	436205	4616979	243	440720	4620335	354	438680	4621559	465	445349	4619580	576	439921	4619663
22	442062	4615581	133	436463	4616895	244	440852	4620147	355	438430	4621587	466	445223	4619328	577	439954	4619668
23	439740	4615643	134	436364	4617041	245	440603	4619984	356	438156	4621542	467	445214	4619071	578	440233	4619581
24	439931	4615552	135	436129	4616994	246	440393	4619802	357	438032	4621781	468	445087	4618835	579	440331	4619782
25	440133	4615417	136	435855	4616984	247	440338	4620016	358	437839	4621965	469	445124	4618733	580	440899	4620213
26	440324	4615270	137	436102	4617145	248	440304	4620314	359	437558	4621947	470	444869	4618600	581	439327	4621667
27	440191	4615099	138	435846	4617896	249	440210	4620592	360	437487	4622040	471	444791	4618716	582	439608	4621596
28	440202	4614803	139	435729	4617710	250	440183	4620531	361	437740	4622179	472	444660	4618748	583	439934	4621338
29	440009	4614913	140	435563	4617531	251	440289	4620251	362	438023	4622182	473	444685	4618989	584	440169	4621752
30	439729	4614837	141	435772	4617317	252	440292	4619990	363	441354	4622323	474	444674	4619270	585	441185	4622971
31	439471	4614821	142	435805	4617256	253	440156	4620185	364	441598	4622156	475	444476	4619450	586	442544	4623109

32	439197	4614925	143	435536	4617148	254	440305	4619950	365	441568	4621894	476	444443	4619650	587	442783	4622950
33	438929	4615041	144	435321	4617008	255	440295	4619658	366	441694	4621644	477	444458	4619891	588	443180	4622153
34	438717	4615249	145	435214	4617107	256	440140	4619742	367	441498	4621483	478	444455	4620124	589	443226	4622261
35	438505	4615458	146	435170	4617180	257	439965	4619747	368	441204	4621464	479	444611	4620288	590	444092	4624456
36	438534	4615636	147	434982	4617038	258	439903	4620034	369	440916	4621550	480	444751	4620406	591	443946	4624305
37	438762	4615619	148	434758	4617136	259	439692	4620226	370	440630	4621640	481	444937	4620453	592	445066	4623629
38	439042	4615527	149	434591	4617294	260	439609	4620501	371	440330	4621662	482	444822	4620544	593	445244	4624170
39	439272	4615616	150	434391	4617471	261	439567	4620777	372	440226	4621845	483	444943	4620666	594	445405	4624321
40	440876	4615747	151	434598	4617472	262	439561	4621057	373	440501	4621957	484	445057	4620841	595	445364	4624099
41	441093	4615573	152	434664	4617544	263	439689	4621204	374	440704	4622136	485	444899	4620984	596	445482	4623537
42	441315	4615380	153	434674	4617674	264	439932	4621315	375	440705	4622425	486	444679	4621094	597	445317	4618860
43	441192	4615126	154	434884	4617819	265	439820	4621408	376	440892	4622639	487	444681	4621345	598	444764	4618563
44	441047	4614863	155	435116	4617788	266	439835	4621230	377	441219	4622817	488	444764	4621468	599	444377	4619513
45	440942	4614611	156	435375	4617807	267	439543	4621228	378	441205	4622519	489	444550	4621593	600	445130	4620422
46	440852	4614787	157	435548	4618013	268	439499	4620950	379	443126	4622647	490	444263	4621656	601	445297	4620608
47	440656	4614722	158	435756	4617908	269	439420	4621224	380	443200	4622363	491	444005	4621778	602	444383	4619970
48	440393	4614649	159	435633	4618644	270	439368	4621510	381	443176	4622228	492	443963	4622053	603	444426	4620159
49	440223	4614770	160	435493	4618864	271	439438	4621622	382	443043	4622489	493	443855	4622316	604	444541	4620191
50	440215	4615063	161	435449	4619113	272	439675	4621487	383	442908	4622741	494	443717	4622572	605	444621	4620424
51	440353	4615238	162	435645	4618956	273	435361	4621609	384	442837	4622967	495	443715	4622868	606	444869	4620339
52	440177	4615414	163	435800	4618727	274	435603	4621461	385	443077	4623109	496	443914	4623011	607	444786	4620582
53	440272	4615643	164	435780	4618569	275	435870	4621365	386	443085	4622841	497	444080	4623196	608	444997	4620520
54	440384	4615746	165	436023	4618433	276	436108	4621186	387	442809	4622758	498	444150	4623448	609	445230	4620775
55	440685	4615755	166	436150	4618222	277	436004	4620911	388	442964	4622529	499	444163	4623747	610	444929	4620800
56	436544	4615911	167	435981	4618110	278	435908	4620626	389	443125	4622286	500	444059	4623963	611	442864	4616041
57	436751	4615929	168	435814	4618079	279	435774	4620356	390	442952	4622353	501	444069	4624199	612	443414	4616236
58	436914	4615780	169	435751	4617965	280	435694	4620067	391	442682	4622468	502	444298	4624361	613	443567	4616186
59	436784	4615513	170	435518	4618027	281	435726	4619821	392	442389	4622530	503	446138	4624986	614	442864	4616100
60	436718	4615688	171	435350	4617823	282	435548	4619643	393	442092	4622531	504	446188	4624780	615	442563	4615064
61	436483	4615776	172	435078	4617849	283	435561	4619407	394	441792	4622503	505	446100	4624567	616	442749	4614515
62	436340	4615843	173	434821	4617846	284	435436	4619332	395	441510	4622494	506	446325	4624527	617	443263	4614863
63	437629	4615873	174	434691	4618037	285	435190	4619505	396	441300	4622453	507	446273	4624389	618	443146	4614956
64	437532	4615598	175	434834	4618213	286	434912	4619612	397	441279	4622736	508	445992	4624309	619	442885	4615125
65	437379	4615527	176	434878	4618458	287	434613	4619627	398	441231	4623022	509	446093	4624121	620	442869	4615202
66	437099	4615455	177	435027	4618544	288	434321	4619688	399	441518	4623005	510	446313	4624101	621	442646	4615253

67	436801	4615482	178	435315	4618591	289	434092	4619874	400	441805	4622922	511	446582	4624200	622	442713	4614969
68	436934	4615746	179	435584	4618629	290	434030	4620164	401	442089	4622911	512	446697	4624060	623	442720	4614515
69	437162	4615874	180	435380	4619063	291	434044	4620457	402	442333	4623053	513	446804	4623812	624	437244	4616907
70	437425	4616012	181	435478	4618798	292	434081	4620692	403	445196	4623667	514	446706	4623557	625	436819	4616873
71	437688	4616141	182	435397	4618615	293	434300	4620705	404	445028	4623710	515	446418	4623498	626	436917	4616706
72	437643	4615911	183	435112	4618559	294	434572	4620622	405	444927	4623970	516	446487	4623362	627	436250	4617018
73	443727	4615992	184	434874	4618561	295	434834	4620542	406	444713	4624143	517	446745	4623371	628	436296	4617077
74	443734	4615898	185	434867	4618307	296	435120	4620497	407	444489	4624327	518	446800	4623242	629	436327	4617004
75	443827	4615647	186	434673	4618152	297	435295	4620622	408	444227	4624470	519	446552	4623112	630	436385	4616929
76	443785	4615443	187	434618	4618420	298	435030	4620543	409	444241	4624610	520	446280	4623160	631	436492	4616919
77	443536	4615281	188	434680	4618654	299	434778	4620646	410	444533	4624679	521	446098	4623008	632	435445	4616837
78	443265	4615150	189	434592	4618934	300	434538	4620700	411	444828	4624729	522	446017	4622822	633	435372	4616989
79	443471	4614852	190	434548	4619084	301	434279	4620762	412	445076	4624842	523	446106	4622607	634	434901	4617027
80	443764	4614801	191	434609	4619162	302	434138	4620958	413	445121	4624550	524	446234	4622386	635	434906	4617007
81	443984	4614597	192	434907	4619182	303	434165	4621246	414	445141	4624268	525	446440	4622227	636	435190	4617035
82	444098	4614329	193	435201	4619188	304	433943	4621406	415	445145	4624000	526	446416	4622012	637	435213	4617070
83	444202	4614050	194	434431	4619248	305	434149	4621546	416	445563	4624159	527	446222	4622017	638	435190	4617065
84	444376	4613838	195	434568	4619002	306	434431	4621585	417	445671	4623895	528	446025	4621880	639	435263	4617175
85	444193	4613662	196	434288	4619068	307	434718	4621647	418	445561	4623618	529	445819	4622099	640	435265	4617205
86	444060	4613804	197	434264	4619271	308	434987	4621730	419	445297	4623542	530	445680	4622366	641	435209	4617200
87	443786	4613794	198	434965	4619357	309	438000	4621777	420	445243	4623803	531	445558	4622623	642	435203	4617180
88	443602	4613997	199	435196	4619261	310	437960	4621506	421	445218	4624093	532	445460	4622874	643	435091	4617091
89	443481	4614262	200	434698	4619452	311	437971	4621231	422	445364	4624179	533	445368	4623100	644	435176	4617138
90	443243	4614395	201	434623	4619299	312	437859	4621471	423	445516	4624218	534	445532	4623334	645	435080	4617056
91	442952	4614471	202	434364	4619285	313	437768	4621438	424	444588	4624171	535	445619	4623606	646	435028	4617003
92	442703	4614576	203	434219	4619380	314	437773	4621147	425	444789	4623952	536	445720	4623890	647	435886	4617892
93	442640	4614817	204	434163	4619650	315	437677	4621162	426	444876	4623670	537	445623	4624171	648	435877	4617933
94	442815	4615044	205	434115	4619759	316	437614	4621308	427	444974	4623393	538	445423	4624386	649	435915	4618046
95	442768	4615247	206	434380	4619619	317	437511	4621254	428	445055	4623122	539	445191	4624576	650	435852	4617814
96	442635	4615455	207	434630	4619530	318	437372	4621191	429	445204	4622883	540	445138	4624865	651	435541	4617931
97	442786	4615654	208	435299	4619381	319	437389	4620918	430	445264	4622619	541	445367	4625010	652	434675	4617445
98	442800	4615854	209	435513	4619187	320	437172	4620962	431	445511	4622492	542	445627	4624924	653	434725	4617553
99	443072	4615937	210	435257	4619237	321	437058	4621220	432	445615	4622248	543	445800	4625069	654	434566	4618548
100	443360	4615938	211	434968	4619211	322	437106	4621514	433	445768	4621996	544	436978	4615852	655	434135	4620817
101	443585	4616055	212	434673	4619202	323	437291	4621739	434	445935	4621745	545	437495	4615445	656	435305	4620530

102	443802	4616135	213	434552	4619264	324	437497	4621879	435	446138	4621524	546	437752	4616084	657	436878	4620890
103	443562	4616024	214	434645	4619441	325	437767	4621943	436	446294	4621308	547	436702	4615497	658	437627	4621168
104	443288	4615944	215	434687	4619574	326	438268	4622142	437	446393	4621026	548	436264	4615898	659	438515	4621527
105	442999	4615976	216	434980	4619547	327	438550	4622117	438	446546	4620802	549	436349	4615755	660	438596	4621506
106	442924	4616104	217	436582	4619974	328	438814	4621990	439	446589	4620519	550	436947	4615857	661	439036	4621301
107	443203	4616156	218	436284	4619961	329	439045	4621811	440	446540	4620255	551	441109	4614926	662	438856	4620750
108	443395	4616174	219	435987	4619925	330	439295	4621662	441	446567	4619974	552	441340	4615359	663	440175	4620085
109	436890	4616915	220	435870	4619990	331	439380	4621386	442	446531	4619675	553	436282	4617204			
110	437401	4616715	221	435901	4620270	332	439422	4621095	443	446385	4619619	554	436720	4616967			
111	437147	4616637	222	435922	4620555	333	439538	4620825	444	446276	4619813	555	436033	4617320			

ბ) ალგეთის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონის საზღვრები – ალგეთის ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონა მოიცავს ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიის იმ დარჩენილ ნაწილს, რომელიც არ არის განსაზღვრული ამ დანართის „ა“ ქვეპუნქტით.